

§ 57

Dnr 2019/KS 0180 10

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020**UTDRAG****Kommunfullmäktiges beslut**

1. Utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,95 kronor per skattekrona.
2. Vision, strategiska målområden och strategiska mål för perioden 2020-2022 fastställs.
3. Särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs.
4. Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs:

Förskola 323 207 000 kronor

Grundskola 755 185 000 kronor

Individ- och familjeomsorg 234 133 000 kronor

Omsorg om personer med funktionsnedsättning 263 021 000 kronor

Äldreomsorg 386 409 000 kronor

Gymnasieskola 242 140 000 kronor

Vuxenutbildning 27 803 000 kronor

Arbete och integration 11 522 000 kronor

Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar 108 562 000 kronor

Plan och exploatering 36 617 000 kronor

Väghållning och park 72 514 000 kronor

Miljö, trafik och övrigt 7 072 000 kronor

Vatten och avlopp 0 kronor

Renhållning 0 kronor

Bygglovsverksamhet 6 399 000 kronor

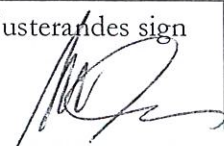
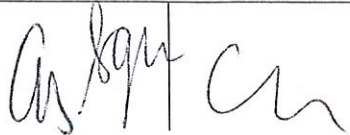

Näringsliv 1 310 000 kronor

Gemensam verksamhet 154 003 000 kronor

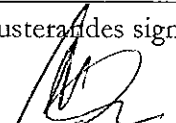
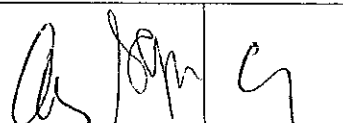
Kommunalförbund mm 44 234 000 kronor

Politisk verksamhet 26 544 000 kronor

5. De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021- 2023 fastställs.
6. Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

7. Målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat på sikt ska uppgå till 3 procent årligen med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.
8. Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till kommunplanen fastställs.
9. Internräntan för 2020 fastställs till 1,0 procent.
10. Tidigare beslutade investeringar för ej längre aktuella projekt på 79,5 miljoner kronor enligt bilaga 3 avförs från investeringsprogrammet.
11. Nya och utökade investeringar på totalt 378,9 miljoner kronor enligt bilaga 3 och 4 förs in i investeringsprogrammet.
12. Förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 3 till kommunplanen fastställs.
13. Lån får tas upp inom en ram på 1 500 miljoner kronor.
14. Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor.
15. Kommunen tecknar sammantaget borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 300 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
16. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall.
17. Följande taxor antas och börjar gälla från och med 1 januari 2020:
  - reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning
  - reviderad taxa för renhållning
  - reviderad bibliotekstaxa
  - reviderade taxor för lokalhyror och anläggningar inklusive evenemangstaxa och teknikerservice
  - Avgiften för teknikerservice justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.
18. Revisorernas budget för år 2020 fastställs till 1,4 miljoner kronor enligt förslag från fullmäktiges presidium.
19. I övrigt godkänns kommunstyrelsens förslag till kommunplan för 2020-2022 med budget för 2020.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Reservation

Per Carlberg (SD) reserverar sig för de tjänstgörande sverigedemokratiska ledamöternas räkning.

Anki Svensson (M), Anna Lund (KD) och Ulrica Riis-Pedersen (C) reserverar sig för tjänstgörande ledamöter i respektive parti.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till kommunplan för 2020-2022 samt budget för 2020 och plan för 2021-2023. Ärendet omfattar även förslag till ändringar i taxor för 2020.

Ärendet har även kompletterats med alternativt budgetförslag från Vänsterpartiet samt ett gemensamt förslag från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Ärendet har beretts av kommunledningsutskottet och kommunstyrelsen som föreslår kommunfullmäktige att:

1. Utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,95 kronor per skattekrona.
2. Vision, strategiska målområden och strategiska mål för perioden 2020-2022 fastställs.
3. Särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs.
4. Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs:

Förskola 323 207 000 kronor

Grundskola 755 185 000 kronor

Individ- och familjeomsorg 234 133 000 kronor

Omsorg om personer med funktionsnedsättning 263 021 000 kronor

Äldreomsorg 386 409 000 kronor

Gymnasieskola 242 140 000 kronor

Vuxenutbildning 27 803 000 kronor

Arbete och integration 11 522 000 kronor

Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar 108 562 000 kronor

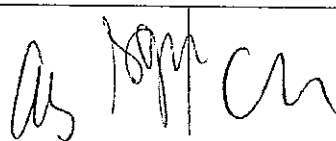
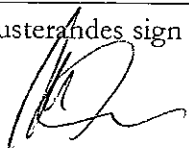
Plan och exploatering 36 617 000 kronor

Väghållning och park 72 514 000 kronor

Miljö, trafik och övrigt 7 072 000 kronor

Vatten och avlopp 0 kronor

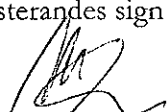
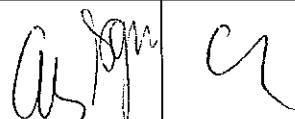
Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Renhållning 0 kronor
 Bygglövsverksamhet 6 399 000 kronor
 Näringsliv 1 310 000 kronor
 Gemensam verksamhet 154 003 000 kronor
 Kommunalförbund mm 44 234 000 kronor
 Politisk verksamhet 26 544 000 kronor

5. De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021- 2023 fastställs.
6. Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut.
7. Målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat på sikt ska uppgå till 3 procent årligen med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.
8. Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till kommunplanen fastställs.
9. Internräntan för 2020 fastställs till 1,0 procent.
10. Tidigare beslutade investeringar för ej längre aktuella projekt på 79,5 miljoner kronor enligt bilaga 3 avförs från investeringsprogrammet.
11. Nya och utökade investeringar på totalt 378,9 miljoner kronor enligt bilaga 3 och 4 förs in i investeringsprogrammet.
12. Förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 3 till kommunplanen fastställs.
13. Lån får tas upp inom en ram på 1 500 miljoner kronor.
14. Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor.
15. Kommunen tecknar sammantaget borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 300 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
16. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall.
17. Följande taxor antas och börjar gälla från och med 1 januari 2020:
  - reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning
  - reviderad taxa för renhållning
  - reviderad bibliotekstaxa

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

- reviderade taxor för lokalhyror och anläggningar inklusive evenemangstaxa och teknikerservice
  - Avgiften för teknikerservice justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.
18. I övrigt godkänns kommunstyrelsens förslag till kommunplan för 2020-2022 med budget för 2020.

Yttrande

Ärendets gång

Ärendet inleds med anföranden från kommunstyrelsens ordförande, oppositionsråd samt en representant från respektive övrigt parti i fullmäktige. Därefter fortsätter ärendet att behandlas nämndsvis där tilläggs- och ändringsyrkanden som berör den aktuella nämndens arbetsområde behandlas efter avslutad debatt. Sist behandlas kommunstyrelsen och då fattas även beslut i ärendet.

Inledning

Inledningsanföranden hålls av Anita Mattsson (S), Anki Svensson (M), Mats Lindblom (L), Ajda Asgari (MP), Per Carlberg (SD), Ulrica Riis-Pedersen (C), Inger Gemicioglu (V) och Anna Lund (KD). Utöver dessa huvudtalare deltar Mikael Ordenius (MP) och Martin Nilsson (S) i inledningsdebatten.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

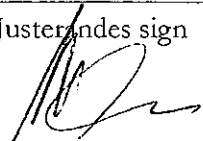
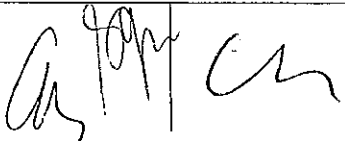
Ajda Asgari (MP), Dick Bengtson (M), Christoffer Holmström (S), Tina Rosén (V), Bjarne Vifell (SD), Anna Lund (KD) och Tony Thorén (L) yttrar sig.

Äldre- och omsorgsnämnden

Tony Thorén (L), Anna Steele (C), Per Carlberg (SD), Tina Rosén (V), Peter Freij (M), Martin Nilsson (S), Susann Ronström (S), Lilian Nylinder (MP), Ronnie Norén (SD), Anita Mattsson (S) och Anna Lund (KD) yttrar sig.

Kultur- och fritidsnämnden

Thomas Sundblad (L), Mikael Ordenius (MP), Johanna Schaub (S), Erkki Vesa (M), Jairo Correa (V), Chris Helin (M), Johan Carlsson (SD), Anna Lund (KD), Ulrica Riis-Pedersen (C) och Anna Steele (C) yttrar sig.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Barn- och utbildningsnämnden

Jannice Rockstroh (S), Jeanette Hellmark (M), Åsa de Mander (L), Leif Lanke (L), Inger Gemicioglu (V), Ajda Asgari (MP), Anki Svensson (M), Bjarne Vifell (SD), Jerry Svensson (S), Anna Lund (KD) och Ulrica Riis- Pedersen (C) yttrar sig.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Christoffer Holmström (S), Hampus Degramo (M), Agneta Hansson (L), Jairo Correa (V), Lilian Nylinder (MP), Katarina Helling (S), Anna Steele (C), Anki Svensson (M), Per Carlberg (SD), Fredrik Bergkuist (M) och Mikael Ordenius (MP) yttrar sig.

Byggnadsnämnden

Lennart Jönsson (S) adjungerad, Alexander Enkvist (L), Anki Svensson (M) och Mats Lindblom (L) yttrar sig.

Kommunstyrelsen

Anita Mattsson (S), Anki Svensson (M), Dick Bengtson (M), Mats Lindblom (L), Ajda Asgari (MP), Ulrica Riis-Pedersen (C), Fredrik Bergkuist (M), Martin Nilsson (S), Inger Gemicioglu (V), Per Carlberg (SD), Mikael Ordenius (MP), Anna Lund (KD), Anna Steele (C), Leif Lanke (L) och Mats Lindblom (L) yttrar sig.

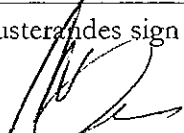
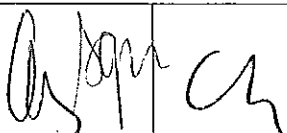
Yrkande

Yrkanden inledning

Anita Mattsson (S), Mats Lindblom (L) och Ajda Asgari (MP) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till kommunplan.

Inger Gemicioglu (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till kommunplan med tillägget av bifall till tilläggsyrkanden, förslag på besparing (bilaga 1), driftbudget (bilaga 2) samt särskilda uppdrag i Västerpartiets förslag till kommunplan.

Anki Svensson (M), Ulrica Riis-Pedersen (C) och Anna Lund (KD) yrkar bifall till Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas gemensamma förslag till kommunplan.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Per Carlberg (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till kommunplan.

Yrkanden arbetsmarknads- och socialnämnden

Ajda Asgari (MP), Christoffer Holmström (S) och Tony Thorén (L) yrkar bifall till de delar av kommunstyrelsens förslag till kommunplan som berör arbetsmarknads- och socialnämndens verksamhetsområden.

Dick Bengtson (M) och Anna Lund (KD) yrkar bifall till de delar av Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas gemensamma förslag till kommunplan som berör arbetsmarknads- och socialnämndens verksamhetsområden.

Tina Rosén (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets tilläggsyrkanden och särskilda uppdrag avseende arbetsmarknads- och socialnämndens verksamhetsområden.

Tilläggsyrkanden arbetsmarknads- och socialnämnden

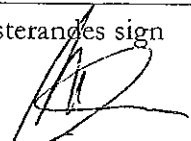
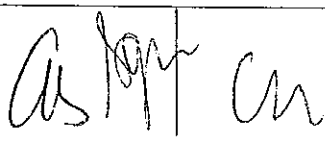
Verksamhetsområde 3 Individ- och familjeomsorg

Sverigedemokraterna

1. att Arbetsmarknads- och socialnämnden ges i uppdrag att föra statistik på hur stor andel av försörjningsstöden som går till icke medborgare.
2. att ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag ges i uppdrag att införa en handlingsplan för att stävja fusk med försörjningsstöd och bidragsbrott.

Vänsterpartiet

3. Det förebyggande uppsökande arbetet förstärks med 4,5 mnkr.
4. Arbetsmarknads- och socialnämnden får i uppdrag att skyndsamt utreda hur förebyggande/uppsökande insatser för barn och unga på bästa sätt kan förstärkas.
5. Arbetsmarknads- och socialnämnden får i uppdrag att ta fram ett förslag på verksamhet inom IFO som kan vara lämplig för att prova 6-timmars arbetsdag.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Verksamhetsområde 8 Arbete och integration

Sverigedemokraterna

6. att ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag att intensifiera arbetet med att tillse så kommunen som arbetsgivare blir en attraktiv arbetsgivare och upprätthålla hög nivå.
7. att ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag att verka för att statlig myndighet eller annan större statlig verksamhet etableras i Tyresö.
8. att ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag tillsammans med kommunstyrelsen att verka för ett införande av integrationsplikt för nyanlända enligt Vellingemodellen.
9. att Arbetsmarknads- och socialnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna för etablerandet av ett återvandringskontor.

Vänsterpartiet

10. Ytterligare en tjänst som ”vägledare” vid Etableringscentrum 0,5 mnkr.
11. Arbetsmarknads- och socialnämnden får i uppdrag att undersöka möjligheten att ordna praktikplatser som ungdomar i asylprocessen kan söka till.

Yrkanden äldre- och omsorgsnämnden

Tony Thorén (L) och Lilian Nylinder (MP) yrkar bifall till de delar av kommunstyrelsens förslag till kommunplan som berör äldre- och omsorgsnämndens verksamhetsområden.

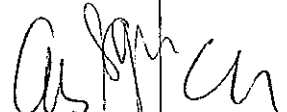
Peter Freij (M) och Anna Lund (KD) yrkar bifall till de delar av Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas gemensamma förslag till kommunplan som berör äldre- och omsorgsnämndens verksamhetsområden.

Tina Rosén (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets tilläggsyrkanden och särskilda uppdrag avseende äldre- och omsorgsnämndens verksamhetsområden.

Tilläggsyrkanden äldre- och omsorgsnämnden

Verksamhetsområde 4 Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Sverigedemokraterna

<p>Justerandes sign</p> 		<p>Utdragsbestyrkande</p>
---	---	---------------------------

12. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att sprida kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Vänsterpartiet

13. Ökat bemanning gruppboenden enligt LSS 2 mnkr.

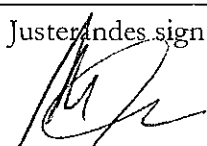
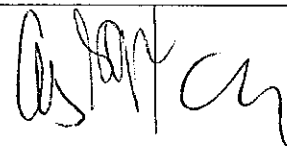
Verksamhetsområde 5 Äldreomsorg

Sverigedemokraterna

14. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda utbyggnader av trygghets- och seniorboenden.
15. att Äldre- och omsorgsnämnden aktivt arbetar för att återställa Björkbackens vård- och omsorgsplatser.
16. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att snarast åtgärda de brister som arbetsmiljöverket rapporterat samt åter sätta samtliga avdelningar i drift som särskilt boende.
17. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att tillse så en bred blandning av kommunalt och privat driven äldreomsorg finns i kommunen för en god valfrihet.
18. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att införa träffpunkter för pensionärer enligt Haningemodellen.
19. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utveckla verksamheten med terapihundar inom äldreomsorgen.
20. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att införa krav på att all personal inom äldreomsorgen ska kunna kommunicera flytande i tal och skrift på svenska.
21. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att införa inköp av dagligvaror via internet inom hemtjänsten.
22. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att se över möjligheterna för att införa en enhet för palliativ vård som är separerad från annan vårdverksamhet.
23. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att inrätta en regel för begäran av utdrag ur belastningsregister vid nyanställning av personal inom äldreomsorgen.

Vänsterpartiet

24. Kvalitetshöjning äldreomsorgen 5 mnkr.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

25. Äldre- och omsorgsnämnden får i uppdrag att se över och utveckla dagvården och starta träffpunkter för äldre. Detta uppdrag kan gärna ske i samarbete med pensionärsorganisationerna.
26. Äldre- och omsorgsnämnden får i uppdrag att ta fram ett förslag på verksamhet inom äldreomsorgen som kan vara lämplig för att prova 6-timmars arbetsdag.

Verksamhetsområde 4 Omsorg om personer med funktionsnedsättning och verksamhetsområde 5 Äldreomsorg

Sverigedemokraterna

27. att Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna för att kompensera anställda inom vård och omsorg för lönebortfall till följd av karensdagar.
28. att Äldre- och omsorgsnämnden tar fram strategier för att utöka användandet av välfärdsteknik inom både äldre- och funktionshindersverksamheterna.

Vänsterpartiet

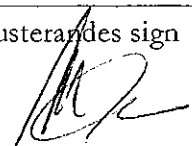
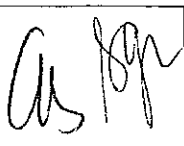
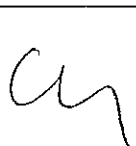
29. Äldre- och omsorgsnämnden får i uppdrag att se över upphandlingar så att LOU tillämpas istället för LOV.

Yrkanden kultur- och fritidsnämnden

Thomas Sundblad (L), Mikael Ordenius (MP) och Johanna Schaub (S) yrkar bifall till de delar av kommunstyrelsens förslag till kommunplan som berör kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde.

Erkki Vesa (M), Chris Helin (M) och Anna Lund (KD) yrkar bifall till de delar av Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas gemensamma förslag till kommunplan som berör kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde.

Jairo Correa (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets tilläggsyrkanden och särskilda uppdrag avseende kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Tilläggsyrkanden kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsområde 9 bibliotek, kultur och fritid, inklusive fritidsgårdar

Sverigedemokraterna

30. att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att ge Tyresö kommun en aktiv roll vid firandet av traditionella högtider.
31. att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att verka för en jämn fördelning av resurser mellan pojk- och flickidrott i Tyresö kommun.
32. att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att ta fram ett förslag för utformning av en multisportanläggning i Tyresö.
33. att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna att skapa ett kulturens hus för svensk kultur i Tyresö.
34. att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsätta en namnberedning med uppdrag att ge namnförslag till byggnadsnämnden vad gäller gator, parkvägar, broar, torg, parker och andra i detaljplan intagna allmänna platser i samband med upprättande av nya eller ändrade detaljplaner.
35. att Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att centralisera folkbiblioteksverksamheten i Tyresö till ett centraliserat folkbibliotek.

Vänsterpartiet

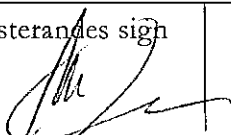
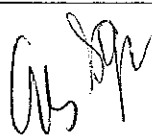

36. Utökad fältverksamhet/utökat öppethållande fritidsgårdar 1,6 mnkr.
37. Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att upprätta en separat budget för fritidsgårdarnas fältverksamhet.
38. Minskade avgifter kulturskolan 0,7 mnkr.
39. Gratis lokaler för pensionärs- och handikappföreningar 0,2 mnkr.

Yrkanden barn- och utbildningsnämnden

Jannice Rockstroh (S), Åsa de Mander (L) och Ajda Asgari (MP) yrkar bifall till de delar av kommunstyrelsens förslag till kommunplan som berör barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden.

Jeanette Hellmark (M) och Anna Lund (KD) yrkar bifall till de delar av Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas gemensamma förslag till kommunplan som berör barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden.

Inger Gemicioglu (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets tilläggsyrkanden och

<p>Justerandes sign</p> 			<p>Utdragsbestyrkande</p>
---	---	---	---------------------------

särskilda uppdrag avseende barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden.

Tilläggsyrkanden barn- och utbildningsnämnden

Verksamhetsområde 1 Förskola och pedagogisk omsorg

Sverigedemokraterna

40. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att se över möjligheterna att implementera den så kallade Nackamodellen inom barnomsorgen där föräldrar ska kunna kontrakteras av kommunen som dagbarnvårdare åt sina egna barn.

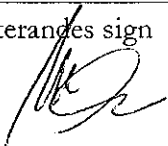
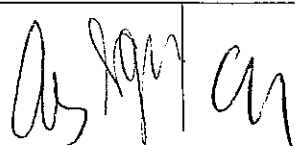
Vänsterpartiet

41. En genuspedagog anställs genom omprioriteringar i den centrala staben.

Verksamhetsområde 2 Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem

Sverigedemokraterna

42. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så att undervisning individanpassas så elever med liknande prestationsförmåga och behov studerar tillsammans.
43. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att endast anställa rektorer med yrkeserfarenhet inom pedagogiken.
44. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa ett antal administrativa lärarassistenttjänster i grundskolan.
45. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillsätta riktade resurser till skolorna för att anställa fler studievägledare, sjuksköterskor och kuratorer.
46. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse att inget ritualsaktat kött serveras i de kommunala skolornas matsalar.
47. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att utöka svenskundervisningen för de barn som behöver detta stöd.
48. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så åtgärder tas gentemot lärare som påverkar elever i en viss riktning i enlighet med dennes egna politiska preferenser.
49. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att utöka idrottsundervisningen för grundskoleelever till att innehålla något moment varje dag.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

50. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa journalskola för elever som på grund av långvariga sociala problem inte fungerar i den vanliga skolan.
51. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa en total nolltolerans mot mobbning i skolan i kombination med ett program för att uppfylla detta.
52. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa en plan för att uppnå ordning och reda samt högre grad av disciplin i skolan.
53. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att anställa trygghetsvårdare i kommunens skolor.

Vänsterpartiet

54. Ökat centralt tilläggsbelopp/verksamhetsstöd för barn med särskilda behov 5 mnkr.
55. Ökat sociodemografiskt tillägg 1 mnkr.
56. Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att utteda urvalskriterierna för det sociodemografiska tillägget.
57. Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att utvärdera konsekvenserna av ”inkluderingen” av alla elever i ordinarie klasser.

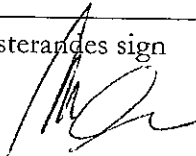
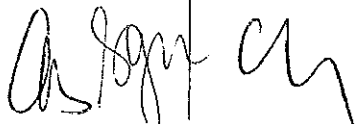
Verksamhetsområde 1 Förskola och pedagogisk omsorg och 2 Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem

Sverigedemokraterna

58. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så att kommunens förskolor- och skolor inte använder sig av könsneutral genuspedagogik.
59. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa krav på att all personal i skolan och barnomsorgen måste kunna kommunicera flytande i tal och skrift på svenska.
60. att Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så närproducerad mat så som kött och andra basvaror är primärt val vid upphandling.

Yrkanden gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Christoffer Holmström (S), Agneta Hansson (L), Lilian Nylinder (MP), Katarina Helling (S) yrkar bifall till de delar av kommunstyrelsens förslag till kommunplan som berör gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Anki Svensson (M) yrkar bifall till de delar av Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas gemensamma förslag till kommunplan som berör gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden.

Jairo Correa (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets tilläggsyrkanden och särskilda uppdrag avseende gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden.

Tilläggsyrkanden gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Verksamhetsområde 6 gymnasieskola

Sverigedemokraterna

61. att Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att skapa en plan för att förbättra och utveckla den praktiska inriktningen på Tyresö gymnasium.
62. att Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ger gymnasieskolan i uppdrag att stärka samarbetet med det lokala näringslivet.
63. att Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda ett namnbyte på Tyresö Gymnasium där Tyresö Praktiska Gymnasium alternativt Tyresö Innovationsgymnasium finns med som förslag.

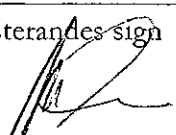
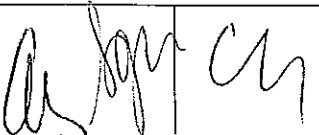
Vänsterpartiet

64. Utökade undervisningstimmar på yrkesintroduktionsprogrammen 1,5 mnkr.
65. Utökad kuratorstjänst 0,3 mnkr.
66. Resa till Auschwitz/Birkenau 0,2 mnkr.

Verksamhetsområde 7 vuxenutbildning

Sverigedemokraterna

67. att Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att ställa högre krav på asylsökande som får bidrag av kommunen via ett kunskapsprov på SFI och samhällsorientering.
68. att Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att vuxenutbildningen skall vara väl utbyggt och erbjuda medborgarna en god möjlighet till vidareutbildning.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

69. att Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att avsluta arbetet runt kompassen utan fortsatta åtgärder.

Vänsterpartiet

70. Särskild lönesatsning lärare C3L 1 mnkr.

Verksamhetsområde 6 gymnasieskola och 7 vuxenutbildning

71. att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att införa åtgärder gentemot lärare som påverkar elever i en viss riktning i enlighet med dennes egna politiska preferenser.

Yrkanden byggnadsnämnden

Alexander Enkvist (L) yrkar bifall till de delar av kommunstyrelsens förslag till kommunplan som berör byggnadsnämndens verksamhetsområde.

Anki Svensson (M) yrkar bifall till de delar av Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas gemensamma förslag till kommunplan som berör byggnadsnämndens verksamhetsområde.

Tilläggsyrkanden byggnadsnämnden

Sverigedemokraterna

72. att Byggnadsnämnden ges i uppdrag att ytterligare förbättra tillsynsverksamheten och om behov finns utöka verksamheten efter utredning.

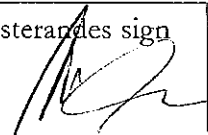
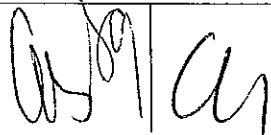
Vänsterpartiet

73. Byggnadsnämnden ges i uppdrag att säkerställa att full avgiftsfinansiering uppnås i den del som ska avgiftsfinansieras.

Yrkanden Kommunstyrelsen

Anita Mattsson (S), Mats Lindblom (L), Ajda Asgari (MP) och Martin Nilsson (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till kommunplan.

Anki Svensson (M), Dick Bengtson (M) och Ulrica Riis-Pedersen (C) yrkar bifall

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

till Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas gemensamma förslag till kommunplan.

Inger Gemicioglu (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till kommunplan med tillägget av bifall till tilläggsyrkanden, förslag på besparing (bilaga 1), driftbudget (bilaga 2) samt särskilda uppdrag i Västerpartiets förslag till kommunplan.

Tilläggsyrkanden kommunstyrelsen

Verksamhetsområde 10 Plan och exploatering

Sverigedemokraterna

74. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samband med framtagande av detaljplaner, planera för framtida nyproduktion av skyddsrum.
75. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samband med detaljplanearbete ställa högre krav på att parkeringsplatser byggs under mark istället för ovan mark.
76. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för en långsammare och mer naturlig befolkningstillväxt samtidigt som satsningar på infrastruktur prioriteras upp.
77. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa ett skönhetsråd.

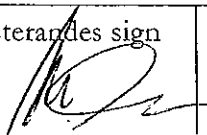
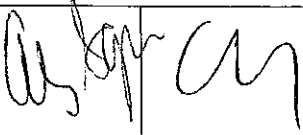
Vänsterpartiet

78. Andelen hyresrätter ska öka för att årligen uppnå minst 50 % av all nybyggnation.
79. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utarbeta en plan för strategiska markförvärv.
80. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samråd med kultur- och fritidsnämnden utreda var ett kulturhus kan placeras i Tyresö samt preliminära kostnader för detta.

Verksamhetsområde 11 Vaghållning och park

Sverigedemokraterna

81. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda möjligheterna för att ett kostnadstak på 200 000 kr ska gälla vid uttag av gatukostnader i kommunen.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Vänsterpartiet

- 82. Arbetet med säkra skolvägar ska fortsätta.
- 83. Tillgängligheten för funktionsnedsatta i utemiljön ska inventeras och förbättras.

Verksamhetsområde 13 Vatten och avlopp

Sverigedemokraterna

- 84. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för att den kommunala VA-verksamheten drivs på det för brukarna mest kostnadseffektiva sätt för att trygga god vattenkvalitet och miljö.

Vänsterpartiet

- 85. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en vattenstrategi.

Verksamhetsområde 14 Renhållning

Vänsterpartiet

- 86. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för att matavfallshanteringen i våra hushåll år 2025 uppgår till minst 75 %.

Verksamhetsområde 16 Näringsliv

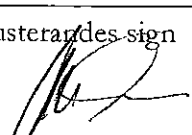
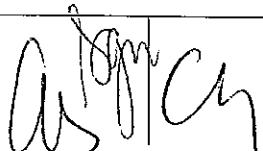
Vänsterpartiet

- 87. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att initiera en samverkan med de lokala företagen för att åstadkomma en storskalig klimatomställning och minskade utsläpp.

Verksamhetsområde 17 Gemensam verksamhet

Sverigedemokraterna

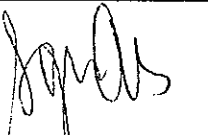

- 88. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda vilka områden i Tyresö som är mest utsatta för kriminell aktivitet.
- 89. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ansöka hos Länsstyrelsen om att få installera och utöka kameraövervakning i områden som är särskilt drabbade av kriminalitet.
- 90. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa det av Sverigedemokraterna föreslagna flerpunktsprogrammet för att i hög grad utöka sitt brottsförebyggande arbete.
- 91. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att minska antalet anställda kommunikatörer till fyra.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

92. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa arbetsplatser inom kommunens gränser för alla anställda inom kommunen.
93. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa en klädpolicy/neutralitetspolicy för anställda inom Tyresö kommun som innebär förbud mot att bära synliga politiska, filosofiska eller religiösa symboler under arbetstid.
94. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett åtgärdsprogram för att tillse så kommunens upphandlingar blir avsevärt mer ekonomiskt hållbara, effektiva samt att upphandlingarna blir mer transparenta.
95. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över möjligheterna för att rikta mer resurser till grannsamverkansverksamheten i Tyresö kommun.
96. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa ett mångkulturellt bokslut som visar på de direkta och indirekta kostnader och intäkter som migrationen orsakar kort- och långsiktigt för Tyresö kommun.
97. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för stoppad mottagning av nyanlända migranter.
98. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram nya ordningsföreskrifter som förbjuder tiggeri på särskilt angivna platser inom kommunen där tiggeri förekommer.
99. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att snarast möjligt återställa skattenivån till 19.50 samt att tillse så nämnder och förvaltningar håller ned kostnaderna samt håller sig inom budget.

Vänsterpartiet

100. Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med förvaltningarna ta fram ett övergripande handlingsprogram med förslag till olika åtgärder för att minska sjuktagen bland våra anställda.
101. Kommunstyrelsen får i uppdrag att verkställa Vänsterpartiets förslag till besparingar i administrationen m.m. enligt Vänsterpartiets kommunplan, bilaga 1.
102. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samråd med barn- och utbildningsnämnden utvärdera modellen med hyressättning i syfte att hitta en mindre konjunkturkänslig modell.
103. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa att full avgiftsfinansiering uppnås i den del som ska avgiftsfinansieras.
104. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att säkerställa att konsumtionen av ekologiska livsmedel ökas för att uppnå minst 75 % år 2025.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Verksamhetsområde 19 Politisk verksamhet

Sverigedemokraterna

- 105. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda insynsplatser i styrelser, nämnder och beredningar till alla partier som är invalda i fullmäktige.
- 106. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att minska samtliga partistöd med 10 %.

Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna

- 107. Hållbarhetsutskottet och Samhällsbyggnadsutskottet slås ihop till ett utskott.

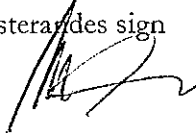
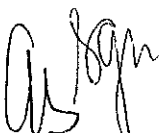

Kommunala bolag

Sverigedemokraterna

- 108. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över möjligheterna för inrättandet av ett nytt bostadskösystem som prioriterar Tyresöbor.
- 109. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillse så att nyanlända migranter inte tillåts passera turordningen i Tyresö Bostäders bostadskö.
- 110. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillse så Tyresö Bostäder avyttrar vindkraftverket så att denna verksamhet inte finns inom kommunkoncernen.
- 111. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa Staffantorpsmodellen för att på ett för skattebetalarna kostnadseffektivt sätt följa bosättningslagen.
- 112. att Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa en plan för att avveckla modulbostäderna i Tyresö.

Vänsterpartiet

- 113. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder beräknas enligt de regler och föreskrifter som finns.
- 114. Ägardirektiven för Tyresö Bostäder ändras till lydelsen att inga hyresrätter i beståndet får omvandlas till bostadsrätter.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Yrkanden avseende kommunstyrelsens förslag till beslut

Beslutspunkt 1

Utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,95 kronor per skattekrona.

Yrkande

M, C, KD och SD yrkar att utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,50 kronor per skattekrona.

Beslutspunkt 2

Vision, strategiska målområden och strategiska mål för perioden 2020-2022 fastställs.

Yrkanden

Vision, fokusområden och strategiska mål fastställs i enlighet med Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag.

Vision, fokusområden och strategiska mål för mandatperioden 2020-2022 fastställs enligt Sverigedemokraternas budgetversion.

Beslutspunkt 3

Särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs.

Yrkanden

Inga nya särskilda uppdrag antas (M, C, KD).

Särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs enligt Sverigedemokraternas budgetförslag.

Särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs enligt Vänsterpartiets förslag.

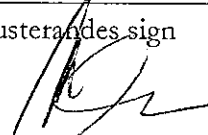
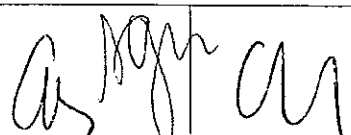
Beslutspunkt 4

Budgerade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs:

Förskola 323 207 000 kronor

Grundskola 755 185 000 kronor

Individ- och familjeomsorg 234 133 000 kronor

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Omsorg om personer med funktionsnedsättning 263 021 000 kronor
 Äldreomsorg 386 409 000 kronor
 Gymnasieskola 242 140 000 kronor
 Vuxenutbildning 27 803 000 kronor
 Arbete och integration 11 522 000 kronor
 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar 108 562 000 kronor
 Plan och exploatering 36 617 000 kronor
 Väghållning och park 72 514 000 kronor
 Miljö, trafik och övrigt 7 072 000 kronor
 Vatten och avlopp 0 kronor
 Renhållning 0 kronor
 Bygglövsverksamhet 6 399 000 kronor
 Näringsliv 1 310 000 kronor
 Gemensam verksamhet 154 003 000 kronor
 Kommunalförbund mm 44 234 000 kronor
 Politisk verksamhet 26 544 000 kronor

Yrkanden

Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs i enlighet med Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag.

Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs enligt Sverigedemokraternas budgetförslag.

Budgeterade ramanslag för budgetåret 2020 fastställs tillsammans med Vänsterpartiets tilläggsyrkanden.

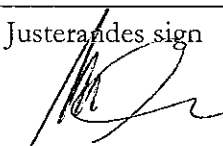
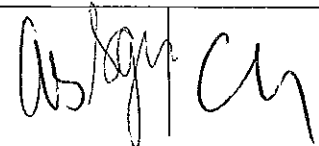
Beslutspunkt 5

De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021- 2023 fastställs.

Yrkanden

De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021-2023 räknas om och fastställs i enlighet med Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas förslag.

De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021-2023 räknas om och fastställs i enlighet med Sverigedemokraternas budgetförslag.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Beslutspunkt 6

Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut.

Inga yrkanden.

Beslutspunkt 7

Målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat på sikt ska uppgå till 3 procent årligen med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.

Yrkande

Målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat ska uppgå till 2 procent årligen vid utgången av mandatperioden 2020-2022, med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet och oförändrad skattesats. (M, C, KD)

Beslutspunkt 8

Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till kommunplanen fastställs.

Yrkanden

Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till kommunplanen räknas om och fastställs enligt Moderaterna Centerpartiet och Kristdemokraternas budgetalternativ.

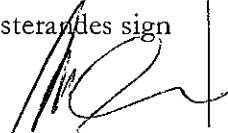
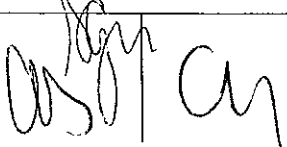
Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till Tyresö kommuns kommunplan räknas om och fastställs enligt Sverigedemokraternas budgetförslag.

Bifalles tillsammans med Vänsterpartiets tilläggsyrkanden.

Beslutspunkt 9

Internräntan för 2020 fastställs till 1,0 procent.

Inga yrkanden.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Beslutspunkt 10

Tidigare beslutade investeringar för ej längre aktuella projekt på 79,5 miljoner kronor enligt bilaga 3 avförs från investeringsprogrammet.

Inga yrkanden.

Beslutspunkt 11

Nya och utökade investeringar på totalt 378,9 miljoner kronor enligt bilaga 3 och 4 förs in i investeringsprogrammet.

Yrkande

Nya och utökade investeringar på totalt 321,1 miljoner kronor förs in i investeringsprogrammet. (M, C, KD)

Beslutspunkt 12

Förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 3 till kommunplanen fastställs.

Yrkande

Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna gemensamma förslag till investeringsprogram fastställs.

Beslutspunkt 13

Lån får tas upp inom en ram på 1 500 miljoner kronor.

Inga yrkanden.

Beslutspunkt 14

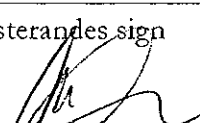
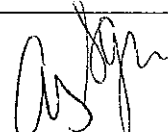

Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor.

Inga yrkanden.

Beslutspunkt 15

Kommunen tecknar sammantaget borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 300 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Inga yrkanden.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Beslutspunkt 16

Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall.

Yrkande

Borgensavgiften för Tyresö bostäder beräknas enligt de regler och föreskrifter som finns. (V)

Beslutspunkt 17

Följande taxor antas och börjar gälla från och med 1 januari 2020:

- reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning,
- reviderad taxa för renhållning,
- reviderad bibliotekstaxa
- reviderade taxor för lokalhyror och anläggningar inklusive evenemangstaxa och teknikerservice
- Avgiften för teknikerservice justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.

Inga yrkanden.

Beslutspunkt 18

Revisorernas budget för år 2020 fastställs till 1,4 miljoner kronor enligt förslag från fullmäktiges presidium.

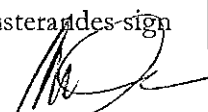
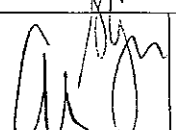

Beslutspunkt 19

I övrigt godkänns kommunstyrelsens förslag till kommunplan för 2020-2022 med budget för 2020.

Yrkanden

I övrigt godkänns Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag till kommunplan 2020-2022.

I övrigt godkänns Sverigedemokraternas förslag till kommunplan för 2020-2022.

Justeraendes-sign 		Utdragsbestyrkande
--	---	---

I övrigt godkänns kommunstyrelsens förslag till kommunplan 2020-2022 med budget för 2020 med tillägget av bifall till tilläggsyrkanden, förslag på besparing (bilaga 1), driftbudget (bilaga 2) samt särskilda uppdrag i Västerpartiets förslag till kommunplan.

Beslutsgång

Beslutsgång för tilläggsyrkanden avseende arbetsmarknads- och socialnämndens verksamhetsområden

Yrkande 1

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 2

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 2.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 3

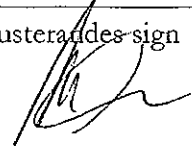
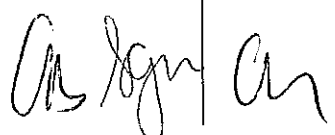
Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 4

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 5

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Yrkande 6

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 7

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 3.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 8

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 9

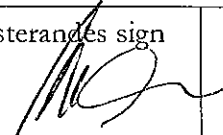
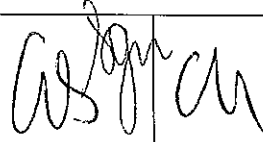
Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 10

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 11

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Beslutsgång för tilläggsyrkanden avseende äldre- och omsorgsnämndens verksamhetsområden

Yrkande 12

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 4.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 13

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 14

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 15

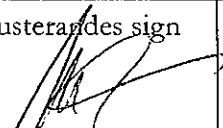
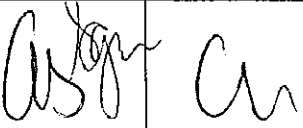
Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 16

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 17

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Yrkande 18

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 5.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 19

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 20

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 6.

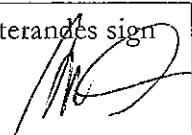
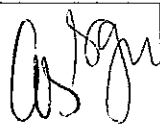

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 21

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 22

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Yrkande 23

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 7.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 24

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 25

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 26

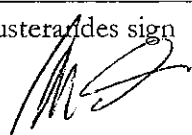
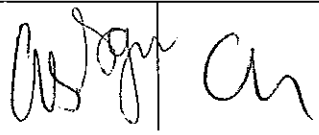
Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 27

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 28

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerades sign 		Utdragsbestyrkande
--	---	--------------------

Yrkande 29

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 48 ja och 3 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 8.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Beslutsgång för tilläggsyrkanden avseende kultur- och fritidsnämnden verksamhetsområde

Yrkande 30

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 31

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 32

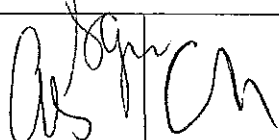
Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 33

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 34

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Yrkande 35

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 9.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 36

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 48 ja och 3 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 10.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 37

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 38

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 39

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

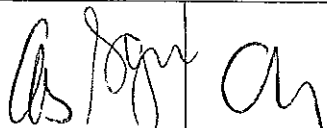
Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej

Resultat: 48 ja och 3 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 11.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Beslutsgång för tilläggsyrkanden avseende barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden

Yrkande 40

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 12.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 41

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 42

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 43

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 44

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 45

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

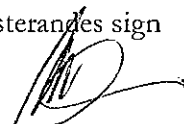

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 13.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

<p>Justerandes sign</p> 			<p>Utdragsbestyrkande</p>
---	---	---	---------------------------

Yrkande 46

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 14.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 47

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 48

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 49

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 50

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

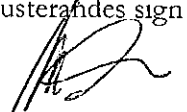
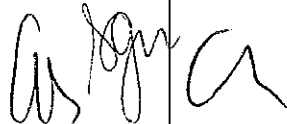
Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 15.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 51

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Yrkande 52

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 16.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 53

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 54

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 55

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 56

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

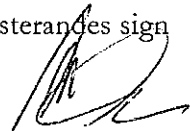
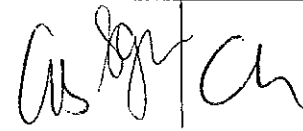
Resultat: 48 ja och 3 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 17.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 57

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Yrkande 58

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 59

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 60

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 18.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

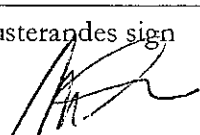
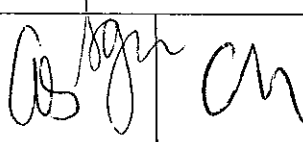
Beslutsgång för tilläggsyrkanden avseende gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden

Yrkande 61

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 62

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Yrkande 63

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 19.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 64

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 48 ja och 3 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 20.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 65

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 66

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 67

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

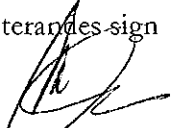
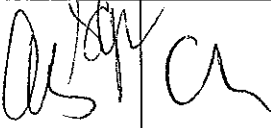
Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 21.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

<p>Justerandes sign</p> 		<p>Utdragsbestyrkande</p>
---	---	---------------------------

Yrkande 68

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 69

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 22.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 70

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 71

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

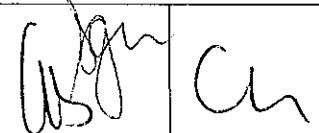
Beslutsgång för tilläggsyrkanden avseende byggnadsnämndens verksamhetsområde

Yrkande 72

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 73

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Beslutsgång för tilläggsyrkanden avseende kommunstyrelsens verksamhetsområden

Yrkande 74

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 75

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 76

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 23.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 77

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 78

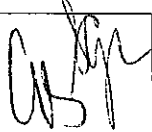
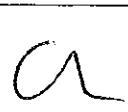
Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 79

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 80

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Yrkande 81

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 82

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 83

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 84

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 85

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 86

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 87

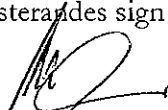
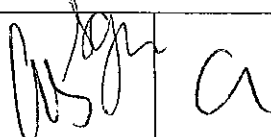
Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 88

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 89

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Yrkande 90

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 24.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 91

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 92

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 93

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 94

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

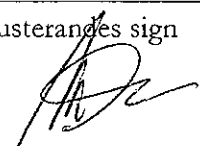
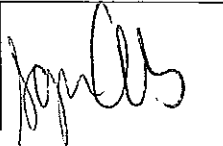
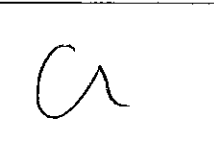
Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur

bilagt röstningsprotokoll, votering 25.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 95

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Yrkande 96

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 26.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 97

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 98

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 32 ja och 19 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 27.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 99

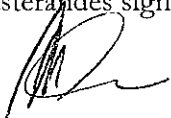

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 100

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 101

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Yrkande 102

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 103

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 104

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 105

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 106

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 107

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 26 ja och 25 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 28.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 108

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Yrkande 109

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill avslå yrkandet röstar ja.

Den som vill bifalla yrkandet röstar nej.

Resultat: 45 ja och 6 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 29.

Kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Yrkande 110

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 111

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 112

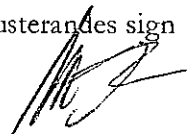
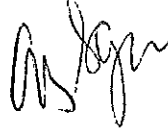

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 113

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

Yrkande 114

Efter ställda propositionen finner ordföranden att kommunfullmäktige avslagit yrkandet.

<p>Justerandes sign</p> 			<p>Utdragsbestyrkande</p>
---	---	---	---------------------------

Beslutsgång kommunstyrelsens förslag till beslut

Beslutspunkt 1

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut om att utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,95 kronor per skattekrona.

Därefter ställer ordföranden frågan om fullmäktige vill bifalla förslag från Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna om att utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,50 kronor per skattekrona.

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Votering begärs och följande röstordning fastställs:

Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut att utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,95 kronor per skattekrona röstar ja.

Den som vill bifalla förslaget från Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna om att utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,50 kronor per skattekrona röstar nej.

Resultat: 26 ja och 25 nej. Hur var och en röstat framgår ur bilagt röstningsprotokoll, votering 30.

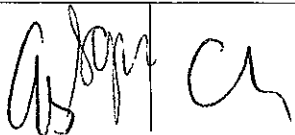
Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 2

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut om att vision, strategiska målområden och strategiska mål för perioden 2020-2022 fastställs.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att vision, strategiska målområden och strategiska mål fastställs i enlighet med Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att vision, strategiska målområden och strategiska mål fastställs i enlighet med Sverigedemokraternas förslag.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 3

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla yrkande från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna om att inga nya särskilda uppdrag antas.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla Sverigedemokraternas yrkande om att särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs i enlighet med Sverigedemokraternas förslag.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla Vänsterpartiets yrkande om att särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs i enlighet med Vänsterpartiets förslag.

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

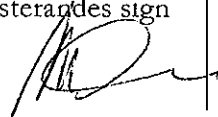
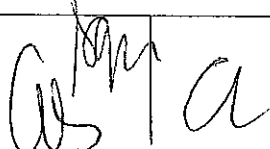
Beslutspunkt 4

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs i enlighet med Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs i enlighet med Sverigedemokraternas förslag.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att budgeterade ramanslag för budgetåret 2020 fastställs med tillägg av bifall till

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

tilläggsyrkanden, förslag på besparing (bilaga 1), driftbudget (bilaga 2) samt särskilda uppdrag i Västerpartiets förslag till kommunplan.

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 5

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att de i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021- 2023 fastställs enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att de i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021-2023 räknas om och fastställs i enlighet med Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraternas förslag.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla att de i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021-2023 räknas om och fastställs i enlighet med Sverigedemokraternas förslag.

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

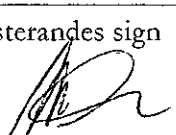
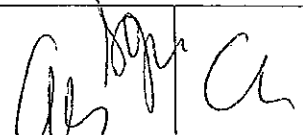
Beslutspunkt 6

Berörs ej av andra yrkanden. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 7

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut om att målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat på sikt ska uppgå till 3 procent årligen med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla förslag från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna om att målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat ska uppgå till 2 procent årligen vid utgången av mandatperioden 2020-2022, med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

och oförändrad skattesats.

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 8

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla kommunstyrelsens förslag om att resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till kommunplanen fastställs.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla yrkande om att resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till kommunplanen räknas om och fastställs enligt Moderaterna Centerpartiet och Kristdemokraternas budgetalternativ.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla yrkande om att resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till Tyresö kommuns kommunplan räknas om och fastställs enligt Sverigedemokraternas budgetförslag.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla yrkande om att Vänsterpartiets tilläggsyrkanden bifalles tillsammans med kommunstyrelsens förslag till beslut.

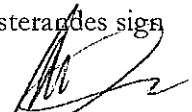
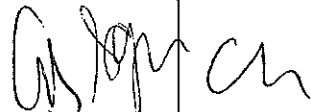
Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 9-10

Berörs ej av andra yrkanden. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 11

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut om att nya och utökade investeringar på totalt 378,9 miljoner förs in i investeringsprogrammet.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Därefter ställer ordföranden frågan om kommunfullmäktige vill bifalla förslaget från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna om att nya och utökade investeringar på totalt 321,1 miljoner kronor förs in i investeringsprogrammet.

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 12

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut om att förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 3 till kommunplanen fastställs.

Därefter ställer ordföranden frågan om fullmäktige vill bifalla yrkande från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna om att deras gemensamma förslag till investeringsprogram fastställs.

Ordförande finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 13-15

Berörs ej av andra yrkanden. Kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 16

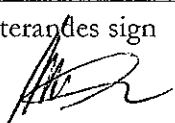
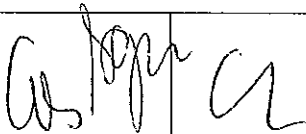
Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige vill bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut om att borgensavgifter för Tyresö Bostäder fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall.

Därefter ställer ordföranden frågan om fullmäktige vill bifalla yrkande från vänsterpartiet om att borgensavgiften för Tyresö Bostäder beräknas enligt de regler och föreskrifter som finns.

Ordförande finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 17-18

Berörs ej av andra yrkanden. Kommunfullmäktige beslutar enligt

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutspunkt 19

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige i övrigt vill godkänna kommunstyrelsens förslag till kommunplan för 2020-2022 med budget för 2020.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige i övrigt vill godkänna Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas gemensamma förslag till kommunplan för 2020-2022 med budget för 2020.

Ordföranden ställer frågan om kommunfullmäktige i övrigt vill godkänna Sverigedemokraternas förslag till kommunplan för 2020-2022 med budget för 2020.

Därefter ställer ordföranden frågan om fullmäktige i övrigt vill godkänna kommunstyrelsen förslag till kommunplan 2020-2022 med budget för 2020 tillsammans med tillägget av bifall till tilläggsyrkanden, förslag på besparing (bilaga 1), driftbudget (bilaga 2) samt särskilda uppdrag i Västerpartiets förslag till kommunplan.

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Bilagor

Kommunstyrelsen protokollsutdrag 2019-05-05-28 § 109.pdf

Tjänsteskrivelse Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020.pdf

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020.pdf

Stadsbyggnadsutskottet protokollsutdrag 20190515 §15 Äskande investeringsmedel Södergården.pdf

Tjänsteskrivelse Reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.pdf

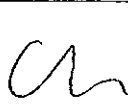
Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.pdf

Hållbarhetsutskottet Protokollsutdrag 20190515 §32 Revidering av taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.pdf

Hållbarhetsutskottet Protokollsutdrag 20190515 §31 Revidering av renhållningstaxa.pdf

Tjänsteskrivelse revidering av renhållningstaxa 2020.pdf

Revidering av renhållningstaxa 2020.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Kultur- och fritidsnämnden protokollsutdrag 2019-04-29 § 36

Bibliotekstaxa.pdf

Kultur- och fritidsnämnden protokollsutdrag 2019-04-29 § 37 Revidering av
taxor för teknikerservice.pdf

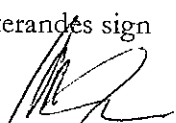
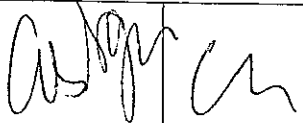
Vänsterpartiets Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020.pdf

M, C, KD Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020.pdf

Sverigedemokraternas Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020.pdf

Tjänsteskrivelse Budget för revisorerna 2020.pdf

Röstningsprotokoll kommunfullmäktige 2019-06-13 § 57.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

2019-06-13 Votering 2

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....
.....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

Handwritten signature:
Per Carlberg

2019-06-13 Votering 3

Bilaga § 57

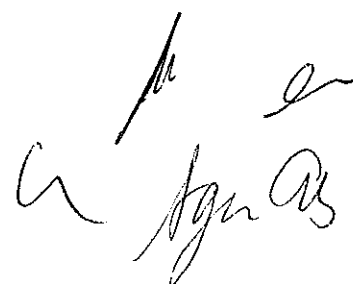
Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....
.....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 4

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 5

Bilaga § 57

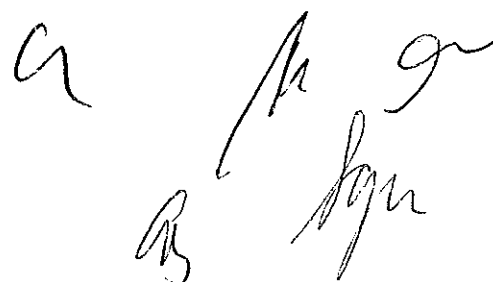
Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 6

Bilaga § 57

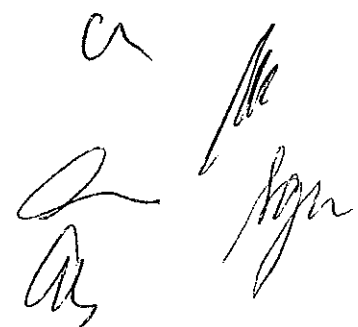
Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....
.....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 7

Bilaga § 57

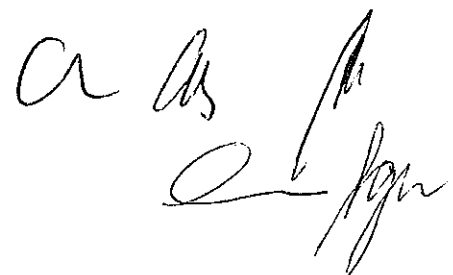
Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 8

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	48
NEJ	3
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Nej
25. Inger Gemicioglu (V)	Nej
26. Tina Rosén (V)	Nej

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Ja
47. Henrik Mellström (SD)	Ja
48. Bjarne Vifell (SD)	Ja
49. Ronnie Norén (SD)	Ja
50. Sandra Ekengren (SD)	Ja
51. Johan Carlsson (SD)	Ja

2019-06-13 Votering 9

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 10

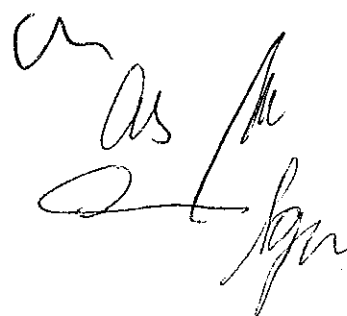
Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

JA	48
NEJ	3
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Nej
25. Inger Gemicioglu (V)	Nej
26. Tina Rosén (V)	Nej

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Ja
47. Henrik Mellström (SD)	Ja
48. Bjarne Vifell (SD)	Ja
49. Ronnie Norén (SD)	Ja
50. Sandra Ekengren (SD)	Ja
51. Johan Carlsson (SD)	Ja

2019-06-13 Votering 11

Bilaga § 57

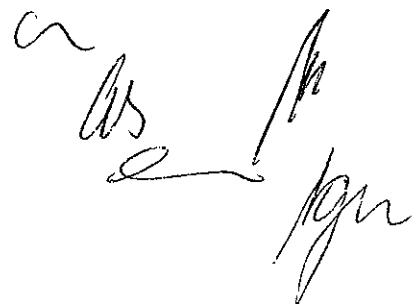
Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....
.....

JA	48
NEJ	3
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Niklas Wennergren (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Tony Thorén (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Nej
25. Inger Gemicioglu (V)	Nej
26. Tina Rosén (V)	Nej

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Ja
47. Henrik Mellström (SD)	Ja
48. Bjarne Vifell (SD)	Ja
49. Ronnie Norén (SD)	Ja
50. Sandra Ekengren (SD)	Ja
51. Johan Carlsson (SD)	Ja

2019-06-13 Votering 12

Bilaga § 57

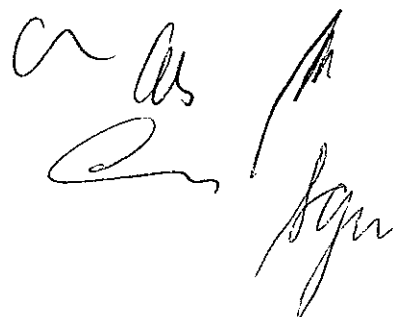
Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Johan Rydén (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 13

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Johan Rydén (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

Handwritten signatures and initials, including a large 'a' and several other illegible marks.

2019-06-13 Votering 14

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Johan Rydén (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 15

Bilaga § 57

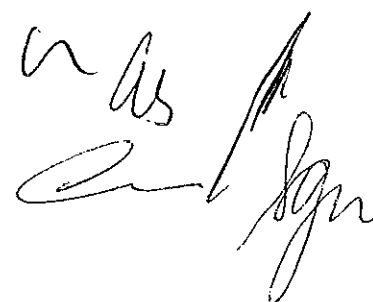
Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Johan Rydén (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 16

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Johan Rydén (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 17

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	48
NEJ	3
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Johan Rydén (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Nej
25. Inger Gemicioglu (V)	Nej
26. Tina Rosén (V)	Nej

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Ja
47. Henrik Mellström (SD)	Ja
48. Bjarne Vifell (SD)	Ja
49. Ronnie Norén (SD)	Ja
50. Sandra Ekengren (SD)	Ja
51. Johan Carlsson (SD)	Ja

2019-06-13 Votering 18

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Johan Rydén (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 19

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 20

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

JA	48
NEJ	3
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Nej
25. Inger Gemicioglu (V)	Nej
26. Tina Rosén (V)	Nej

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Ja
47. Henrik Mellström (SD)	Ja
48. Bjarne Vifell (SD)	Ja
49. Ronnie Norén (SD)	Ja
50. Sandra Ekengren (SD)	Ja
51. Johan Carlsson (SD)	Ja

2019-06-13 Votering 21

Bilaga § 57

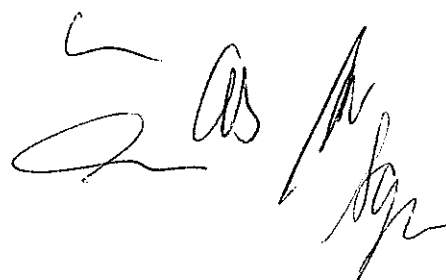
Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....
.....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 22

Bilaga § 57

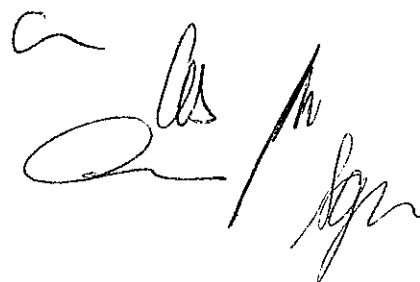
Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....
.....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Leif Lanke (L)	Ja
17. Åsa de Mander (L)	Ja
18. Alexander Enkvist (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Agneta Hansson (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

Handwritten signatures in black ink, appearing to be the names of several individuals, possibly the members of the committee or the mayor, located at the bottom right of the page.

2019-06-13 Votering 23

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÄNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Leif Lanke (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Alexander Enkvist (L)	Ja
21. Ajda Akgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 24

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....
.....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Leif Lanke (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Alexander Enkvist (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 25

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Leif Lanke (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Alexander Enkvist (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örténstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 26

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
.....
.....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Leif Lanke (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Alexander Enkvist (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 27

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	32
NEJ	19
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Leif Lanke (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Alexander Enkvist (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Nej
28. Anki Svensson (M)	Nej
29. Dick Bengtson (M)	Nej
30. Erkki Vesa (M)	Nej
31. Peter Freij (M)	Nej
32. Jeanette Hellmark (M)	Nej
33. Sonja Gustafson (M)	Nej
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Nej
36. Fredrik Bergkuist (M)	Nej
37. Chris Helin (M)	Nej
38. Mikael Onegård (M)	Nej
39. Eva von Vogelsang (M)	Nej
40. Mats Fält (M)	Nej
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 28

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	26
NEJ	25
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Leif Lanke (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Alexander Enkvist (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Nej
28. Anki Svensson (M)	Nej
29. Dick Bengtson (M)	Nej
30. Erkki Vesa (M)	Nej
31. Peter Freij (M)	Nej
32. Jeanette Hellmark (M)	Nej
33. Sonja Gustafson (M)	Nej
34. Torbjörn Skarin (M)	Nej
35. Hampus Degramo (M)	Nej
36. Fredrik Bergkuist (M)	Nej
37. Chris Helin (M)	Nej
38. Mikael Onegård (M)	Nej
39. Eva von Vogelsang (M)	Nej
40. Mats Fält (M)	Nej
41. Annika Örténstrand (C)	Nej
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Nej
43. Anna Steele (C)	Nej
44. Anna Lund (KD)	Nej
45. Per Lindén (KD)	Nej
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 29

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	45
NEJ	6
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Leif Lanke (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Alexander Enkvist (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Ja
28. Anki Svensson (M)	Ja
29. Dick Bengtson (M)	Ja
30. Erkki Vesa (M)	Ja
31. Peter Freij (M)	Ja
32. Jeanette Hellmark (M)	Ja
33. Sonja Gustafson (M)	Ja
34. Torbjörn Skarin (M)	Ja
35. Hampus Degramo (M)	Ja
36. Fredrik Bergkuist (M)	Ja
37. Chris Helin (M)	Ja
38. Mikael Onegård (M)	Ja
39. Eva von Vogelsang (M)	Ja
40. Mats Fält (M)	Ja
41. Annika Örtenstrand (C)	Ja
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Ja
43. Anna Steele (C)	Ja
44. Anna Lund (KD)	Ja
45. Per Lindén (KD)	Ja
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

2019-06-13 Votering 30

Bilaga § 57

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

.....
 .....
 .....

JA	26
NEJ	25
AVSTÅR	0
FRÅNVARANDE	0

1. Anita Mattsson (S)	Ja
2. Emelie Weski (S)	Ja
3. Jannice Rockstroh (S)	Ja
4. Christoffer Holmström (S)	Ja
5. Johanna Schaub (S)	Ja
6. Alfonso Morales (S)	Ja
7. Katarina Helling (S)	Ja
8. Anders Linder (S)	Ja
9. Susann Ronström (S)	Ja
10. Carl-Johan Karlson (S)	Ja
11. Sara Granstrand (S)	Ja
12. Martin Nilsson (S)	Ja
13. Eija Rätty (S)	Ja
14. Kristjan Vaigur (S)	Ja
15. Jerry Svensson (S)	Ja
16. Mats Lindblom (L)	Ja
17. Leif Lanke (L)	Ja
18. Thomas Sundblad (L)	Ja
19. Christina Melzén (L)	Ja
20. Alexander Enkvist (L)	Ja
21. Ajda Asgari (MP)	Ja
22. Mikael Ordenius (MP)	Ja
23. Lilian Nylinder (MP)	Ja
24. Jairo Correa (V)	Ja
25. Inger Gemicioglu (V)	Ja
26. Tina Rosén (V)	Ja

27. Anna Eriksson (M)	Nej
28. Anki Svensson (M)	Nej
29. Dick Bengtson (M)	Nej
30. Erkki Vesa (M)	Nej
31. Peter Freij (M)	Nej
32. Jeanette Hellmark (M)	Nej
33. Sonja Gustafson (M)	Nej
34. Torbjörn Skarin (M)	Nej
35. Hampus Degramo (M)	Nej
36. Fredrik Bergkuist (M)	Nej
37. Chris Helin (M)	Nej
38. Mikael Onegård (M)	Nej
39. Eva von Vogelsang (M)	Nej
40. Mats Fält (M)	Nej
41. Annika Örténstrand (C)	Nej
42. Ulrica Riis-Pedersen (C)	Nej
43. Anna Steele (C)	Nej
44. Anna Lund (KD)	Nej
45. Per Lindén (KD)	Nej
46. Per Carlberg (SD)	Nej
47. Henrik Mellström (SD)	Nej
48. Bjarne Vifell (SD)	Nej
49. Ronnie Norén (SD)	Nej
50. Sandra Ekengren (SD)	Nej
51. Johan Carlsson (SD)	Nej

Datum 2019-06-13
 Tid 13:00–23:30
 Plats Aulan, Tyresö gymnasium, Farmarstigen 7

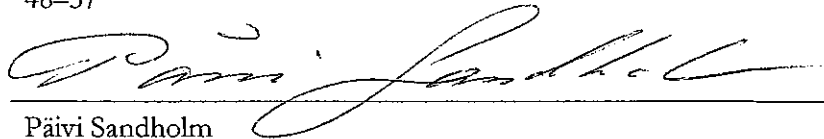
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2019-06-25

Paragrafer 48–57

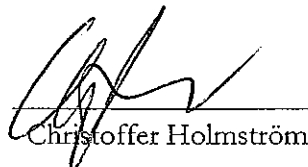
Sekreterare

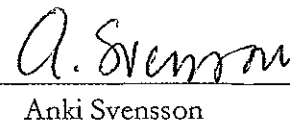

 Päivi Sandholm

Ordförande

 Anders Linder Christina Melzén Sonja Gustafson
 § 48-56 § 57, Inledn, KS/§ 57 ÄON, KFN, BUN/§ 57 ASN, GVN, BN

Justerande

 Christoffer Holmström

 Anki Svensson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunfullmäktige
 Sammanträdesdatum 2019-06-13
 Datum då anslaget sätts upp 2019-06-26
 Datum då anslaget tas ned 2019-07-18
 Förvaringsplats för protokollet Kansli arkiv plan 6

Underskrift

 Päivi Sandholm

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Anders Linder (S)

Christina Melzén (L)

Sonja Gustafson (M)

Anita Mattsson (S)

Jannice Rockstroh (S)

Christoffer Holmström (S)

Johanna Schaub (S)

Alfonso Morales (S)

Katarina Helling (S)

Susann Ronström (S)

Carl Johan Karlson (S)

Sara Granstrand (S)

Martin Nilsson (S)

Kristjan Vaigur (S)

Niklas Wennergren (S), tjänstgörande ersättare för Mathias Tegnér (S)

Eija Rätty (S), tjänstgörande ersättare för Petra Reinholdsson (S)

Jerry Svensson (S), tjänstgörande ersättare för Maria Alves Persson (S)

Emelie Weski (S), tjänstgörande ersättare för Mathias Tegnér under § 57 BUN tom KS.

Närvarande kl 13:00-14:10 samt kl 18:30-23:30

Mats Lindblom (L), tjänstgörande §§ 48-56 samt under § 57 inledning tom KFN samt BN och KS

Åsa de Mander (L), tjänstgörande tom GVN under § 57

Thomas Sundblad (L), tjänstgörande under § 57 KFN samt BN och KS, närvarande 17:51-18:45 samt kl 21:00-23:30

Tony Thorén (L), tjänstgörande och närvarande tom ÄON under § 57 kl 17:50

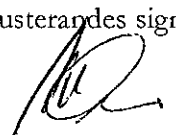

Agneta Hansson (L), tjänstgörande ersättare för Tony Thorén (L) under § 57 KFN, BUN och GVN. Närvarande från kl 17:00

Leif Lanke (L), närvarande från kl 15:20, tjänstgörande ersättare för Mats Lindblom (L) under BUN och GVN § 57 och för Åsa de Mander under BN och KS § 57

Alexander Enkvist (L), tjänstgörande ersättare för Thomas Sundblad (L) §§ 48-56 samt under § 57 inledning tom ÄON samt BUN tom GVN, för Tony Thorén under BN och KS

Ajda Asgari (MP)

Mikael Ordenius (MP), tjänstgörande från § 57 kl 14:17, tjänstgör inledning-KFN samt från GVN tom sammanträdet slut.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Lilian Nylinder (MP)

Johan Rydén (MP), tjänstgörande ersättare för Mikael Ordenius (MP) § 48-56 samt BUN under § 57. Närvarande kl 13:00-16:30 samt kl 17:45-21:20

Jairo Correa (V)

Inger Gemicioglu (V)

Tina Rosén (V)

Anki Svensson (M)

Dick Bengtson (M)

Peter Freij (M)

Jeanette Hellmark (M)

Hampus Degramo (M)

Fredrik Bergkuist (M)

Chris Helin (M)

Mikael Onegård (M)

Eva von Vogelsang (M)

Mats Fält (M)

Anna Eriksson (M), tjänstgörande ersättare för Fredrik Saweståhl (M)

Erikki Vesa (M), tjänstgörande ersättare för Annika Henningsson (M)

Torbjörn Skarin (M), tjänstgörande ersättare för Liselotte Stjernfeldt (M)

Ulrica Riis-Pedersen (C)

Anna Steele (C)

Annika Örtensstrand (C), tjänstgörande ersättare för Johanna Björkstén (C)

Anna Lund (KD)

Per Lindén (KD), tjänstgörande ersättare för Marika Marklund (KD)

Per Carlberg (SD)

Bjarne Vifell (SD)

Ronnie Norén (SD)

Johan Carlsson (SD)

Henrik Mellström (SD), tjänstgörande ersättare för Anders Wickberg (SD)

Sandra Ekengren (SD), tjänstgörande ersättare för Oliver Frimodig (SD)

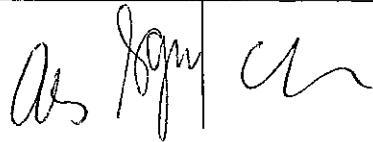
Ersättare

Tomas Forsberg (S)

Gunilla Andersson (V)

Gerd Dufberg (M)

Dan Grönstedt (C)

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Övriga

Lennart Jönsson (S), ordförande för byggnadsnämnden, Adjungerad, närvarande kl 13:30-16:00 och 20:30-23:30

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen

Britt-Marie Lundberg-Björk, chef Tekniska kontoret och Medborgarfokus, kommunstyrelseförvaltningen

Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen

Linda Darforth, kommunjurist, kommunstyrelseförvaltningen

Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Helene Bergström, kanslichef, kommunstyrelseförvaltningen

Malin Nilsarve, administratör, kommunstyrelseförvaltningen

Kristin Norrbom, utredare, kommunstyrelseförvaltningen

Antonios Arvanitidis, it-chef, kommunstyrelseförvaltningen

Charlotta Janson Josephsson, kommunikationschef, kommunstyrelseförvaltningen

Robert Skölin, politisk sekreterare, M

Philip Stewén, politisk sekreterare, S

Tony Björklund, politisk sekreterare, SD

Jonas Jansfors, HR-chef, kommunstyrelseförvaltningen

Magnus Larsson, driftchef IT-enheten, kommunstyrelseförvaltningen

Mio Björklund, politisk sekreterare, SD

Frånvarande

Mathias Tegnér (S)

Petra Reinholdsson (S)

Maria Alves Persson (S)

Mikael Fallmo (S)

Erisa Gul Khar (S)

Beatrice Rubelíng (S)

Ingmar Jansson (MP)

Tuula Tiilikainen (V)

Fredrik Saweståhl (M)

Annika Henningsson (M)

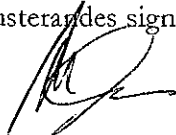
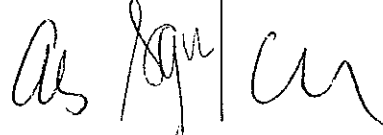
Lotta Stjernfeldt (M)

Petra Nygren (M)

Wilmer Roslund (M)

Klas Torstensson (M)

Johanna Björkstén (C)

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

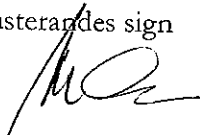
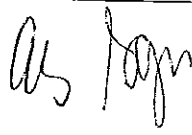
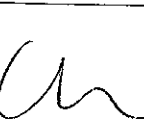
Marika Marklund (KD)

Ulf Perbo (KD)

Anders Wickberg (SD)

Oliver Frimodig (SD)

Jonathan Fritzdorf (SD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

§ 109

Dnr 2019/KS 0180 10

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

UTDRAG

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Utdebiteringen för 2019 fastställs till 19,95 kronor per skattekrona.
2. Vision, strategiska målområden och strategiska mål för perioden 2020-2022 fastställs.
3. Särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs.
4. Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs:

Förskola 323 207 000 kronor

Grundskola 755 185 000 kronor

Individ- och familjeomsorg 234 133 000 kronor

Omsorg om personer med funktionsnedsättning 263 021 000 kronor

Äldreomsorg 386 409 000 kronor

Gymnasieskola 242 140 000 kronor

Vuxenutbildning 27 803 000 kronor

Arbete och integration 11 522 000 kronor

Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar 108 562 000 kronor

Plan och exploatering 36 617 000 kronor

Väghållning och park 72 514 000 kronor

Miljö, trafik och övrigt 7 072 000 kronor

Vatten och avlopp 0 kronor

Renhållning 0 kronor

Bygglovsverksamhet 6 399 000 kronor

Näringsliv 1 310 000 kronor

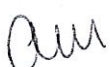
Gemensam verksamhet 154 003 000 kronor

Kommunalförbund mm 44 234 000 kronor

Politisk verksamhet 26 544 000 kronor

5. De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021- 2023 fastställs.
6. Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

7. Målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat på sikt ska uppgå till 3 procent årligen med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.
8. Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till kommunplanen fastställs.
9. Internräntan för 2020 fastställs till 1,0 procent.
10. Tidigare beslutade investeringar för ej längre aktuella projekt på 79,5 miljoner kronor enligt bilaga 3 avförs från investeringsprogrammet.
11. Nya och utökade investeringar på totalt 378,9 miljoner kronor enligt bilaga 3 och 4 förs in i investeringsprogrammet.
12. Förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 3 till kommunplanen fastställs.
13. Lån får tas upp inom en ram på 1 500 miljoner kronor.
14. Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor.
15. Kommunen tecknar sammantaget borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 300 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
16. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall.
17. Följande taxor antas och börjar gälla från och med 1 januari 2020:
  - reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning
  - reviderad taxa för renhållning
  - reviderad bibliotekstaxa
  - reviderade taxor för lokalhyror och anläggningar inklusive evenemangstaxa och teknikerservice
  - Avgiften för teknikerservice justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.
18. I övrigt godkänns kommunstyrelsens förslag till kommunplan för 2020-2022 med budget för 2020.

Anki Svensson (M), Dick Bengtson (M), Peter Freij (M), Annika Henningsson (M), Ulrica Riis-Pedersen (C), Per Lindén (KD) och Per Carlberg (SD) deltar inte i besluten. Inger Gemicioglu (V) deltar inte i beslut 2-5, 8 samt 16-18.

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till kommunplan för 2020-2022 samt budget för 2020 och plan för 2021-2023. Kommunplanerna ska behandlas i kommunstyrelsen 28 maj 2019 och beslutas i kommunfullmäktige 13 juni 2019. Ärendet omfattar även förslag till ändringar i taxor för 2020.

Sedan hållbarhetsutskottets behandling av VA-taxan har ny version av taxa och tjänsteskrivelse för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning lagts till ärendet.

Bilagor

Tjänsteskrivelse Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020.pdf

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020.pdf

Stadsbyggnadsutskottet protokollsutdrag 20190515 §15 Åskande investeringsmedel Södergården.pdf

Tjänsteskrivelse Reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.pdf

Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.pdf

Hållbarhetsutskottet Protokollsutdrag 20190515 §32 Revidering av taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.pdf

Hållbarhetsutskottet Protokollsutdrag 20190515 §31 Revidering av renhållningstaxa.pdf

Tjänsteskrivelse revidering av renhållningstaxa 2020.pdf

Revidering av renhållningstaxa 2020.pdf

Kultur- och fritidsnämnden protokollsutdrag 2019-04-29 § 36

Bibliotekstaxa.pdf

Kultur- och fritidsnämnden protokollsutdrag 2019-04-29 § 37 Revidering av taxor för teknikerservice.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind
Ekonomichef
08-578 297 30
torstein.tysklind@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-05-22

1 (6)

Diarienummer

2019/KS 0180 10

Kommunstyrelsen

Kommunplan 2020-2022 med budget för 2020

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

1. Utdebiteringen för 2019 fastställs till 19,95 kronor per skattekrona.
2. Vision, strategiska målområden och strategiska mål för perioden 2020-2022 fastställs.
3. Särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs.
4. Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs:
  - Förskola 323 207 000 kronor
  - Grundskola 755 185 000 kronor
  - Individ- och familjeomsorg 234 133 000 kronor
  - Omsorg om personer med funktionsnedsättning 263 021 000 kronor
  - Äldreomsorg 386 409 000 kronor
  - Gymnasieskola 242 140 000 kronor
  - Vuxenutbildning 27 803 000 kronor
  - Arbete och integration 11 522 000 kronor
  - Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar 108 562 000 kronor
  - Plan och exploatering 36 617 000 kronor
  - Väghållning och park 72 514 000 kronor
  - Miljö, trafik och övrigt 7 072 000 kronor
  - Vatten och avlopp 0 kronor

Renhållning 0 kronor
Bygglovsverksamhet 6 399 000 kronor
Näringsliv 1 310 000 kronor
Gemensam verksamhet 154 003 000 kronor
Kommunalförbund mm 44 234 000 kronor
Politisk verksamhet 26 544 000 kronor

5. De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021- 2023 fastställs
6. Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut.
7. Målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat på sikt ska uppgå till 3 procent årligen med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.
8. Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2023 enligt bilaga 1 till kommunplanen fastställs.
9. Internräntan för 2020 fastställs till 1,0 procent.
10. Tidigare beslutade investeringar för ej längre aktuella projekt på 79,5 miljoner kronor enligt bilaga 3 avförs från investeringsprogrammet.
11. Nya och utökade investeringar på totalt 378,9 miljoner kronor enligt bilaga 3 och 4 förs in i investeringsprogrammet.
12. Förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 3 till kommunplanen fastställs.
13. Lån får tas upp inom en ram på 1 500 miljoner kronor.
14. Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor.
15. Kommunen tecknar sammantaget borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 300 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
16. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall.
17. Följande taxor antas och börjar gälla från och med 1 januari 2020:
  - reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning,
  - reviderad taxa för renhållning,

- reviderad bibliotekstaxa
  - reviderade taxor för lokalhyror och anläggningar inklusive evenemangstaxa och teknikerservice
  - Avgiften för teknikerservice justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.
18. I övrigt godkänns kommunstyrelsens förslag till kommunplan för 2020-2022 med budget för 2020.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Kommundirektör

Torstein Tysklind
Ekonomichef

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till kommunplan för 2020-2022 samt budget för 2020 och plan för 2021-2023. Ärendet ska beredas av kommunstyrelsen och beslutas i kommunfullmäktige.

Kommunplanen ska enligt kommunens styrprocess revideras årligen. I kommunplansförslaget höjs överskottsmålet till 2,5 procent för 2020. Verksamheter av välfärdskaraktär får demografiuppräknings. Alla verksamheter får kompensation för kostnadsutveckling med 1,8 procent. Ett antal åtgärder för effektivisering genomförs med 18,8 mnk, politiska prioriteringar införs med 12,6 miljoner kronor och en digitaliseringspott på 14,0 miljoner kronor skapas.

Investeringar på 378 miljoner kronor förs in i programmet, medan investeringar på 79 miljoner kronor avförs från programmet. Nettotillväxten i investeringsprogrammet är 299 miljoner kronor.

Kommunens låneram och borgenstaket mot Tyresö Bostäder AB lämnas oförändrat.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har utifrån styrprocessen upprättat förslag till kommunplan för 2020-2022 samt budget för 2020 och plan för 2021-2023. Ärendet ska beredas av kommunstyrelsen och beslutas i kommunfullmäktige.

Kommunplanen bygger på den kommunplan som beslöts i juni förra året för 2019-2022 och som justerades vid beslut i kommunfullmäktige 2018-12-13 § 131. Från det nya styret som kommunen fick hösten 2018 fanns ett önskemål om att sätta sin politiska prägel på kommunplanen. Vid beslutet hösten 2018 hanns dock endast med att revidera budgeten.

Kommunplanens strategiska målområden och strategiska mål samt grundförutsättningar är i huvudsak inte ändrade. Målet om att kommunens resultatnivå ska uppgå till 3 % justeras så att målet ska uppnås på sikt. Uppdateringar av tabeller med indikatorer har gjorts. Textavsnitt som har ändrats har markerats med gul färg i marginalen på det bifogade dokumentet.

Det nya styret har nu försatt kommunplanen med ett nytt avsnitt om politiskt prioriterade verksamhetsinsatser för att visa på sina ambitioner.

Den delen av kommunplanen som avser budget är uppdaterad utifrån de budgetförutsättningar samt de politiska prioriteringar som gäller för perioden.

Den långsiktiga utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö som beslöts av kommunfullmäktige 2017-06-19 § 70 och justerades vid kommunplansbeslutet 2018-12-13 justeras ytterligare så att kommunens målsättning om en resultatnivå på 3,0 procent årligen ska ske på sikt. Däremot justeras resultatnivån upp från 2,0 till 2,5 procent från och med 2020. Målet ska uppnås med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.

I kommunplanen för 2019 avsattes en buffert för kommunstyrelsens förfogande på 5,0 miljoner kronor samt en buffert för demografiförändringar på 5,1 miljoner kronor. Dessa buffertar finns kvar, dock justeras demografibufferten till 5,0 miljoner kronor.

De ekonomiska ramarna för kommunernas verksamhetsområden ges som fasta respektive demografibaserade anslag. Från och med i år har de demografibaserade anslagen endast tillfallit verksamhetsområden av välfärdskaraktär som har en koppling mellan demografi och volymet. Det innebär förskola, grundskola, individ och familjeomsorg, äldreomsorg, gymnasieskola, vuxenutbildning, arbete- och integration, omsorg om personer med funktionshinder samt fritidsgårdarna. Den demografiska modellen visar på ökade kostnader för alla dessa verksamheter utom förskolan där prognosen visar på ett lägre antal barn 2020. För övriga områden har ingen demografiuppräknning gjorts.

För alla verksamheter har en uppräknning gjorts för kostnadsökningar som uppstår för höjda priser och löner med 1,8 procent, vilket är något lägre än den förväntade kostnadsutvecklingen. För kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) görs ingen uppräknning i och med att kostnaden är oförändrad mellan åren för verksamheten. Uppräknningen för kostnadsökningar motsvarar 45,4 miljoner kronor.

I budgeten har sedan inkluderats ett stort antal åtgärder för att effektivisera verksamheten och som skapar ett utrymme i budgeten på 18,8 miljoner kronor. I budgeten införs därefter ett antal politiska prioriteringar som omfattar 12,6 miljoner kronor samt en pott för digitalisering på 14,0 miljoner kronor.

Investeringsprogrammet utgår från förra årets investeringsprogram och lokalförsörjningsplanen beslutad av kommunstyrelsen i januari 2019. Utöver det har de investeringsbeslut som fattats av fullmäktige under året lyfts med i programmet. Totalt har investeringar för 378 miljoner kronor lagts till i investeringsprogrammet. Av dessa avser en stor del (153,0 miljoner kronor) olika former av samlingsanslag. För 2020 kommer dessa samlingsanslag uppgå till 143 miljoner kronor. Samtidigt har investeringar som inte längre är aktuella strukits från programmet med 79 miljoner kronor. Nettotillväxten i investeringsprogrammet är 299 miljoner kronor.

Kommunens låneram för 2019 uppgår till 1 500 miljoner kronor. Skulden i början av 2019 var 680 miljoner kronor. Enligt den kassaflödesanalys som finns i kommunplansförslaget ska upplåningen öka med 280 miljoner kronor under

2019 och ytterligare 640 miljoner kronor 2020, vilket pekar på en skuld på 1 600 miljoner kronor i slutet av 2020. Kassaflödesanalysen utgår från att alla de investeringar som ligger i investeringsprogrammet för 2019 och 2020 kommer att genomföras vilket inte är sannolikt. I kassaflödesanalys är inte inräkande eventuella exploateringsintäkter som kommer att flyta in under 2020. Det bedöms som osannolikt att kommunens upplåning kommer att överstiga 1 500 miljoner kronor vid slutet av 2020. Därför föreslås låneramen vara oförändrad.

Tyresö kommun har gått i borgen för Tyresö Bostäder AB:s skuld.

Bostadsbolaget är i en expansiv fas då bolaget bygger ett stort antal nya lägenheter vilket innebär nyupplåning för bolaget. Från och med förra året höjdes borgenstaket till 2 300 miljoner kronor. För närvarande uppgår Tyresö Bostäders låneskuld till 1 840 miljoner kronor.

Kommunplan 2020–2022

med budget för 2020

tyresö kommun

Innehåll

Politiskt prioriterade verksamhetsinsatser	4
Kommunens uppdrag och styrprocess	12
Omvärldsanalys.....	14
Vision och strategiska målområden.....	20
Strategiska målområden.....	22
Hållbarhet.....	25
Grundförutsättningar	26
Planeringsförutsättningar.....	35
Driftbudget 2020 och plan för 2021-2022	38
Investeringar och finansiering.....	45
Kommunens verksamhetsområden.....	49
Kommunala bolag	71
Program för uppföljning av privata och kommunala utförare	72
Uppföljning, internkontroll och kommunikation	74
Styrprocessens årshjul*.....	76
Bilaga 1 – Finansiella sammanställningar – Resultaträkning, kassaflödesrapport och balansräkning	77
Bilaga 2 - Verksamhetsvolymerna.....	80
Bilaga 3 - Investeringsprogram 2020-2022.....	81
Bilaga 4 - Beslut om nya och utökade investeringar i och med investeringsprogrammet 2020-2022	83
Bilaga 5: Nämndansvar för respektive verksamhetsområde.....	85
Bilaga 6 - Förteckning över kommungemensamma styrdokument	86
Bilaga 7 – Sammanställning av taxor och avgifter	89

Politiskt prioriterade verksamhetsinsatser

Tyresö har höga mål för verksamheten. Dessa mål tar sig uttryck både i en förmåga att uttrycka var kommunens verksamhet ska vara på sikt och i en förmåga att se var kommunen behöver utvecklas för att nå dit. Utifrån de slutsatser som framkommer av bokslut, kvalitetsgranskningar, revisionsrapporter och inte minst genom återkoppling från medborgare och anställda behöver kommunen ständigt kritiskt granska alla sina verksamheter och beslut i syfte att bli bättre.

Utifrån denna analys behöver kommunfullmäktige i budget formulera prioriterade verksamhetsinsatser under året. Det handlar om att prioritera ekonomiskt och verksamhetsmässigt för att uppnå största möjliga medborgarytta.

Under 2020 kommer verksamhetsinsatser inom följande områden att prioriteras:

- Ordning och reda i ekonomin
- En skola som ger alla barn och unga likvärdiga möjligheter
- En välfärd som möter medborgarnas behov
- Ett hållbart Tyresö
- Bostäder och infrastruktur i hela Tyresö

Ordning och reda i ekonomin – en förutsättning för en långsiktigt hållbar kommunal ekonomi

Tyresö kommun redovisade 2018 ett negativt resultat, trots att engångsintäkter för exempelvis markförsäljning räknats in. De senaste åren har kommunen varit oförmögen att uppnå de ekonomiska målen och även om ekonomin uppvisat mindre överskott har flera underliggande faktorer givit oroande signaler. Att flera verksamheter uppvisat underskott mer som regel än undantag är en sådan illustration. Inte ens 2018, på toppen av högkonjunkturen, når kommunen ett överskott.

Kommunfullmäktige beslutade hösten 2018 att höja den kommunala skatten. Detta beslut var nödvändigt för att inte kommunen skulle ha tvingats till kraftigt sänkta ambitioner för skola, omsorg och övrig kommunal verksamhet. Fortsatta otillräckliga ekonomiska resultat är inte ett alternativ. Inte minst det kommunala balanskravet förutsätter ordning och reda. Det finns inga genvägar till balans, varken genom höjda skatter eller stora sparkrav, de kommande åren. Tvärtom måste arbetet för att sanera ekonomin och balansera budgeten ytterligare intensifieras jämfört med de senaste åren.

Tyresö kommun kommer växa kraftigt under de kommande åren. Fler människor vill bo i vår kommun. Det är en i grunden positiv utveckling. Även om ökningstakten avtar något till följd av en avmattad byggkonjunktur är det kommunens mål att fler ska kunna leva och bo i Tyresö. Den ackumulerade bostadsbrist som finns i Stockholmsregionen gör att det finns ett betydande behov att bygga nya bostäder för att kunna ge ungdomar och andra bostadssökande en bra chans att sätta bo.

Med fler kommuninvånare växer kraven på kommunala verksamheter. De kommande åren kommer det krävas fler lokaler för exempelvis skola och äldreomsorg. Likaså leder fler kommuninvånare till ökande behov avseende exempelvis bättre kommunikationer.

Med detta följer givetvis ett stort behov av investeringar, vilket i sin tur genererar ökade kapital- och avskrivningskostnader i den årliga driftsbudgeten. Tillsammans med den pensionsskuld som kommunen har, krävs långsiktigt ett överskott på 3% av intäkterna från skatter och bidrag. I denna budget höjs överskottsmålet för 2020 till 2,5% samtidigt som målet för 2021 och 2022, givet en lägre skatteutväxt och eventuella förändringar i kostnadsutjämnningen, föreslås ligga kvar på samma nivå. Målet är att under mandatperioden, när ekonomin är i balans, kunna sänka kommunalskatten.

I denna budget föreslås att kommunstyrelsens tillsynsplikt skärps, genom att nämnderna ges i uppdrag att förutom att leverera delårsbokslut, också redovisa de månatliga ekonomiska prognoser och vid behov även åtgärdsplaner för budgetbalans som kommunstyrelsen begär. Därtill redovisas en rad konkreta besparings- och effektiviseringsåtgärder som möjliggör en satsning på prioriterade välfärdsområden. Under kommande år behöver bättre förutsättningar ges till de som jobbar närmast medborgarna. Det handlar såväl om bättre förutsättningar att möta medborgarnas behov, genom exempelvis tillräckliga ekonomiska resurser, som att skapa en tillitsbaserad styrning där den enskilde medarbetaren ges mandat att ta ett större ansvar.

Arbetet med att prioritera om resurser från central förvaltning till verksamheterna närmast medborgarna behöver fortsätta. Därför redovisas i denna budget ett effektiviseringskrav, både på gemensamma verksamheter och på övriga centrala förvaltningar. I detta ligger också en medveten ambition att minska användandet av externa konsulter och inhyrd personal. I de fall kommunen ändå lägger ut konsultuppdrag, behöver en urfasnings- och kompetensöverföringsplan upprättas. Samtidigt ges verksamheterna bättre förutsättningar genom att de verksamheter som har direkta demografieffekter ges full täckning för dessa. Därtill ges alla verksamheter en uppräknings för pris- och löneökningar med 1,8%.

Genom att bedriva verksamhet tillsammans med andra kommuner avseende exempelvis brandskydd, överförmynderi och miljö- och hälsotillsyn har kostnadsökningar undvikits, samtidigt som kvaliteten kunnat höjas. Det finns fler områden där Tyresö bör kunna söka samverkan. I denna budget föreslås kommunstyrelsen få i uppdrag att pröva förutsättningarna för att såväl kvalitetsarbetet som delar av upphandlingsverksamheten kan samordnas med andra kommuner, främst inom södertörnssamarbetet. Allt i syfte att långsiktigt undvika kostnadsökningar och samtidigt ytterligare höja verksamheternas kvalitet. Även inom ramen för den egna upphandlingen finns det utrymme för effektivare processer genom samordningsfördelar. Ett sådant område är IT-verksamheten. Inte minst inom skolans område finns en stor potential, och det bör snarast initieras ett arbete för att minska antalet olika systemlösningar.

Kommunens upphandlingar ska bidra till kostnadseffektiva lösningar med god kvalitet samtidigt som upphandlingarna bidrar till goda arbetsvillkor och höga miljökrav. Små företag ska ges goda förutsättningar att konkurrera om uppdragen. För att säkerställa detta ska kommunens inköps- och upphandlingspolicy uppdateras.

För att nå framgång och bättre möta medborgarnas behov är det en central uppgift för kommunen att prioritera kompetensförsörjningen. Fram till 2030 kommer det att uppstå brister på utbildad personal inom en rad verksamhetsområden. Det är Tyresö kommuns avsikt att vara en konkurrenskraftig och attraktiv arbetsgivare. Även om det kommer krävas riktade satsningar, är det i grunden vår förmåga

att erbjuda bra arbetsvillkor med goda utvecklingsmöjligheter som avgör vår förmåga att kunna attrahera personal med rätt kompetens. För att säkerställa den framtida kompetensförsörjningen ska en kompetensförsörjningsplan arbetas fram. Denna ska identifiera kompetensbrister och angelägna insatser inom områden som exempelvis ledarskap, kompetensutveckling, goda anställningsförhållanden och tillitsbaserad styrning.

En förskola och skola som ger alla barn och unga likvärdiga möjligheter

Tyresös barn och unga ska ges de bästa förutsättningar för att klara skolans kunskapsmål, känna trivsel, trygghet och studiero.

Skolans uppgift är att ge alla elever goda möjligheter att lyckas och nå sin fulla potential. Oavsett familjers ekonomi och förutsättningar ska skolan vara garanten för att varje barn ska kunna tillgodogöra sig undervisningen. Därför är en likvärdig skola en förutsättning för att alla elever ges samma möjligheter till goda resultat, oavsett stöd från hemmet. Det socioekonomiska stödet ska därför stärkas. Skolan ska ha höga förväntningar på varje elev, även särbegåvade.

Skolan måste tidigt identifiera elever som är i behov av särskilt stöd så att rätt insatser kan sättas in i tid. En statlig läsa-skriva-räkna-garanti införs under 2019 som tydliggör elevens rätt till stöd som en garanti för tidiga stödinsatser och ett led i att fler elever ska nå en fullständig utbildning.

Trygga elever som mår bra och upplever trivsel presterar bättre i skolan. Elever som mår dåligt eller lider av psykisk ohälsa behöver rätt stöd. En god elevhälsa med tydligt preventivt arbete, bidrar därför ytterligare till förbättrade resultat i skolan, och därför är en fortsatt satsning på den centrala elevhälsan viktig.

Det är angeläget att se att faktorer utanför skolans väggar bidrar till elevers möjligheter att lyckas, därför behöver samverkan mellan exempelvis individ- och familjeomsorg och skolan utvecklas ytterligare.

Lärarna är den enskilt viktigaste faktorn för elevers inläring. Därför ska Tyresös elever undervisas av utbildade lärare i klassrummet i så stor utsträckning som möjligt. Lärarnas administration måste minska och arbetsmiljön förbättras. Genom lärarassistenter och digitala verktyg frigör vi lärarnas tid för undervisning.

Det borde vara en självklarhet att alla elever ska lämna grundskolan med godkända betyg. Så är inte fallet, tyvärr lämnar alltför många elever nian, utan gymnasiebehörighet. Det är oacceptabelt och därför är ett fortsatt arbete med att höja kunskapsresultaten prioriterat.

Inför 2019 gjordes politiska prioriteringar inom skolans område för att stärka verksamheten och att möta nya krav på digitalisering och stärkt undervisning i moderna språk och matematik. Ambitionen och visionen för skolan är tydlig. Vi ska öka personaltätheten, tillgängliggöra lärandet genom satsningar på lärmiljöer och förbättra möjligheten till mer rörelse under skoldagen. Barn i behov av särskilt stöd ska ges det stöd de är i behov av. Genom kompetensutveckling och anpassning av skolmiljön, NPF-säkrar vi vår verksamhet, vilket gynnar alla Tyresös elever. Ett fortsatt arbete med

att minska problematisk skolfrånvaro är prioriterat. Barn som inte går till skolan är ett misslyckande för hela samhället.

Riktade satsningar på fritidshemmen görs för att tydliggöra och stärka fritidshemmens roll för barnens samlade skoldag. Bemanningenshetens uppdrag utvidgas till att gälla även fritidshem, för att underlätta skolans planering och är ett led i arbetet med att minska sjukfrånvaron.

Ett funktionsprogram för skola ska tas fram, innehållande strategiska planer för organisation och lokaler, med syfte att skapa långsiktigt hållbara beslut för en likvärdig jämlik kunskapskola.

För Tyresös förskolor är målet tydligt, vi ska fortsätta arbetet för att minska barngruppernas storlek och ha en hög personaltäthet som gör att vi främjar alla barns utveckling och lägger grunden för en livslång lust att lära. Antalet högstskoleutbildade pedagoger ska öka och barnen i Tyresö ska mötas av giftfria miljöer och en hög andel ekologiska livsmedel.

För att säkerställa en trygg verksamhet för de barn som har behov av omsorg på obekvämt arbetstid, startas en lokalbaserad verksamhet. I den nya verksamheten kan Tyresö dessutom möta behovet av en dygnetruntöppen omsorg, alla dagar på året.

Leva livet hela livet - En välfärd som möter medborgarnas behov

Välfärden ska finnas där när människor behöver den som mest. Alla tyresöbor ska kunna leva ett aktivt liv utifrån sina egna förutsättningar och själv bestämma över sin vardag.

De sista åren ska vara lika mycket värda som de första och omges med lika mycket omsorg och kärlek. Ingen ska behöva vara orolig för att inte få den omsorg de behöver. Det är självklart med valfrihet och rätt att välja, även som äldre

Under kommande år växer antalet äldre över 80 år. Vi blir allt äldre och många lever ett aktivt och engagerat liv högt upp i åldrarna. Samtidigt växer behovet av stöd, mötesplatser och omsorg. Det är därför angeläget att Tyresö planerar för ett ökat behov av platser i vård- och omsorgsboenden, samtidigt som åtgärder för att underlätta för äldre att bo kvar eller flytta till andra tillgänglighetsanpassade boenden behöver göras. En plan för försörjningen av boenden anpassade för äldre behöver arbetas fram. Utgångspunkten ska vara nya moderna omsorgsboenden i kommunen, som ger en bra miljö för den boende och en bra arbetsmiljö för de anställda. En större variation i boendialternativ behövs för att tillgodose olika önskemål och för att omsorgen ska möta behoven. Närheten till service och omsorg ska prioriteras.

I den revidering som genomfördes av kommunplanen för 2019 förstärktes äldreomsorgen med 10 miljoner kronor. Satsningen fortsätter och ger därmed förutsättningar att bedriva en verksamhet med högre kvalitet samtidigt som budgeten kan balanseras. Ett exempel är öppnandet av träffpunkter för äldre som ger förutsättningar för ett rikare socialt liv och att bryta äldres ensamhet. Den satsning som inletts under 2019 att erbjuda balansträning för äldre förlängs och nämnden beviljas ekonomiska medel för att kunna göra denna och andra hälsobefrämjande insatser under 2020.

Äldre ska kunna känna sig trygga med omsorgen. Det handlar om det mest självklara att när det finns behov av omsorg i hemmet eller på ett boende ska det finnas tid och plats för detta. Det handlar också om kontinuitet, att äldre ska kunna känna igen den personen som ger stöd och omsorg. En bidragande insats för att uppnå detta kommer vara att förbättra arbetsvillkoren inom hemtjänst och äldreboenden för att minska personalomsättning och sjukfrånvaro.

Med ny lagstiftning ges kommunerna större ansvar för mottagandet när äldre skrivs ut från sjukvård. Kommunen behöver under kommande år jobba med att utveckla verksamheten varför Äldre- och omsorgsnämnden tilldelas ett riktat anslag för att jobba med trygg hemgång.

Välfärdsteknik och digitalisering skapar stora möjligheter, men kommunen har varit långsam på att ta till sig denna. Under den tid kommunplanen omfattar är det angeläget att detta utvecklingsarbete intensifieras. Självklart måste all teknik anpassas efter varje persons vilja, och användningen ske med stor respekt för den personliga integriteten.

Omsorgen och verksamheter för personer med funktionsnedsättning ska utvecklas och få bättre förutsättningar. Ingen ska ställas utan det som är en laglig rättighet. För att daglig verksamhet och omsorg ska kunna bli bättre tillförs verksamheten extra medel i en långsiktigt höjd ram. Utbyggnaden av boendeplatser inom LSS ska bli mer sammanhållen, så att kommunen kan tillgodose behoven och undvika negativa konsekvenser både för individen och för kommunens ekonomi. I dagsläget är kommunens möjligheter att ge stöd och service inom kommunen begränsad. Därför behövs ett fokuserat arbete på att utveckla hemmaplanslösningar inom kommunens verksamheter.

Anhöriga till personer som har ett behov av stöd av kommunen tar idag ett stort ansvar. Därför kommer anhörigstödet i kommunen att utvecklas.

På senare år har vi sett en utveckling där allt fler unga lider av psykisk ohälsa, använder alkohol och droger eller dras in i kriminella miljöer. Det gör att antalet fall där barn far illa och anmäls till kommunen ökar. Förebyggande arbete och tidiga insatser behöver nu prioriteras. I kommunplanen redovisas därför nu en förstärkt satsning på det förebyggande arbetet under kommande år. Möjligheten för Tyresös familjer att få familje- och föräldrastöd behöver öka. Arbetet med mobila team i skolan ska förstärkas och resurser ska finnas för ökad närvaro av fältassistenter. Därtill fortsätter arbetet för att öka samverkan mellan olika verksamheter och förvaltningar.

Anmälningar och ärenden med våld i nära relationer har ökat i kommunen. Det får konsekvenser både för utsatta vuxna men också för barn som lever i en miljö där våld förekommer. Under mandatperioden ska ett övergripande arbete göras för att säkerställa att kommunens verksamheter tidigt hanterar misstankar om våld i nära relationer samt hedersrelaterat förtryck.

Ett hållbart Tyresö

I Tyresö finns det hållbara livet, nära storstad, skog och skärgård. I Tyresö finns plats för alla – här trivs nya tankar. Tillsammans skapar vi trygghet och tillit. Tyresö är hemma! Visionen för Tyresö kommun förpliktigar till handling. Kommunens verksamhet ska utgå från hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Det avser såväl ekonomisk som social och ekologisk hållbarhet.

Tyresö ska ha höga ambitioner för miljön och klimatet. Nu krävs konkreta åtgärder för att klara de stora utmaningarna; att minska utsläppen och värna den biologiska mångfalden. Styrningen av kommunens miljö- och klimatarbete återfinns idag i ett antal dokument, men det saknas en systematisk styrning. Därför har vi nu initierat ett övergripande miljö- och hållbarhetsprogram, för att bidra till uppfyllandet av regionala, nationella och globala mål.

Tyresö ska arbeta fram en koldioxidbudget. Det är ett nyutvecklat verktyg där kommunens utsläppskällor beräknas och analyseras. Analysen utgör sedan ett underlag för vilka åtgärder kommunen behöver göra för att uppfylla vårt bidrag till de nationella och internationella klimatmålen.

Den höjda ambitionen med utbyggnad av infrastruktur för gång- och cykeltrafik fortsätter i enlighet med den nyligen antagna trafikstrategin. Fler säkra cykelvägar, cykelparkeringar och bättre skyltning bidrar till fler cykelpendlare, vilket är nödvändigt för att nå målet om att cykeltrafiken bör utgöra minst 20 procent av resorna år 2030. Kollektivtrafiken måste bli mer attraktiv och tillgänglig, så att en större andel av de som idag kör bil byter färd sätt. Bilpooler ska stimuleras, vilket ger både miljövinster och är ekonomiskt fördelaktigt.

En ökad återvinning bidrar till minskad miljöpåverkan. I Tyresö ska det vara lätt att göra rätt. För att öka återvinningsgraden ska Petterboda vara öppet även på söndagar. Renhållningssystem och taxor ska stimulera till ökad hållbarhet.

För att påskynda arbetet med att minska energianvändning genomförs en riktad satsning under 2020 med särskilt fokus på tidigarelagda utbyten av belysning till LED-lampor. Ambitionen är att successivt byta ut alla lampor mot LED-lampor i kommunen.

En satsning görs på måltidsverksamheten som ytterst syftar till bättre måltidsupplevelse kombinerat med mindre miljö- och klimatpåverkan. Fler vegetariska maträtter, säsongsanpassat matutbud och ett mål om minst 50 procent ekologiska livsmedel är ambitioner som både är bra för miljön och hälsan. Barn i förskolan ska serveras ekologisk frukt.

Inom Tyresö kommun finns det idag sju naturreservat, inklusive Tyresta nationalpark och naturreservat som delvis ligger i kommunen. Men all värdefull och skyddsvärd natur är ännu inte skyddad. Därför ska Barnsjöskogen och Telegrafberget inrättas som naturreservat. Åtgärder för att skapa god ekologisk status i Tyresås sjösystem samt fria vandringsvägar för fisk ska genomföras.

Åtgärder för biologisk mångfald krävs som t.ex. fler blommande ängar, gröna tak och fasader som ger växter, insekter, små och lite större djur nya urbana livsmiljöer. Under kommande år ska Tyresös natur tillgängliggöras för fler. Naturskolan och naturguidningarna är viktiga delar i det arbetet. Även den nya entrén till Tyresta och att fortsätta arbetet med att tillgängliggöra strandlinjer mot sjö och hav bidrar till detta.

Ett öppet och demokratiskt Tyresö bygger på tillit och att man känner sig trygg i vardagen. Det kräver ett ökat förebyggande arbete kombinerat med fysiska investeringar för att göra vardagen tryggare. Genom denna kommunplan reserveras medel för ökat förebyggande arbete i form av exempelvis fler fältassistenter. För att möjliggöra trygga miljöer i hela Tyresö reserveras därutöver medel till

kommunstyrelsens förfogande i investeringsprogrammet för åtgärder som berör exempelvis belysning, kameror och trygga offentliga miljöer.

Det civila samhället i form av föreningar och sammanslutningar bygger trygghet och tillit. Kultur och fritidsverksamheter som är tillgängliga för alla barn och unga, oavsett bakgrund och förutsättningar, gör Tyresö rikare. Motion, spontanidrott och kultur är därtill en förutsättning för god folkhälsa och ett psykiskt välmående oavsett ålder.

Därför görs i denna budget en riktad satsning på att fler ska få möjlighet att delta i kulturskolans verksamhet. Genom exempelvis ett ökat utbud eller pröva-på-verksamheter kan fler ges möjlighet att delta. Ett Sportotek minskar tröskeln att testa en aktivitet och det är ur ett hållbarhetsperspektiv en nödvändig satsning som gynnar alla i kommunen. Biblioteken i Tyresö ska vara mer än en plats att låna böcker på, det kan ska vara en plats som främjar möten samtidigt som det ska finnas möjlighet till lugn och ro för att studera. Under året ska ambitionen vara att konsthallen och biblioteket i Tyresö centrum ska vara öppet varje dag i veckan.

Att ungdomar får möjlighet till ett första sommarjobb bidrar till en första kontakt med arbetsmarknaden och skapar sammanhållning. Ett extra anslag tillförs för att fler ska kunna få ett första sommarjobb.

Bostäder och fungerande infrastruktur i hela Tyresö

Tyresö ska vara en kommun där alla kan bo och utvecklas. Prisvärda bostäder med hög kvalitet och en fungerande infrastruktur är grunden för möjligheten att jobba, leva och umgås i vår kommun.

Med grund i den antagna översiktsplanen har Tyresö högt ställda mål för bostadsbyggande och samhällsutveckling. Tyresö ska växa för att ge de som vill chansen att bo i vår kommun. För att detta ska bli verklighet krävs att bostadsbyggandet går hand i hand med en hållbar utbyggnad av transportinfrastruktur som vägar, cykelbanor och kollektivtrafik. På samma sätt behöver exempelvis nya skolor, förskolor och idrottshallar följa i takt med ett växande Tyresö.

Bostads- och samhällsbyggandet behöver ske i nära samspel med Tyresös invånare. En bättre fungerande dialog mellan boende, entreprenörer och beslutsfattare ger planbeslut av högre kvalitet och underlättar genomförandet. I planprocessen ska tyngd ges åt olika miljöaspekter och avvägningar mellan olika samhällsintressen behöver ske. Nybyggnation bör i första hand ske på mark som redan tagits i anspråk. Vid förtätning måste grönområden få en självklar plats i planeringen och de gröna sambanden utvecklas. Tätortsnära strövområden ska beaktas i den kommunala planeringen och områden med mycket höga skyddsvärden ska skyddas som naturreservat. Den kulturmiljö som är så unik i östra Tyresö, med närhet till slottet, kyrkan och det öppna kulturlandskapet, ska värnas.

Tyresövägen behöver ett kollektivtrafikfält, som motiverar till att ta bussen och lämna bilen hemma eller på infartsparkeringen. Klimatsmart infrastruktur ska inte skjutas på framtiden. Därmed gynnas miljön, korta restiden för kollektivtrafiken och även de kvarvarande bilpendlarna. Tyresö behöver bättre busstrafik. För att avlasta Gullmarsplan behövs fler målpunkter för bussarna och för att bussen ska kunna komma fram på väg 73 (Nynäsvägen), behöver bussarna prioriteras med ny bussramp och

ett nytt busskörfält. Ökad turtäthet är en förutsättning för att garantera sittplats på bussen. Det är en angelägen uppgift för kommunen att påverka den regionala planeringen i detta avseende.

Trollbäckens centrum kommer att utvecklas. I det nya centrumstråket ersätts verksamheter med tunga transporter, bensinstationer och dåligt markutnyttjande, med en ökad kommunal och kommersiell service, nya bostäder i olika upplåtelseformer och en rejäl uppfräschning av hela stråket. Det finns goda möjligheter att förtäta längs Vendelsövägen, både norr och söder om Alléplan. En del av arbetet med att utveckla Trollbäckens centrum behöver handla om att öka framkomligheten på Gudöbroleden. Det regionala cykelstråket, med cykelbanor utmed Gudöbroleden ända till Flatenvägen, måste färdigställas snarast.

Med utgångspunkt i dessa politiskt prioriterade verksamhetsinsatser läggs tio nya särskilda uppdrag i och med kommunplan 2020. Dessa finns på sidan 49.

Kommunens uppdrag

Kommunerna ansvarar för en stor del av den samhällsservice som finns inom kommunens geografiska gränser. Kommunallagen reglerar vilka verksamheter som är obligatoriska för kommunen och vilka som kommunen kan bedriva på frivillig basis.

Bland annat ansvarar kommunen för socialtjänst, skolor, barn- och äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning, viss sjukvård, räddningstjänst, planering av byggande och kultur. Kommunen har också ansvar för gator, vägar, vatten och avlopp samt annan teknisk försörjning. Landstinget i Stockholm ansvarar för kollektivtrafiken i samråd med kommunerna.

Så här styrs Tyresö kommun

Kommunens styrprocess är ett stöd i arbetet för att uppfylla kommunens uppdrag och mål.

Modellen består av ett flertal komponenter som alla är viktiga för att åstadkomma en utveckling i riktning mot visionen och för att uppfylla de mål som kommunfullmäktige i övrigt bestämmer inom ramen för kommunens del av det offentliga välfärdsuppdraget. För att kommunens vision ska kunna förverkligas krävs att hela organisationen arbetar mot de angivna målen.

En annan viktig aspekt och framgångsfaktor är att eftersträva hållbara, stabila mål som kan leva under många år. Verksamheterna behöver stabiliteten för att uppnå goda resultat.

Kommunplan

Kommunplanen lägger fast riktningen och de ekonomiska ramarna för vad som ska åstadkommas på en övergripande nivå. Kommunplanen följs upp och eventuella revideringar görs årligen vid behov.

Vision

Beskriver ett framtida tillstånd, den långsiktiga utvecklingen av kommunen och dess verksamheter på 20 års sikt. Ansvarig för att formulera visionen är kommunfullmäktige.

Strategiska målområden

Till visionen är tre strategiska områden kopplade, som bedöms vara viktiga för att åstadkomma en utveckling i önskad riktning. Dessa områden är en förlängning av visionen och uttrycker önskvärd utveckling inom områden som är prioriterade och bygger på en analys av de utmaningar som kommunen står inför. De strategiska målområdena är övergripande formulerade och beskriver liksom visionen en framtida målbild av vad som politiken vill uppnå. Syftet är att peka ut färdriktningen för kommunens strategiskt viktiga utvecklingsområden. Områdena har en tidsaspekt på 8–10 år.

Grundförutsättningar

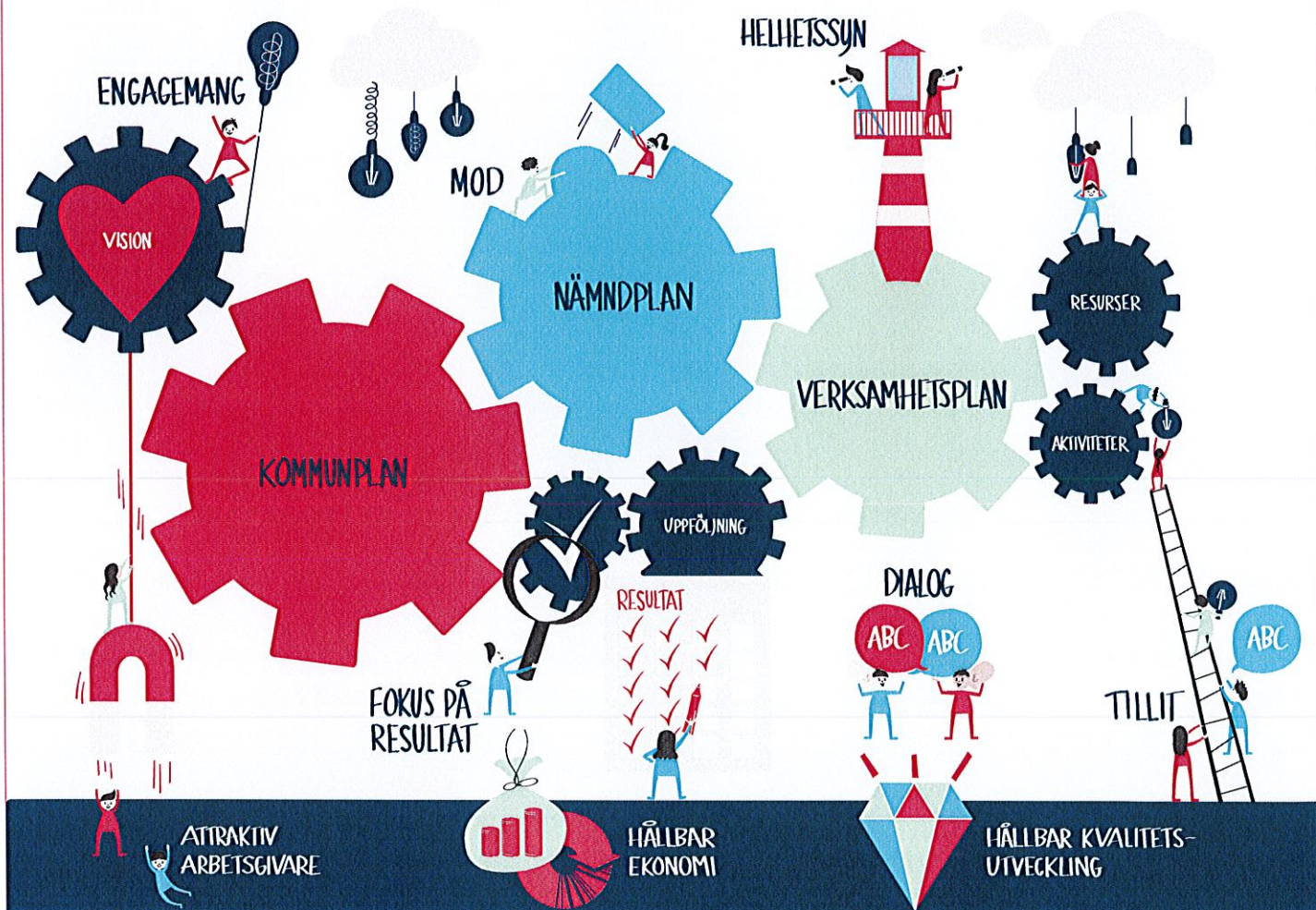
Grundförutsättningarna omfattar grundläggande och viktiga krav på kommunens verksamheter. Utgångspunkt för den kommunala förvaltningen är vårt kommunala grunduppdrag vilket definieras i lagstiftning och kommunens interna dokument (så

»För att kommunens vision ska kunna förverkligas krävs att hela organisationen arbetar mot de angivna målen«

som delegationsordning). För att skapa stabilitet i verksamheterna och uppnå goda resultat behöver samtliga förutsättningar vara på plats. De gemensamma förutsättningarna utgår från en helhetssyn och vilar på tre hörnpelare – struktur, kultur och systematik.

Värdeord

Värdeorden för Tyresö kommun är fokus på resultat, mod och tillit, att vi har helhetssyn, för dialog och känner engagemang. Det ger ökad kvalitet för våra verksamheter och skapar motivation och fortsatt engagemang för att jobba mot mål och vision.

Övergripande förändringskrafter

Omvärldsanalyser utgör långsiktiga strategiska planeringsunderlag för kommunen i samband med arbetet med kommunplan och budget. Vi tittar på och analyserar händelser och trender i omvärlden som kan komma att påverka kommunen på sikt.

Tema

Teknikutveckling*

Teknikutveckling har lett till enorma förändringar de senaste årtiondena; datorer, internet, mobiltelefoner, industrirobotar och mycket mer. Datorkapaciteten ökar nu i en sådan takt att datorer och robotar i framtiden kommer att utföra allt mer komplexa uppgifter i ett samhälle som kommer att vara ständigt uppkopplat.

2025 ser vi framförallt framför oss:

- Att de flesta av informationstjänster, ansökningar och beslut kan utföras när som helst på dygnet och via automatiserade funktioner.
- Att nästan alla insatser och tjänster kommer att kunna utföras på distans.
- Att i stort sett all elektronisk teknik kommer att vara trådlös, inbyggd eller bärbar och röststyrd.
- Att virtual reality och augmented reality kommer att användas som verktyg inom alla verksamheter.
- Att big data hjälper till att fatta beslut.
- Att mycket kommer att vara uppkopplat och automatiseringen kommer att ta över en stor del av det arbete som idag utförs av personal.
- Att våra medborgare kommer att möta en förändrad arbetsmarknad och som arbetsgivare kommer vi att efterfråga en annan kompetens.

De förändringar som kommer till följd av teknikutvecklingen ställer stora krav på ett förändringsarbete inom alla kommunens verksamheter de kommande åren.

*Rapporten Omvärlds- och trendanalys 2016 – Tema: Teknikutveckling återfinns i ett särtryck.

Digitalisering/teknikutveckling

Den omvandling och utveckling som pågår av informationsområdet som vi inte kan påverka.

Digital transformation

Aktivt val att omvandla den egna verksamheten för att nå högre nytta, ökad effektivitet, jämnare/högre kvalitet eller andra fördelar – där nya tekniker är en drivkraft/ett hjälpmedel. Medför påverkan på organisation, styrning, roll och ansvar samt arbetsprocesser.

Digital tjänst

En enskild tjänst som baseras på ny teknik operativt bidrar till att nå de effekter som eftersträvas – till exempel högre nytta, ökad effektivitet och/eller jämnare/högre kvalitet.

Källa: PwC

Tema

Framtidens arbetsmarknad*

»Tyresö kommun är en utpräglad »oas« det vill säga boendekommun där en mycket stor andel av den yrkesverksamma befolkningen pendlar till arbetsplatser som ligger i andra kommuner.

Trender i framtidens arbetsliv

Framtidens arbetsliv är ett nytt cybersocialt system. Digitalisering och automatisering driver fram ett alltmer självgående och sammanlänkat system mellan människor och maskiner – där de sociala, genuint mänskliga kvaliteterna blir viktiga att värna och utveckla. Även i ett platsperspektiv går utvecklingen mot mer sammanlänkade system, där det är viktigt att förstå vem man är och vilken roll man spelar.

Kommunen som plats

Kommunerna delas in i åtta kommuntyper med olika förutsättningar. Analysen visar på fem distinkta kommuntyper och tre mindre tydliga kommuntyper: Smetskapare, Oaser, Regionhubbar, (G)Lokala tillverkare, Upplevelseskapare, samt Småstäder, Landsorter och Naturbrukare. Dessa typer har olika roller och förutsättningar i det alltmer integrerade arbetsmarknadsnätverket av Sveriges kommuner.

Tyresö kommun är en utpräglad »oas« det vill säga boendekommun där en mycket stor andel av den yrkesverksamma befolkningen pendlar till arbetsplatser som ligger i andra kommuner. Tyresö kommun har ett bra utgångsläge med närheten till »smetskapare« som Stockholms stad och andra jobbskapande kommuner. Tyresöbornas yrkessammansättning, med viss tyngdpunkt på välfärdsyrken och hantverksyrken, gör att de löper mindre risk att rationaliseras bort i automatiseringens och robotiseringens spår. Samtidigt är Tyresö beroende av den övriga stockholmsregionen som står för skapandet av arbetstillfällen. Därmed finns även ett stort beroende av väl fungerade kommunikationer.

Uppkoppling mot det som växer avgör framtiden för de flesta platser. De allra flesta kommuner behöver kopplas upp mot något som växer: i form av de riktigt stora städernas arbetsmarknader, globala turistströmmar eller produktionskedjor.

Framtidens kompetensbehov

Framtidens kompetensbehov handlar om att hantera människa och maskin. Kairos Future pekar ut tre huvudförmågor som är avgörande för framtidens medarbetare att ha:

- Teknisk förmåga att bemästra digitaliseringen
- Social förmåga att hantera det som inte går att teknikifiera: att hantera människor
- Driv- och disciplinförmågor att själv ta ansvar för förändring, orka leverera resultat, och göra sig själv relevant i ett alltmer flexibelt arbetsliv

Bra plats och arbetsplats tillsammans attraherar kompetens

För att attrahera framtidens kompetens är det viktigt att förstå de värderingsförskjutningar som kan komma att påverka val av framtida arbetsplats. Själva arbetet blir mindre viktigt som meningskapare utan istället är det andra faktorer som blir allt mer framträdande. Dit hör att familj och en intressant fritid blir mer viktiga. Fler kan komma att välja arbetsgivare utifrån den plats man bor på. Att nå en upplevd balans mellan arbete och fritid blir sannolikt en viktigare faktor vid val av arbetsgivare.

*Analysföretaget Kairos Future har undersökt arbetslivets framtid, med fokus på hur platsers förutsättningar skiljer sig åt. Studien bygger på flera metoder, bland annat en omfattande trendanalys och en enkät riktad till 10 000 arbetande och studerande svenskar. Här återges rapportens huvudsakliga slutsatser. Hela rapporten återfinns i ett särtryck.

Tänk globalt – agera lokalt

Det finns många globala, nationella och regionala mål som vi måste ta hänsyn till i kommunens verksamheter. Dessa mål gäller skilda områden såsom exempelvis jämställdhet, folkhälsa, miljö och arkitektur. När kommunen utformar den långsiktiga planeringen tar vi hänsyn till bland annat de globala målen. De globala målen är ett ramverk i det lokala arbetet och genom att agera lokalt i kommunen bidrar vi till att dessa mål uppfylls.

De globala målen

Syftet med FNs globala mål är att människor världen över ska kunna enas kring en definition kring hållbar utveckling. Medlemsländerna har enats om att åstadkomma tre saker under de kommande 15 åren: att utrota extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor samt att lösa klimatkrisen. Då dessa övergripande mål är antagna av länder med väldigt varierande förutsättningar, är delmålen specifikt anpassade för respektive lands unika förutsättningar. De globala målen inkluderar våra nationella miljö kvalitets- och folkhälsomål.

FN:S GLOBALA MÅL

1. INGEN FATTIGDOM

Avskaffa all form av fattigdom överallt.

2. INGEN HUNGER

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

3. HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

4. GOD UTBILDNING FÖR ALLA

Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

5. JÄMSTÄLLDHET

Uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.

6. RENT VATTEN OCH SANITET

Säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

7. HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.

8. ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Verka för en inkluderande och långsiktig hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

9. HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

10. MINSKAD OJÄMLIKHET

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

11. HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

12. HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsstrukturer.

13. BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

14. HAV OCH MARINA RESURSER

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

15. EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

16. FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

17. GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

De globala målen inkluderar både miljökvalitetsmålen och folkhälsomålen. Genom att använda de globala målen som utgångspunkt skapas en heltäckande och strukturerad metod för och presentation av hållbarhetsanalysens resultat.

Nationella miljömålen

(Naturvårdsverket)

Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Det finns även preciseringar av miljö kvalitetsmålen. Preciseringarna

förtydligar målen och används i det löpande uppföljningsarbetet av målen.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Folkhälsomålen

(Folkhälsomyndigheten)

Det övergripande nationella målet för folkhälsoarbetet i Sverige är "att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela

befolkningen«. För att underlätta arbetet med att uppnå målet har en samlad målstruktur med elva målområden utvecklats.

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barn och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsofrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Tyresö i Stockholmsregionen

Tyresö kommun är en del av Stockholmsregionen och dess utveckling. Många väljer att flytta till regionen för att starta nya liv med jobb eller studier. Den befolkningsökning vi står inför är en utmaning som vi tillsammans ska ta till oss och möta.

Utmaningarna är att många olika intressen ska kunna samspela på en begränsad yta. Kommunen ska klara av både långsamma och snabba förändringar såsom politiska oroligheter, ekonomiska konjunkturförändringar som naturkatastrofer och flyktingströmmar. Kommunens långsiktiga samhällsplanering ska ge en god förmåga att hantera förändringar vi inte vet något om i dag. Kommunen ska växa hållbart in i framtiden.

Regional utveckling

Stockholms läns landsting har tagit fram en ny regionplan, RUF5 2050, som visar en målbild för den långsiktiga utvecklingen i regionen. Den regionala utvecklingsplanen utgår ifrån de trender som sker i omvärlden och påverkar vår region samt de utmaningar som regionen står inför på lång sikt. År 2050 förväntas vi vara 3,4 miljoner invånare i länet, vilket är en ökning med 50 procent från i dag.

De utmaningar som planen utgår ifrån är:

- Att möjliggöra befolkningstillväxt och samtidigt förbättra regionens miljö och invånarnas hälsa.
- Att åtgärda kapacitetsbrister samtidigt som behoven fortsätter att växa.
- Att vara en internationellt ledande storstadsregion i en växande global konkurrens.
- Att minska klimatpåverkan och samtidigt möjliggöra ökad tillgänglighet och ekonomisk tillväxt.
- Att ha en fortsatt öppen region och samtidigt stärka inkluderingen.
- Att öka tryggheten i regionen samtidigt som världen upplevs som osäker.

Tyresös identitet leder oss rätt

IDENTITET

Tyresös identitet skapas genom att vi i all samhällsbyggnad tänker hållbart, mänskligt, grönt och blått.

Allt vi gör och alla beslut vi tar ska värna om ekologiska, sociala och ekonomiska värden. Nya miljöer utformas omsorgsfullt och estetiskt tilltalande – miljöer som håller i längden. Vi bygger ett hållbart samhälle samtidigt som vi växer.

Tyresö har en bebyggd miljö som stödjer livet mellan husen genom en mänsklig skala, form och klimat. Den mänskliga skalan går igen i allt som företagande, kommunens verksamheter, företagande och boendemiljöer.

Tyresö är ett starkt samband i Tyresta-kilen. Vi är kända för vår natur och vårt vatten som är storslaget och varierat. Alla Tyresöbor har nära till rekreation, friluftsliv, skog, park och vatten.

TEMAN

Identiteten stärks ytterligare genom att vi adderar fyra teman till identiteten; aktivt, nära, varierat och tillsammans.

Miljön lockar till aktivitet, möten, lek, kultur och rekreation. Det är enkelt att leva ett aktivt liv.

Tillsammans skapar vi framtidens Tyresö. Dialog och kommunikation lägger grunden till samsyn mellan Tyresöbor, näringsliv, föreningar, kommun och fastighetsägare.

Tyresöborna upplever att det är nära till allt. Knutpunkter i och utanför Tyresö skapar ett nätverk av attraktiva platser för såväl arbete som fritid.

Variationsrikedom genomsyrar alla delar av samhället. Det finns mycket att välja på vad gäller livsstil, boendeform, utemiljö, service, handel och transporttjänster.

Översiktsplan 2035

Översiktsplanen är en långsiktig plan för mark- och vattenanvändning i hela kommunen. Översiktsplanen blickar fram mot 2035 med utblick till 2055 och visar hur mark och vatten ska utvecklas och bevaras för att skapa en hållbar utveckling i hela Tyresö. Visionen för översiktsplaneringen är att »alla är översiktsplanerare« vilket syftar på att översiktsplaneringen har kopplingar till många verksamheter inom kommunen.

Översiktsplanen sätter nationella och regionala mål och kommunens övriga strategiska dokument i ett lokalt sammanhang. Utöver den kommunomfattande översiktsplanen handlar översiktsplaneringen om att samordna den kommunala planeringen med statens och regionens planering för exempelvis vägar och kollektivtrafik. Det handlar även om grönstrukturplanering, bostadsförsörjning, offentlig och kommersiell service med mera. Kommunens översiktsplanering ska ge ramarna för att sätta in enskilda projekt i ett större sammanhang.

Inriktningen för översiktsplaneringen de kommande åren är satt i översiktsplanen Tyresö 2035. Den ska stärka kommunens identitet som hållbar, mänsklig, grön och blå samt våra teman aktivt, tillsammans, nära och varierat. Vi gör det genom tre strategier för hållbar utveckling:

- Tydliga stråk – både grönstråk och stråk för bebyggelse.
- Centrum av olika storlek – ger möjlighet till fler mötesplatser, bättre service och bättre kommunikationer.
- Det gröna och blå – som både stärks och bevaras.

Framtidens Tyresö – vision

Tyresö kommuns vision beskriver den långsiktiga utvecklingen av kommunen och dess verksamheter.

Vision

I Tyresö finns det hållbara livet,
nära storstad, skog och skärgård.

I Tyresö finns plats för alla – här trivs nya tankar.

Tillsammans skapar vi trygghet och tillit.

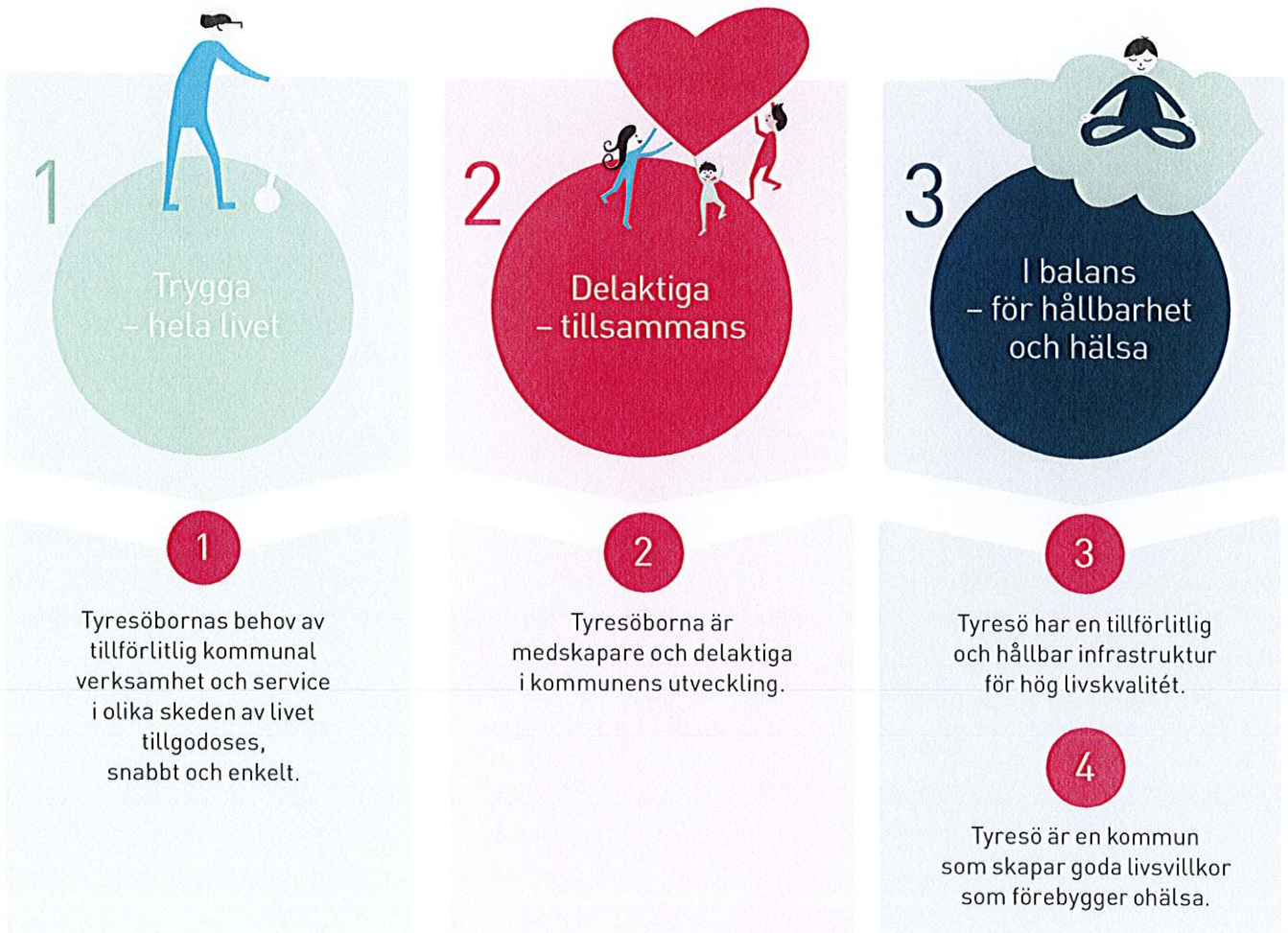
Tyresö är hemma!

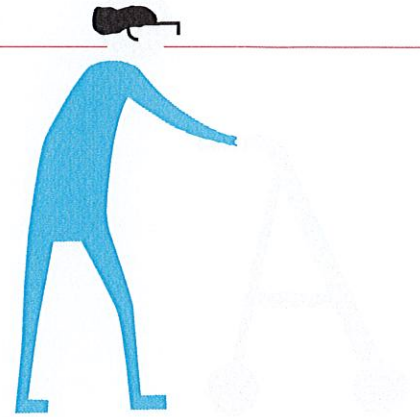
Strategiska målområden – målbild

Till visionen finns tre prioriterade strategiska målområden. Dessa områden bedöms vara särskilt viktiga att fokusera på de kommande tio åren för att nå en utveckling i riktning mot kommunens vision.

De strategiska målområdena har arbetats fram genom en fördjupad analys av omvärldsfaktorer. För varje område finns mål som är en prioritering vad som är viktigast att åstadkomma under den kommande mandatperioden. För mandatperioden 2019–2022 finns fyra strategiska mål. Strategiska målområdena beskriver ett framtida önskat läge.

1 Trygga – hela livet

Det är tryggt att bo i Tyresö. Tyresö är en öppen, tolerant och välkomnande kommun som tar sin del av ansvaret för människor i behov av stöd och en trygg livssituation.

Tyresö kommun visar tolerans och respekt för den enskilde individen och människors lika värde. I Tyresö kopplas grönstråk samman med bebyggelse för att skapa trygga och attraktiva livsmiljöer.

Trygghet handlar även om att medborgarnas behov av kommunal verksamhet som uppkommer i olika skeden av livet tillgodoses. Tyresö har en hög servicenivå, flexibilitet och samarbetsvilja inom ramen för den lagstiftning som reglerar dess arbete. Alla möten kännetecknas av öppenhet, positiv attityd och konstruktiv dialog och bidrar till en god service mot medborgare och företag. Myndighetsutövning och tillståndsgivning sker rättssäkert, enkelt, snabbt och med fokus på medborgaren.

För att skapa trygghet och delaktighet i samhället utformas insatser utifrån individens egna förutsätt-

ningar, vilket bidrar till att den enskilde kan leva ett så självständigt liv som möjligt. Kommunen erbjuder olika typer av stöd till den som inte upplever sig klara sin livssituation ekonomiskt eller socialt. Tidiga insatser säkerställer att barn och ungdomar utvecklas för att nå sin fulla kapacitet och god självkänsla.

Det goda åldrandet i Tyresö sker i trygghet och med bibehållet oberoende. Tillgång till god vård och omsorg finns när behovet uppstår. De flesta äldre önskar känna trygghet i att vara en del av gemenskapen. I Tyresö finns olika former av boenden, med eller utan omsorg, för att tillgodose detta önskemål.

Strategiskt mål 2019–2022:

Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt.

Indikator	Senaste värde	Resultatmål			
		2019	2020	2021	2022
Medborgarundersökningen, Nöjd-Region-Index för trygghet.	62	63-78	Revideras årligen utifrån utfall.		
Medborgarundersökningen, Nöjd-medborgar-Index, NMI.	58	60-69	Revideras årligen utifrån utfall.		
Andel ordinarie resultat i Kommunens kvalitet i korthet som är bland de 25 procent bästa kommunerna.	30,5 %	31-100%	Revideras årligen utifrån utfall.		

Måtten ovan är relativa, det vill säga beror på andra kommuners resultat. För målluppfyllnad ska trenden vara uppåtgående varje enskilt år.

2 Delaktiga – tillsammans

Tyresö kommun har ett uttalat medborgarperspektiv med stor servicekänsla och lyhördhet gentemot invånare. Tyresö är en kommun där beslut så långt som möjligt fattas av eller nära människor själva. Det är enkelt att engagera sig och föra fram sina synpunkter. Många i alla åldrar vill vara med om att bidra och ta ansvar.

Engagemanget och kompetensen hos Tyresöbor, föreningar och näringsliv är framgångsfaktorer i kommunens utveckling. Dialog och medskapande lägger grunden till samsyn. Vi förebygger motsättningar och ökar förståelsen för varandra. Tillsammans skapar vi framtidens Tyresö.

I Tyresö finns ett aktivt föreningsliv med stor bredd. Arbetet med barn och ungdomar står i fokus.

Tyresö är en öppen och transparent kommun där medborgare och andra intressenter har möjlighet att ta del av offentlig information för att vara

delaktiga i de demokratiska processerna och få information om de kommunala verksamheterna. Genom att förenkla för medborgare och företag att ta del av och vidareanvända information från offentlig förvaltning främjas innovationer och skapandet av nya digitala tjänster för medborgare och företag.

Strategiskt mål 2019–2022:

Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling.

Indikator	Senaste värde	Resultatmål			
		2019	2020	2021	2022
Delaktighetsindex- Kommunen kvalitet i korthet.	70	71-93	Revideras årligen utifrån utfall.		
Medborgarundersökningen, Nöjd-Inflytande-Index, NII.	41	48-55	Revideras årligen utifrån utfall.		
Andelen medborgare som känner till Tyresöinitiativet, som ett sätt att kunna påverka politiska beslut genom att föreslå förbättringar, ska öka.	Utfall 2018 12%	13%	Revideras årligen utifrån utfall.		

Måtten ovan är relativa, det vill säga beror på andra kommuners resultat. För målluppfyllnad ska trenden vara uppåtgående varje enskilt år.

3 | balans

– för hållbarhet och hälsa

I Tyresö skapas hållbara, mänskliga livsmiljöer för välmående och god hälsa. Det mänskliga går igen i allt som omfattar kommunens verksamheter, företagande och boendemiljöer. Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa.

Hållbarhet

Vi bygger ett hållbart samhälle samtidigt som vi växer. Vi utvecklar det gröna och det blå, miljön som lockar till aktivitet, möten, lek, kultur och rekreation. Alla Tyresöbor har nära till upplevelser, friluftsliv, skog, park och vatten. Det är enkelt att leva ett aktivt liv i Tyresö. Kommunen har en ändamålsenlig variation av bostäder, arbetsplatser, kultur och service. Här finns miljöer som lever hela dygnet och allt är nära, här finns platser som skapar möte över gränser och överbryggar generationer. Tillväxten är hållbar, vi möter vår tids behov utan att minska möjligheterna för kommande generationer att tillgodose sina. Resurserna används klokt och med begränsad klimatpåverkan på väg mot ett klimatneutralt Tyresö. Tyresö har ett sjösystem i balans med god vattenkvalitet. Samhällsviktiga funktioner, till exempel el och vatten, finns tillgängliga och säkerställda.

Möjlighet att ta sig till och från Tyresö är helt avgörande för kommunens framtida utveckling. Tyresö har en fungerande och effektiv trafikmiljö med hållbara resealternativ. Hela resan fungerar från dörr till dörr, både inom kommunen och i övriga regionen. Innovation, digitalisering och samarbete skapar nya möjligheter och infrastruktur för resande, företagsutveckling och ett arbetsliv i balans. Klimatet för entreprenörskap och innovation är gott. Tyresö präglas av en anda där utbildningsmöjligheter, breda nätverk, mötesplatser för innovativa miljöer stimulerar såväl kommunen som individen.

Hälsa

God hälsa är en förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Tyresö kommun ser det som en investering att arbeta hälsofrämjande. Tyresö arbetar förebyggande för att bidra till hälsa och välbefinnande samt motverka ohälsa, särskilt för unga.

Kontinuerlig kompetensutveckling under hela arbetslivet är nödvändigt för att minska risken för arbetslöshet och ohälsa, men också för att underlätta för företagen både att hitta rätt kompetens och att utvecklas och växa. Den utbildning människor har med sig när de kommer in på arbetsmarknaden räcker sällan för ett helt arbetsliv. Därför är det nödvändigt att uppmärksamma de utmaningar som möter människor mitt i arbetslivet. En viktig del i kommunens verksamheter är att ge förutsättningarna för ett livslångt lärande.

Hållbarhet

Strategiskt mål 2019–2022:

Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet.

Indikator	Senaste värde	Resultatmål			
		2019	2020	2021	2022
Medborgarundersökningen*1 Nöjd-Region-Index	68	71–79	71–79	Revideras årligen utifrån utfall.	
Insikt Företagsklimat*2 Totalt NKI	68	62–69	69–85	Revideras årligen utifrån utfall.	

*1 Måttet är relativt, det vill säga beror på andra kommuners resultat.
För målpåfyllnad ska trenden vara uppåtgående varje enskilt år.

*2 Måttet utgår från en skala från 0–100.
För målpåfyllnad ska trenden vara uppåtgående varje enskilt år.

Hälsa

Strategiskt mål 2019–2022:

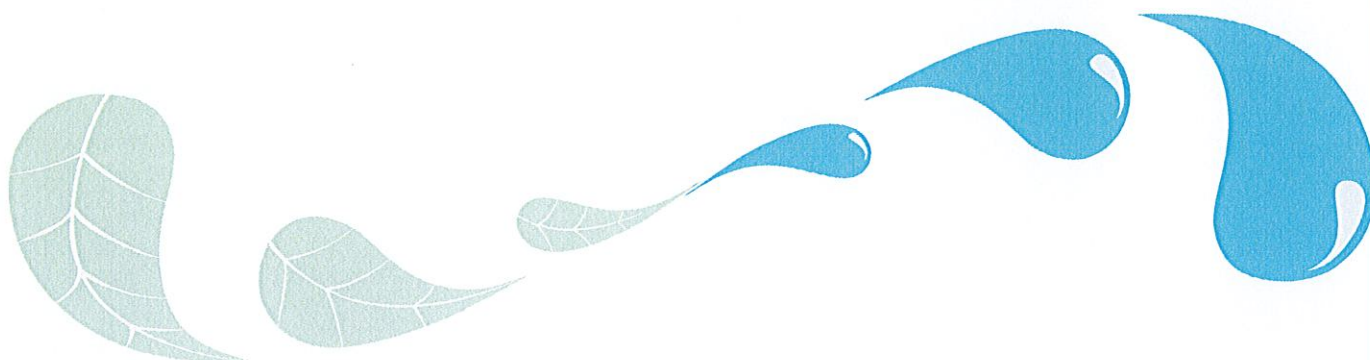
Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa.

- Folkhälsotal finns inte på en övergripande kommunnivå. Uppföljning och bedömning kommer att ske genom en kvalitativ analys av verksamhetsområdenas indikatorer. Målsättningen är att förbättra resultaten.
- Stockholmsenkät.
- SCB.

Hållbar utveckling – målbild

Den mest använda definitionen av hållbar utveckling är:

»En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.«*

Begreppet hållbarhet bygger på tre grundpelare;

- Ekonomiskt ansvar
- Socialt ansvar
- Miljömässigt/
ekologiskt ansvar

Hållbarhetsarbetet syftar till att öka det positiva värdeskapandet. Något förenklat kan det sägas att det är den sociala hållbarhetsaspekten, människors möjligheter att tillfredsställa sina behov, som är målet med hållbarhet och hållbar utveckling. Det handlar om att skapa värde, tillvarata möjligheter och minska risker – på kort, medellång och lång sikt. För att nå detta mål behöver hänsyn tas till ett antal faktorer.

Ekonomiska, sociala och miljömässiga intressen behöver vara i balans. Ekonomiskt värde skapas samtidigt som negativa effekter på miljön reduceras där mänskliga behov och sociala rättigheter respekteras. Sammantaget är den sociala hållbarheten målet, den miljömässiga/ ekologiska hållbarheten de grundläggande förutsättningarna och den ekonomiska hållbarheten medlen för att nå målet.

Tyresö inkluderar ett helhetsperspektiv på hållbarhetsfrågorna. Detta innebär att, när det gäller hållbarhet, fokuserar vi på miljöfrågor såväl som på sociala och ekonomiska frågor genom hela livscykeln. Vår strävan är att hållbarhetsperspektivet ska finnas med i allt vi gör, från hur vi bemöter både medborgare och varandra på arbetsplatsen till hur vi minimerar belastningen på miljön i våra processer och bidrar till det samhälle vi är verksamma i.

* Brundtland: Vår gemensamma framtid

Grundförutsättningar – målbild

För att Tyresö kommun ska kunna genomföra det kommunala uppdraget med god kvalitet på servicen till medborgarna behöver viktiga grundförutsättningar vara på plats. Dessa delas in i tre områden: hållbar ekonomi, hållbar kvalitetsutveckling och attraktiv arbetsgivare.

Grundförutsättningarna omfattar grundläggande och viktiga krav på kommunens verksamheter. Områdena är dels kommungemensamma förutsättningar och krav för att kunna genomföra det kommunala uppdraget och dels förutsättningar för att kommunen ska utvecklas i den riktning som fullmäktige beslutat. För att skapa stabilitet i verksamheterna och uppnå goda resultat behöver samtliga grundförutsättningar vara på plats. De gemensamma grundförutsättningarna utgår från en helhetssyn och vilar på tre hörnpelare – struktur, kultur och systematik.

Utvecklingsstrategi för ett växande Tyresö

För att kunna klara det kommunala uppdraget på lång sikt beslutade kommunfullmäktige den 19 juni 2017 att starta ett arbete med att ta fram en långsiktig strategi för ett växande Tyresö. Målet är att kommunens samlade resultat på sikt ska uppgå till 3 procent årligen, med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.

Digitalisering skapar möjligheter

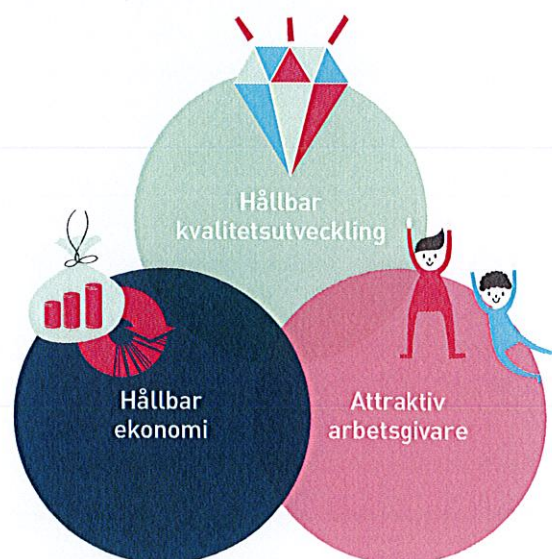
Digitalisering är en förändringsmotor i kommunens utveckling och en möjliggörare för verksamhetsutveckling och effektivisering av kommunens verksamheter. Kommunen behöver aktivt använda de möjligheter digitaliseringen för med sig på alla nivåer och inom alla verksamheter för att uppnå utvecklingsstrategins mål. Många verksamheter har potential att utvecklas och effektiviseras med stöd av ny teknik. Exempelvis kan en digital automatisering bidra till att minska behovet av enformiga och repetitiva arbetsmoment samtidigt som den kan frigöra värdefull arbetstid för ökad effektivitet och kvalitet. Genom att testa nya idéer, digitala lösningar och nya arbetssätt skapas

förutsättningar för att lösa samhällsutmaningar inom skola, omsorg, klimat och miljö. Digitalisering kan utveckla formerna för insyn och delaktighet i kommunens beslutsprocesser, stärka medborgarinflytandet och deltagandet i den demokratiska processen. För att nyttja digitaliseringens möjligheter krävs ett starkt digitalt ledarskap som främjar innovation och nyskapande.

Med digitaliseringen följer en sårbarhet, till exempel risk för driftstörningar och dataintrång. För att höja säkerheten behöver kommunen stärka den digitala infrastrukturen och arbetet med informationssäkerhet.

Uppföljning

Redovisning till nämnd och kommunstyrelse sker i samband med delårsrapporterna per den 30 april och 31 augusti samt till verksamhetsberättelsen. I övrigt beslutar förvaltningschefen om principer, återrapportering och redovisning av resultat utifrån grundförutsättningarna.

Hållbar ekonomi

Hållbar ekonomi är kommunens arbetssätt för att på kort och lång sikt hushålla med sina ekonomiska resurser så att de gör mest nytta. När kommunen använder pengar är det medborgarnas skattepengar som används och därför måste syftet vara att göra mest möjlig nytta för kommunens invånare.

Grundförutsättningen hållbar ekonomi riktar sig mot två områden: En kostnadseffektiv verksamhet och kommunens finansiella ställning.

Kostnadseffektiv verksamhet

Tyresö kommun har en kostnadseffektiv verksamhet med hög kvalitet. Det är medarbetare och chefer som tillsammans ger förutsättningarna genom att skapa hållbara och effektiva processer på alla organisationsnivåer. Kvalitet och ekonomi hänger ihop, hållbara och stabila arbetssätt är oftast kostnadseffektiva. Effektiva processer innebär fokus på det som är viktigt att åstadkomma och minskar svinn och onödigt arbete.

Kommunens finansiella ställning – balans över tid

Kommunen följer principen om att varje generation ska bära sina egna kostnader. Det är denna princip som ligger till grund för balanskravet i kommunallagen: kommunen får inte skjuta underskott framför sig till kommande generationer. Kommunen får inte heller ha orimligt höga överskott, så att dagens skattebetalare betalar mer än sin del av kostnaden över tid.

Hållbar ekonomi är en fråga om vilka investeringar kommunen genomför och hur kostnaden för dessa finansieras. Investeringsnivån och reinvesteringsnivån är på en sådan nivå att kommunens anläggningstillgångar (till exempel byggnader, VA-nät och vägar) inte tappar sin standard. I praktiken kostar nya investeringar mer än de investeringar som gjordes för 15–50 år sedan, vilket är orsaken till att kommunen varje år har ett överskott som finansierar den ständigt ökande investeringskostnaden.

I översiktsplanen Tyresö 2035 uttrycker kommunen sin avsikt att ha en hållbar tillväxt i ett tempo anpassat till Tyresös förutsättningar. Det innebär

ökade investeringar och därför siktar kommunen mot ett överskott på tre procent över en period för att finansiera delar av investeringarna. På så sätt motverkar kommunen att kapitalkostnaderna för framtida generationer blir orimligt stora.

Hållbar ekonomi innebär alltså en balans i dag för en balans i morgon. Det handlar om balans i driftsekonomin varje år med överskott på nödvändig nivå. Det handlar om att göra kloka avvägningar av vilka investeringar kommunen kan genomföra när kapitalkostnaderna ska fördelas rättvist över generationerna.

Hållbara investeringar

Kommunen beaktar tre principer när investeringar genomförs: reinvesteringsbehov, kommunens utveckling samt en rättvis fördelning mellan generationer. Kommunen har valt tre indikatorer som uttrycker de förutsättningar som ska infrias för att målet ska uppfattas som uppfyllt.

Kombinationen av betydande reinvesteringsbehov och effekter av kommunens utveckling innebär ett högre investeringsbehov framöver än tidigare. En rättvis fördelning mellan generationerna innebär begränsningar för kommunens finansiella utrymme. Resultatmålen för indikatorerna är satta utifrån en avvägning mellan de tre principerna.

Under mandatperioden kan det bli nödvändigt att justera indikatorer och resultatmål för att bättre uttrycka vad som behövs för måluppfyllelse.

Finansiella mål

Kommunallagen föreskriver att en kommun ska ha finansiella mål som uttrycker när kommunen uppfattar att den har en god ekonomisk hushållning. Målen måste vara tydliga och enkelt mätbara. Kommunen har valt tre av de indikatorer som finns inom hållbar ekonomi som finansiella mål. De är särskilt markerade i tabell 1 och tabell 2 på nästa sida.

Tabell 1: Grundförutsättningar med inriktning på kommunens verksamheter

Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser.

Indikator	Senaste värde 2018	Resultatmål	Finansiellt mål
Indikatorer riktat mot verksamhetsområden			
Antal verksamhetsområden som bedriver sin verksamhet inom budgetram	10 av 19	19/19	
Andel verksamhetsområden*3 med prognossäkerhet augusti inom +/- 1,0 %.	43 %	100 %	
Kommunövergripande indikatorer			
Samlat resultat för kommunens verksamhetsområden (mkr)	- 64,0	0,0	Ja
Prognossäkerhet*2 delårsbokslut augusti*3	0,4 %	+/- 0,5 %	

*1 Som verksamhetsområden räknas alla 19 verksamhetsområden samt finansförvaltningen. Finansförvaltningen delas i två områden, skatter och utjämningsintäkter samt övrig finansförvaltning.

*2 Prognossäkerhet mäts som differensen mellan prognosen och utfallet som andel av omsättning.

*3 Mäts på hela kommunens utfall exklusive skatter och utjämning.

Fakta: Indikatorer investeringstakt

Soliditet

Soliditet uttrycker hur kommunen finansierar sina tillgångar. Om kommunen finansierar investeringar genom lån kommer soliditeten att sjunka. Om en andel del av investeringarna finansieras med ett ökat eget kapital (som kommunen uppnår genom årliga resultat/överskott), kan upplåning ske utan att soliditeten minskar. Hur stora investeringar kommunen kan tillåta sig med bibehållen soliditet är beroende av de överskott kommunen får, större överskott medger större investeringar. Soliditeten är ett nyckeltal som fångar detta. Indikatorn är ett bra jämförelsetal för den egna kommunen över tid, men inte lika bra i jämförelse med andra kommuner

Avskrivningarnas andel av skatteintäkterna

Avskrivningarnas andel av skatteintäkterna är ett mått som visar den belastning investeringarna påför kommunens årliga driftskostnader. Höjda investeringar innebär ökade avskrivningar. Skatteintäkterna påverkas av befolkningsutveckling, prisutveckling och konjunkturutveckling. Måttet blir jämförbart över tid: Om avskrivningarnas andel ökar innebär det ett tryck både mot dagens ekonomi men även mot framtida generationer.

Låneskuld per invånare

Uttrycker skuldutvecklingen över tid relaterat till befolkningen. Den är också ett uttryck för den skuldbelastning vi för vidare till de som bor i Tyresö i framtiden.

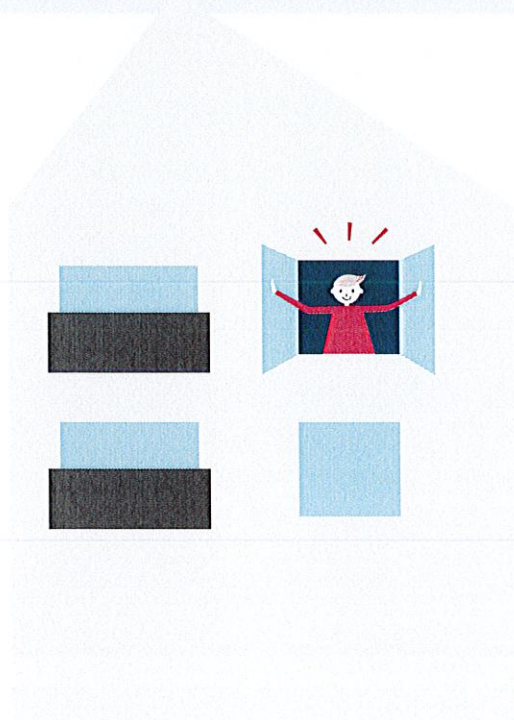
Tabell 2: Grundförutsättningar med inriktning på kommunens finansiella ställning

Kommunens resultat ska på sikt öka från två till tre procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.

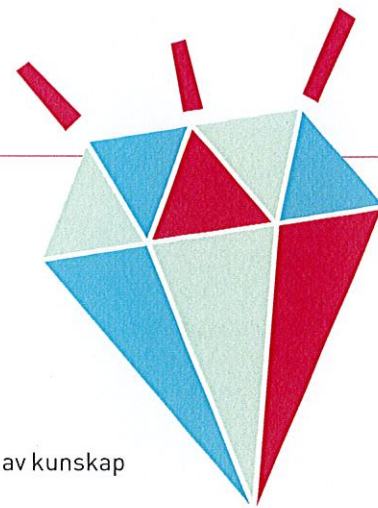
Indikator	Senaste värde 2018	Resultatmål			Finansiella mål	
		2019	2020	2021	2022	
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster och markförsäljningsintäkter som andel av summan av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	-0,4 %	2,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	Ja

Kommunen ska ha en investeringstakt som ser till att kommunens tillgångar behåller sitt värde, att kommunens utveckling säkras enligt översiktsplan Tyresö 2035 samt att kapitalkostnader fördelas rättvist mellan generationer.

Indikator	Senaste värde 2018	Resultatmål	Finansiellt mål
Kommunens soliditet exklusive pensionsåtagande intjänat före 1998.	35,5 %	min 32,0 %	Ja
Avskrivningarnas andel av summan av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	4,4 %	max 5,0 %	
Låneskuld per invånare (tkr)	14,2	max 34,0	

Hållbar kvalitetsutveckling

Helhetssyn och engagemang

Hållbar kvalitetsutveckling innebär att verksamhetsuppdraget utförs med bästa möjliga kvalitet med tillgängliga resurser. Verksamhetsutvecklingen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Hållbar kvalitetsutveckling innebär även en förmåga att förstå och skapa värde för de som verksamheten är till för.

Verksamhetsuppdraget styrs i de flesta fall av en omfattande lagstiftning eller motsvarande styrdokument. Medborgares och intressenters behov och önskemål är vägledande. För att resurserna ska användas på bästa sätt måste det alltid finnas en balans mellan att göra rätt saker och göra saker på rätt sätt, den inre effektiviteten. Grundförutsättningen är att gemensamma förhållningssätt och effektiva arbetsätt skapar utrymme för verksamhetsutveckling och leder till minskade kvalitetsbristkostnader, ökad helhetssyn och engagemang.

Leda för hållbarhet

Engagerande ledare på alla nivåer ger förutsättningar för alla medarbetare att vara delaktiga och våga tänka nytt i verksamhetens utveckling. De leder arbetet med kvalitetsutveckling och ansvarar för att processerna och resultaten följs upp och förbättras. Genom gemensamma förhållningssätt och arbetsätt samt en tydlig gemensam målbild säkerställer de tillsammans med medarbetarna hållbara resultat nu och i framtiden. För att leda för hållbar kvalitetsutveckling har cheferna i Tyresö gedigen utbildning och praktisk erfarenhet i förändringsledning och systematiskt förbättringsarbete.

Medarbetare förbättrar, utvecklar och tänker nytt

Det är medarbetarna som med sin kompetens och sitt engagemang gör förbättringar och påverkar utvecklingen i verksamheten. Varje medarbetare är insatt i vilken betydelse de har för verksamhetsutvecklingen och ser sin roll i helheten. Medarbetarna tar ansvar för att samarbete och arbetsätt fungerar effektivt. De är delaktiga i uppföljning och utvärdering av processer och resultat. Förutsätt-

ningarna ändras hela tiden, det kräver kontinuerlig utveckling av kunskap och nya idéer.

För att kunna ha fokus på ständiga förbättringar har alla medarbetare en god kunskapsgrund i systematiskt förbättringsarbete. Kompetensutveckling och individuella utvecklingsmål är kopplade till behov i verksamhetens utveckling.

Flexibla arbetsätt, hållbara resultat och innovation

Verksamheterna har etablerade, stabila processer och medarbetarna har förmåga att ställa om arbetsätt utifrån nya förutsättningar. Förändrade resurser, krav, behov och möjligheter möts genom flexibilitet och nytänkande. Förbättringar som genomförs säkerställs långsiktigt för att uppnådda effekter ska kvarstå. Utvärderingar av arbetsätten leder till lärande och innovation.

Styrning, uppföljning och redovisning

Grundförutsättningarna för hållbar kvalitetsutveckling ingår som ett avsnitt i nämndplanen. De ska inte brytas ned eller ändras på nämndnivå eftersom de är direkt kopplade till hur verksamhetsuppdraget genomförs och verksamheten utvecklas. Grundförutsättningar handlar om grundkrav, gemensamma förhållningssätt och effektiva arbetsätt och riktar sig direkt till verksamhetsnivån.

Verksamheterna planerar och genomför verksamhetens uppdrag och utveckling för att uppfylla grundförutsättningarna. Relevanta nyckeltal och kvalitetsfaktorer används för att följa upp och redovisa verksamhetens resultat och väljs utifrån relevans för varje verksamhet. Förvaltningschefen ansvarar för styrning, uppföljning och redovisning av grundförutsättningarna.

Verksamhetsutvärderingar genomförs regelbundet för att följa upp och bedöma hur verksamheten lever upp till en hållbar kvalitetsutveckling.

För att kunna följa kvalitetsutvecklingen jämförs resultaten både med egna målvärden och med andra verksamheter, övriga kommuner eller organisationer. Benchmarking används systematiskt för att lära av de som är bäst inom ett område.

Grundförutsättningar för verksamhetsuppdraget

1

Mål och intentioner i lagstiftning eller motsvarande nationella styrdokument är uppfyllda

i syfte att skapa värde och förbättrad situation för medborgare och intressenter med hänsyn till deras behov och förväntningar.

- Tillsyn och kvalitetsgranskningar.

2

Utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda

- Kvalitetsgarantier, svarstider, väntetider, utredningstider och öppettider.

3

Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs

av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare.

- Medarbetarundersökning.
- Ledningseffektivitet – mätmetod SIQ

4

Verksamheterna förbättras och utvecklas

genom effektiva och innovativa processer och arbetssätt.

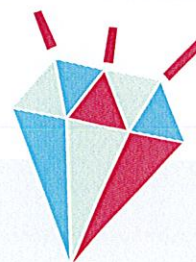
- Verksamhetsanalys och självutvärdering.

5

Varje verksamhet redovisar hållbara resultat

som ligger i framkant i jämförelse med andra aktörer inom samma område.

- Kommunens kvalitet i korthet, KKiK.

Attraktiv arbetsgivare

Engagemang

Som arbetsgivare är vi övertygade om att det är medarbetarna som skapar kvalitet i vardagen för Tyresöborna samt förbättringar och utveckling i verksamheten. För Tyresö kommun är det därför helt avgörande att få medarbetare som söker sig hit, som är engagerade och som utvecklas hos oss under hela anställningen. Vi utgår ifrån att engagerade och kompetenta medarbetare bidrar till högre måluppfyllelse samt att engagerade medarbetare uppfattar Tyresö kommun som en attraktiv arbetsgivare.

Ledarskap och medarbetarskap

Tyresö kommun har chefer som är trygga arbetsgivarföreträdare och som utövar ett gott ledarskap i samklang med våra värdeord. Det innebär att cheferna beskriver förväntningar och skapar förutsättningar för medarbetarna att genomföra sina uppdrag samt följer upp resultat och ger regelbunden återkoppling.

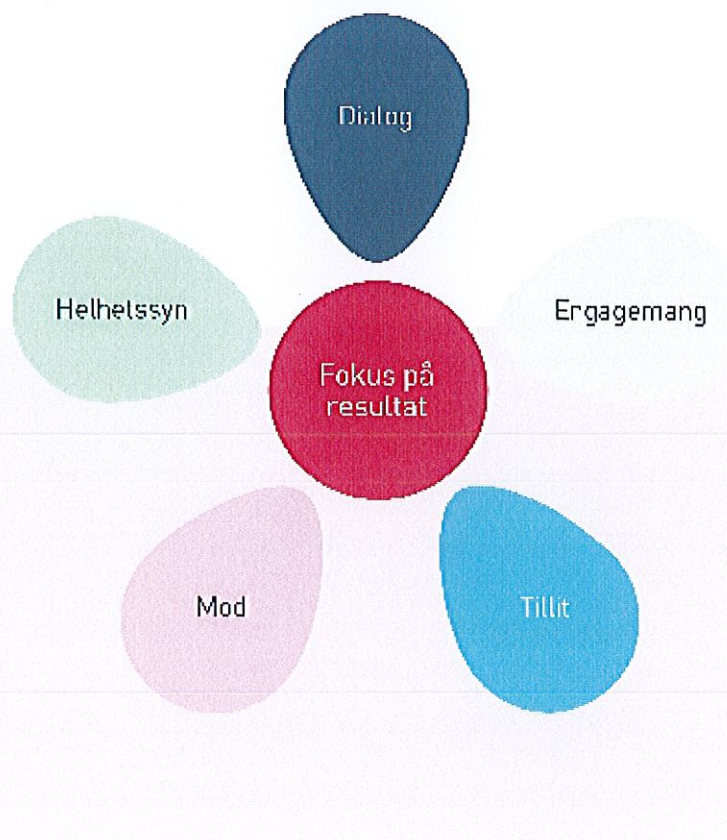
Tyresö kommuns medarbetare har möjlighet till delaktighet och förväntas ta ansvar för verksamheternas utveckling och sin egen. Vi har ett väl utvecklat medarbetarskap som ger medarbetarna en övergripande förståelse för sammanhang och sitt bidrag till helheten.

Ett välfungerande medarbetarskap och ett gott ledarskap förutsätter varandra och stärker den gemensamma organisationskulturen. En stark organisationskultur leder, i kombination med genomtänkta strukturer och etablerade arbets sätt, till ökad kvalitet och goda resultat för våra verksamheter. Det i sin tur skapar motivation och fortsatt engagemang.

Goda anställningsvillkor och anställningsförhållanden

Tyresö kommun har konkurrenskraftiga anställningsvillkor och goda anställningsförhållanden. Tillsammans med medarbetarna skapar vi ett arbetsliv som rymmer höga professionella ambitioner samtidigt som det ska vara möjligt att leva ett gott liv vid sidan av arbetet.

Tyresö kommuns värdeord

Grundförutsättningar för attraktiv arbetsgivare

1

Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas

- Hållbart medarbetarengagemang, HME
- Personalomsättning

2

Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap

- HME (styrning)
- HME (ledarskap)

3

Tyresö kommun har engagerade medarbetare

- HME-fråga (motivation)

4

Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden

- Total sjukfrånvaro
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Tyresö kommun har konkurrenskraftiga löner och anställningsvillkor

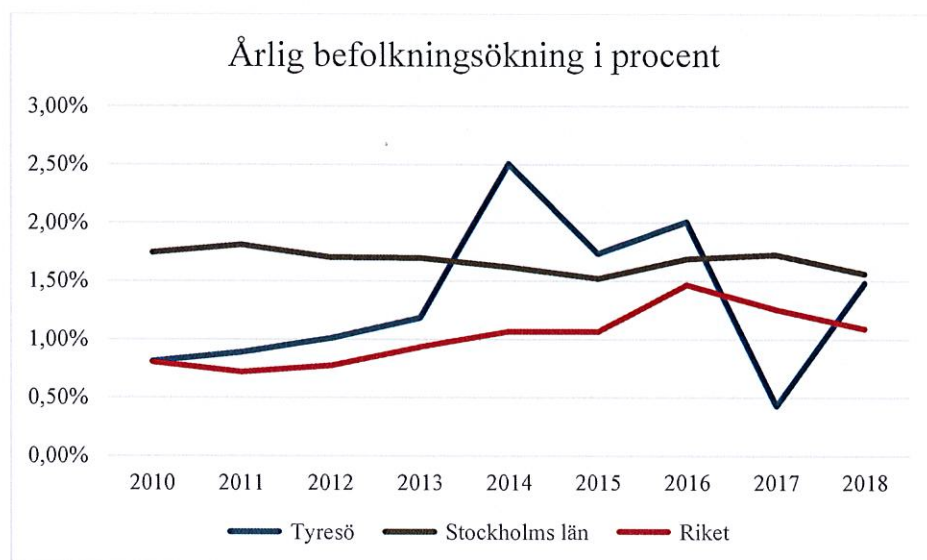
Planeringsförutsättningar

Befolkningsutveckling och prognos

Stockholmsregionen har en ökande befolkning. Ökningstakten har mattats av något de senare åren och låg 2018 på 1,56 %. Tyresö kommun har tillväxt som är något mer ojämn, vilket är naturligt då tillväxten till stor del beror på nybyggnadstakten för nya bostäder. För 2018 stannade tillväxten på 1,48 %, vilket är något lägre än stockholmsregionen och något längre än vi räknat med.

Vid slutet av 2018 hade kommunen en befolkning på 48 004 personer, en ökning med exakt 700 under året. I översiktsplanen Tyresö 2035 har kommunen antagit ett mål om att växa till 60 000 invånare år 2035. Diagrammet nedan visar befolkningstillväxten i Tyresö, länet och riket under åren 2010–2018.

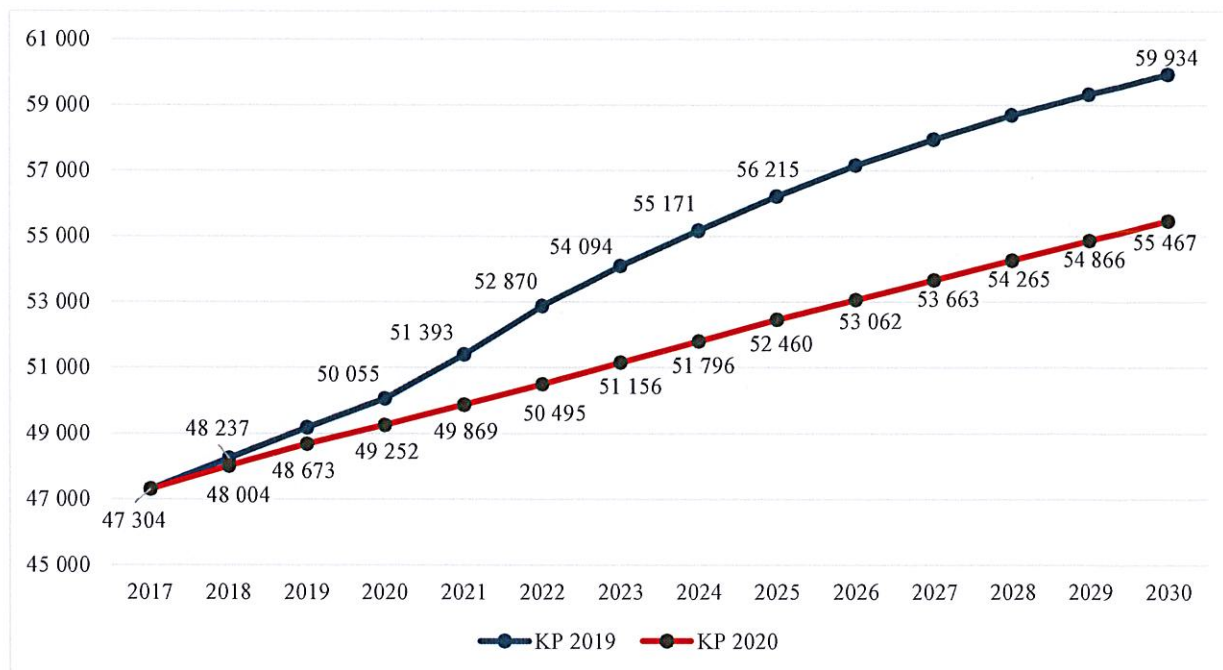
Diagram 1: Befolkningstillväxt 2010–2018

Den befolkningsprognos kommunen gjort för perioden 2019-2030 avviker på ett betydande sätt från den befolkningsprognos som låg till grund för kommunplanen för 2020.

Diagram 2: Befolkningsprognos 2019–2030

Den största förändringen avser utvecklingen de första 6 åren fram till 2025. Redan i ingången till 2019 fanns en differens mot förra års prognos med 200 individer. En stor förändring är den utveckling vi i förra årets prognos förväntade åren 2021-2025, där den förväntade kraftiga befolkningsökningen uteblir. Det beror till stor del på att de nya bostadsområden som låg med i förra års prognos och som beräknades bli inflyttningsklara i denna period har blivit försenade. Dessutom påverkar den försämrade bostadskonjunkturen. I och med att det har blivit svårare att sälja nyproducerade lägenheter avvaktar aktörerna med bostadsbyggandet. Den effekten påverkar även perioden 2026-2030 där befolkningstillväxten är något lägre än i förra prognosen.

Befolkningsprognosen för 2020 års kommunplan är gjort av en extern aktör medan den förra gjordes internt i organisationen. Det innebär att det kan finnas metodologiska skillnader mellan prognoserna som också kan påverka. Det är viktigt att komma ihåg att det rör sig om en prognos. En prognos bygger på de faktorer som är kända vid prognostillfället, och därför kan prognoser förändras betydligt mellan åren, vilket de också gjort i kommunen.

Det är också viktigt att komma ihåg att utvecklingen i den senare delen av prognosen till större delen är en framräkning som bygger på de tidigare åren. Ökningstakten kan förändras mycket dels om bostadskonjunkturen skulle förändras, dels genom att kommunen är aktiv i arbetet med att exploatera nya bostadsområden.

Tabell 3: Befolkningsutveckling för valda åldersgrupper

Ålder	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0	476	501	514	527	540	552	562	573	582	591	599
1-5	2 979	2 925	2 884	2 920	2 949	3 017	3 089	3 153	3 209	3 262	3 311
6	622	680	688	630	651	629	634	655	669	681	694
7-12	4 184	4 189	4 216	4 239	4 198	4 203	4 194	4 212	4 198	4 191	4 245
13-15	2 106	2 173	2 172	2 197	2 251	2 258	2 243	2 204	2 230	2 273	2 283
16-18	1 976	2 002	2 102	2 156	2 215	2 220	2 247	2 299	2 307	2 295	2 262
19-64	27 710	28 165	28 565	28 988	29 337	29 789	30 188	30 582	30 929	31 248	31 572
65-79	5 923	5 896	5 845	5 845	5 853	5 794	5 772	5 762	5 794	5 907	6 024
80-	2 028	2 142	2 267	2 367	2 501	2 695	2 864	3 020	3 143	3 214	3 274
Summa	48 004	48 673	49 252	49 869	50 495	51 156	51 796	52 460	53 062	53 663	54 265

Av tabellen framgår hur befolkningsutvecklingen fördelas på de åldersgrupper som den kommunala servicen främst riktar sig till. Den största procentuella ökningen sker inom gruppen över 80 år som beräknas öka hela 61 % under perioden. Detta kommer att innebära stora effekter för kommunens äldreomsorg. Det är också viktigt att komma ihåg att denna grupp har lägre flyttbenägenhet än andra. Det rör sig till stor del om personer som redan bor i kommunen. De yngre äldre, de mellan 65 och 79 år förväntas minska något mot mitten av perioden innan de börjar öka igen mot slutet.

Vi ser även stora ökningarna bland dem i yrkesverksam ålder, samt deras yngre barn och bland gymnasieeleverna. Skolbarnen förväntas inte öka i samma takt, under denna period. Dock kan man förvänta sig motsvarande ökning i slutet av perioden och framåt då förskolebarnen växer upp och blir skolbarn. Då en stor del av befolkningsökningen kommer av inflyttning, kan också fördelningen i ålder på barn bli helt annorlunda än den historik som prognosen bygger på.

Konjunktur

Kommunen använder SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) bedömningar av samhälls-ekonomiskt utveckling och skatteunderlag som grund för kommunens planeringsförutsättningar.

Konjunkturavmattning 2020

Sverige har upplevt en lång period av högkonjunktur, men enligt konjunkturbedömarna börjar denna period nu gå mot sitt slut. Tecken på detta är att framtidstron hos hushåll och företag försvagas och att den globala tillverkningsindustrin har en utveckling mot det sämre. Den faktor som enligt Sveriges kommuner och landsting (SKL) främst kommer att sänka den svenska tillväxten är en minskning av bostadsbyggandet (Makronytt 1/2019 – februari 2019). SKL räknar dock med att en stark konjunktur 2019, särskilt på arbetsmarknaden med låg arbetslöshet som följd. Redan 2020 år förväntas en tydligare konjunkturavmattning.

Tabell 4: Svensk ekonomi

Nyckeltal för den svenska ekonomin	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Procentuell förändring						
BNP*	2,4	2,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Sysselsättning, timmar*	2,1	2,4	0,9	-0,4	-0,2	0,4
Relativ arbetslöshet, procent	6,7	6,3	6,3	6,5	6,8	6,8
Timlön, Nationalräkenskaperna	2,5	2,2	2,8	3,1	3,2	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,3	2,6	2,9	3,2	3,2	3,3
Inflation, KPIF	2,0	2,1	1,7	1,9	1,8	2,0
Inflation, KPI	1,8	2,0	2,0	2,4	2,4	2,6
Realt skatteunderlag	1,0	1,1	1,2	0,3	0,3	1,0
Befolkning, 15–74 år	1,1	0,8	0,5	0,4	0,4	0,5

* kalenderkorrigerad utveckling

Källa SKL Cirkulär 19:21.

För kommunens verksamheter är det mest aktuella inflationsmättet KPIF som är rensat för ränteeffekter. Denna inflation förväntas under perioden stanna något under två procent. Trots den sjunkande BNP tillväxten förväntas timlönekostnaderna öka med över 3 % de kommande åren. Under senare åren har kommunen kunnat budgetera kostnadsökningar mot verksamheten på omkring 2 %. De senare åren har en lägre inflation kompenserat för att lönekostnaderna ökat mer än 2 %. Om lönekostnaderna för kommunen utvecklas enligt SKL:s prognos kan kompensation för kostnadshöjningar för verksamheterna behöva höjas.

Driftbudget 2020 och plan för 2021-2022

Ekonomi

Kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Vad detta innebär uttrycks i kommunens finansiella mål och grundförutsättningarna för en hållbar ekonomi. I kommunplanen 2019-2022 fastställs ett mål om att kommunens resultat ska växa till 3 procent av skatte- och utjämningsintäkterna. Målet har satts för att kommunen ska kunna finansiera delar av kommande investeringar och hålla tillbaka behoven av ökad upplåning. Med utgångspunkt i denna ambition höjs överskottsmålet från 2,0 till 2,5 % 2020.

Resursfördelningen verksamhetsområden

Demografi

Anslagen till verksamhetsområdena bygger på tidigare budgetar samt en demografibaserad justeringsmodell. Modellen utgår ifrån befolkningsprognosen och befintliga nyttjandegrader som genererar volymbaserade anslag. Volymbaserade anslag har fastställts för verksamhetsområden av välfärdskaraktär som har en koppling mellan demografi och volymer. Det innebär förskola,

grundskola, individ och familjeomsorg, äldreomsorg, gymnasieskola, vuxenutbildning, arbete- och integration, omsorg om personer med funktionshinder samt fritidsgårdarna. Den demografiska modellen visar på ökade kostnader för alla dessa verksamheter utom förskolan där prognosen visar på ett lägre antal barn 2020.

Däremot har övrig verksamhet inom bibliotek, kultur- och fritid undantagits tillsammans med övriga verksamhetsområden (plan och exploatering, våghållning och park, miljö- trafik och övrigt, bygglovsverksamhet, gemensam verksamhet, kommunalförbund och politisk verksamhet).

Totalt kompenseras verksamheterna med 35,3 mnkr för den demografiska utvecklingen. Effekterna för olika verksamheter framgår av tabell 5.

Tabell 5: Demografins ekonomiska effekter, 2019-2023

Verksamhetsområde - VO	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Förskola	-14 514	-290	3 519	5 271
Grundskola	19 849	1 425	1 027	1 109
Individ- och familjeomsorg	177	2 870	2 682	2 924
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	3 987	4 049	4 113	4 178
Äldreomsorg	15 612	13 733	17 486	15 631
Gymnasieskola	10 217	8 979	6 570	3 709
Vuxenutbildning	-29	417	344	445
Arbete och integration	-12	168	138	179
Bibliotek, kultur och fritid, inkl. fritidsgårdar	59	263	99	36
Plan och exploatering	0	0	0	0
Våghållning och park	0	0	0	0
Miljö, trafik och övrigt	0	0	0	0
Gemensam verksamhet	0	0	0	0
Bygglovsverksamhet	0	0	0	0
Totalt	35 345	31 615	35 979	33 482

Pris- och löneutveckling

För alla verksamheter har en uppräkningsgjorts för kostnadsökningar som uppstår för höjda priser och löner med 1,8 %, vilket är något lägre än den förväntade kostnadsutvecklingen. För kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) görs ingen uppräknings i och med att kostnaden är oförändrad mellan åren för verksamheten. Uppräknings för kostnadsökningar motsvarar 45,4 mnkr.

Prishöjningar som drabbar kommunens verksamheter är först och främst lönekostnadshöjningar men även vanlig inflation. Många av våra personalgrupper har sifferlösa löneavtal, men kommunen har för lönerörelserna utgått från lönehöjningar på 2 procent. Detta är i överensstämmelse med avtalet inom industrin ("märket"). Löneökningar utöver detta, på grund av löneglidning och att vissa

avtalsområden har högre utfall kompenseras inte. När det gäller inflation jämför vi oss med förväntad inflation på i snitt 1,8 procent (åren 2019-2021, enligt SKL:s prognos för inflationsmättet KPIF som exkluderar ränte- och skatteeffekter och som därför är lämpligt för våra verksamheter).

För verksamheterna innebär en prishöjningskompensation på 1,8 % en svag underkompensation.

Internränta

Internräntan föreslås ligga kvar på den nivå som fastställdes för 2019 dvs 1,0 %. De låga räntenivåerna kommunen möter för sin upplåning kombinerat med låga ränteförväntningar på finansmarknaden framöver innebär att en ytterligare sänkning till 0,75 % kunde diskuteras. Sveriges kommuner och landsting (SKL) har valt att låta den rekommenderade internräntan ligga kvar på 1,5 %. I och med den volatilitet som finns på marknaden väljer vi dock att låta internräntan ligga kvar på 1,0 %.

Stadsbyggnadsförvaltningens budgetmodell

För stadsbyggnadsförvaltningen har en ny finansieringsmodell tagits fram. Tanken är att förvaltningen ska ha en basbemanning för att klara uppdragen inom verksamhetsområdena plan- och exploatering samt bygglov. Basbemanningen ska möta ordinarie behov från våra medborgare och företag inom förvaltningens två verksamhetsområden och finansieras av skattekollektivet. Det anslag de två verksamhetsområdena har i dag och som kommer från skattekollektivet täcker i princip basutbudet. Utöver det ska förvaltningen ha en bemanning för att möta kommunens mål om 300 nya bostäder per år. Denna bemanning ska finansieras genom de markförsäljningsvinster som uppstår som ett resultat av förvaltningens exploateringsverksamhet och ska anpassas till behovet och marknadsutvecklingen. I praktiken innebär detta att kommunen kommer att fortsätta på den väg som vi slog in på 2019 genom att budgetera för markförsäljningsintäkter, och att ska justeras årligen för att anpassas statsbyggnadsförvaltningens organisation för att möta det aktuella behovet.

Digitalisering

Under de senaste åren har det blivit mer och mer tydligt att kommunen behöver satsa på att digitalisera en hel del manuella processer. Ett problem har återkommande varit att det har varit svårt att finansiera denna typ av satsningar, då medel har saknats på förvaltningarna. Samtidigt har det varit tydligt att verksamheten efter den initiala kostnaden oftast kommer tjäna in satsningen på relativt kort tid. Införandet av IT system kommer allt väsentligt behöva bokföras inom kommunens driftsbudget. Endast i undantagsfall kan de aktiveras som investeringar. För att möta detta behov tillskapas en central pott för digitalisering och IT-säkerhet för att möjliggöra satsningar på området. En pott på 14,0 mnkr har bedömts som realistisk utifrån en analys av vilka åtgärder som behöver genomföras. Anslaget är budgeterat inom gemensam verksamhet

Komponentavskrivning

Kommunen införde 2014-2015 komponentavskrivning i bokföringen i enlighet med de redovisningsrekommendationer som finns för kommuner. Komponentavskrivning förutsätter att stor del av det planerade underhåll som görs på kommunens fastigheter och anläggningstillgångar ska

aktiveras som investeringar. En genomlysning har visat mycket att en stor del av det planerade underhållet fortfarande bokförs som driftskostnader det året åtgärderna genomförs. Från och med 2019 års budget bokförs kostnaden för vägbeläggning som en investeringskostnad. Under 2020 kommer denna modell även införas för kommunens planerade fastighetsunderhåll som uppgår till 30,0 mnkr årligen och i dag finansieras genom internhyran. För 2020 räknar vi med att hälften 15,0 mnkr kommer att kunna aktiveras som investering. Därför läggs ett investeringsanslag på detta belopp, medan kostnaden för internhyran sänks med samma belopp. Därefter görs en teknisk justering där verksamhetsområdenas anslag sänks motsvarande den sänkte internhyran.

Sannolikt ska investeringsanslaget ökas och internhyran sänkas ytterligare framöver, hur mycket kommer att framgå från den genomlysning som kommer att ske i och med införandet. En genomlysning kommer även ske för att se om det finns ytterligare områden där denna omläggning behöver genomföras. Utifrån förändringen kommer också en genomlysning ske av internhyran och hur förändringar av denna ska hanteras i resursfördelningsmodellen.

Anslag till kommunstyrelsens förfogande samt demografibuffert

Anslaget till kommunstyrelsens förfogande är oförändrat 5,0 mnkr och budgeterat inom gemensam verksamhet. Avsättningen till demografibuffert har sänkts något från 5,1 till 5,0 mnkr. Detta bedöms säkrat genom att kommunens budgeterade överskott ökats med 0,5 % från förra årets plan vilket motsvarar 14,1 mnkr.

Åtgärder

När ovanstående förändringar har lagts behövs prioriteringar och effektiviseringar göras för att uppnå överskottsmålet samt för att kunna genomföra de prioriterade satsningarna på verksamheter.

- En omlokalisering och samordning sker av grundskolan i nya lokaler tillsammans med LSS grundskola fritidsgård och gymnasieskola. Detta är en förutsättning för att frigöra lokaler i Nybodaskolan för Fårdalaskolans elever. Detta ger en samordningsvinst på 0,3 mnkr. Omlokaliseringen skulle även innebära att utrymme i Bergfotens skola skulle frigöras för grundskolan som är i starkt behov av lokaler.
- Indragning av särskild skolbuss till Raksta i och med att SL kommer att trafikera sträckan med ordinarie bussar. Ekonomisk effekt 0,9 mnkr för grundskolan.
- Förskolans omsorg på obekvämt arbetstid föreslås omorganiseras. Ekonomisk effekt 0,7 mnkr.
- Inom IFO digitaliseras utskottsprocessen, så att vi inte längre behöver hantera ett stort antal sekretesshandlingar på papper. Beräknat effektiviseringsvinst 0,75 mnkr.
- En översyn och effektivisering av transportlösningar för daglig verksamhet beräknas ge en ekonomisk effekt på 1,0 mnkr.
- Inom kultur- och fritidsområdet minskas verksamhetsområdets budgetram med totalt 0,6 mnkr. Kommunfullmäktige har tidigare beviljat anslag för profiltid som bara till en del kommit att användas. På samma sätt har anslaget till studieförbund inte fullt ut kommit till användning de senaste åren. Till följd av detta minskas ramen för detta verksamhetsområde med 600 000 kronor.

- Inom gemensam verksamhet genomförs åtgärder som totalt omfattar ramminskningar med 9,8 mnkr:
  - En central vaktmästarorganisation som samordnas med fastighet ses över.
  - En effektivisering genomförs inom verksamheten medborgarfokus.
  - En satsning på en mer effektiv lönehantering görs i kommunen.
  - Ett generellt besparingskrav riktas mot central förvaltning på gemensam verksamhet med 6,2 mnkr
- Ett generellt effektiviseringskrav riktas mot central förvaltning på övriga fackförvaltningar med 2,0 mnkr.
- Inom kommunen finns i dag ett internt leasingssystem för datorer mellan IT enheten och verksamheten. Systemet bygger på att datoreernas livslängd är tre år. Det har visat sig att livslängden i de flesta fall är fyra år. Genom att korrigera leasingkostnaden för ökat livslängd sänks kostnaden med 2,0 mnkr. Detta ger effekter på alla verksamhetsområden och kommer justeras genom en teknisk justering.
- Vuxenutbildningen har under flera år genom att bedriva en attraktiv verksamhet redovisat väsentligt högre intäkter än budgeterat. Dessa intäkter kan naturligt variera mellan åren men bör försiktigt räknas upp för att bättre beskriva vad som är ett troligt och rimligt utfall. Intäktskravet justeras därför upp med 0,7 mnkr.

Politiska prioriteringar

- I förra årets kommunplan tillfördes 5,0 mnkr i medel riktade mot att ge skolan bättre möjligheter att stödja barn i behov av särskilt stöd samt att öka personaltätheten, genom lärarassistenter, pedagoger och lärare. Målsättningen var att ökningen skulle motsvara 10,0 mnkr på helårsbasis från och med hösten 2019. Därför anslås ytterligare 5,0 mnkr från 2020.
- Omsorgen om personer med funktionshinder får ett anslag på 4,9 mnkr för driftskostnader för två nya gruppbofästigheter. En av bofästigheterna ersätter en gruppbofästighet som ska avvecklas. Anslaget ska täcka driftskostnaderna för den nytillkommande gruppbofästigheten kompenserat för hemtagningseffekter för brukare där kommunen i dag betalar för externa placeringar, samt ökade hyreskostnader för båda gruppbofästigheterna. För 2020 justeras anslaget för delårseffekt till 2,3 mnkr, medan anslaget för 2021 uppgår till 4,9 mnkr.
- Kultur- och fritidsnämnden tillförs 840 tkr för ökande kapitalkostnader för utvecklingen av Alby friluftsområde.
- I förra årets kommunplan senarelades anslaget till bibliotek, kultur och fritid för drift av ridverksamheten i Fårdala till 2020. Ombyggnationen är budgeterat i investeringsprogrammet för år 2020. Bedömning som nu görs är dock att ridhuset kommer tillträdas i början av 2021. Därför läggs 3,5 mnkr in som en utökning från 2021.
- För att upprätthålla hög kvalitet i förskolan samt möjliggöra små barngrupper och god personaltäthet tillförs förskolan ett riktat långsiktigt anslag på 1,9 mnkr.
- Utöver ovan utökning av grundskolans ram tillförs en riktad satsning på fritidshemmets verksamhet om 2,0 mnkr. Avsikten är att stärka kvaliteten genom ökad personaltäthet som möjliggör utökad pedagogiskt stöd genom exempelvis läxlärningshjälp.
- I grundskolans tidigare årskurser görs en utökad lässatsning. Avsikten är att tidigt öka läskunnighet och läsintresse.

- Individ- och familjeomsorgen tillförs 5 mnkr för en treårig satsning för förstärkt förebyggande arbete riktat barn och ungdomar. Under 2020 reserveras 2,2 mnkr avsedda främst för arbetet med mobila team, familjecentral och fältassistenter.
- Äldreomsorgen tillförs medel om totalt 1,3 mnkr för att återinföra en anhängigkonsulent (arbetande också gentemot funktionshindersonsorgen), fortsatt balansträning och, i samband med ny lagstiftning, ett förstärkt arbete för trygg hemgång från sjukvården.
- För att kommunen ska kunna erbjuda fler sommarjobb reserveras 0,5 mnkr.
- För att utveckla nya gymnasieprogram, och därigenom öka gymnasiets attraktivitet, tillförs verksamhetsområdet 0,4 mnkr.
- Bibliotek, kultur och fritid tillförs totalt 1,3 mnkr för att öka tillgängligheten till kulturskolan, öppnande av ett sportotek samt att möjliggöra söndagsöppet på biblioteket i Tyresö centrum.
- Budgeten ökas tillfälligt med 0,2 mnkr för att påskynda byten av äldre lampor till moderna LED-lampor med lägre energiförbrukning.
- För genomförandet av måltidspolicyn fördelas 1,4 mnkr till förskola och grundskola för att möjliggöra ekologisk frukt i förskolan och en höjning av måltidsschablonen i grundskolan.

Tekniska justeringar

- I och med att internhyran sänks med 15,0 mnkr på grund av växlingen från drift till investering av planerat underhåll genomförs en teknisk justering där verksamhetsområdenas anslag sänks motsvarande den sänkte internhyran.
- Ändringen av leasingssystemet för kommunens datorer sänker verksamhetsområdenas anslag med 2,0 mnkr genom en teknisk justering.
- SKL har från 2020 föreslagit en höjning av personalomkostnaderna (PO) från 38,15 till 39,15 % för att kompensera för höjda pensionskostnader. I anslagen har en justering gjorts mellan finansförvaltningen och verksamhetsområdena, så att finansförvaltningens intäkter ökar med 9 500 tkr och verksamheternas kostnader ökar med samma belopp. Detta ger därmed ingen direkt effekt på kommunens totala kostnader. En indirekt effekt är att ersättningen till privata utförare inom skola och förskola påverkas, vilket innebär en ökad kostnad för dessa verksamhetsområden som har beräknats till 1,6 mnkr.

Budgetförutsättningar 2021 till 2022

Budgeten 2020 innebär ett överskott på 2,5 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsystemet. För att bibehålla detta resultat kommer det 2021 att behövas effektiviseringar mnkr. Under 2021 kommer Fornuddens skola och den nya ishallen att tas i bruk. Detta beräknas medföra ytterligare årskostnad på 28,7 mnkr. Det kommer därför att krävas ytterligare effektiviseringar kommande år för att bibehålla resultatnivån.

I oktober 2018 presenterades kostnadsutjämningsutredningens betänkande. Utredningen föreslår en förändring av kostnadsutjämnningen som omfördelar medel till kommuner med svag ekonomi och hög kommunalskatt. För Tyresö skulle utredningens förslag innebära en minskad utbetalning från kostnadsutjämnningen med 468 kr per invånare, totalt 22,5 mnkr vid en befolkning på 48 000

personer. Förslaget är våren 2019 ute på remiss till landets alla kommuner. Utredningen föreslog ett genomförande redan 2020, men i och med att inget beslut har fattats verkar ett genomförande före 2021 som osannolikt. Om förslaget genomförs kommer det att påverka behovet av åtgärder 2021 och följande år.

Tabell 6: Driftbudget 2019-2023

Driftbudget i sammandrag 2019-2022, miljoner kronor.

	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Verksamhetens nettokostnader	-2 748,0	-2 831,0	-2 914,5	-3 018,9
Skatter, generellastatsbidrag och utjämning	2 821,0	2 907,7	3 009,8	3 119,0
Finansnetto	-2,5	-4,0	-5,0	-6,5
Årets resultat	70,5	72,7	90,3	93,6

Investeringar och finansiering

Det totala investeringsprogrammet uppgår till 2 876 mnkr. Av de 2 498 mnkr som har beslutats 2018 eller tidigare hade investeringar omfattande 404 mnkr genomförts i pågående projekt vid slutet av 2018. Det innebär att 2 093 mnkr kvarstår att genomföra av tidigare beslutade investeringar. Projekt för ytterligare 378 mnkr läggs till i investeringsprogrammet för 2019-2022. Av dessa avser en stor del (153,0 mnkr) samlingsanslag för lokaler, inventarier, IT, gata park, fritidsanläggningar samt samhällsbyggnads- och lokalutredningar. För 2020 kommer dessa samlingsanslag uppgå till 143 mnkr årligen. Det är vanligt att en betydande del av dessa anslag inte förbrukas under året..

Utöver detta anslås 226 mnkr som nya projekt och tilläggsanslag till befintliga projekt. Från programmet utgår projekt som inte längre är aktuella och som inte kommer att genomföras med 79 mnkr. Nettotillväxten i investeringsprogrammet är 299 mnkr.

Programmet omfattar alla investeringar som kommunen tidigare har fattat beslut om samt de nya och förändrade investeringar som ska fattas beslut om i kommunplan 2020. Anslaget omfattar alla kostnader i ingående projekt. Upparbetade kostnader fram till 2018 redovisas, samt investeringsprognos för de fyra åren 2019 till 2022. Investeringar som inte kommer att genomföras förrän 2023 eller senare budgeteras som en klumpsumma. För samlingsanslagen har anslaget för fyra år, 2019-2022, tagits upp.

För exploateringsprojekt är det ”nettoinvesteringen” som ingår i programmet. Projekten budgeteras båda med en kostnadssida och en intäktssida (exploateringsbidrag, gatukostnadsersättning samt VA-anslutningsavgift).

Investeringarnas finansiering och driftskonsekvenser

Investeringarna finansieras delvis genom kommunens kassaflöde, delvis genom bidrag och avgifter som tas in när investeringarna genomförs (exploateringsbidrag, gatukostnader, VA-anslutningsavgift), delvis genom markförsäljningsintäkter som uppstår i exploateringsprojekt och slutligen lånefinansieras resterande del.

Hur de färdiga projekten påverkar kommunens driftsekonomi varierar. Projekten delas upp i:

- Skattefinansierade: Kapitalkostnaderna kommer att finansieras av kommunens skatteintäkter. Dessa projekt kan sedan delas upp i:
  - Demografifinansierade: Projekt som genomförs för att möta effekterna av en ökad befolkning. De medel verksamheterna får genom den demografiska resursfördelningsmodellen förväntas täcka kostnaderna. (exempelvis nya förskolor)
  - Anslagsfinansierade: Projekt där ökade driftskostnader kommer att innebära behov av ökade anslag för verksamheten. (exempelvis nya gruppbofästelser eller ny ishall)
- Självfinansierade: kapitalkostnaderna finansieras genom de intäkter som tas in när projekten genomförs eller genom avgifter i driftsfasen (exempelvis exploateringsprojekt, VA-investeringar, parkeringshus)

I praktiken är en hel del projekt ”blandprojekt” som både består av skattefinansierade och självfinansierade delar eller som delvis är demografifinansierade och delvis anslagsfinansierade.

Ett arbete pågår med att tydliggöra de olika projektens drifts- och finansieringskonsekvenser. Målsättningen är att detta även ska bli tydligare i kommunplanen i framtiden. Det kommer även leda till en förbättring för kommunens budgetering och ekonomiska uppföljning.

Nya och utökade projekt i investeringsprogrammet

Nya projekt

Investeringar i infrastrukturprojekt får en ökad ram. Ytterligare medel anslås för ombyggnad av korsningen Bollmoravägen/Njupkärrsvägen tkr. Ombyggnationen ska bidra till ökad framkomlighet och så att korsningen klarar av kommande bebyggelseutveckling i området. Enligt utvecklingsprogrammet för Bollmoravägen ska vägen även få ett tydligare stadsrum i samspel med ny bebyggelse utmed vägen

Exploateringsprojekt – Utökningar / Justerade projekt

Inom exploateringen i Östra Tyresö utökas anslaget för etappen Nyfors. Investeringen är pågående. Ökningen beror främst på ökande entreprenadkostnader jämfört med tidigare uppskattningar. Andra kostnadsdrivande faktorer är omtag på grund av detaljplanens långa överklagandetid, kompletterande miljöundersökningar samt hantering av förorenat område med mer.

Inom norra Tyresö centrum budgeteras ytterligare medel för kvarteret Järnet 7. Kommunen har genom detaljplanen förbundet sig bygga ut allmänna anläggningar som gångbanor och torgytor.

Även för projektet exploatering av Kryddvägen behövs anslaget utökas. Investeringsprojektet är i genomförandefas och anläggningsarbeten pågår. Finplanering och byggnation av lekplats planeras till 2020–2021. Anläggande av odlingslotter samt konstverk planeras i dagsläget till år 2021. Bidragande orsaker till det utökade behovet bedöms vara alltför optimistiska kalkyler initialt i projektet, ett ändrat kostnadsläge, komplikationer med projekteringen- framförallt VA, samt större förekomst av berg än beräknat.

Bland övriga exploateringar finns även projektet Vallmon. I och med att detaljplanen antas sommaren 2019 kommer kommunen ta på sig skyldighet att anlägga gångbana längs del av Långsjövägen. Investeringen kommer att finansieras med investeringsbidrag, men den föreslagna ramen utökas.

Övriga stadsbyggnadsprojekt

Inom övriga stadsbyggnadsprojekt utökas anslaget för utvecklingsplan för Skrubbaområdet. Syftet är att ta fram en plan för områdets framtida användande, särskilt med inriktning på vilken markanvändning som är mest lämplig.

Verksamhetslokaler/Fritidsanläggningar – Utökningar / Justerade projekt

För lokaler för förskola har medel tidigare anslagits för förskola på Akvarievägen och förskola på Breviksvägen. Under tiden har behovet förändrats och antalet avdelningar i de två förskolorna har utökats kraftigt. Samtidig har kostnadsläget för entreprenader ökat. Därför anslås ytterligare medel inom anslaget för förskolor.

Medel anslås för att förbättra Tyresövallen genom utbyte av två konstgräsplaner, förbättrad belysning och upprustad läktare

Tekniska verksamheter

Inom renhållningsverksamheten anslås medel för utbyggnad av kretsloppscentralen i syfte att öka kapaciteten. Detta skulle innebära att trafikflödet förbättras, risken för köbildning in till anläggningen minskas och trafikflödet inne på själva anläggningen optimeras. Detta skulle även ge en möjlighet till en utökning av antalet fraktioner som kan tas emot på anläggningen och en möjlighet att möta både en växande befolkning samt att nå ett ökat resursutnyttjande ur materialet som samlas in på anläggningen. De tillkommande kapitalkostnaderna är skattefinansierade.

I förra årets investeringsprogram lades anslaget för cykelplan som ett samlingsanslag. Samlingsanslag innebär att ej förbrukade medel inte kan föras över till följande år. Detta överensstämmer inte med den politiska intentionen för anslaget, varför anslaget inte längre definieras som ett samlingsanslag. Anslaget kommer från 2020 utökas till 6 000 tkr per år.

Som förutsättning för arbetet med digitalisering bör alla fastigheter där kommunen bedriver verksamhet få tillgång till bredbandsuppkoppling. Genomförandet ska i störst möjlig grad ske genom samordning med andra aktörer. För att säkra att arbetet kan genomföras avsätts i årets investeringsbudget en pott på 10,0 mnkr för investeringar som kan bli aktuella.

Samlingsanslag

Inom ett antal områden anslår kommunen samlingsanslag för investeringar. Anslagen får prioriteras av nämnderna för projekt inom området som anslaget avser och nämnden förväntas själva finansiera de kapitalkostnader som uppstår inom befintlig ram. De samlingsanslag som finns sedan tidigare kommenteras inte, endast anslag som är nya eller som har förändrats sedan förra året kommenteras.

Redan förra året lades ett nytt samlingsanslag läggs in med 20 000 tkr årligen som förfogandemedel för kommunstyrelsen för lokalinvesteringar/utredningar. Lokalförsörjningsplanen har visat på behov av fler förskolor i kommunen men även på behov av att bygga nya skolor, och arbete pågår med att utreda vilka projekt som primärt bör satsas på. Kommunstyrelsen kan avsätta anslag för påbörjande av arbetet i enskilda projekt efter förslag från kommunens strategiska lokalgrupp. Ett stort antal utredningar behöver påbörjas 2020 varför anslaget just detta år höjs till 30 000 tkr. Följande år sänks anslaget åter till 20 000 tkr.

Under avsnittet om driftbudgeten har vi redogjort för effekterna av införande av komponentavskrivningar för kommunen. I och med att komponentavskrivning innebär att en stor del av

kommunens planerade underhåll ska aktiveras som investering, läggs ett nytt samlingsanslag för planerat underhåll på 15 000 tkr samtidigt som driftsbudgeten minskar lika mycket. Målsättningen är att verksamheten under 2020 ska tillämpa effekterna av komponentsavskrivningen fullt ut. Det kan innebära att investeringsandelen av underhållet blir mer än 15 000 tkr. Dock ska gälla att den totala drifts och investeringskostnaden för planerat underhåll inte får överstiga 30 000 tkr under året.

Politiska prioriteringar

Underhållet av Tyresös skolor är generellt eftersatt. Att inte rusta skolor i tid är kapitalförstöring och det behövs insatser för att undvika detta. Parallellt med detta ställer det pedagogiska arbetet i ökad utsträckning krav på föränderliga lokaler. Kommunen ska därför arbeta fram dels en långsiktig skolplanering och dels funktionsprogram för de skolor som har störst behov av upprustade lokaler. I investeringsprogrammet reserveras 120 000 tkr fram till 2022. Medel därefter får prövas i samband med att den långsiktiga skolplaneringen behandlas.

Tyresö är, och ska vara, en kommun för friluftsliv och idrottande. Därför har beslut fattats om investeringar för att underlätta tillgången till Tyresta nationalpark och naturreservat. Underhåll av torp ska förbättras. Ridhuset i Fårdala rustas för att möta lagkrav. I samband med denna kommunplan reserveras därutöver medel för att förbättra Tyresövallen genom en ny gräsplan och rustade läktare. Medel för detta anslås inom anslaget för fritidsanläggningar.

För att öka rådigheten i samhällsplaneringen och kunna möta medborgarna behov avseende kommunala verksamheter och bostadsbyggande ökas de resurser som sätts av för markförvärv med 10 000 tkr.

Till kommunstyrelsens förfogande reserveras en ny anslagspost om totalt 15 000 tkr under perioden 2020-2022. Dessa medel står till kommunstyrelsens förfogande men är huvudsakligen avsedda för investeringar som kan öka tryggheten i Tyresö. Insatser som kan vara aktuella är exempelvis belysningsåtgärder, säkerhetskameror och upprustning av offentliga miljöer som parker och lekplatser.

Kommunens verksamhetsområden

I detta avsnitt redogörs för kommunens 19 verksamhetsområden, deras ansvarsområde och budget för kommande år. Anslaget för perioden anges i 2019 års prisnivå utifrån de demografiska förutsättningar och politiska prioriteringar som anges i denna kommunplan för åren 2020-2022. Anslaget omprövas och fastställs av kommunfullmäktige varje år utifrån bland annat förändrade demografiska förutsättningar.

Nämnderna har ansvaret för att, för varje verksamhetsområde, bryta ned de strategiska målen till nämndmål samt fastställa budgeten för de olika verksamheterna inom verksamhetsområdet.

Särskilda uppdrag

- Ta fram en strategi för näringsliv och entreprenörskap.
- Ta fram ett miljöprogram för en övergripande strategisk styrning av miljöarbetet.
- Tillgänglighetsplan - Tillgänglighetsplanens förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområde vid framtagandet av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen.
- Integrationsstrategi - Integrationsstrategins förslag och aktiviteter behandlas för respektive verksamhetsområden vid framtagande av nämndplan. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen.

Se bilaga 5 för nämndernas ansvar för verksamhetsområden.

Med utgångspunkt i Politiskt prioriterade verksamhetsinsatser på sidan 4-11, läggs följande nya särskilda uppdrag i och med kommunplan 2020:

- Kommunstyrelsen ska till kommande års kommunplan se över styrprocessen i syfte både att skapa målformuleringar som dels tar sikte på de mest prioriterade uppdragen samt som dels inte är relativa till andra kommuners resultat.
- I syfte att förbättra budgetföljsamheten ges nämnderna i uppdrag att i samband med månadsrapporterna vid behov redovisa åtgärdsplaner för budgetbalans.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att pröva förutsättningarna för att såväl kvalitetsarbetet som delar av upphandlingsverksamheten kan samordnas med andra kommuner, främst inom södertörnssamarbetet.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag i samarbete med andra berörda nämnder att se över samordningen inom IT-verksamheten i syfte att skapa enhetliga och kostnadseffektiva systemlösningar med stor säkerhet.
- Kommunens inköps- och upphandlingsprogram ska uppdateras i syfte att upphandlingar ska bidra till kostnadseffektiva lösningar med god kvalitet samt social och ekologisk hållbarhet. samtidigt som upphandlingarna bidrar till goda villkor för anställda och vår gemensamma miljö.

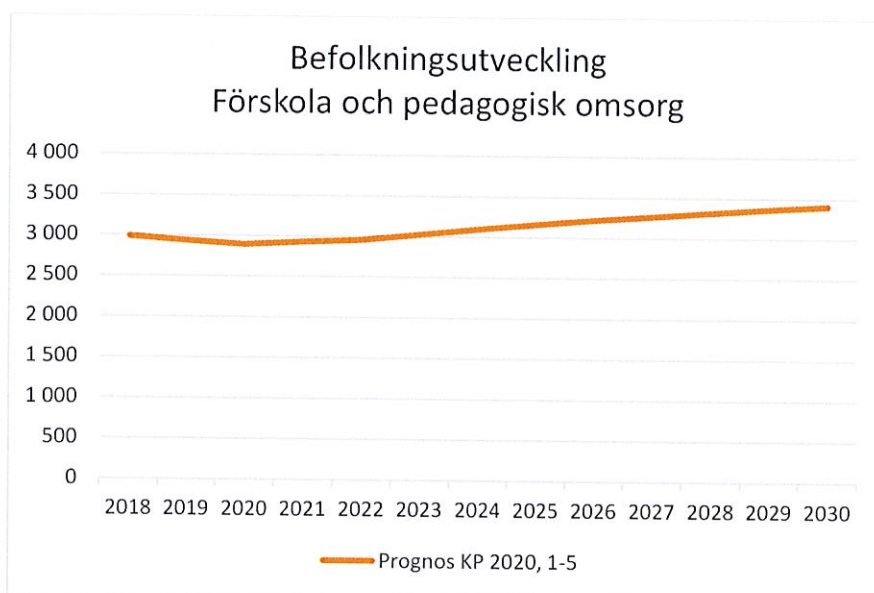
- En kommungemensam kompetensförsörjningsplan ska arbetas fram. Denna ska identifiera kompetensbrister och viktiga verksamhetsinsatser inom områden som exempelvis ledarskap, kompetensutveckling, inhyrd kompetens, goda anställningsvillkor och tillitsbaserad styrning.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder intensifiera arbetet för att genomföra energibesparande åtgärder.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att göra en översyn av öppettider i kommunala verksamheter med syfte att öka tillgängligheten för alla medborgare.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder arbeta fram ett förslag till kommungemensam måltidspolicy.
- Kommunstyrelsen ska tillsammans med Barn- och utbildningsnämnden arbeta fram en långsiktig plan för nybyggnad och upprustning av kommunens skollokaler. En del av uppdraget är att utarbeta funktionsprogram för berörda skolor.

Verksamhetsområde 1 – Förskola och pedagogisk omsorg

Verksamhet och syfte

Verksamhetsrådets uppdrag är att ansvara för förskola och pedagogisk omsorg för alla barn i förskoleålder i Tyresö kommun. Förskolan ska bedriva en god pedagogisk verksamhet. Förskolan ska vara trygg, lärorik och utvecklande för alla barn som går där. Utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och demokratiska värden. Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation, och alla människors lika värde. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Verksamheten styrs av skollagen och förskolans läroplan. Den pedagogiska omsorgens uppdrag är att erbjuda barn lärande, omsorg och omvårdnad. Läroplanen för förskolan ska vara vägledande för verksamheten.

Inom verksamhetsområdet ligger ansvaret för barnhälsan, en stödfunktion som arbetar med konsultation till och handledning av förskolans personal med barnet i fokus.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anslag - VO 1	323,2	329,2	339,1	350,9
Förskola och pedagogisk omsorg				

Anslaget för förskola är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 1-5 år. Utöver prisuppräknningen på 1,8 % har verksamheten fått utökad anslag för minskade barngrupper med 1,9 mnkr. Dessutan tillförs en satsning för måltidsprogram med 0,4 mnkr. Däremot minskas anslaget med 0,75 mnkr i och med att omsorgen på obekvämt arbetstid organiseras om.

Aktuella investeringar

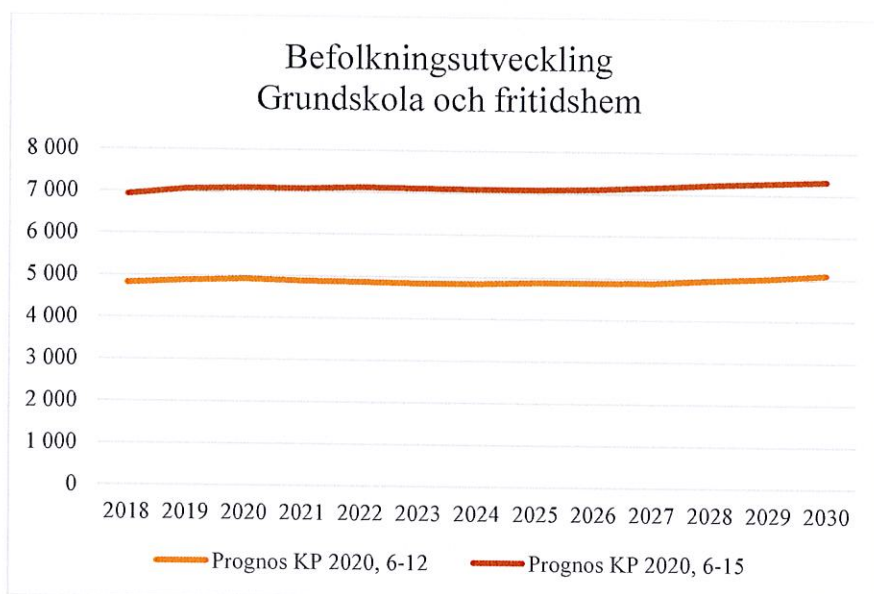
I investeringsprogrammet finns för förskoleområdet medel avsatta för nya förskolor på Akvarievägen och Breviksvägen samt för anpassning av Trollbäckens biblioteks lokaler till förskoleverksamhet. Alla dessa projekt står inför genomförande och anslaget för projekten utökas i och med årets budget. Tidigare anslaget medel för renovering av Skrindans förskola utgår. Däremot planeras att genomföra förstudier i fler förskoleprojekt med medel från samlingsanslaget för lokalinvesteringar.

Verksamhetsområde 2 – Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdets uppdrag är att ansvara för grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem för alla barn i grundskoleålder i Tyresö kommun. Utbildningen i grundskolan syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och demokratiska värden. Den ska bidra till alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning anpassad till elevens förutsättningar och så långt det är möjligt motsvara den som ges i grundskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Verksamheten styrs av skollag och läroplan.

Inom verksamhetsområdet ligger ansvaret för elevhälsan, en verksamhet vars syfte är att arbeta förebyggande för att främja lärande och hälsa.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anslag - VO 2 Grundskola inkl. grundsärskola och fritidshem	- 755,2	770,7	785,8	801,7

Anslaget för grundskola är beräknat utifrån demografisk utveckling i fem delar.

Grundskoleverksamhetens anslag beräknas separat för åldersgrupperna 6 år och 7-15 år.

Skolbarnomsorgen beräknas i tre åldersgrupper 6 år, 7-9 år samt 10-12 år.

Utöver prisuppräknningen på 1,8 % har verksamheten fått flera ökningar av anslaget:

- Fullförande av förra årets satsning på elever med behov av särskilt stöd med ytterligare 5,0 mnkr som gör att anslaget uppgår till 10,0 mnkr för läsåret 2019-2020 och följande år.
- En lässatsning för elever i tidiga årskurser 1,4 mnkr 2020
- En satsning på ökad fritidshemspeng för läxläsningshjälp 2,0 mnkr
- En satsning på måltidsprogram 1,0 mnkr

Åtgärder för att styrka budgeten är att särskild skolbuss till Raksta avvecklas i och med att SL kommer trafikera sträckan med ordinarie buss, samt att en samordning sker mellan grundskolan och omsorgen om personer med funktionshinder när det gäller grund- och gymnasiesärskolan.

Aktuella investeringar

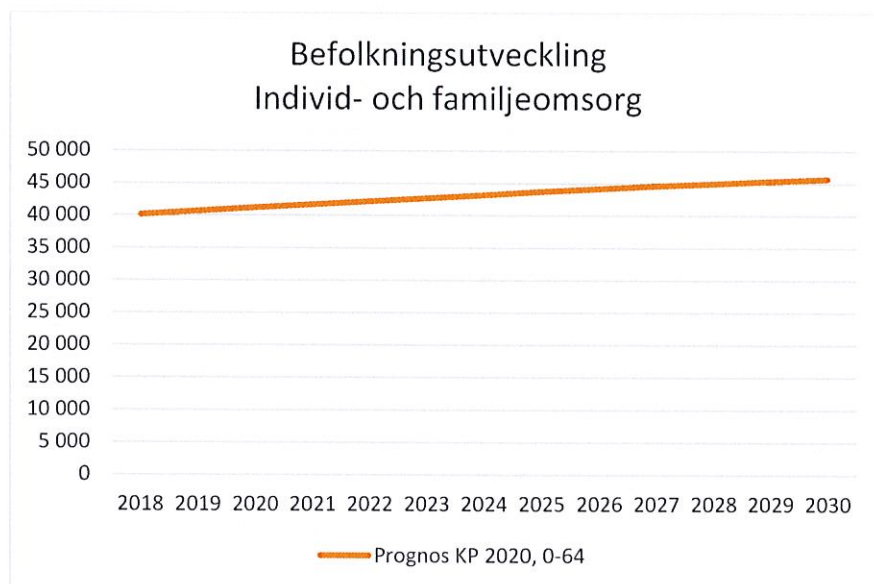
Arbetet med en ny skola i Fornudden har nu inletts, och kommer pågå fram till 2021.

Utöver detta sammanförs och utökas de medel som funnits för reinvesteringar i flera grundskolor till en post "Funktionsprogram upprustning skolor" som uppgår till 150 mnkr. Syftet är att skapa en större helhet omkring vilka grundskolor som rustas och i vilken ordning detta sker.

Verksamhetsområde 3 – Individ- och familjeomsorg

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdets uppdrag att utgöra skyddsnät för att de som bor eller vistas i Tyresö genom förebyggande och individuellt inriktade insatser får den hjälp och det stöd de behöver för att kunna leva i ekonomisk och social trygghet.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anslag - VO 3 Individ och familjeomsorg	- 234,1	241,1	247,9	254,4

Anslaget för individ- och familjeomsorg är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 0-64 år. Utöver prisuppräkningen på 1,8 % har verksamheten fått en ökning av anslaget genom med 2,2 mnkr för en treårs satsning på förebyggande åtgärder och hemmaplanslösningar för barn- och unga med behov av stöd. Totalt över 3 år kommer 5,0 mnkr att anslås.

Som effektiviserande åtgärd kommer ett arbete göras för att digitalisera utskottsprocessen, vilket ger en effekt på 0,75 mnkr.

Det särskilde ettårsanslaget 2019 på 8,8 mnkr för att ge möjlighet att verkställa tillräckliga åtgärder för barn- och unga i kommunen avvecklas.

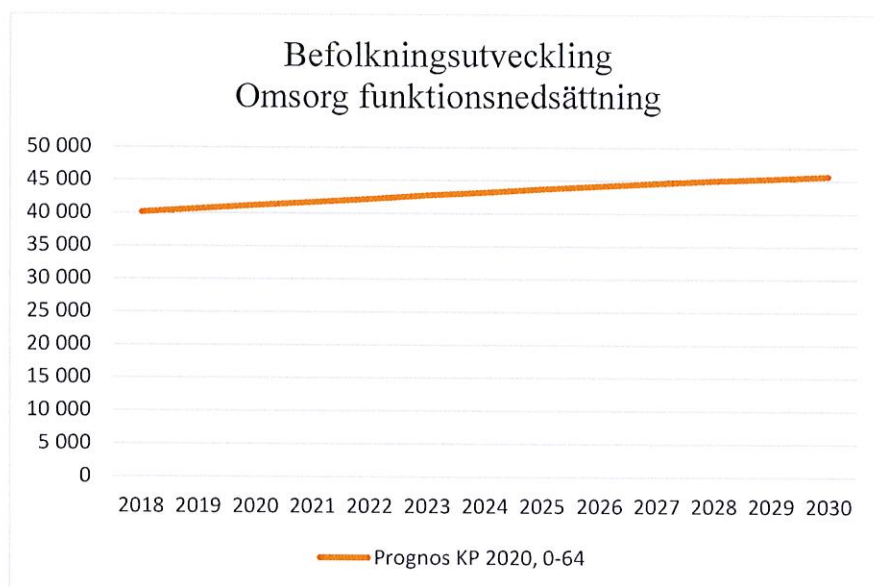
Aktuella investeringar

Tidigare avsatt medel för sociala boenden på Töresjövägen avvecklas då en annan lösning valts för fastigheten.

Verksamhetsområde 4 – Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdets uppdrag är att genom olika former av omsorg och stöd skapa förutsättningar för Tyresöbor med funktionsnedsättning att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt, välja sitt boende, ha en givande fritid och delta i arbetslivet samt att ge anhöriga som vårdar en närstående avlastning och stöd.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 4	-	263,0	274,9	284,3
Omsorg om personer med funktionsnedsättning				293,8

Anslaget för omsorgen om personer med funktionsnedsättning är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 0-64 år. Utöver prisuppräknningen på 1,8 % har verksamheten fått en ökning av anslaget för ökade hyreskostnader för två gruppboendestäder, samt driftskostnader på den nya gruppboendestaden i Strand som beräknas stå färdig under andra halvan av 2020. På årsbasis uppgår anslaget till 4,9 mnkr men justeras till 2,3 mnkr på grund av delårseffekten. Dessutan har verksamheten fått ett särskilt anslag på 1,0 mnkr.

Som åtgärd genomförs en översyn och effektivisering av transportlösningar för daglig verksamhet som beräknas ge en ekonomisk effekt på 1,0 mnkr.

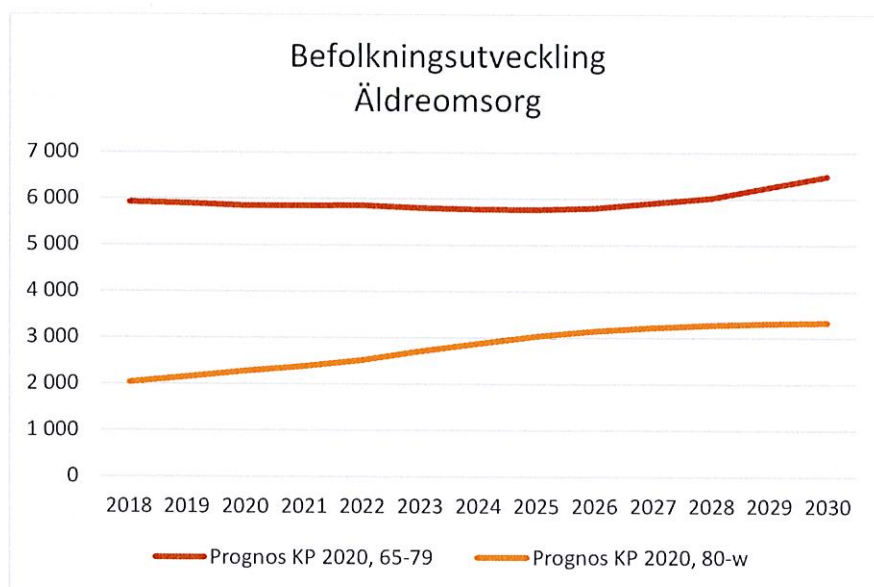
Aktuella investeringar

Byggnation av två nya gruppboendestäder pågår. En gruppboendestad beräknas stå klar i början av 2020, den andra under andra halvan av 2020.

Verksamhetsområde 5 – Äldreomsorg

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdets uppdrag är att genom bland annat stöd i hemmet eller vård- och omsorgsboende skapa förutsättningar för ett självständigt liv för Tyresöbor som inte längre själva klarar sin omvårdnad till följd av funktionsnedsättningar orsakad av åldrande eller sjukdomar samt att ge anhöriga som vårdar en närstående avlastning och stöd.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anslag - VO 5 Äldreomsorg	- 386,4	407,8	433,4	457,5

Anslaget för äldreomsorg är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen i sex olika åldersgrupper: 65-69 år, 70-74 år, 75-79 år, 80-84 år, 85-89 år samt över 90 år. Utöver prisuppräknning med 1,8 procent har verksamheten tillförts extra medel om totalt 1,3 mnkr för att återinföra en anhängigkonsulent (arbetande också gentemot funktionshindersonsorgen), fortsatt balansträning och, i samband med ny lagstiftning, ett förstärkt arbete för trygg hemgång från sjukvården.

Aktuella investeringar

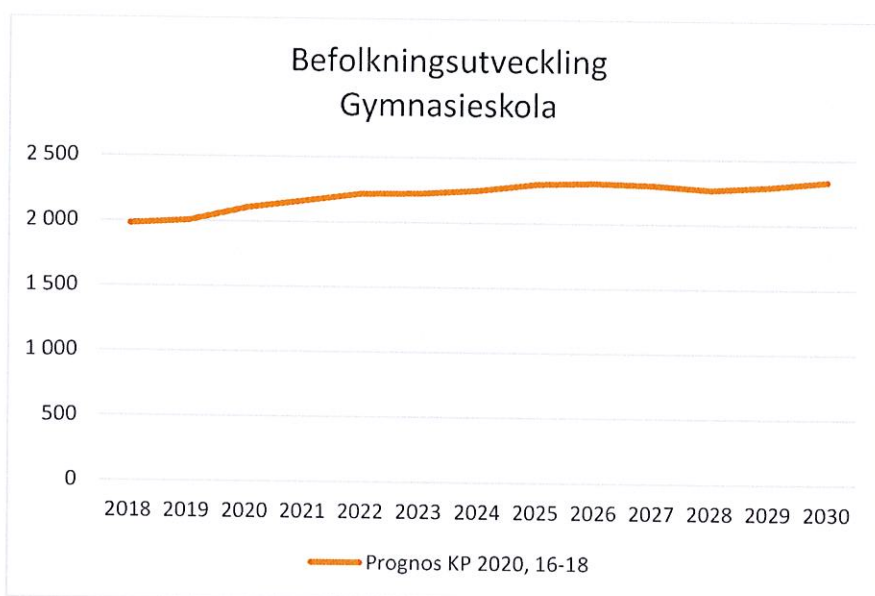
Inga investeringsmedel av avsatta i investeringsprogrammet för verksamhetslokaler inom äldreomsorgen. Ett arbete pågår när det gäller planeringen av Björkbackens äldrecentrums framtid och ytterligare beslut om Björkbacken kan komma att fattas under 2019 och 2020. Björkbacken ägs av Tyresö Bostäder AB. En investering i Björkbacken kan komma att medföra ekonomiska konsekvenser för kommunens äldreomsorgsverksamhet, men på grund av osäkerheten har inga medel anslagits för detta i den föreslagna budgeten.

Verksamhetsområde 6 – Gymnasieskola

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet ansvarar för gymnasieskola och gymnasiesärskola för alla ungdomar i gymnasieålder i Tyresö kommun. Syftet med gymnasieskolornas och gymnasiesärskolornas utbildningar är att förbereda eleven för framtida studier och arbetsliv. Varje elev ska utvecklas utifrån sin potential och individuellt lotsas fram till att nå sina utbildningsmål. Tyresö kommun har sedan 2011 tecknat samverkansavtal med övriga kommuner i länet. Detta innebär att eleverna kan söka till såväl fristående som kommunala skolor i hela länet och blir antagna på samma villkor, oavsett hemkommun.

På Tyresö gymnasium finns yrkesprogram och introduktionsprogram. Gymnasiesärskolan för elever med målgruppstillhörighet erbjuder två yrkesinriktningar och ett individuellt program.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anslag - VO 6 Gymnasieskola	- 242,1	255,7	267,3	276,2

Anslaget för gymnasieskola är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 16-18 år. Utöver prisuppräknning på 1,8 % tillförs verksamhetsområdet 0,4 mnkr för att utveckla nya gymnasieprogram, och därigenom öka gymnasiets attraktivitet.

Aktuella investeringar

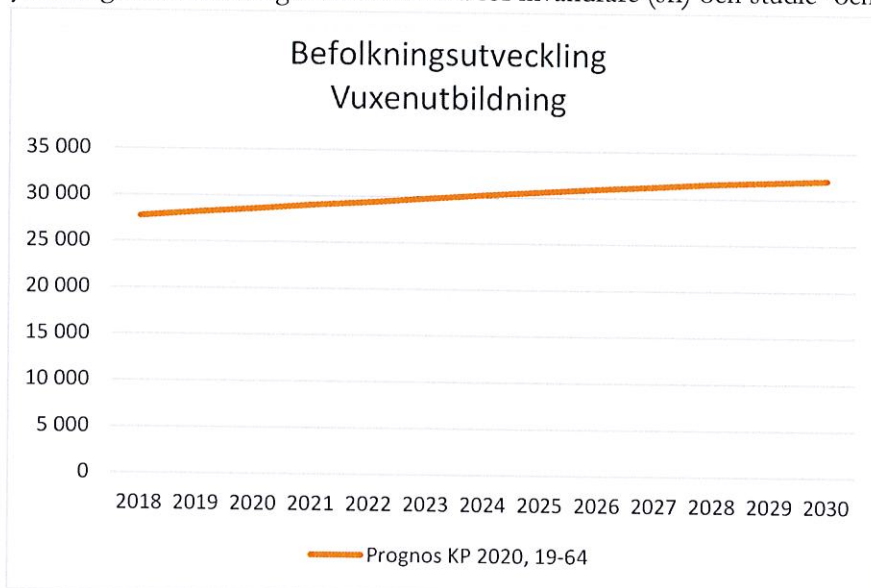
Inga investeringsmedel av avsatta i investeringsprogrammet för verksamhetslokaler inom gymnasieskolan.

Verksamhetsområde 7 – Vuxenutbildning

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet ansvarar för vuxenutbildningen i Tyresö. Centrum för livslångt lärande (C3L) är Tyresö kommuns lärcenter för vuxenutbildning. C3L ska förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället. Syftet med verksamheten är att möjliggöra fortsatta studier.

Centrum för livslångt lärande bedriver kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, särskild undervisning för vuxna (särvux), gymnasiala yrkesutbildningar, yrkeshögskoleutbildningar samt svenska för invandrare (sfi) och studie- och yrkesvägledning.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anslag - VO 7	-	27,8	28,8	29,7
Vuxenutbildning				30,7

Anslaget för vuxenutbildning är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 19-64 år. Verksamheten har tillförts prisuppräkning med 1,8. Utöver det förväntas verksamheten höja sina intäkter för uppdragsutbildning med 0,7 mnkr.

Aktuella investeringar

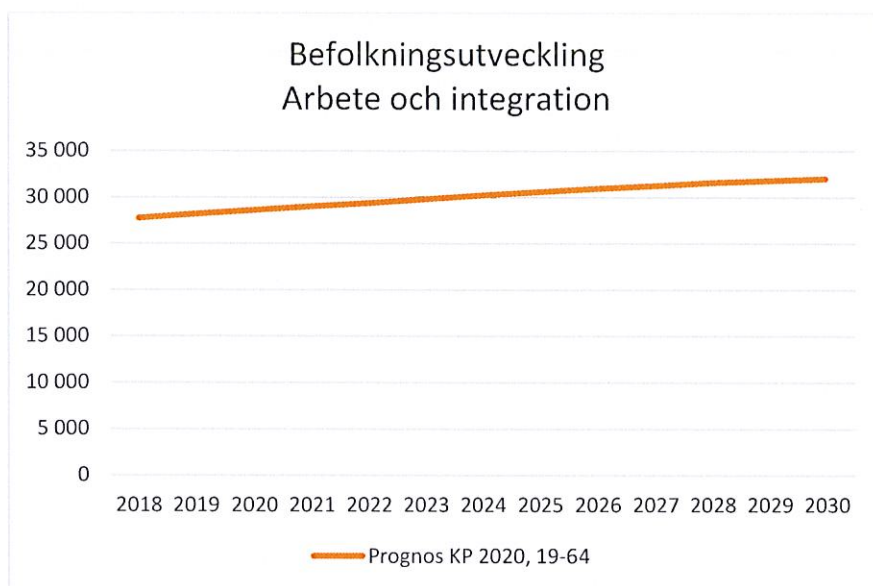
Inga investeringsmedel är avsatta i investeringsprogrammet för verksamhetslokaler inom vuxenutbildningen.

Verksamhetsområde 8 – Arbete och integration

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet ansvarar för olika former av stöd och arbetsmarknadsåtgärder. Verksamhetens syfte är att hjälpa och stötta de Tyresöbor som är eller riskerar att bli arbetslösa samt arbeta för ett mer integrerat samhälle genom att underlätta för flyktingar, invandrare och personer med funktionsnedsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Verksamheten sker i samarbete med vuxenutbildningen, arbetsförmedlingen och försörjningsstödsenheten inom socialförvaltningen.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anslag - VO 8 Arbete och integration	- 11,5	11,9	12,3	12,7

Anslaget för arbete och integration är beräknat utifrån demografisk utveckling för åldersgruppen 19-64 år. Verksamheten har tillförts prisuppräkningsmedel med 1,8 procent.

Aktuella investeringar

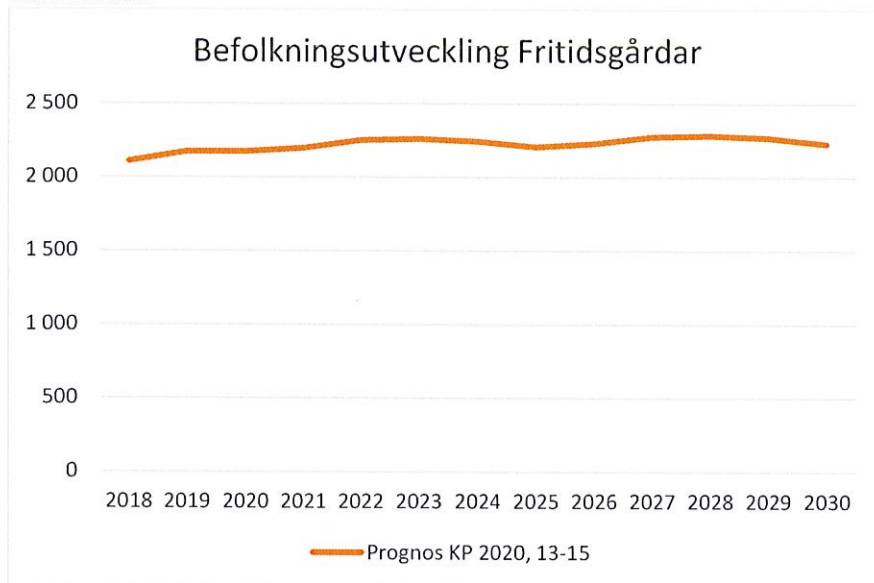
Inga investeringsmedel är avsatta i investeringsprogrammet för verksamhetslokaler inom arbete och integration.

Verksamhetsområde 9 – Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet omfattar bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar. Syftet med verksamheterna är att tillhandahålla ett brett och varierat kulturutbud och en meningsfull fritid för kommuninvånarna.

Huvuddelen av verksamheten riktar sig till barn och ungdomar. Verksamheten ansvarar även för kulturskolan som erbjuder barn och ungdomar verksamhet inom musik, dans, teater och bild samt för naturskolan.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 9	108,6	111,0	113,2	115,4
Bibliotek, kultur och fritid (inkl. fritidsgårdar)				

Anslaget för bibliotek, kultur och fritid innehåller i år ingen kompensation för demografisk utveckling. Däremot beräknas medel riktat till fritidsgårdar är beräknat utifrån åldersgruppen 13-15 år. Verksamheten har tillförts prisuppräknings med 1,8 procent. Verksamhetsområdet tillförs totalt 1,3 mnr för att öka tillgängligheten till kulturskolan, öppnande av ett sportotek samt att möjliggöra söndagsöppet på biblioteket i Tyresö centrum. Samtidigt minskas verksamhetsområdets budgetram med totalt 0,6 mnr. Kommunfullmäktige har tidigare beviljat anslag för profiltid som bara till en del kommit att användas. På samma sätt har anslaget till studieförbund inte fullt ut kommit till användning de senaste åren.

Investeringen i Fårdala ridhus är senarelagd, därför tillförs driftsmedel först 2021. Medel har i planen reserverats för driftseffekterna av ishallen och Fornuddens skola som också beräknas stå klara 2021.

Aktuella investeringar

I investeringsprogrammet tillförs medel till investeringar för att underlätta tillgången till Tyresta nationalpark och naturreservat. Underhåll av torp ska förbättras. Ridhuset i Fårdala rustas för att möta lagkrav. I samband med denna kommunplan reserveras därutöver medel för att förbättra Tyresövallen genom utbyte av två konstgräsplaner, förbättrad belysning och upprustad läktare.

Sedan tidigare finns i programmet medel för en ishall i norra Tyresö centrum som påbörjats 2019 och för idrottshall i Fornudden, Utöver detta finns ett årligt samlingsanslag för åtgärder vid fritidsanläggningar.

Verksamhetsområde 10 – Plan och exploatering

Verksamhet och syfte

Till verksamheten plan och exploatering hör kommunens fysiska planering, gestaltning av offentliga miljöer, strategiskt miljöansvar, projektering och byggprojektledning kopplat till infrastrukturfrågor, exploatering och förvaltning av kommunens mark. Verksamheten fysisk planering omfattar både detaljplanering och strategisk stadsutveckling genom översiktsplanering, utveckling och bevarande av natur-, rekreations- och vattenområden samt trafikplanering. Inom verksamhetsområdet ligger även mät-, kart- och GIS-verksamheten som utför kommunens uppgifter i den nationella informationsförsörjningen.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 10	36,6	37,3	38,1	38,8
- Plan och exploatering				

Verksamheten har tillförts kompensation för prisuppräkning med 1,8 procent. Verksamheten får ingen kompensation utifrån demografisk utveckling.

Aktuella investeringar

I investeringsprogrammet finns för plan och exploatering medel avsatta för ett stort antal investeringsprojekt. Ytterligare medel anslås för ombyggnad av korsningen Bollmoravägen/Njupkärrsvägen tkr. Ombyggnationen ska bidra till ökad framkomlighet och så att korsningen klarar av kommande bebyggelseutveckling i området. Enligt utvecklingsprogrammet för Bollmoravägen ska vägen även få ett tydligare stadsrum i samspel med ny bebyggelse utmed vägen

Utöver detta tillförs medel i flera redan budgeterade exploateringsprojekt. Det gäller etappen Nyfors inom Östra Tyres, kvarteret Järnet 7, exploatering Kryddvägen, projektet Vallmon samt utvecklingsplan för Skrubbaområdet.

Dessutom utökas markreserven med 10 mnkr och uppgår nu till 50 mnkr. För att möjliggöra betydande markköp har anslaget fördelats så att huvuddelen anslås första året i perioden.

I avsnittet om nya projekt i investeringsprogrammet finns en mer detaljerad beskrivning av tillkommande investeringsprojekt.

Verksamhetsområde 11 – Vaghållning och park

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet Vaghållning och parks uppdrag är att ansvara för att kommunens vägar är bra, framkomliga och trygga med bra beläggning och god belysning. Syftet är att säkerställa en säker och tillgänglig trafikmiljö för alla trafikantgrupper året runt. Verksamheten vårdar och utvecklar också parker, grönmiljöer och lekplatser för att de ska vara säkra, tillgängliga och ha ett högt trivsel- och lekvärde.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 11	72,5	73,9	75,3	76,7
- Vaghållning och park				

Verksamheten har tillförts kompensation för prisuppräknning med 1,8 procent. Verksamheten får ingen kompensation utifrån demografisk utveckling.

Driftbudgeten har justerats för ökande kapitalkostnader för vägbeläggning.

Aktuella investeringar

I investeringsprogrammet finns för vaghållning och park medel avsatta sedan tidigare för Maskinhall i Alby. Dessutom finns ett anslag för cykelplan som ökats till 6,0 mnkr årligen från 2020. Utöver detta finns samlingsanslag för verksamheten och ett särskilt samlingsanslag för vägbeläggning om 10 mnkr årligen i budgeten.

Verksamhetsområde 12 – Miljö och trafik

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet Miljö och trafiks uppdrag är att ansvara för att den oexploaterade miljön vårdas, utvecklas och bevaras samt att verka för en långsiktigt ekologisk hållbar utveckling.

Verksamhetsområdet medverkar också i arbete för en bra trafikplanering samt verkar för en god trafiksäkerhet för alla trafikantgrupper och en ökad tillgänglighet på gator och i parker för alla medborgare.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 12	7,1	7,2	7,3	7,5
- Miljö och trafik				

Verksamheten har tillförts kompensation för prisuppräkning med 1,8 procent. Verksamheten får ingen kompensation utifrån demografisk utveckling.

Aktuella investeringar

Inga investeringsmedel är avsatta i investeringsprogrammet för verksamhetslokaler inom miljö och trafik.

Verksamhetsområde 13 – Vatten och avlopp

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet Vatten och avlopps uppdrag är att ansvara för att invånarna i Tyresö kommun förses med ett gott och friskt dricksvatten. Verksamhetsområdet ansvarar också för att ta hand om och avleda avloppsvattnet från hushåll och industrier samt att avleda dagvatten med minsta möjliga olägenhet för invånarna och miljön.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 13	0,0	0,0	0,0	0,0
- Vatten och avlopp				

Vatten och avlopp är fullt ut avgiftsfinansierat, och mottar inga anslag.

Aktuella investeringar

I investeringsprogrammet finns för vatten och avlopp medel avsatta för sjövattnledning Breviks skola – Noret samt ett samlingsanslag. Stora VA-investeringar ingår i de exploateringar som genomförs av plan och exploatering.

Verksamhetsområde 14 – Renhållning

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet Renhållnings uppdrag är att ansvara för att upprätta kommunala föreskrifter för hantering av hushållens avfall samt att samla in, ta hand om och behandla detta avfall enligt gällande lagstiftning och på miljömässigt bästa sätt.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 14	0,0	0,0	0,0	0,0
- Renhållning				

Renhållning är fullt ut avgiftsfinansierat, och mottar inga anslag.

Aktuella investeringar

I investeringsprogrammet anslås medel för utbyggnad av kretsloppscentralen i syfte att öka kapaciteten. Sedan tidigare finns medel för masshantering samt sopsug i Norra Tyresö centrum. Dessutom finns ett årligt samlingsanslag på verksamhetsområdet.

Verksamhetsområde 15 – Bygglov

Verksamhet och syfte

Till bygglovsenhetens verksamhet hör att handlägga olika typer av bygglovsärenden, strandskyddsärenden, byggsamråd och tekniska samråd samt arbetsplatsbesök. En viktig del av verksamheten är även att ge råd till allmänheten och att utföra tillsyn. Syftet med verksamheten är att se till att plan- och bygglagen efterlevs.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2019	2020	2021	2021
Anslag - VO 15	6,4	6,5	6,6	6,8
- Bygglovsverksamhet				

Verksamheten har tillförts kompensation för prisuppräknning med 1,8 procent. Verksamheten får ingen kompensation utifrån demografisk utveckling.

Aktuella investeringar

Inga investeringsmedel är avsatta i investeringsprogrammet för bygglovsverksamhet.

Verksamhetsområde 16 – Näringsliv

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet Näringslivs uppdrag är att ansvara för att utveckla kontakterna och bygga nätverk med det lokala näringslivet. Verksamhetsområdet verkar för att ge goda förutsättningar för nyföretagande och nyetablering samt medverka till att kommunens förvaltningar erbjuder en bra och effektiv service till näringslivet. Syftet med näringslivsarbetet är att utveckla och säkerställa ett gott näringslivsklimat i Tyresö kommun.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 16	1,3	1,3	1,4	1,4
- Näringsliv				

Verksamheten har tillförts kompensation för prisuppräknning med 1,8 procent. Verksamheten får ingen kompensation utifrån demografisk utveckling.

Aktuella investeringar

Inga investeringsmedel är avsatta i investeringsprogrammet för näringslivsområdet.

Verksamhetsområde 17 – Gemensam verksamhet

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet Gemensam verksamhets uppdrag är att ansvara för kommunens övergripande styrning, planering och uppföljning av kvalitet, ekonomi och personalfrågor, lokalförsörjning, fastighetsförvaltning samt stöd till den politiska verksamheten. I verksamhetsområdets uppdrag ingår att verka för att kommunens invånare ska vara nöjda med och ha god nytta av den kommunala verksamheten. Verksamhetsområdet ansvarar också för att internt ge stöd och service till andra kommunala verksamheter när det gäller IT, löne- och ekonomiadministration, upphandling och projektstöd. Dessutom utför verksamhetsområdet operativ service till andra kommunala verksamheter i form av fastighets- och facilitytjänster samt måltidsservice.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 17	154,0	156,7	159,6	162,5
- Gemensam verksamhet inklusive demografibuffert				

Verksamheten har tillförts kompensation för prisuppräknning med 1,8 procent. Verksamheten får ingen kompensation utifrån demografisk utveckling.

Anslaget på 5,0 mnkr till kommunstyrelsens förfogande ligger kvar, vilket även gäller det särskilda anslaget på 2,5 mnkr för att styrka kommunens klimat- och miljöarbete. Demografibufferten justeras från 5,1 till 4,3 mnkr samtidigt som överskottskravet höjs med 14,1 mnkr.

Ett särskilt anslag för digitalisering införs med 14,0 mnkr. Utöver detta tillförs gemensam verksamhet medel för en sommarlovssatsning och för en ettårs-satsning på byten av äldre lampor till lampor med LED teknik.

Ett flertal åtgärder genomförs:

- En satsning på central vaktmästarorganisation som samordnas med fastighet
- En effektivisering inom medborgarservice
- En särskilt satsning på mer effektiv lönehantering
- Ett generellt besparingskrav riktas mot central förvaltning. Inom gemensam verksamhet omfattar detta 6,2 mnkr medan övriga fackförvaltningar får bidra med 2,0 mnkr. Även detta senare ingår i gemensam verksamhets ram, och kommer att fördelas på verksamhetsområdena när åtgärder har fastställts.

Totalt omfattar dessa åtgärder 11,8 mnkr inom gemensam verksamhets ram

Aktuella investeringar

Medel för alla verksamhetsfastigheter avsätts till fastighetsavdelningen inom gemensam verksamhet. Vi har dock redovisat projekten under de verksamhetsområden de avser. Utöver detta har fastighetsavdelningen medel i investeringsprogrammet för parkeringsgarage och avfallsterminal inom ishallsprojektet i Norra Tyresö centrum.

Verksamhetsområde 18 – Kommunalförbund

Verksamhetens inriktning

Tyresö är medlem i två kommunalförbund och en gemensam nämnd.

- Södertörns brandförsvärsförbund ansvarar för räddningstjänsten i 10 kommuner.
- Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund bedriver en viktig verksamhet när det gäller tillstånd och tillsyn inom miljö- och hälsoområdet.
- Södertörns överförmyndarnämnd är en gemensam nämnd som har hand om överförmyndarverksamheten.

Mål och planer för dessa verksamheter sätts inom förbunden i respektive styrelse eller direktion efter de förbundsordningar som finns. Syftet med medlemskapet i kommunalförbund är att samverka, samordna och förbättra verksamheter som är viktiga och där gemensamt arbete ger bättre service till medborgaren.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 18	44,2	45,1	46,0	46,9
- Kommunalförbund				

Anslaget för kommunalförbund får demografisk uppräkninö.

Verksamhetsområde 19 – Politisk verksamhet

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet politisk verksamhet omfattar kommunfullmäktige och kommunstyrelsen inklusive råd och beredningar under kommunstyrelsen och ersättningar till årsarvoderade förtroendevalda. Verksamheten består till största del av kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens sammanträden, utbildningar och konferenser. Vidare innefattas partistöd till de politiska partierna representerade i kommunfullmäktige samt stöd till den politiska organisationen i form av politiska sekreterare. Även administration av allmänna val och lokala folkomröstningar ingår i verksamhetsområdet.

Anslag till verksamhetsområdet

Mkr.	Budget	Plan	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Anslag - VO 19	26,5	27,1	27,6	28,1
- Politisk verksamhet				

Kommunala bolag

Kommuner får, enligt kommunallagen, överlämna kommunala angelägenheter till ett dotterbolag. Dotterbolagen styrs genom bolagsordning och ägardirektiv så att bolaget arbetar med det kommunala syftet. Genom att lägga vissa frågor i ett kommunalt bolag separeras dessa från kommunen både juridiskt och ekonomiskt och man undviker sammanblandning med övrig kommunal verksamhet.

Tyresö har som de flesta kommuner valt lägga ansvaret för kommunal bostadsförsörjning i ett allmännyttigt bostadsbolag. Detta är särskilt lämpligt då bostadsbolaget enligt lag ska drivas på affärsmässiga principer utan tillskott av skattemedel.

Tyresö Bostäder AB

Enligt ägardirektiv beslutat i kommunfullmäktige ska bolaget aktivt engageras i arbetet med att uppnå Tyresö kommuns vision och vara ett välskött och långsiktigt agerande bostadsserviceföretag inom Tyresö kommun. Bolaget ska arbeta på affärsmässiga principer och förvalta attraktiva bostäder, det ska verka för social gemenskap och trygghet i bostadsområdena och ge förutsättningar för medinflytande för hyresgästerna. Bolaget handhar kommunens bostadsförmedling.

Utöver detta ska bolaget uppmärksamma bostadsförsörjningen för ungdomar som söker sitt första boende, äldre som efterfrågar anpassade boenden, samt personer som av särskilda skäl har svårt att få bostad på den reguljära bostadsmarknaden.

Bolaget ska ha en förräntning som innebär att bolaget uppnår en soliditet till 15 procent, och årligen lämna en utdelning till ägaren.

Vid utgången av 2018 bestod beståndet av drygt 3247 uthyrda lägenheter.

Hasselbacken har nyligen slutförts och vid nya områden planeras ytterligare byggnation för att minska bostadsbristen. Planerade nya projekt är bland annat Granängstorget med 80 bostäder, Norra Tyresö centrum, etapp 3 med 65 lägenheter. Det finns även planer på att bebygga området mellan Tyresö Centrum och Granängsringen – det s.k. Wättingestråket.

Tyresö kommun har gått i borgen för Tyresö Bostäders skuld. Nyproduktionen har inneburit att skulden har ökat och den uppgår numera till 1.840 miljoner konor. Från och med år 2019 är borgenstaket höjt till 2 300 miljoner kronor. För den utnyttjade del av borgen betalar bolaget en borgensavgift på 0,4 procent årligen.

Tyresö Vindkraft AB

Tyresö Vindkraft äger ett vindkraftverk i Bösjövardens vindkraftpark. Bolaget har som ändamål och syfte att leasa ut vindkraft till Tyresö kommun och Tyresö bostäder. Vindkraftverket leasas till 67 procent av Tyresö kommun och till 33 procent av Tyresö Bostäder AB. Bolaget var fram till 2018-11-30 helägt av Tyresö Kommun. Från och med 2018-12-01 ägs bolaget av Tyresö bostäder AB i enlighet med beslut i kommunfullmäktige 2018-10-25. Bolaget har oförändrat syfte.

Program för uppföljning av privata och kommunala utförare

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Detta infördes enligt kommunallagen från 1 januari 2015 och regleras i 5 kap 3 § i nya kommunallagen.

Programmet omfattar verksamheter som tydligt riktar sig till och rör invånarna. Det kan handla om såväl hela verksamheter (till exempel särskilda boenden för äldre), som delar av en verksamhet med stor betydelse för invånaren/brukaren (till exempel måltidsverksamhet och städning i skolan).

Programmet omfattar inte fristående skolor och förskolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning.

Programmet gäller specifikt när verksamheter upphandlas, men innehåller även strategier för den egna verksamheten, om den agerar i konkurrens med privata utförare.

Mål och uppdrag

Fristående och oberoende granskningar av nämndernas verksamheter ska bidra till kvalitetsutveckling, så att medborgarna är nöjda med och har god nytta av den verksamhet som kommunen ansvarar för. Kommunstyrelsens granskningar av verksamheter innebär inte någon inskränkning i nämndernas huvudansvar för uppföljning.

Kommunfullmäktige uppdrar åt varje nämnd att med utgångspunkt i detta program ansvara för att säkerställa att utförare (oavsett driftsform) inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt:

- de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla
- de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd har fastställt

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att

- Årligen fastställa en övergripande plan för granskningar av verksamhet i både privat och kommunal regi
- Granskning genomförs av ett fristående granskningsorgan i kommunen i syfte att bidra till att kvaliteten i verksamheterna säkras och utvecklas

Kommunfullmäktige uppdrar åt nämnderna att

- Utforma uppdrag till verksamheter i kommunal regi som säkerställer att verksamheten bedrivs enligt gällande författningar och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer. Här avses i första hand kommunala verksamheter som agerar i konkurrens med privata utförare.
- I nämndplan reglera på vilket sätt avtal för privata utförare och uppdrag för kommunal regi ska följas upp.

Riktlinjer

Uppföljning och kontroll av verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare ska prioriteras och särskilt inriktas på medborgarfokus, säkerhet och risken för ekonomiska oegentligheter.

Kontroll- och uppföljningsarbete av verksamhet som bedrivs i egen regi ska utformas på liknande sätt som för privata utförare.

Information ska lämnas om samtliga utförare, för att underlätta medborgarnas val när enskilda kan välja mellan olika utförare av den kommunala nämndens tjänster. Informationen ska beskriva deras verksamhet och kvalitet och finnas tillgänglig på kommunens webbplats och på andra sätt som bedöms lämpliga utifrån målgruppen.

Avtal ska utformas på så sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav. Kraven ska vara tydliga, relevanta och tillräckliga. Det ska tydligt framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och hur brister i verksamheten ska hanteras. Den kommunala huvudmannens möjligheter att besluta om sanktioner eller häva ett avtal ska vara tydligt reglerat i avtal.

Rätt till insyn

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Utförarens skyldigheter att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning eller inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag.

I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter och rapporterar in nödvändiga övriga uppgifter.

Uppföljning, internkontroll och kommunikation

Uppföljning av mål, ekonomi och kvalitetsgarantier

Kommunfullmäktige ansvarar för kommunens övergripande och långsiktiga styrning genom att ange mål, inriktning, omfattning och kvalitet. Kommunstyrelsen verkställer kommunfullmäktiges beslut och ska dessutom utöva tillsyn över nämnderna. Det är kommunstyrelsen som fastställer formerna för hur verksamheter och ekonomi ska följas upp och rapporteras.

Kommunstyrelsens uppföljning till fullmäktige sker genom delårsrapporter och årsredovisning. Delårs-rapporterna görs var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti. De ska innehålla utfall och -ekonomiska prognoser för drifts- och investeringsbudget¹ samt redovisa måluppfyllelse för de strategiska målen. Årsredovisning görs vid varje årsskifte.

Granskningsplan för kvalitetsenhetens tillsyn och granskningar fastställs av kommunstyrelsen årligen. En samlad redovisning och de slutsatser som kan dras av detta arbete redovisas i kommunstyrelsen och i årsredovisningen.

Avvikelse ska rapporteras

Nämnderna är ansvariga för sina verksamheter och ska följa upp sin verksamhet och ekonomi i tillräcklig omfattning. Nämnderna ska lämna delårsrapport var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti och en verksamhetsberättelse vid årets slut. Delårsrapporten ska innehålla utfall, ekonomiska prognoser och bedömning av måluppfyllelse för nämndens mål. Den ska även innehålla förslag på åtgärder som nämnden avser vidta vid avvikelser. Nämndens delårsrapport och verksamhetsberättelsen beslutas i nämnden och rapporteras därefter i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Nämnderna ska därutöver följa upp verksamhetens uppdrag kontinuerligt enligt årshjulet för styrprocessen. Om nämnden bedömer att målen eller grundförutsättningarna inte kommer att uppfyllas ska de rapportera risker och avvikelser till kommunstyrelsen, så snart det är möjligt.

Bolagsstyrelsen är ansvarig för sin verksamhet. Bolagen ska lämna delårsrapport per 30 april och 31 augusti. Årsredovisning lämnas efter årets slut. Bolagen ska i samband med årsredovisning lämna en redogörelse för hur det kommunala ändamålet uppfyllts.

Förutom att bidra till de kommunala målen ska nämnderna säkerställa att de uppfyller de krav som ställs genom lagstiftning och andra styrdokument. Uppföljning och analys baseras på egenkontroll, riskhantering och avvikelshantering.

Nämnderna ska årligen se över sina taxor och avgifter i syfte att avgiftsintäkterna ska bidra till verksamheternas finansiering.

---

¹ Prognos för investeringsbudgeten görs i samband med delårsrapporteringen den 31 augusti.

Riskhantering och internkontroll

Arbetet med riskhantering och internkontroll utgör ett komplement till övrig planering och uppföljning enligt styrprocessen. Det syftar till att upptäcka och korrigera felaktigheter, som till exempel dåligt utnyttjande av resurser eller för stort eller onödigt risktagande. Arbetet kommer till uttryck i riskhanteringsplaner och redovisningar av internkontrollresultat.

Nämnderna beslutar om en riskhanteringsplan i anslutning till att nämndplanerna behandlas och redovisar resultatet av genomförda internkontroller när nämndernas verksamhetsberättelser behandlas efter årets slut.

Även kommunstyrelsen utarbetar en riskhanteringsplan under hösten före varje verksamhetsår och redovisar resultatet av genomförda kontrollinsatser i kommunens årsredovisning.

Kommunikation

Det är viktigt att kommunplanens innehåll är väl känt av kommunens invånare, de förtroendevalda och kommunens medarbetare.

Den långsiktiga visionen, strategier och mål för mandatperioden kommuniceras till personal vid arbetsplatsträffar och till medborgare via kommunbilagan i Mitt i Tyresö och via tyreso.se.

Delårsrapporten redovisas på intranätet och tyreso.se, och diskussioner ska ske med berörd personal. Vid årets slut redovisas måluppfyllelsen tydligt i årsredovisningen och utvalda delar i kommunbilagan. Kommunstyrelseförvaltningen utarbetar en handlingsplan för kommunikation som beskriver de viktigaste budskapen och strategier för att nå ut med dessa. Varje verksamhet utarbetar, på basis av nämndplanerna, en kommunikationsplan som fastställer de viktigaste budskapen och innehåller kommunikationsinsatser kring det arbete som görs för att målen ska nås.

Styrprocessens årshjul*

Kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges samt nämndernas arbete med styrprocessen följer nedanstående kalendarium, det så kallade årshjulet.

Januari/februari

- Kommunstyrelseförvaltningen genomför en årlig översyn av styrprocessen
- Kommunstyrelseförvaltningen tar fram en omvärldsanalys
- Strategidagar med kommunstyrelsen och nämndpresidierna genomförs
- Kommunstyrelseförvaltningen upprättar bokslut och årsredovisning
- Förvaltningarna tar fram kvalitetsredovisning för respektive verksamhetsområde för redovisning i nämnd.

Mars/april

- Strategidagar med kommunstyrelsen och presidierna genomförs
- Förvaltningarna tar fram behovsanalyser per verksamhetsområde
- Förslag till anslagsfördelning till verksamhetsområdena tas fram
- Uppdrag till verksamhetsområdena formuleras
- Årsredovisning behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Nämndernas verksamhetsberättelser redovisas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Årlig översyn av taxor och avgifter
- Reviderad drift- och investeringsbudget

Maj/juni

- Kommunstyrelsen beslutar om förslag till kommunplan och budget för kommande år
- Delårsrapport per den 30 april behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Kommunfullmäktige fastställer kommunplanen med budget.

Maj/september

- Nämnderna arbetar med kommunplanen och bryter ned den till ettåriga mål och budget i nämndplanerna
- Bolagen gör en treårig bolagsplan

Oktober

- Delårsrapport per den 31 augusti behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Nämnderna beslutar om nämndplan och riskhanterings- och kontrollplan

November/december

- Nämnd- och bolagsplaner redovisas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
- Kommunstyrelsen och nämndernas presidier utvärderar styrprocessen
- Förvaltningarna tar fram verksamhets- och enhetsplaner

* Styrprocessens årshjul kommer att ses över hösten 2019 vilket kan innebära vissa justeringar av årshjulet.

Bilaga 1 – Finansiella sammanställningar – Resultaträkning, kassaflödesrapport och balansräkning

Resultaträkning	Bokslut 2018	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Förskola	-314 247	-330 510	-323 207	-329 231	-339 135	-350 896
Grundskola	-713 945	-717 143	-755 185	-770 679	-785 795	-801 715
Individ- och familjeomsorg	-206 727	-236 920	-234 133	-241 127	-247 886	-254 446
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	-280 617	-253 146	-263 021	-274 861	-284 280	-293 848
Äldreomsorg	-338 379	-361 077	-386 409	-407 750	-433 394	-457 496
Gymnasieskola	-226 747	-228 576	-242 140	-255 675	-267 331	-276 202
Vuxenutbildning	-22 018	-28 159	-27 803	-28 791	-29 713	-30 745
Arbete och integration	-13 417	-11 310	-11 522	-11 919	-12 289	-12 703
Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	-105 004	-107 712	-108 562	-110 985	-113 247	-115 446
Plan och exploatering	-35 662	-35 859	-36 617	-37 334	-38 051	-38 769
Väghållning och park	-73 058	-70 470	-72 514	-73 923	-75 333	-76 742
Miljö, trafik och övrigt	-5 529	-6 945	-7 072	-7 211	-7 350	-7 489
Vatten och avlopp	0	0	0	0	0	0
Renhållning	0	0	0	0	0	0
Bygglovsverksamhet	-6 327	-6 257	-6 399	-6 524	-6 649	-6 774
Näringsliv	-1 284	-1 284	-1 310	-1 336	-1 361	-1 387
Gemensam verksamhet	-141 567	-144 469	-149 026	-151 731	-154 637	-157 542
Kommunalförbund mm	-42 152	-43 727	-44 234	-45 108	-45 983	-46 857
Politisk verksamhet	-24 168	-25 760	-26 544	-27 063	-27 583	-28 102
Aktivera periodisk underhåll	0	0	0	9 000	9 000	9 000
Fårdala ridhus	0	0	0	-3 500	-3 500	-3 500
Fornudden ökad hyreskostnad	0	0	0	-21 100	-21 100	-21 100
Ishallen ökad hyreskostnad	0	0	0	-7 624	-7 624	-7 624
Effektiviseringsbehov	0	0	0	33 456	27 464	25 430
Volymökning och buffert	0	-5 112	-4 977	-4 977	-4 977	-4 977
Summa verksamhetsområden	-2 550 848	-2 614 438	-2 700 675	-2 775 995	-2 870 755	-2 959 930
Finansförvaltning (brutto)						
Pensioner inkl förvaltningskostnad	-54 470	-55 500	-57 000	-57 500	-58 500	-60 000
Förändring semesterlöneskuld	-1 423	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Förändring pensionsavsättning	-22 876	-11 000	-12 500	-19 000	-21 000	-19 000
Statsbidrag maxtaxa	13 540	12 500	12 000	11 500	11 000	10 500
Intäkt kapitaltjänst (internränta)	27 992	16 700	17 200	17 700	18 200	18 700
Exploateringsvinst	38 139	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Simhall	-15 198	-16 000	-16 000	-16 700	-17 500	-18 200
Övrigt	-17 963					
Summa finansförvaltning	-32 259	-44 300	-47 300	-55 000	-58 800	-59 000
Verksamhetens nettokostnader	-2 583 107	-2 658 738	-2 747 975	-2 830 995	-2 929 555	-3 018 930

Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem						
Skatteintäkter	2 326 633	2 493 800	2 547 100	2 640 200	2 745 200	2 862 600
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	221 297	224 300	273 900	267 500	264 600	256 400
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsbidrag	2 547 930	2 718 100	2 821 000	2 907 700	3 009 800	3 119 000
Finansiella intäkter	18 445	6 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Finansiella kostnader	-7 681	-11 500	-10 000	-11 500	-12 500	-14 000
Årets resultat	-24 413	54 362	70 525	72 705	75 245	93 570
% av skatter och statsbidrag	-1,0%	2,0%	2,5%	2,5%	2,5%	3,0%

KASSAFLÖDESRAPPORT	Bokslut 2018	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Den löpande verksamheten	207 422	160 658	224 283	211 032	247 317	267 055
Årets resultat	-24 413	54 362	70 525	72 705	75 245	93 570
Avskrivningar	112 200	110 000	118 000	121 000	124 000	127 000
Ökning pensionsavsättning	41 269	11 000	37 636	44 811	47 072	45 485
Ökning semester- och övertidsskuld	3 710	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Exploateringsintäkter	0	0	0	0	0	0
Ökning skatteskuld till staten	2 783	0	0	0	0	0
Minskning skattefordran på staten	0	0	0	0	0	0
Ökning skattefordran på staten	0	0	0	0	0	0
Minskning skatteskuld till staten	0	-15 704	-2 878	-28 484	0	0
Minskning kortfristig fordran	0	0	0	0	0	0
Övrigt	71 873	0	0	0	0	0
Investeringsverksamheten	-178 121	-766 744	-866 057	-604 408	-236 219	-288 101
Investeringar	-178 121	-766 744	-866 057	-604 408	-236 219	-288 101
Finansieringsverksamheten	0	600 000	640 000	390 000	-20 000	20 000
Ökning av långfristiga skulder	0	600 000	640 000	390 000	0	20 000
Minskning av långfristiga skulder	0	0	0	0	20 000	0
Årets kassaflöde	29 301	-6 086	-1 774	-3 376	-8 902	-1 046
Likvida medel vid årets början	100 061	92 881	122 601	120 827	117 452	108 550
Likvida medel vid årets slut	129 362	86 795	120 827	117 452	108 550	107 504
Förändring av likvida medel	29 301	-6 086	-1 774	-3 376	-8 902	-1 046

BALANSRÄKNING	Bokslut 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Tillgångar						
Anläggningstillgångar	2 595 836	3 285 119	3 715 609	4 199 017	4 311 236	4 472 337
Omsättningstillgångar	350 849	325 503	342 314	338 939	330 037	328 991
varav kassa, bank	129 400	86 795	120 827	117 452	108 550	107 504
Summa tillgångar	2 946 685	3 610 622	4 057 923	4 537 956	4 641 273	4 801 328
Skulder						
Eget kapital	1 045 730	1 110 634	1 156 368	1 229 074	1 304 319	1 397 889
Avsättningar	281 712	267 578	353 227	399 038	447 110	493 595
Långfristiga skulder	1 135 317	1 821 809	2 055 317	2 445 317	2 425 317	2 445 317
Kortfristiga skulder	483 926	410 601	493 011	464 527	464 527	464 527
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	2 946 685	3 610 622	4 057 923	4 537 956	4 641 273	4 801 328
Pensionsförpliktelser						
intjänade före 1998	760 660	761 433	715 872	697 264	677 725	656 622
Avsättningar (inkl löneskatt)						
enl Kpa	269 220	241 689	338 735	383 546	430 618	476 103
Förändring						
pensionsavsättning	38 811	23 786	37 636	44 811	47 072	45 485
Soliditet, % ¹⁾						
	35,5%	30,8%	28,5%	27,1%	28,1%	29,1%

¹⁾ Soliditet exklusive pensionsförpliktelser intjänade före 1998

Bilaga 2 - Verksamhetsvolym

Verksamhetsvolym 2020-2023

Verksamhet	Ålderskategori	Antal personer i aktuell ålderskategori			
		2020	2021	2022	2023
Förskola	1-5 år	2 884	2 920	2 949	3 017
Förskoleklass	6 år	688	630	651	629
Grundskola	7-15 år	6 388	6 436	6 449	6 461
Fritidshem	6 år	688	630	651	629
	7-9 år	2 033	2 076	2 082	2 060
	10-12 år	2 184	2 163	2 116	2 143
Äldreomsorg	65-69 år	1 802	1 839	1 922	2 007
	70-74 år	1 996	1 880	1 824	1 770
	75-79 år	2 047	2 126	2 108	2 017
	80-84 år	1 260	1 291	1 374	1 513
	85-89 år	668	722	736	779
	90-år	340	353	392	403
Individ och familjeomsorg	0-64 år	41 140	41 657	42 141	42 667
Gymnasium	16-18 år	2 102	2 156	2 215	2 220
Vuxenutbildning samt arbete och integration	19-64 år	28 565	28 988	29 337	29 789
Fritidsgårdar	13-15 år	2 172	2 197	2 251	2 258

Bilaga 3 - Investeringsprogram 2020-2022

Investeringsprogram, belopp i tusentals kronor

	Nytt i program	Ny total budget	Utfall 2018	2019	2020	2021	2022	2023 -2030
EXPLOATERINGSPROJEKT								
Exploatering Östra Tyresö								
Östra Tyresö etapp 7-11	13 020	263 394	157 557	44 252	39 760	46 708	-22 700	-2 184
Östra Tyresö etapp 13-17	0	87 600	219	200	4 581	15 000	17 000	50 600
Större exploateringsprojekt								
Norra Tyresö Centrum	2 100	101 133	41 327	-57 288	16 208	57 902	28 000	14 983
Wättingestråket	0	111 229	5 848	6 086	8 500	20 788	23 500	46 507
Trollbäckens centrumstråk	0	12 000	2 292	708	9 000	0	0	0
Övriga Exploateringar	19 900	133 708	-22 485	20 323	37 021	31 815	-35 021	102 054
INFRASTRUKTURPROJEKT								
Infrastrukturprojekt	15 000	189 835	59 299	20 963	42 905	36 988	14 840	14 841
ÖVRIGT STADSBYGGNAD								
Samhällsbyggnadsfrågor	1 500	48 140	8 385	10 300	21 237	4 618	3 600	0
Samlingsanslag Samhällsbyggnadsutredningar	10 000	40 000	0	10 000	10 000	10 000	10 000	0
Verksamhetsrelaterat	0	8 525	3 155	2 825	2 545	0	0	0
Markreserv	10 000	118 400	127	78 273	30 000	5 000	5 000	0
VERKSAMHETSLOKALER OCH ANLÄGGNINGAR								
Samlingsanslag fritidsanläggningar	1 000	4 000	0	1 000	1 000	1 000	1 000	0
Övriga fritidsanläggningar	26 700	58 450	8 161	12 839	30 450	0	7 000	0
Verksamhetslokaler	100 200	1 111 800	94 087	225 771	423 353	248 589	60 000	60 000
varav lokaler för kultur- och fritid	6 000	328 000	16 188	30 000	157 000	84 812	10 000	30 000
varav lokaler för skola	26 000	466 000	48 647	90 000	151 353	96 000	50 000	30 000
varav lokaler för förskola	68 200	173 200	22 233	27 290	60 000	63 677	0	0
varav lokaler funktionshinder / IFO	0	57 500	7 019	30 481	20 000	0	0	0
varav lokaler teknisk förvaltning	0	87 100	0	48 000	35 000	4 100	0	0
SAMLINGSANSLAG								
Samlingsanslag för fastighet, initierat av hyresj	20 000	80 000	0	20 000	20 000	20 000	20 000	0
Samlingsanslag för fastighet, initierat av ägare	10 000	40 000	0	10 000	10 000	10 000	10 000	0
Samlingsanslag planerat underhåll komponenter	15 000	15 000	0	0	15 000	0	0	0
Inventarier, IT och småinvesteringar	5 000	20 000	0	5 000	5 000	5 000	5 000	0
Inventarier förvaltningar	5 000	20 000	0	5 000	5 000	5 000	5 000	0
Samlingsanslag till Kommunstyrelsens förfogar	15 000	15 000	0	0	5 000	5 000	5 000	0
Samlingsanslag / förfogandemedel	30 000	90 000	0	20 000	30 000	20 000	20 000	0
TEKNISKA VERKSAMHETER								
Skattefinansierad								
Gata park	33 500	141 000	20 250	29 882	49 997	25 000	25 000	0
Avgiftsfinansierad								
Vatten och avlopp	20 000	81 000	0	13 000	20 000	28 000	20 000	0
Renhållning	26 000	86 500	26 118	7 582	29 500	8 000	14 000	1 300
Summa skattefinansierad verksamhet	332 920	2 709 214	378 220	466 134	816 557	568 408	202 219	286 801
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	46 000	167 500	26 118	20 582	49 500	36 000	34 000	1 300
SUMMA INVESTERINGSPROGRAM	378 920	2 876 714	404 338	486 716	866 057	604 408	236 219	288 101

ÄRENDEN SOM UTGÅR FRÅN PROGRAMMET			
Slutredovisade projekt	Budget	Utfall	Avvikelse
Rondell, infart, VA, lokalväg kvarteret Järnet 11	25 000	27 618	-2 618
Exploateringsbidrag kvarteret Järnet 11	-25 200	-28 251	3 051
Exploatering Tegvägen	1 194	492	702
Exploateringsbidrag Tegvägen	-2 000	-2 274	274
Parkeringsplatser vid ny simhall	7 660	7 262	398
Socialt boende Björkvägen	15 000	12 427	2 573
Exploatering vid kvarteret Porträttet	600	352	248
Exploateringsbidrag kv Porträttet	-100	-100	0
Ettapp 9 Brevik, Ugglevägen, utgifter	88 760	87 821	939
Ettapp 9 Brevik, Ugglevägen, inkomster	-38 000	-31 994	-6 006
Utbyggnad Radiovägen	17 700	17 742	-42
Tillagningskök, Sofiebergsskolan	22 000	17 456	4 544
Konstgräsplan mellan Strandskolan och Tyresö skola	9 900	10 312	-412
Alby friluftsområde, fastighetsunderhåll (Uddbyg gård)	11 000	5 598	5 402
Summa slutredovisade projekt	133 514	124 461	9 053
Ej längre aktuella projekt	Budget	Kostnadsförs	
Socialt boende Töresjövägen	45 000	3 019	
Ängsgården	15 500	0	
Skrindans Förskola reinvestering	19 000	0	
Summa ej längre aktuella projekt	79 500	3 019	

Bilaga 4 - Beslut om nya och utökade investeringar i och med investeringsprogrammet 2020-2022

Investeringsärdande	Orsak förändring	Kommentar
NYA OCH UTÖKADE PROJEKT		
EXPLOATERINGSPROJEKT		
Större exploateringsprojekt		
Nyfors, utgifter	utökat	utökade kostnader
Järnet 7, utredning	utökat	ny fas i investeringen
Övriga exploateringsprojekt		
Exploatering Kryddvägen	utökat	ökade kostnader
Vallmon	utökat	projektet befinner sig i genomförandefas
Södergården	utökat	ökade kostnader
Infrastrukturprojekt		
Bollmoravägen/Njupkärrsvägen	utökat	tidigare endast förstudie. Medel för genomförande tillförs.
ÖVRIGA INVESTERINGAR STADSBYGGNAD		
Skrubba Läsk	utökat	medel för fortsatt utredningsarbete rörande fastigheten Erstavik 6:1
Markreserv	utökat	
VERKSAMHETSLOKALER OCH ANLÄGGNINGAR		
Alby 2.0: Ridstigar	nytt	
Entréer till Alby, ytterligare medel	nytt	
Reinvestering återlämningsmaskin	nytt	
Reinvetering konstgräs Tyresövallen	nytt	
Investering Tyresövallens läktare	nytt	
Alby friluftsområde, port till Nationalparken, nordlig entré	utökat	behövs mer pengar för genomförande
Verksamhetslokaler		
Fårdala nytt ridhus	utökat	
Funktionsprogram upprustning av skolor	nytt	ersätter och utökar tidigare planerade reinvesteringar på Kumla, Njupkärr, Krusboda)
Kumla bibliotek - kumla förskola	utökat	mer pengar för att slutföra
Förskola Akvarievägen, Centrum	utökat	Ursprungligt anslag ej tillräckligt, bla a pga fler platser o inflation
Förskola Breviksvägen 5, Strand	utökat	
TEKNISKA VERKSAMHETER		
Bredbandsutbyggnad	nytt	
Cykelplan	utökat	
Renhållning (avgiftsfinansierat)		
Utbyggnad kretsloppscentralen	nytt	Avgiftsfinansierat

SAMLINGSANSLAG (TKR)		Kommentar
Samhällsbyggnadsutredningar	10 000	Tillkommande medel i period
Fritidsanläggningar	1 000	Tillkommande medel i period
Samlingsanslag för fastighet, initierat av hyresgäst	20 000	Tillkommande medel i period
Samlingsanslag för fastighet, initierat av ägaren	10 000	Tillkommande medel i period
Samlingsanslag för fastighet; Planerat Underhåll	15 000	Tillkommande medel i period
Inventarier, IT och småinvesteringar	5 000	Tillkommande medel i period
Inventarier förvaltningar	5 000	Tillkommande medel i period
Samlingsanslag till kommunstyrelsens förfogande	15 000	Tillkommande medel i period
Samlingsanslagl kommunstyrelsen lokalinvesteringar	30 000	Tillkommande medel i period
Gata och park	9 000	Tillkommande medel i period
Vägbeläggning	10 000	Tillkommande medel i period
Vatten och avlopp	20 000	Tillkommande medel i period
Renhållning	3 000	Tillkommande medel i period
SUMMA:	153 000	

Bilaga 5: Nämndansvar för respektive verksamhetsområde

Kommunstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> • Plan och exploatering • Väghållning och park • Miljö och trafik • Vatten och avlopp • Renhållning • Näringsliv • Gemensam verksamhet
Barn- och utbildningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Förskola • Grundskola
Äldre- och omsorgsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Äldreomsorg • Omsorg om personer med funktionsnedsättning
Arbetsmarknads- och socialnämnd	<ul style="list-style-type: none"> • Arbete och integration • Individ och familjeomsorg
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Gymnasieskola • Vuxenutbildning
Kultur- och fritidsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar
Byggnadsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> • Bygglövsverksamhet

Bilaga 6 - Förteckning över kommungemensamma styrdokument

Nedan redovisas Tyresö kommuns övergripande styrdokument som är gemensamma för kommunens samtliga verksamheter. De dokument som har reviderats eller tillkommit sedan förra årets kommunplan är markerade med fetstil.

Policyer

Policy för fakturerings- och kravverksamhet (KS 2005)
Finanspolicy (KF 2017)
Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2016)
Arbetsmiljöpolicy (KS 2007) inklusive handlingsplaner
Personalpolicy (KS 2008)
Likabehandlingspolicy (KF 2012)
Pensionspolicy (KF 2015)
Kommunikationspolicy (2015)
Alkohol- och drogpolicy (KF 2011)
Riskhanterings- och försäkringspolicy (KF 2011)
Informationssäkerhetspolicy (KF 2018)
Energipolicy (KF 2014)
Brottsförebyggande policy (KF 2015)
Gatukostnadspolicy (KF 2018)
Integrationsstrategi (KF 2018)
Integritetspolicy (KF 2018)

Planer

Biblioteksplan (KF 2014)
Översiktsplan för Tyresö kommun (KF 2017)
Energiplan (KF 2016)
Klimat- och energistrategi (KF 2016)
Energieffektiviseringsstrategi (KF 2016)
Dagvattenhanteringsplan (KF 2011)
Likabehandlingsplan 2016-2019 (KS 2016)
Nämndplan 2019 inklusive riskhanterings- och kontrollplan för kommunstyrelsens verksamhetsområden 10 Plan och exploatering, 11-14 Tekniska kontoret, 16 Näringsliv och 17 Gemensam verksamhet (KS 2019)
Granskningsplan 2019 medborgarfokus (KS 2018)
Kommunplan 2019–2022 med budget för 2020 (KF 2019)
Styrprocess 2.0 för förtroendevalda och medarbetare (ekonomichefen 2015, KF 2011)
Tillsynsplan enligt alkohollagen, tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter 2019 (KS 2019)
Handlingsplan för trygghet och säkerhet i Tyresö kommun 2016-2018 (KF 2015)

Handlingsplan för näringslivsarbetet 2016-2018 (KS 2016)
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism (KF 2016)
Lokalförsörjningsplan 2019-2031 (KS 2019)
Plan för turism och besöksnäringen i Tyresö kommun 2018 – 2020 (KS 2018)
Kommunövergripande dokumenthanteringsplan för styrande och stödjande processer (KS 2018)

Reglementen och delegationer

Gemensamt reglemente för samtliga nämnder (KF 2018)
Reglemente för valnämnden (KF 2019) om revideras
Revisionsreglemente (KF 2006)
Reglemente för kommunstyrelsen (KF 2018)
Reglemente för arbetsmarknads- och socialnämnden (KF 2019) om revideras
Reglemente för barn- och utbildningsnämnden (KF 2018)
Reglemente för byggnadsnämnden (KF 2018)
Reglemente för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (KF 2018)
Reglemente för kultur- och fritidsnämnden (KF 2018)
Reglemente för krisledningsnämnden (KF 2018)
Reglemente för äldre- och omsorgsnämnden (KF 2018)
Reglemente för Södertörns överförmyndarnämnd (KF 2019)
Reglemente för attest och kontroll av ekonomiska transaktioner (KF 2016)
Arbetsordning för kommunfullmäktige (KF 2018)
Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet (KS 2019)
Arbetsordning för kommunala funktionshindersrådet (KS 2019)
Arbetsordning för kommunledningsutskottet (KS 2019)
Arbetsordning för stadsbyggnadsutskottet (KS 2019)
Arbetsordning för hållbarhetsutskottet (KS 2019)

Arbetsordning för beredningen för medborgardialog och integration (KS 2019)
Delegationsordning inom kommunstyrelsens verksamhetsområde (KS 2019)
Bestämmelser om arvoden och ersättningar till förtroendevalda (KF 2018)
Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (KF 2018)
Bestämmelser om kommunalt partistöd (KF 2018)
Bestämmelser för bidrag till politiska ungdomsförbund (KF 2018)
Bolagsordning för Tyresö bostäder AB (KF 2014)
Ågardirektiv för Tyresö bostäder AB (KF 2017)
Bolagsordning för Tyresö vindkraft AB (KF 2019)
Bemyndigande att teckna kommunens firma (KLU 2019)

Riktlinjer och föreskrifter

Lokala ordningsföreskrifter för Tyresö kommun (KF 2018)
Lokala hälsoskyddsföreskrifter (KF 2011)
Renhållningsordning - avfallsföreskrifter i Tyresö kommun (KF 2018)
Riktlinjer enligt alkohollagen (KS 2014)
Riktlinjer för synpunktshantering (KD 2014)
Riktlinjer för närhet och bemötande i Tyresö kommun (KD 2013)
Riktlinje för e-posthantering i Tyresö kommun
Riktlinjer för riskhantering och internkontroll (KS 2013)
Ekonomiska regler för resultatenheter (KF 2008)
Inköps- och upphandlingsriktlinjer (2016)
Rutin för direktupphandling 2015 (KD 2014)
Riktlinje för uppföljning och utvärdering av upphandlade avtal i Tyresö kommun (KS 2012)
Riktlinje för sponsring (KS 2011)
Riktlinje för representation, uppvaktning, resor m.m. (KS 2012)
Riktlinje för tjänsteresor (KS 2014)
Riktlinjer för bisysslor (KD 2012)
Riktlinjer för användning av sociala medier (KD 2015)
Riktlinjer för inventarieförteckning och stölskyddsmärkning i Tyresö kommuns verksamheter (KD 2017)
Tillgänglighetshandbok (KF 2012)
Riktlinjer vid klotter och liknande skadegörelse (KS 2013)
Rutiner och uppdragsbeskrivning säkerhetsorganisation i Tyresö kommuns verksamheter (KD 2017)
Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete (KD 2017)

Riktlinjer i händelse av oljeutsläpp till havs (KS 2011)
Riktlinjer för tillfällig övernattnig i skollokaler och liknande i Tyresö kommuns verksamheter (KD 2017)
Riskhantering – gemensamma rutiner för Tyresö kommun (KD 2016)
Riktlinje för information vid kris (KD 2015)
Riktlinjer för internationellt samarbete (KF 2015)
Riktlinje för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser (KS 2014)
Politisk beslutsprocess för detaljplaner (KF 2015)
Riktlinjer för markanvisningsavtal (KF 2015)
Riktlinjer för exploateringsavtal (KF 2015)
Riktlinjer mot mutor och jäv (KF 2015)
Riktlinjer för hantering av pensionspolicy och omställningsinsatser för förtroendevalda (KS 2015)
Riktlinjer för uthyrning av skollokaler till föreningslivet, privatpersoner och företag (KS 2015)
Riktlinjer för hantering av allvarlig eller extraordinär händelse (KD 2016)
Riktlinjer för lokalförsörjning (KF 2017)
Riktlinjer för kollektivt omhändertagande i värmestugor (KS 2017)
Riktlinjer för bostadsförsörjning (KF 2017)
Riktlinjer för fördelning av arbetsmiljöuppgifter (KD 2018)
Riktlinjer för chefs- och ledaruppdraget (KS 2017)
Instruktion för kommundirektören (KS 2017)
Riktlinjer för ekonomihandboken (KD 2017)
Rutin för styrdokument i Tyresö kommun (KD 2017)
Kommunövergripande rutiner för hantering av riktade statsbidrag (KS 2018)
Kvalitetsledningsmodell (KD 2017)
Modell för värdeskapande processer (KD 2017)
Vägledning för digitalisering 2017-2020 (KD 2017)
Instruktioner vid olaga vistelse på kommunal mark (KD 2017)
Rutin för polisanmälan inom Tyresö kommuns verksamheter (KD 2018)
Riktlinje för arkiv- och informationsförvaltning (KF 2019)
Rutin för arkiv- och informationsförvaltning (KD 2018)
Riktlinjer för säkerhetsinstallationer (KS 2019)
Riktlinjer för säkerhetsskydd i Tyresö kommun (KS 2019)
Riktlinje för uthyrning av kommunala lokaler (KD 2019)

Riktlinje för projektarbete (KD 2019)

Styrdokument som upphört sedan förra årets kommunplan

Riktlinjer för hanteringen av arkiv i Tyresö kommun (KF 2016)

Kommunövergripande dokumenthanteringsplan (KS 2016)

Dokumenthanteringsplan för digitala handlingar (KS 2016)

Omställnings- och pensionsavtal för förtroendevalda (KF 2014)

Reglemente för socialnämnden (KF 2016)

Reglemente för gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden (KF 2012)

Arbetsordning för kommunstyrelsens miljö- och samhällsbyggnadsutskott (KS 2015)

Arbetsordning för beredningen för medborgardialog och mångfald (KS 2014)

Jämställdhetsplan 2015–2017 (KS 2015)

Bilaga 7 – Sammanställning av taxor och avgifter

Beslut om taxor och avgifter

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering?	Gäller fr.o.m.	Förvaltning
Förskole- och fritidshemsavgifter			Styrs av nationell maxtaxa	Barn-och utbildningsförvaltningen
Avgift för fritidsklubb	14 april 2011(KF)	nej	2011-08-01	Barn- och utbildningsförvaltningen
Taxa uthyrning av skollokaler för övernattnig	16 juni 2016 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet	2017-01-01	Förvaltningen för liv och hälsa
Egenavgift för familjerådgivning	27 nov 2014 (KF)	Indexering mot prisbasbelopp	2015-01-01	Förvaltningen för liv och hälsa
Egenavgift för vuxna vid stöd- och omvårdnadsboende inom individ- och familjeomsorgen	16 april 2015 (KF)	Indexering mot prisbasbeloppet	2015-05-01	Förvaltningen för liv och hälsa
Taxa inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning	16 juni 2016 (KF)	Indexering mot prisbasbeloppet	2017-01-01	Förvaltningen för liv och hälsa
Biblioteksavgifter	13 juni 2019	nej	2020-01-01	Förvaltningen för liv och hälsa
Avgift förlorat bibliotekskort	10 maj 2012	Nej	2013-01-01	Förvaltningen för liv och hälsa
Kulturskolan	16 juni 2016 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet	2017-01-01	Förvaltningen för liv och hälsa
Taxor för lokalhyror och anläggningar, inkl. evenemangstaxa	13 juni 2019	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet	2020-01-01	Förvaltningen för liv och hälsa
Revidering av taxor för teknikerservice	13 juni 2019 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet	2020-01-01	Förvaltningen för liv och hälsa

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering?	Gäller fr.o.m.	Förvaltning
Taxa för plan- och bygglov	13 juni 2019 (KF)	Indexering mot prisbasbelopp	2019-07-01	Stadsbyggnadsförvaltningen
Mät- och karttaxa	13 juni 2019 (KF)		2020-01-01	Stadsbyggnadsförvaltningen
Taxa för upplåtelse av allmän plats, byggetableringar, uteserveringar m.m.	17 juni 2014	nej	2014-07-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Felparkeringsavgift, kontrollavgifter, avgifter och viten för trafikordningsplan, avgift för schaktnings-tillstånd	16 maj 2013 (KF)	nej	2013-07-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar	13 juni 2019 (KF)	Ja, konsumentprisindex	2020-01-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Renhållningstaxa	13 juni 2019 (KF)	Ja	2020-01-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Vigsel, avbokningsavgift och vigselavgift för ej folkbokförda i Tyresö	27 nov 2012 (KS)	nej	2012-11-27	Kommunstyrelseförvaltningen
Taxa enligt alkohollagen, tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare	13 mars 2019 (KF)	Ja, mot konsumentprisindex (KS)	Taxa tillsyn enl. alkohollagen, tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare from 2019-05-01 med undantag för § 20 som gäller from 2020-01-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Kopieringstaxa	16 maj 2013(KF)	nej	2013-06-01	Kommunstyrelseförvaltningen

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering?	Gäller fr.o.m.	Förvaltning
Taxor inom Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbunds verksamhet för <ol style="list-style-type: none"> 1. prövning enl. miljöbalken 2. offentlig kontroll inom livsmedelsområdet 3. kontroll av animaliska biprodukter 4. handel med receptfria läkemedel 5. kopiering offentliga handlingar 6. tillsyn enligt lagen om sprängämnes-prekursorer 	25 oktober 2018 (KF)	Årlig uppdatering i samtliga medlemskommuner senast oktober varje år	2019-01-01	Södertörns miljö- och hälsoskydds förbund
Taxa för tillsyn enligt strålskyddslagen	22 november 2018	Årlig uppdatering	2019-01-01	Södertörns miljö- och hälsoskydds förbund
Taxor för Södertörns brandförsvärsförbund <ol style="list-style-type: none"> 1. avgift för tillsyn enl. lag om skydd mot olyckor (LSO) 2. avgift för tillsyn enl. lag o brandfarliga och explosiva varor (LBE) 3. avgift för tillstånd enl. lag om brandfarliga och explosiva varor 	30 mars 2017 (KF)	Ja, baserad på en sammanvägning av medlingsinstitutets publicerade löneutveckling sektorsvis (80 %) och konsumentprisindex (20 %). Taxa för brandskyddskontroll och taxa för sotning revideras årligen av brandförsvärsförbundet.	2017-05-01	Södertörns brandförsvärs förbund
Taxa för brandskyddskontroll	KF 13 juni 2019	Indexuppräknig Taxan uppdateras årligen enligt av SKL publicerat ”sotningsindex”.	2019-07-01	Södertörns brandförsvärs förbund

§ 15

Dnr KSM2019-545-260

UTDRAG

Äskande av investeringsmedel för Södergården

Stadsbyggnadsutskottets förslag till kommunstyrelsen

- Utökad investeringsbudget äskas för projektet Södergården i enlighet med alternativ 2A till totalt 22 miljoner kronor i samband med beslut om investeringsbudget i kommunplan 2020.

Beskrivning av ärendet

Detaljplanen för bostäder vid Södergården innefattar cirka 230 lägenheter. Ett mer stadsmässigt gaturum kring hela korsningen vid Södergården skapas. I framtagandet av detaljplanen har stor vikt lagts vid att förbättra trafiksäkerheten i området, särskilt med hänsyn till skolbarnen i området.

Investeringskalkylen uppdaterades i samband med att detaljplanen vann laga kraft. Geotekniska utredningar har visat att det förekommer lera i området. Med anledning av detta har stadsbyggnadsförvaltningen bedömt att grundförstärkningsåtgärder behövs på delar av Kärrvägen. Detta medför ökade kostnader för vägombyggnaden.

Stadsbyggnadsförvaltningen har utrett de olika alternativen för genomförande av allmänna anläggningarna för området. För att möjliggöra bostadsbebyggelsen inom detaljplaneområdet föreslår stadsbyggnadsförvaltningen att utbyggnaden av de allmänna anläggningarna sker enligt alternativ 2A, dvs. ett mindre geografiskt område med bibehållen kvalitet.

Yttrande

Per Carlberg (SD) anmäler ett särskilt yttrande (bilaga till protokollet).

Beslutsgång

Utskottet beslutar i enlighet med förslag till beslut.

Bilagor

Tjänsteskrivelse investeringsbudget Södergården.pdf
Södergården bilaga 1 investeringskalkyl.pdf
Södergården särskilt yttrande SD.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--

Särskilt yttrande rörande Äskande av investeringsmedel för Södergården

Sverigedemokraterna har idag deltagit i beslut om äskande av investeringsmedel för Södergården och ställt sig bakom beslutet. Vi står trots det återigen inför fullbordat faktum att kostnaderna kraftigt överskrider de kostnader som presenterades rörande exploateringen under detaljplanarbetet. Samtidigt förstår vi problematiken med att bryta mot i laga kraftvunnen detaljplan samt att bryta ingångna avtal.

Det oroar oss Sverigedemokrater att kostnaderna ökar från ursprungliga 14 miljoner till nu 22 miljoner kronor. Det finns ett uppenbart behov av att kräva att ett mer gediget förarbete genomförs inför beslut om detaljplaner tas. Det är inte ekonomiskt försvarbart att kostnaderna stiger på grund av dåligt genomfört förarbete. Vi politiker måste kunna kräva att detaljplanebeslut baseras på väl utredda grunder.

Vi vill genom detta yttrande skicka med inför kommande detaljplanearbete att behovet av säkrare ekonomiska kalkyler bör vara högt prioriterat så att omfattande kostnadsökningar undviks.

Per Carlberg

Pia Björnhård
Exploateringsingenjör

Diarienummer
KSM2019-545-260

Äskande av investeringsmedel för Södergården

Stadsbyggnadsförvaltningens förslag till stadsbyggnadsutskottet för beslut i kommunstyrelsen

- Utökad investeringsbudget äskas för projektet Södergården i enlighet med alternativ 2A till totalt 22 miljoner kronor i samband med beslut om investeringsbudget i kommunplan 2020.

Stefan Hollmark
Kommundirektör

Sara Kopparberg
Stadsbyggnadschef

Sammanfattning

Detaljplanen för bostäder vid Södergården innefattar cirka 230 lägenheter. Ett mer stadsmässigt gaturum kring hela korsningen vid Södergården skapas. I framtagandet av detaljplanen har stor vikt lagts vid att förbättra trafiksäkerheten i området, särskilt med hänsyn till skolbarnen i området.

Investeringskalkylen uppdaterades i samband med att detaljplanen vann laga kraft. Geotekniska utredningar har visat att det förekommer lera i området. Med anledning av detta har stadsbyggnadsförvaltningen bedömt att grundförstärkningsåtgärder behövs på delar av Kärrvägen. Detta medför ökade kostnader för vägombyggnaden.

Stadsbyggnadsförvaltningen har utrett de olika alternativen för genomförande av allmänna anläggningarna för området. För att möjliggöra bostadsbebyggelsen inom detaljplaneområdet föreslår stadsbyggnadsförvaltningen att utbyggnaden av de allmänna anläggningarna sker enligt alternativ 2A, dvs. ett mindre geografiskt område med bibehållen kvalitet.

Beskrivning av ärendet

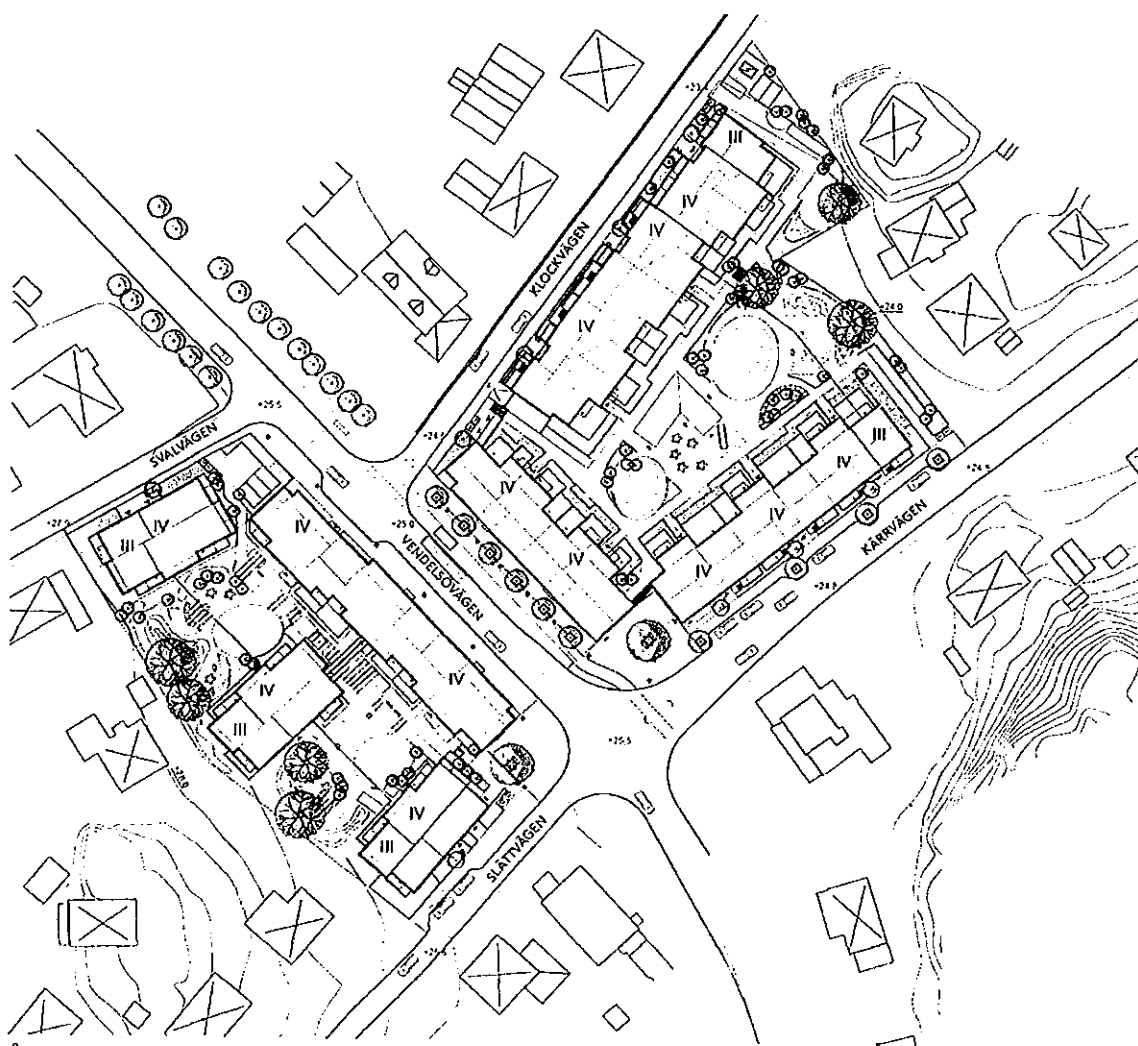
Detaljplanen för bostäder vid Södergården innefattar cirka 230 lägenheter. Ett mer stadsmässigt gaturum kring hela korsningen vid Södergården skapas. I framtagandet av detaljplanen har stor vikt lagts vid att förbättra trafiksäkerheten i området, särskilt med hänsyn till skolbarnen i området.

Under arbetet med detaljplanen har stadsbyggnadsförvaltningen utrett behovet av kommunala investeringar för att försörja de tillkommande bostäderna med infrastruktur. De nya kommunala anläggningarna som krävs för att nya bostäder ska kunna tillskapas, handlar i detta område om iordningställande och anpassning av vägar, gångbana och cykelbana samt ledningar för vatten, avlopp och dagvatten.

Kommunens åtaganden

Kommunen har en skyldighet att bygga ut allmänna anläggningar i enlighet med detaljplanen, dels i egenskap som huvudman för allmän plats och dels genom att avtal ingåtts med byggaktörerna för bostadsbebyggelsen på kvartersmark.

I kvalitetsprogrammet finns beskrivet de åtgärder byggaktörerna ska vidta inom kvartersmark samt vilka åtgärder kommunen åtagit sig att genomföra. Kommunens åtagande är att rusta upp befintliga gator och förbättra framkomligheten för främst fotgängare, cyklister samt kollektivtrafik i anslutning till detaljplaneområdet.

Åtagande som lyfts fram i kvalitetsprogrammet är:

- Gång- och cykelbana längs Vendelsövägen
- Ny belysning längs Vendelsövägen
- Gångbana längs Kärrvägen
- Gångbana längs Klockvägen
- Korttidsparkering längs Kärrvägen och Slättvägen för besök till verksamheter
- Två torgytor (möbleras med bänkar, papperskorgar och cykelställ)
- Konst

Detta innebär att delar av Vendelsövägen, Kärrvägen, Klockvägen, Slättvägen och Svalvägen byggs om bland annat för att förbättra trafiksäkerheten för gående och cyklister. Detaljplanen möjliggör dubbelriktad cykelbana längs Vendelsövägen, samt möjliggör cykelbana längs Kärrvägen inom detaljplaneområdet. Detta i enlighet med kommunens cykelplan.

Investeringskalkyl för allmänna anläggningar

En investeringskalkyl togs fram för de kommunala anläggningarna i samband med detaljplanearbetet under 2016. Den ursprungliga kalkylen på ca 14 mkr innefattade ett större geografiskt område än detaljplaneområdet, se bild 1 i Bilaga 1.

Eftersom tidiga kalkyler innehåller stor osäkerhetsmarginal uppdaterades investeringskalkylen i samband med att detaljplanen vann laga kraft under 2018. Den största förändringen i kalkylen är kostnadsposten för ombyggnaden av Kärrvägen. Geotekniska utredningar har visat att det förekommer lera i området. Med anledning av detta har stadsbyggnadsförvaltningen bedömt att grundförstärkningsåtgärder behövs på delar av Kärrvägen. Detta medför ökade kostnader för vägombyggnaden.

I den uppdaterade kalkylen finns en mer realistisk bedömning med anledning av grundförstärkningsåtgärder som krävs för att vägen ska hålla på lång sikt. En mer grundlig geoteknisk utredning behövs för att fastställa vilka åtgärder som krävs. Det som kan bli aktuellt är bland annat kalkpelare eller lätt vägfyllning.

Behovet av grundförstärkningsåtgärder är aktuellt längs delar av Kärrvägen oavsett byggnation av nya bostäder, eftersom vägarna har begränsad livslängd. Tekniska kontoret har bedömt att investeringbehov finns för Kärrvägen. I Tekniska kontorets driftbudget finns dock utrymme endast för beläggningsåtgärder, där sträckan mellan Vårloksvägen-Långsjövägen finns med i beläggningsplanen under detta år.

I samband med att kalkylen uppdaterades har de investeringar som berör området utanför detaljplaneområdet tagits bort (se alternativ 2A). Dessa är inte nödvändiga att utföra för att kunna bygga flerbostadshusen. Den geografiska

avgränsningen är även gjord utifrån anpassning till befintlig bebyggelse och tillkommande bebyggelse.

Stadsbyggnadsförvaltningen har utrett de olika alternativen som finns för genomförande av allmänna anläggningarna för området och nedan presenteras fyra alternativ. Dessa finns beskrivet mer detaljerat i Bilaga 1.

Alternativ 1: ursprunglig geografisk omfattning (30 mkr)

Alternativ 2A: minskat geografiskt område (22 mkr)

Alternativ 2B: minskat geografiskt område inkl. kvalitetssänkning (19,5 mkr)

Alternativ 3: ursprunglig budget (14 mkr) genom minskat geografiskt område där endast Vendelsövägen och Kärrvägen åtgärdas, inklusive kvalitetssänkning.

För att kunna utföra de allmänna anläggningarna med bibehållen budget (dvs. den ursprungliga budgeten från 2016 på 14 mkr) skulle, förutom kvalitetssänkningen, även alla åtgärder längs Klockvägen, Slättvägen och Svalvägen behöva utgå helt. Detta alternativ skulle innebära att vi bryter mot ingångna avtal.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer alternativ 3 som orealistisk om den tillkommande bostadsbebyggelsen längs Klockvägen, Svalvägen och Slättvägen ska möjliggöras. Det behövs gångbana utanför flerbostadshusen så de boende kan ta sig ut från sina entréer på ett säkert sätt. Även angöringsfickor behövs för att möjliggöra tillgänglighet och transporter (taxi, färdtjänst), leveranser till verksamheterna i bottenvåning samt för tömning av avfallskärl.

Förvaltningens förslag

För att möjliggöra bostadsbebyggelsen inom detaljplaneområdet föreslår stadsbyggnadsförvaltningen att utbyggnaden av de allmänna anläggningarna sker enligt alternativ 2A, dvs. ett mindre geografiskt område med bibehållen kvalitet.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att kvalitetssänkningen i alternativ 2B, där all trädplantering tas bort och torgytorna blir endast asfalterade omöblerade ytor, medför stora brister för området, vilket inte vägs upp av besparingen i kostnad.

Eftersom detta är en viktig knutpunkt och mötesplats i området är förvaltningens förslag att inte sänka kvaliteten. Torgytorna är till för att skapa trevlig mötesplats i området. Det är viktigt att den tillkommande bebyggelsen bidrar med nya kvaliteter för de boende runt Södergården, bland annat i form av trevliga mötesplatser och olika verksamheter i bottenvåning.

Stora delar av detaljplaneområdet idag består av hårdgjorda ytor, samt ett instängt vattenområde. Den planerade trädplanteringen längs Vendelsövägen och Kärrvägen är en viktig del för att klara dagvattenhanteringen på allmän platsmark. Förutom bättre dagvattenhantering, bidrar trädplanteringen till mer grönska och biologisk mångfald samt en trevligare gatumiljö i området.

Utifrån de krav på hög kvalité som kommunen ställer på byggaktörerna, samt utifrån avtal som ingåtts, anser stadsbyggnadsförvaltningen att det är av stor vikt att kommunen behåller tidigare utlovad kvalité. Detta även för att bibehålla samma kvalité som byggaktörerna eftersträvar i sina bostadsprojekt.

Investeringen i Södergården är till nytta för ett större geografiskt område, där framtida intäkter är möjliga att få från kommande exploateringar längs bland annat Vendelsövägen i enlighet Trollbäcken centrum's planprogram.

Alternativ 1: Ursprunglig kalkyl (ca 14 mkr)

Den ursprungliga kalkylen som togs fram inför antagande av detaljplanen innefattar ett större geografiskt område än detaljplaneområdet, se markerat område nedan. Den ursprungliga kalkylen var framtagen med väldigt låga schablonsiffor för vägombyggnaden.

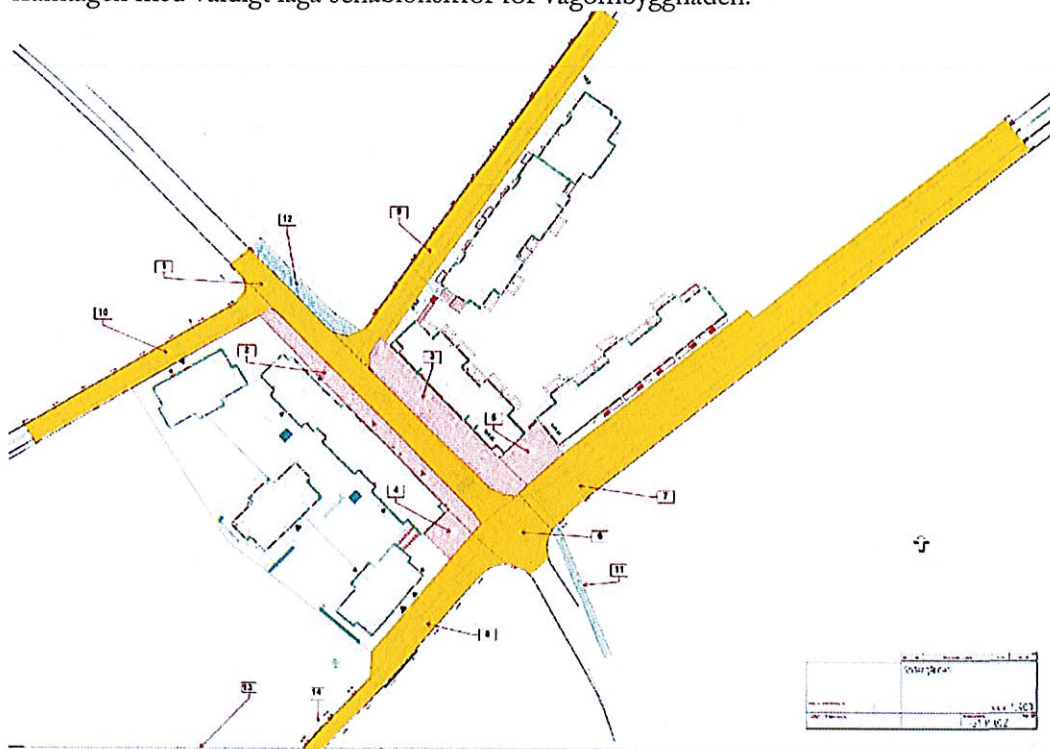

Bild 1: geografisk omfattning för allmänna anläggningar (markerat med gult, rosa och blått)

Redovisning av de största kostnadsposterna för det geografiska området

Alternativ 1: Kostnadsposterna med störst avvikelse (ursprungligt geografiskt område)	Ursprunglig kalkyl (2016)	Uppdaterad kalkyl (2019)
Ombyggnad Vendelsövägen	839 000 kr	2 000 000 kr
Platt-/stensatt trottoar Vendelsövägen båda sidor	2 400 000 kr	2 800 000 kr
Belysning Vendelsövägen, torgytor	450 000 kr	325 000 kr
Torgytor 2 st	1 500 000 kr	1 500 000 kr
Trädplantering	300 000 kr	240 000 kr
Korsning Vendelsövägen/Slättvägen/Kärrvägen	323 000 kr	1 100 000 kr
Kärrvägen	2 370 000 kr	11 000 000 kr
Slättvägen	616 000 kr	1 500 000 kr
Klockvägen	920 000 kr	2 200 000 kr
Svalvägen	517 000 kr	1 300 000 kr
Summa:	10 235 000 kr	23 965 000 kr
+ 25 %	12 793 750 kr	29 956 250 kr

Förutom kostnadsposterna ovan tillkommer ca 25 % i form av administrativa kostnader för bland annat upphandling, bygg- och projektledning, kontroll, granskning.

Alternativ 2A: Mindre geografiskt område (ca 14 mkr)

Allmänna anläggningar i direkt anslutning till detaljplaneområdet

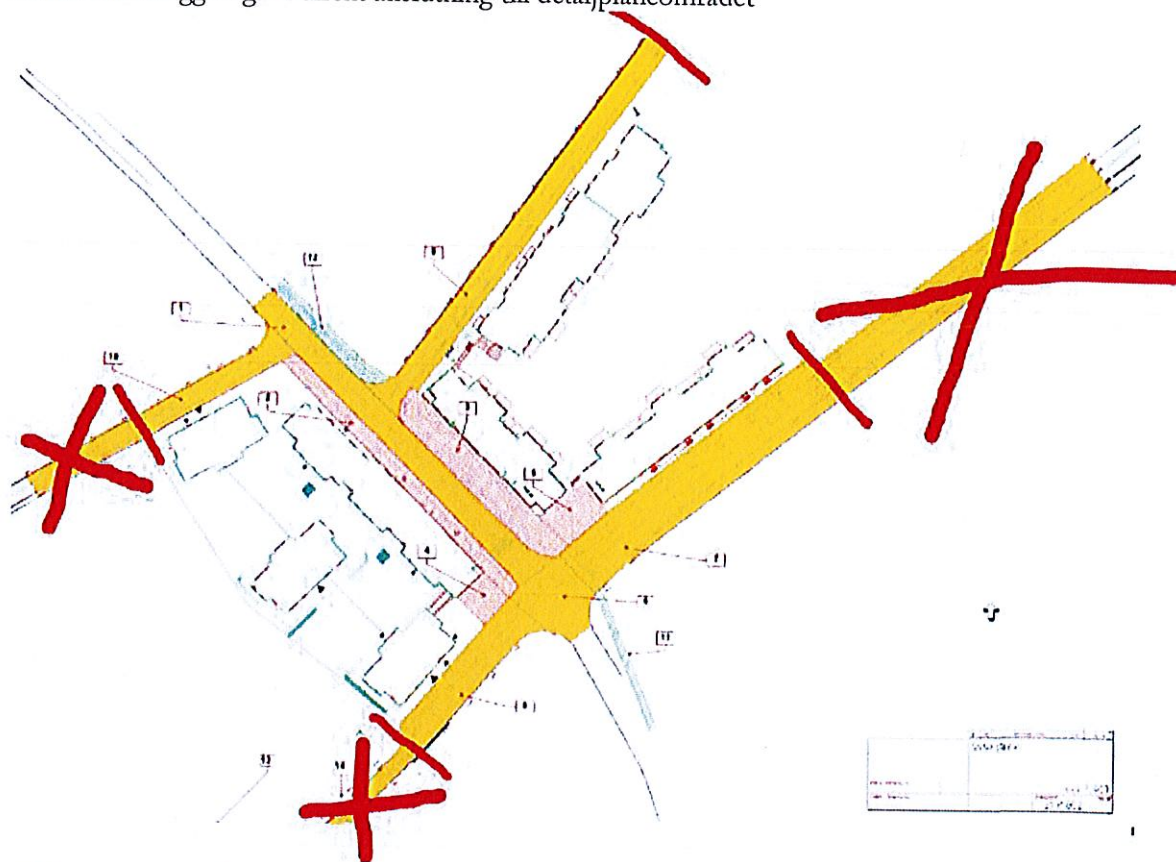

Bild 2: mindre geografiskt område för allmänna anläggningar, endast i anslutning till den nya bebyggelsen

Alternativ 2A: Kostnadsposter (mindre geografiskt område)	Uppdaterad kalkyl (2019)	Kalkyl mindre område (2019)
Ombyggnad Vendelsövägen	2 000 000 kr	2 000 000 kr
Platt-/stensatt trottoar Vendelsövägen båda sidor	2 800 000 kr	2 800 000 kr
Belysning Vendelsövägen, torgytor	325 000 kr	325 000 kr
Torgytor 2 st	1 500 000 kr	1 500 000 kr
Trädplantering	240 000 kr	240 000 kr
Korsning Vendelsövägen/Slättvägen/Kärrvägen	1 100 000 kr	1 100 000 kr
Kärrvägen	11 000 000 kr	5 612 000 kr
Slättvägen	1 500 000 kr	1 000 000 kr
Klockvägen	2 200 000 kr	2 200 000 kr
Svalvägen	1 300 000 kr	720 000 kr
Summa:	23 965 000 kr	17 497 000 kr
+ 25 %	29 956 250 kr	21 871 250 kr

Alternativ 2B: Mindre geografiskt område inkl. kvalitetssänkning

Allmänna anläggningar i direkt anslutning till detaljplaneområdet med kvalitetssänkning (inga träd, asfalterad omöblerad torgyta, ingen plattsättning längs gångbanan på Vendelsövägen).

Alternativ 2B: Kostnadsposter (minskat geografiskt område samt lägre kvalitet)	Kalkyl mindre område (2019)	Kalkyl lägre kvalitet (2019)
Ombyggnad Vendelsövägen (ingen granitkantsten)	2 000 000 kr	1 800 000 kr
Asfaltering trottoar Vendelsövägen båda sidor	2 800 000 kr	2 300 000 kr
Belysning Vendelsövägen, torgytor	325 000 kr	325 000 kr
Torgytor 2 st (endast asfalterad yta)	1 500 000 kr	700 000 kr
Trädplantering	240 000 kr	0 kr
Korsning Vendelsövägen/Slättvägen/Kärrvägen	1 100 000 kr	1 100 000 kr
Kärrvägen (ingen granitkantsten)	5 612 000 kr	5 500 000 kr
Slättvägen (ingen granitkantsten)	1 000 000 kr	950 000 kr
Klockvägen (ingen granitkantsten)	2 200 000 kr	2 100 000 kr
Svalvägen (ingen granitkantsten)	720 000 kr	670 000 kr
Summa:	17 497 000 kr	15 445 000 kr
+ 25 %	21 871 250 kr	19 306 250 kr

Alternativ 3: sänka kvalitén som beskrivet i alternativ 2, samt inte utföra åtgärder längs Svalvägen, Slättvägen och Klockvägen. Åtgärder som avses utebli är byggnation av gångbana utanför flerbostadshusens fasader. Detta innebär att entréerna kommer direkt ut på gatan osv.

Alternativ 3: Kostnadsposter (minskat geografiskt område samt lägre kvalitet samt ingen ombyggnad sidogator)	Kalkyl lägre kvalitet (2019)
Ombyggnad Vendelsövägen (ingen granitkantsten)	1 800 000 kr
Asfaltering trottoar Vendelsövägen båda sidor	2 300 000 kr
Belysning Vendelsövägen, torgytor	325 000 kr
Torgytor 2 st (endast asfalterad yta)	700 000 kr
Trädplantering	0 kr
Korsning Vendelsövägen/Slättvägen/Kärrvägen	1 100 000 kr
Kärrvägen (ingen granitkantsten)	5 500 000 kr
Slättvägen (ingen granitkantsten)	0 kr
Klockvägen (ingen granitkantsten)	0 kr
Svalvägen (ingen granitkantsten)	0 kr
Summa:	11 725 000 kr
+ 25 %	14 656 250 kr

Datum 2019-05-15
Tid 08:30–10:30
Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

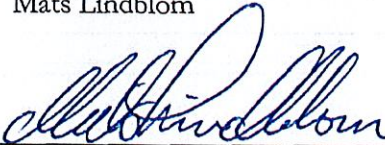

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Stadsbyggnadsförvaltningen 2019-05-20

Paragrafer 13–19

Sekreterare
Malin Westman

Ordförande
Mats Lindblom

Justerande
Mats Lindblom Anki Svensson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Stadsbyggnadsutskottet
Sammanträdesdatum 2019-05-15
Datum då anslaget sätts upp 2019-05-21
Datum då anslaget tas ned 2019-06-12
Förvaringsplats för protokollet Stadsbyggnadsförvaltning

Underskrift
Malin Westman

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Mats Lindblom (L)

Anita Mattsson (S)

Anki Svensson (M)

Martin Nilsson (S)

Anders Linder (S), Tjänstgörande ersättare för Christoffer Holmström (S)

Marie Åkesdotter (MP)

Jeanette Hellmark (M), Tjänstgörande ersättare för Annika Henningsson (M) § 13-15

Mats Fält (M), Tjänstgörande ersättare för Annika Henningsson (M) § 16-19

Ulrica Riis-Pedersen (C)

Pet Carlberg (SD)

Ersättare

Mats Larsson (L)

Åsa de Mander (L)

Ajda Asgari (MP)

Inger Gemicioglu (V)

Anders Wickberg (SD)

Övriga

Amalia Tjärnstig, exploateringschef, stadsbyggnadsförvaltningen

Jenny Linné, avdelningschef produktionsledning och expl, stadsbyggnadsförvaltningen

Helene Hjerdin, planchef, stadsbyggnadsförvaltningen

Tony Björklund, politisk sekreterare, sverigedemokraterna

Ida Olén, detaljplaneringschef, stadsbyggnadsförvaltningen

Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen

Gunilla Berg, näringslivschef, Tyresö kommun

Pia Björnhård, exploateringsingenjör, stadsbyggnadsförvaltningen

Olof Johansson, översiktsplanerare, stadsbyggnadsförvaltningen

Eugene Teterin, controller, stadsbyggnadsförvaltningen

Camilla Adolfsson, Agima Management AB

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Frånvarande

Christoffer Holmström (S)

Annika Henningsson (M)

Anna Lund (KD)

Justeraendes sign 			Utdragsbestyrkande
--	---	---	--------------------

Tyresö kommun
Tekniska kontoret
VA- och renhållningsavdelningen
Bertil Eriksson
VA- och renhållningschef

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-05-17

1 (3)

Dnr 2019/KS 0180 10

Kommunstyrelsen

Reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

- Föreslagen taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning antas och gäller från och med 1 januari 2020.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Höllmark
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg-Björk
Chef, Tekniska kontoret

Sammanfattning

Nuvarande taxa för kommunalt vatten och avlopp (VA-taxa) antogs den 14 juni 2018 av kommunfullmäktige i samband med beslut om kommunplan och budget för 2019. En översyn av nuvarande taxa har genomförts baserat på förväntade kostnadsförändringar, främst till följd av ökade kostnader för spillvatten- och slambehandling samt renvattenleveranser och de indexförändringar som kan förväntas. Dessutom påverkas verksamhetens

ekonomiska belastning av visst behov av personalförstärkning samt ökade avskrivningar och kapitaltjänstkostnader. Trots de ovan beskrivna kostnadsökningarna så föreslås att både anläggnings- och brukningsavgifterna för 2020 ändå bibehålls på motsvarande nivå som 2019.

Beskrivning av ärendet

Nuvarande VA-taxa med anläggnings- och brukningsavgifter antogs av kommunfullmäktige den 14 juni 2018 § 64. I taxan anges även hur avgiftsbelopp ska och kan revideras.

Kostnaderna för spillvattenbehandling och leveransen av renvatten 2020 uppskattas i dagsläget komma att öka med cirka 3,5 respektive 6 procent och behandlingskostnaderna för slam från enskilda VA-anläggningar bedöms komma att öka med cirka 5 procent. Skälet till den kraftiga ökningen av behandlingskostnader för spillvatten beror främst på Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) fortsatta stora om- och nybyggnader av behandlings- och produktionsanläggningar för att klara av den ökade belastningen av spillvatten och renvattenbehov då regionen ständigt växer. Prognoser från SVOA gör även gällande att dessa kostnader med stor sannolikhet kommer att fortsätta öka årligen till att fördubblas inom en period fram till 2022 –2026 jämfört med nivåerna 2017-18.

Vidare ökar kostnaderna till följd av de avskrivningar och påföljande kapitalkostnader som berör utbyggnaden av VA och som uppstått i samband med omvandling av detaljplane-etapper inom Östra Tyresö. Vidare tillkommer behov av nödvändig förstärkning av personalresurserna för underhållet av ett ständigt växande ledningsnät samt för utredningsresurser för att bidra till samtliga pågående och kommande detaljplaneprojekt.

Utvecklingen av entreprenadpriser och tillhörande index under innevarande år pekar på en blygsam förändring förutsatt att rådande inflationsutveckling blir bestående för hela år 2020. VA-verksamheten har från ett ekonomiskt underskott 2014 utvecklats till att ha ett visst överskott i den ekonomiska balansen. Trots de ovan beskrivna kostnadsökningarna så föreslås att både anläggnings- och brukningsavgifterna för 2020 ändå bibehålls på motsvarande nivå som 2019. En bibehållen avgiftsnivå tillsammans med de nämnda kostnadsökningarna innebär att verksamheten prognostiserar ett underskott för verksamhetsåret 2020 om cirka 5,5 Mkr vilket kommer att kompenseras genom nyttjande av det upparbetade överskottet i den ekonomiska balansen.

Ny taxa

Förslaget till ny taxa innebär att nivåerna för anläggningsavgifter samt bruksavgifterna både för bebyggda fastigheter och allmän plats bibehålls för 2020. Däremot görs en smärre förändring i författningstexten av aktuella indextal samt så att schablonuttag av avgifter där mätning av vattenförbrukning inte sker ska utgå från 150 m³ istället för nuvarande 120 m³. Den höjda volymnivån är en anpassning till den genomsnittliga och aktuella renvattenförbrukningen i kommunens enbostadshusbestånd.

Bilaga: VA-taxa

Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Antagen av kommunfullmäktige den 13 juni 2019 att gälla från 1 januari 2020.

Förvaltningen av VA-anläggningen handhas under kommunstyrelsen av tekniska kontorets VA-avdelning, nedan kallad VA-verket.

Avgiftsskyldighet

§ 1

För att täcka kostnader för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 5 §§ lagen om allmänna vattentjänster, LAV 07, (2006:412, med senaste ändring 2017:749) jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet Dg är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i LAV 07 är uppfyllda.

Olika avgiftstyper

§ 2

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter (engångsavgifter) och brukningsavgifter (periodiska avgifter).

Vid avgiftsberäkningar tillämpas avrundningsreglerna i Svensk Standard SS 01 41 41.

Fastighetstyper som taxan avser

§ 3

Fastigheterna indelas i bostadsfastighet, annan fastighet och obebyggd fastighet.

BOSTADSFÄSTIGHET är fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för vissa andra ändamål såsom:

Kontor	Förvaltning	Butiker
Hotell	Sjukvård	Småindustri
Restauranger	Utbildning	Hantverk
Utställningslokaler	Idrott	

ANNAN FÄSTIGHET är fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet.

OBEBYGGD FÄSTIGHET är fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande men ännu inte bebyggs, enligt beviljat bygglov.

Avgiftsuttag

§ 4

4.1 Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
V Vattenförsörjning	Ja	Ja
S Spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df Dag- och dränvattenavlopp från fastighet inom detaljplan	Ja	Ja
Dg Dagvattenavlopp från allmänna platser såsom gator, vägar, torg och parker inom detaljplan	Ja	Ja

4.2

Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när VA-verket upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och underrättat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Härvid förutsätts att samtliga i 24-27 §§ i LAV 07 angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för avledande av dagvatten blivit utförda.

4.4

Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

ANLÄGGNINGSAVGIFTER

(§§ 5-12)

§ 5 Anläggningsavgift för bostadsfastighet

5.1

För **bostadsfastighet** och därmed enligt § 3 jämställd fastighet ska anläggningsavgift erläggas.

Avgift per fastighet	exkl. moms	inkl. moms
a) en avgift avseende framdragnin g av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
b) en avgift avseende nyttjande av upprättad uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
c) en avgift per m ² tomtarea, se §5.3	40,99	51,23
d) en avgift per lägenhet	36 880	46 100

Föreligger ingen avgiftsskyldighet för samtliga i § 4.1 angivna ändamål - se § 8.

5.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter fördelas avgift, enligt § 5.1 a), lika mellan fastigheterna.

5.3

Tomtarea utgörs av fastighetens landareal enligt förrättningskarta, nybyggnads-karta eller annan karta som VA-verket godkänner. Avgift enligt 5.1 c) tas endast ut intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d).

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6 och 5.7 tas ytterligare avgift ut enligt 5.1 c) om ovanstående begränsningsregel så medger och med hänsyn till vad som föreskrivs i 8.2.

5.4

Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats eller efter annan ritning eller uppmätning som VA-verket godkänner.

För sådana utrymmen i bostadsfastighet eller därmed jämställd fastighet, som används för i § 3 andra stycket avsett ändamål räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2009 som en bostadsenhet.

För Bostadsfastighet där antalet lägenheter är tre eller fler och där mer än 50 % av lägenheterna används för bostadsändamål (flerbostadshus) erläggs avgift enligt 5.1 d) för första och andra lägenheten och därefter 60 % av avgiften enligt 5.1 d) för varje lägenhet därutöver.

5.5

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter så erläggs avgifter enligt 5.1 a) och 5.1 b).

5.6

Ökas en fastighets tomtarea erläggs avgift enligt 5.1 c) för tillkommande tomtarea som härrör från fastighet för vilken tomtareaavgift inte ska anses vara förut erlagd.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtarea iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.7

Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet ska avgift erläggas enligt 5.1 d) för varje tillkommande lägenhet.

5.8

Om VA-verket valt att anlägga tryckavloppssystem, reduceras anläggningsavgiften beräknad enligt 5.1 och övriga punkter i § 5 med 8 100 kr exklusive moms (10 125 kr inklusive moms) för installation. VA-verket svarar för inköp och leverans samt underhåll och förnyelse av erforderlig pumpenhet.

Anläggningsavgift för annan fastighet

§ 6

6.1 För annan fastighet ska erläggas anläggningsavgift.

Avgift per fastighet	exkl. moms	inkl. moms
a) en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledning till förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
b) en avgift avseende nyttjande av upprättad uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
c) en avgift per m ² tomtarea	98,40	123,00

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål - se § 8.

6.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna

6.3

Tomtarea utgörs av fastighetens landareal enligt förrättningskarta, nybyggnads-karta eller annan karta som VA-verket godkänner.

6.4

VA-verket kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtareaavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tills vidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst tio år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd avgår från fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomtareaavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 4 och 5 §§ räntelagen (SFS 1975:635 med senare tillägg och ändringar) från den dag anståndet beviljades och tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5

Dras ytterligare servisledningar fram och ytterligare förbindelsepunkter upprättas så erläggs avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6

Ökas en fastighets tomtarea, erläggs avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtarea som härrör från fastighet för vilken tomtareaavgift inte redan anses vara erlagd.

Avgift för obebyggd fastighet**§ 7****7.1**

För obebyggd fastighet erläggs ingen anläggningsavgift.

7.2

Bebyggs obebyggd fastighet erläggs avgifter enligt § 5 och 6

Reducerad avgift**§ 8****8.1**

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål (V, S, Df eller Dg), erläggs reducerade avgifter enligt följande:

Avgift för framdragen servisledning

- en ledning 70 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)
- två ledningar 85 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)
- tre ledningar 100 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)

Avgifter i övrigt**Bostadsfastighet**

	V	S	Df	Dg
Avgift per förbindelsepunkt 5.1b)	30 %	50 %	20 %	----
Tomtareaavgift 5.1c)	30 %	50 %	----	20 %
Lägenhetsavgift 5.1d)	30 %	50 %	----	20 %

Annan fastighet

Avgift per förbindelsepunkt 6.1b)	30 %	50 %	20 %	----
Tomtareaavgift 6.1c)	30 %	50 %	----	20 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

8.2

Inträder avgiftsskyldighet för ändamål för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelagat erläggs avgifter enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3

För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar ska, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 20 % av avgiften enligt 5.1 a). Etableringsavgiften avses täcka VA-verkets merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragnings av övriga servisledningar.

Reglering av avgiftsbelopp

§ 9

Avgifter enligt §§ 5 och 6 är baserade på ett medelvärde på serie 311 och 322 i entreprenadindex (indextal mars 2019). När detta index ändras, har huvudmannen rätt att reglera avgiftsbeloppen därefter, dock inte oftare än en gång årligen. När detta index ändras får VA-verket rätt att reglera avgiftsbeloppen efter beslut av kommunstyrelsen. Avgiftsjustering större än indexförändringar beslutas av kommunfullmäktige.

Reglering av taxan vid förändringar av skatter eller moms får även ändras av VA-verket, dock inte oftare än en gång årligen.

Vid reglering av taxan tillämpas följande:

- Ändring av avgiftsbeloppen görs med viss procent.
- Procenttalet erhålls genom att den i antal enheter uttryckta indexförändringen som utgör skillnaden mellan det närmast före beslut om avgiftsreglering publicerade indextalet och indextalet för mars 2019 omräknas till procent av sistnämnda tal. Erhållet procenttal avrundas till närmaste hela tal. Resultatet av ändringar avrundas i sin tur beträffande avgift enligt 5.1 a), b), och d), 6.1 a) och b) till närmaste tiotal kronor och beträffande avgift enligt 5.1 c), till närmaste hela kronor.
- Beslutad avgiftsändring tillämpas från och med den dag ändringen enligt beslutet träder i kraft.

Särskilt avtal

§ 10

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5-8 träffar VA-verket istället avtal om avgiftens storlek

Betalning av avgift

§ 11

11.1

Sedan avgiftsskyldighet inträtt ska avgift betalas inom tid som anges i faktura.

11.2

Dröjsmålsränta

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i fakturan ska dröjsmålsränta erläggas enligt 6 § räntelagen från den dag betalning skulle ha skett.

11.3

Är avgiften betungande för fastighetsägaren

Uppgår avgiften till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter ska, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs, avgiften fördelas på årliga inbetalningar under viss tid, dock högst tio år. Ränta ska erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen ska berörd del av avgiften betalas eller ränta betalas enligt 11.2.

11.4

Anmälningsskyldighet om ändrade förhållanden för fastigheten

Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande - t.ex. ökning av tomtarea - inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till VA-verket när det ändrade förhållandet inträtt.

Försummar fastighetsägaren denna anmälningsskyldighet tas dröjsmålsränta ut enligt 11.2 för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

Särskilda ersättningar

§ 12

12.1

Särskild ersättning för extra anordningar

Om, efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av VA-verket, ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än verket funnit erforderligt, ska fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta VA-verket för överenskomna kostnader.

12.2

Ny servisledning

Begär fastighetsägare att ny servisledning ska utföras istället för redan befintlig och finner VA-verket skäl att bifalla ansökan är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligen med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3

Finner VA-verket det nödvändigt att utföra ny servisledning istället för och med annat läge än redan befintlig ledning, är verket skyldigt att ersätta fastighetsägaren för kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligen med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

BRUKNINGSAVGIFTER

§13 Brukningsavgift för bebyggda fastigheter

13.1 För bebyggda fastigheter ska erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

	<u>Utan moms</u>	<u>Med moms</u>
a) Fast avgift per år	2 024,80 kr	2 531,00 kr
b) En avgift per m ³ levererat vatten	19,76 kr	24,70 kr
c) en avgift per år och bostadsenhet för bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet	1 298,40 kr	1 623,00 kr
d) en avgift per år och varje påbörjat 100-tal m ² tomtyta för annan fastighet	160,80 kr	201,00 kr

Endast c *eller* d betalas.

För sådana utrymmen i bostadsfastighet eller därmed jämställd fastighet, som används för i § 3 andra stycket avsett ändamål räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2009 som en bostadsenhet.

13.2 Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna. Följande avgifter ska därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a)	30 %	50 %	10 %	10 %
Avgift per m ³	13.1 b)	40 %	60 %	0 %	0 %
Avgift per bostadsenhet	13.1 c)	10 %	15 %	70 %	5 %
Avgift efter tomtyta	13.1 d)	10 %	15 %	70 %	5 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

13.3 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har VA-verket bestämt att vattenförbrukningen för bebyggd fastighet tillsvidare inte ska fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 b) ut efter en antagen förbrukning om 150 m³/bostadsenhet och år i permanentbostad samt med 40 m³/bostadsenhet och år för fritidsbostad. Den fasta avgiften 13.1 a) och bostadsenhetsavgiften 13.1 c) ska också erläggas då fastigheten inte har mätning.

13.4 För så kallat byggvatten ska brukningsavgift betalas enligt 13.1 b). Om mätning inte sker, antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 30 m³ per lägenhet och år.

13.5 För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) ska erläggas en årlig avgift med ett belopp motsvarande 40 % av den fasta avgiften enligt 13.1 a).

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.6 Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter VA-verket undersöka mätaren, om VA-verket finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mättelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har VA-verket rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar VA-verket beslut efter genomförd undersökning eller VA-verket uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos mark- och miljödomstolen.

13.7 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, ska fastighetsägaren ersätta VA-verket för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 17.

13.8 För spillvattenmängd, som med VA-verkets medgivande avleds till dagvattenledning (kylvatten o d), ska avgift betalas med 60 % av spillvattenavgiften enligt 13.1 b) och 13.2.

§ 14 Brukningsavgift för ansvarig för allmän plats (dagvattenavgift)

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska erlägga brukningsavgift. Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
En avgift per m ² allmän platsmark för bortledning av dagvatten	1,59 kr och år	1,98 kr och år

§ 15 Ökad eller reducerad avgift för spillvattenavlopp

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet ska avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommit mellan VA-verket och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§16 Avgifter för obebyggd fastighet

För obebyggd fastighet erläggs ingen brukningsavgift.

§ 17 Av fastighetsägare begärda åtgärder

Har VA-verket på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av VA-verket debiteras följande avgifter:

	Utan moms	Med moms
Nedtagning av vattenmätare	325,00 kr	406,25 kr
Uppsättning av vattenmätare	325,00 kr	406,25 kr
Avstängning av vattentillförsel	325,00 kr	406,25 kr
Påsläpp av vattentillförsel	325,00 kr	406,25 kr
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	650,00 kr	812,50 kr
Undersökning av vattenmätare hos ackrediterat kontrollorgan	1 200,00 kr	1 500,00 kr
Länsning av vattenmätarbrunn	1 300,00 kr	1 625,00 kr
Byte av skadad mätare	844,00 kr	1 055,00 kr
Förgäves besök	325,00 kr	406,25 kr

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 150 % av ovan angivna belopp.

§ 18 Överenskommelse om avgifter

Är det inte skäligt att för vissa fastigheter beräkna avgifter enligt §§ 13-15 får VA-verket i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19 Betalningsvillkor

Avgift enligt 13.1 a), c) och d) debiteras i efterskott per månad eller kvartal enligt beslut av VA-verket. Avgift enligt 13.1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 15.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i faktura, ska dröjsmålsränta erläggas på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Sker enligt VA-verket beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20 Av fastighetsägare begärda åtgärder

Har fastighetsägare begärt att VA-verket ska företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får VA-verket i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 21 Ändring av brukningsavgifter

Avgifter enligt § 13 och 14 är baserade på indextalet 331,79 för mars 2019 i konsumentprisindex, KPI. När detta index ändras får VA-verket rätt att reglera avgiftsbeloppen efter beslut av kommunstyrelsen.

Taxans införande

§ 22

Denna taxa träder i kraft 1 januari 2020. De bruksavgifter enligt 13.1 och § 15 som är baserade på uppmätning hos fastighetsägaren, ska därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

* * *

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och VA-verket beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av mark- och miljödomstolen jämlikt 53 § lagen om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412, med senaste ändring 2017:749).

UTDRAG

§ 32

Dnr 2019/KS 0180 10

Revidering av taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Hållbarhetsutskottets beslut

- Informationen noteras.

Beskrivning av ärendet

Nuvarande taxa för kommunalt vatten och avlopp (VA-taxa) antogs den 14 juni 2018 av kommunfullmäktige i samband med beslut om kommunplan och budget för 2019. En översyn av avgifterna har genomförts baserat på förväntade kostnadsförändringar, främst till följd av ökade kostnader för spillvatten- och slambehandling samt renvattenleveranser och de indexförändringar som kan förväntas. Dessutom påverkas balanseringsbehoven av visst behov av personalförstärkning samt ökade avskrivningar och kapitaltjänstkostnader. Föreslagen VA-taxa för 2020 innebär att de rörliga bruksavgifterna för vatten höjs med 4,1 procent för att kompensera de förväntade pris- och kostnadsökningarna. Handlingarna kommer att justeras inför kommunstyrelsens beredning av ärendet.

Beslutsgång

Utskottet noterar informationen till protokollet.

Bilagor

Tjänsteskrivelse revidering av VA-taxa 2020.pdf

Revidering av VA-taxa 2020 Bilaga 1.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--

Tyresö kommun
Tekniska kontoret
VA- och renhållningsavdelningen
Bertil Eriksson

TJÄNSTESKRIVELSE
2019-04-25

1 (2)

Dnr 2019/KS 0180 10

Hållbarhetsutskottet

Revidering av taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till hållbarhetsutskottet för beslut i kommunfullmäktige

- Reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning antas och gäller från och med 1 januari 2020.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg-Björk
Chef, Tekniska kontoret

Sammanfattning

Nuvarande taxa för kommunalt vatten och avlopp (VA-taxa) antogs den 14 juni 2018 av kommunfullmäktige i samband med beslut om kommunplan och budget för 2019. En översyn av avgifterna har genomförts baserat på förväntade kostnadsförändringar, främst till följd av ökade kostnader för spillvatten- och slambehandling samt renavattenleveranser och de indexförändringar som kan förväntas. Dessutom påverkas balanseringsbehoven av

visst behov av personalförstärkning samt ökade avskrivningar och kapitaltjänstkostnader. Föreslagen VA-taxa för 2020 innebär att de rörliga bruksavgifterna för vatten höjs med 4,1 procent för att kompensera de förväntade pris- och kostnadsökningarna.

Beskrivning av ärendet

Nuvarande VA-taxa med bruks- och anläggningsavgifter antogs av kommunfullmäktige den 14 juni 2018 § 64. I taxan anges även hur avgiftsbelopp ska och kan revideras.

Kostnaderna för spillvattenbehandling och leveranser av renvatten 2020 uppskattas i dagsläget komma att öka med cirka 3,5 respektive 6 procent och behandlingarkostnaderna för slam från enskilda VA-anläggningar bedöms komma att öka med cirka 5 procent. Skälet till den kraftiga ökningen av behandlingarkostnader för spillvatten beror främst på Stockholm Vatten och Avfall AB:s (SVOA) fortsatta stora om- och nybyggnader av behandlings- och produktionsanläggningar för att klara av den ökade belastningen av spillvatten och renvattenbehov då regionen ständigt växer. Prognoser från SVAB gör även gällande att dessa kostnader med stor sannolikhet kommer att fortsätta öka årligen till att fördubblas inom en period fram till 2022 –2026 jämfört med nivåerna 2017-18.

Vidare ökar kostnaderna till följd av de avskrivningar och påföljande kapitalkostnader som uppstår i samband med omvandling av detaljplaneetapper inom Östra Tyresö. Vidare tillkommer behov av nödvändig förstärkning av personalresurserna för underhållet av ett ständigt växande ledningsnät samt för utredningsresurser för att bidra till samtliga pågående och kommande detaljplaneprojekt.

Utvecklingen av entreprenadpriser och tillhörande index under innevarande år pekar på en blygsam förändring förutsatt att rådande inflationsutveckling blir bestående för hela år 2020. Därför föreslås anläggningsavgifterna förbli oförändrade även under 2020.

Nytt avgiftsuttag

För att uppnå balans inom VA-verksamheten till följd av förväntat årsutfall för verksamheten, främst påverkat av externa avgiftsökningar och balanseringskrav, föreslås bruksavgifterna anpassas till kommande kostnadsökningar.

Föreslagen VA-taxa för 2020 innebär därför att de rörliga bruksavgifterna för vatten höjs med 4,1 procent för att kompensera de förväntade pris- och kostnadsökningarna.

Bilaga: VA-taxa

Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Antagen av kommunfullmäktige den 13 juni 2019 att gälla från 1 januari 2020.

Förvaltningen av VA-anläggningen handhas under kommunstyrelsen av tekniska kontorets VA-avdelning, nedan kallad VA-verket.

Avgiftsskyldighet

§ 1

För att täcka kostnader för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 5 §§ lagen om allmänna vattentjänster, LAV 07, (2006:412, med senaste ändring 2017:749) jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet Dg är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i LAV 07 är uppfyllda.

Olika avgiftstyper

§ 2

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter (engångsavgifter) och brukningsavgifter (periodiska avgifter).

Vid avgiftsberäkningar tillämpas avrundningsreglerna i Svensk Standard SS 01 41 41.

Fastighetstyper som taxan avser

§ 3

Fastigheterna indelas i bostadsfastighet, annan fastighet och obebyggd fastighet.

BOSTADSFÄSTIGHET är fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för vissa andra ändamål såsom:

Kontor	Förvaltning	Butiker
Hotell	Sjukvård	Småindustri
Restauranger	Utbildning	Hantverk
Utställningslokaler	Idrott	

ANNAN FÄSTIGHET är fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet.

OBEBYGGD FÄSTIGHET är fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande men ännu inte bebyggt, enligt beviljat bygglov.

Avgiftsuttag

§ 4

4.1 Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift Brukningsavgift	
V Vattenförsörjning	Ja	Ja
S Spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df Dag- och dränvattenavlopp från fastighet inom detaljplan	Ja	Ja
Dg Dagvattenavlopp från allmänna platser såsom gator, vägar, torg och parker inom detaljplan	Ja	Ja

4.2

Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när VA-verket upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och underrättat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Härvid förutsätts att samtliga i 24-27 §§ i LAV 07 angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för avledande av dagvatten blivit utförda.

4.4

Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

ANLÄGGNINGSAVGIFTER

(§§ 5-12)

§ 5 Anläggningsavgift för bostadsfastighet

5.1

För **bostadsfastighet** och därmed enligt § 3 jämställd fastighet ska anläggningsavgift erläggas.

Avgift per fastighet	exkl. moms	inkl. moms
a) en avgift avseende framdraging av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
b) en avgift avseende nyttjande av upprättad uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
c) en avgift per m ² tomtarea, se §5.3	40,99	51,23
d) en avgift per lägenhet	36 880	46 100

Föreligger ingen avgiftsskyldighet för samtliga i § 4.1 angivna ändamål - se § 8.

5.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter fördelas avgift, enligt § 5.1 a), lika mellan fastigheterna.

5.3

Tomtarean utgörs av fastighetens landareal enligt förrättningskarta, nybyggnads-karta eller annan karta som VA-verket godkänner. Avgift enligt 5.1 c) tas endast ut intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d).

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6 och 5.7 tas ytterligare avgift ut enligt 5.1 c) om ovanstående begränsningsregel så medger och med hänsyn till vad som föreskrivs i 8.2.

5.4

Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats eller efter annan ritning eller uppmätning som VA-verket godkänner.

För sådana utrymmen i bostadsfastighet eller därmed jämställd fastighet, som används för i § 3 andra stycket avsett ändamål räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2009 som en bostadsenhet.

För Bostadsfastighet där antalet lägenheter är tre eller fler och där mer än 50 % av lägenheterna används för bostadsändamål (flerbostadshus) erläggs avgift enligt 5.1 d) för första och andra lägenheten och därefter 60 % av avgiften enligt 5.1 d) för varje lägenhet därutöver.

5.5

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter så erläggs avgifter enligt 5.1 a) och 5.1 b).

5.6

Ökas en fastighets tomtarea erläggs avgift enligt 5.1 c) för tillkommande tomtarea som härrör från fastighet för vilken tomtareaavgift inte ska anses vara förut erlagd.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtarea iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.7

Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet ska avgift erläggas enligt 5.1 d) för varje tillkommande lägenhet.

5.8

Om VA-verket valt att anlägga tryckavloppssystem, reduceras anläggningsavgiften beräknad enligt 5.1 och övriga punkter i § 5 med 8 100 kr exklusive moms (10 125 kr inklusive moms) för installation. VA-verket svarar för inköp och leverans samt underhåll och förnyelse av erforderlig pumpenhet.

Anläggningsavgift för annan fastighet

§ 6

6.1 För annan fastighet ska erläggas anläggningsavgift.

Avgift per fastighet	exkl. moms	inkl. moms
a) en avgift avseende framdragnin av varje uppsättning servisleddningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
b) en avgift avseende nyttjande av upprättad uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
c) en avgift per m ² tomtarea	98,40	123,00

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål - se § 8.

6.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna

6.3

Tomtarea utgörs av fastighetens landareal enligt förrättningskarta, nybyggnads-karta eller annan karta som VA-verket godkänner.

6.4

VA-verket kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtareaavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tills vidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst tio år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd avgår från fastigheten upphör anståndsmödelgivandet att gälla och resterande tomtareaavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 4 och 5 §§ räntelagen (SFS 1975:635 med senare tillägg och ändringar) från den dag anståndet beviljades och tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5

Dras ytterligare servisledningar fram och ytterligare förbindelsepunkter upprättas så erläggs avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6

Ökas en fastighets tomtarea, erläggs avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtarea som härrör från fastighet för vilken tomtareaavgift inte redan anses vara erlagd.

Avgift för obebyggd fastighet**§ 7****7.1**

För obebyggd fastighet erläggs ingen anläggningsavgift.

7.2

Bebyggs obebyggd fastighet erläggs avgifter enligt § 5 och 6

Reducerad avgift**§ 8****8.1**

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål (V, S, Df eller Dg), erläggs reducerade avgifter enligt följande:

Avgift för framdragen servisledning

– en ledning	70 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)
– två ledningar	85 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)
– tre ledningar	100 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)

Avgifter i övrigt**Bostadsfastighet**

	V	S	Df	Dg
Avgift per förbindelsepunkt 5.1b)	30 %	50 %	20%	----
Tomtareaavgift 5.1c)	30 %	50 %	----	20 %
Lägenhetsavgift 5.1d)	30 %	50 %	----	20 %

Annan fastighet

Avgift per förbindelsepunkt 6.1b)	30 %	50 %	20%	----
Tomtareaavgift 6.1c)	30 %	50 %	----	20 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

8.2

Inträder avgiftsskyldighet för ändamål för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare föreläggat erläggs avgifter enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3

För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar ska, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 20 % av avgiften enligt 5.1 a). Etableringsavgiften avses täcka VA-verkets merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragnings av övriga servisledningar.

Reglering av avgiftsbelopp

§ 9

Avgifter enligt §§ 5 och 6 är baserade på ett medelvärde på serie 311 och 322 i entreprenadindex (indextal mars 2019). När detta index ändras, har huvudmannen rätt att reglera avgiftsbeloppen därefter, dock inte oftare än en gång årligen. När detta index ändras får VA-verket rätt att reglera avgiftsbeloppen efter beslut av kommunstyrelsen. Avgiftsjustering större än indexförändringar beslutas av kommunfullmäktige.

Reglering av taxan vid förändringar av skatter eller moms får även ändras av VA-verket, dock inte oftare än en gång årligen.

Vid reglering av taxan tillämpas följande:

- Ändring av avgiftsbeloppen görs med viss procent.
- Procenttalet erhålls genom att den i antal enheter uttryckta indexförändringen som utgör skillnaden mellan det närmast före beslut om avgiftsreglering publicerade indextalet och indextalet för mars 2019 omräknas till procent av sistnämnda tal. Erhållet procenttal avrundas till närmaste hela tal. Resultatet av ändringar avrundas i sin tur beträffande avgift enligt 5.1 a), b), och d), 6.1 a) och b) till närmaste tiotal kronor och beträffande avgift enligt 5.1 c), till närmaste hela kronor.
- Beslutad avgiftsändring tillämpas från och med den dag ändringen enligt beslutet träder i kraft.

Särskilt avtal

§ 10

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5-8 träffar VA-verket istället avtal om avgiftens storlek

Betalning av avgift

§ 11

11.1

Sedan avgiftsskyldighet inträtt ska avgift betalas inom tid som anges i faktura.

11.2

Dröjsmålsränta

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i fakturan ska dröjsmålsränta erläggas enligt 6 § räntelagen från den dag betalning skulle ha skett.

11.3**Är avgiften betungande för fastighetsägaren**

Uppgår avgiften till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter ska, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs, avgiften fördelas på årliga inbetalningar under viss tid, dock högst tio år. Räkna ska erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen ska berörd del av avgiften betalas eller ränta betalas enligt 11.2.

11.4**Anmälningsskyldighet om ändrade förhållanden för fastigheten**

Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande - t.ex. ökning av tomtarea - inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till VA-verket när det ändrade förhållandet inträtt.

Försummar fastighetsägaren denna anmälningsskyldighet tas dröjsmålsränta ut enligt 11.2 för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

Särskilda ersättningar

§ 12**12.1****Särskild ersättning för extra anordningar**

Om, efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av VA-verket, ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än verket funnit erforderligt, ska fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta VA-verket för överenskomna kostnader.

12.2**Ny servisledning**

Begär fastighetsägare att ny servisledning ska utföras istället för redan befintlig och finner VA-verket skäl att bifalla ansökan är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3

Finner VA-verket det nödvändigt att utföra ny servisledning istället för och med annat läge än redan befintlig ledning, är verket skyldigt att ersätta fastighetsägaren för kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

BRUKNINGSAVGIFTER

§13 Brukningsavgift för bebyggda fastigheter

13.1 För bebyggda fastigheter ska erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

	<u>Utan moms</u>	<u>Med moms</u>
a) Fast avgift per år	2 107,86 kr	2 634,83 kr
b) En avgift per m ³ levererat vatten	20,57 kr	25,71 kr
c) en avgift per år och bostadsenhet för bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet	1 351,63 kr	1 689,54 kr
d) en avgift per år och varje påbörjat 100-tal m ² tomtyta för annan fastighet	167,39 kr	209,24 kr

Endast c *eller* d betalas.

För sådana utrymmen i bostadsfastighet eller därmed jämställd fastighet, som används för i § 3 andra stycket avsett ändamål räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 21054:2009 som en bostadsenhet.

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna. Följande avgifter ska därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a)	30 %	50 %	10 %	10 %
Avgift per m ³	13.1 b)	40 %	60 %	0 %	0 %
Avgift per bostadsenhet	13.1 c)	10 %	15 %	70 %	5 %
Avgift efter tomtyta	13.1 d)	10 %	15 %	70 %	5 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

13.3 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har VA-verket bestämt att vattenförbrukningen för bebyggd fastighet tillsvidare inte ska fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 b) ut efter en antagen förbrukning om 150 m³/bostadsenhet och år i permanentbostad samt med 40 m³/bostadsenhet och år för fritidsbostad. Den fasta avgiften 13.1 a) och bostadsenhetsavgiften 13.1 c) ska också erläggas då fastigheten inte har mätning.

13.4 För så kallat byggvatten ska brukningsavgift betalas enligt 13.1 b). Om mätning inte sker, antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 30 m³ per lägenhet och år.

13.5 För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) ska erläggas en årlig avgift med ett belopp motsvarande 40 % av den fasta avgiften enligt 13.1 a).

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.6 Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter VA-verket undersöka mätaren, om VA-verket finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mättelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har VA-verket rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar VA-verket beslut efter genomförd undersökning eller VA-verket uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos mark- och miljödomstolen.

13.7 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, ska fastighetsägaren ersätta VA-verket för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 17.

13.8 För spillvattenmängd, som med VA-verkets medgivande avleds till dagvattenledning (kylvatten o d), ska avgift betalas med 60 % av spillvattenavgiften enligt 13.1 b) och 13.2.

§ 14 Brukningsavgift för ansvarig för allmän plats

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska erlägga brukningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
En avgift per m ² allmän platsmark för bortledning av dagvatten	1,59 kr och år	1,98 kr och år

§ 15 Ökad eller reducerad avgift för spillvattenavlopp

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet ska avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommits mellan VA-verket och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§16 Avgifter för obebyggd fastighet

För obebyggd fastighet erläggs ingen brukningsavgift.

§17 Av fastighetsägare begärda åtgärder

Har VA-verket på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av VA-verket debiteras följande avgifter:

	Utan moms	Med moms
Nedtagning av vattenmätare	325,00 kr	406,25 kr
Uppsättning av vattenmätare	325,00 kr	406,25 kr
Avstängning av vattentillförsel	325,00 kr	406,25 kr
Påsläpp av vattentillförsel	325,00 kr	406,25 kr
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	650,00 kr	812,50 kr
Undersökning av vattenmätare hos ackrediterat kontrollorgan	1 200,00 kr	1 500,00 kr
Länsning av vattenmätarbrunn	1 300,00 kr	1 625,00 kr
Byte av skadad mätare	844,00 kr	1 055,00 kr
Förgäves besök	325,00 kr	406,25 kr

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 150 % av ovan angivna belopp.

§ 18 Överenskommelse om avgifter

Är det inte skäligt att för vissa fastigheter beräkna avgifter enligt §§ 13-15 får VA-verket i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19 Betalningsvillkor

Avgift enligt 13.1 a), c) och d) debiteras i efterskott per månad eller kvartal enligt beslut av VA-verket. Avgift enligt 13.1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 15.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i faktura, ska dröjsmålsränta erläggas på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle skett.

Sker enligt VA-verket beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20 Av fastighetsägare begärda åtgärder

Har fastighetsägare begärt att VA-verket ska företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får VA-verket i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 21 Ändring av bruksavgifter

Avgifter enligt § 13 och 14 är baserade på indextalet 331,79 för mars 2019 i konsumentprisindex, KPI. När detta index ändras får VA-verket rätt att reglera avgiftsbeloppen efter beslut av kommunstyrelsen.

Taxans införande

§ 22

Denna taxa träder i kraft 1 januari 2020. De brukningsavgifter enligt 13.1 och § 15 som är baserade på uppmätning hos fastighetsägaren, ska därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

* * *

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och VA-verket beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av mark- och miljödomstolen jämlikt 53 § lagen om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412, med senaste ändring 2017:749).

Datum 2019-05-15
 Tid 16:00–16:35
 Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2019-05-20

Paragrafer 31–35

Sekreterare
 Malin Westman

Ordförande
 Marie Åkesdotter

Justerande
 Marie Åkesdotter Ulrica Riis-Pedersen

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Hållbarhetsutskottet
 Sammanträdesdatum 2019-05-15
 Datum då anslaget sätts upp 2019-05-21
 Datum då anslaget tas ned 2019-06-12
 Förvaringsplats för protokollet

Underskrift
 Malin Westman

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Marie Åkesdotter (MP)

Anita Mattsson (S)

Ulrica Riis-Pedersen (C)

Susann Ronström (S)

Alfonso Morales (S), Tjänstgörande ersättare för Petra Reinholdsson (S)

Mats Lindblom (L)

Anki Svensson (M), Tjänstgörande ersättare för Fredrik Bergkuist (M)

Dick Bengtson (M), Tjänstgörande ersättare för Peter Freij (M)

Per Carlberg (SD)

Ersättare

Mats Larsson (L)

Åsa de Mander (L)

Ulla Hoffmann (V)

Per Lindén (KD)

Anders Wickberg (SD)

Övriga

Göran Norlin, enhetschef, stadsbyggnadsförvaltningen

Bertil Eriksson, avdelningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen

Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen

Helene Hjerdin, planchef, stadsbyggnadsförvaltningen

Gunilla Berg, näringslivschef, Tyresö kommun

Olof Johansson, översiktsplanerare, stadsbyggnadsförvaltningen

Frånvarande

Petra Reinholdsson (S)

Ingmar Jansson (MP)

Fredrik Bergkuist (M)

Peter Freij (M)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

UTDRAG

§ 31

Dnr 2019/KS 0180 10

Revidering av taxa för renhållningsavgifter

Hållbarhetsutskottets förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

- Reviderad taxa för renhållningsavgifter antas. Taxan gäller från och med 1 januari 2020 då kommunfullmäktiges tidigare antagna taxa, antagen den 14 juni 2018, § 64 ersätts.

Beskrivning av ärendet

För att bidra till miljömål och för att Tyresö ska utgöra en attraktiv boendemiljö arbetar renhållningsverksamheten med att verka för långsiktigt hållbara insamlingsystem. Renhållningsverksamheten ska även genomsyras av hög servicegrad, utan att äventyra arbetsmiljön och trafiksäkerheten.

Kommunfullmäktige fastställde den 14 juni 2018, § 64 nu gällande renhållningstaxa.

Den nuvarande taxan behöver justeras med anledning av följande utgångspunkter:

Uppnä en hållbar ekonomi. Anpassning till nationella mål avseende att öka insamlingen av matavfall som går till central behandling så att energin och växtnäringen kan tillvaratas. Marknadsanpassning av kostnaden för företagens tillgång till kretsloppscentralen.

Beslutsgång

Utskottet beslutar i enlighet med förslag till beslut.

Bilagor

Tjänsteskrivelse revidering av renhållningstaxa 2020.pdf

Revidering av renhållningstaxa 2020.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--

Dnr 2019/KS 0180 10

Hållbarhetsutskottet

Revidering av taxa för renhållningsavgifter

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till hållbarhetsutskottet för beslut i kommunfullmäktige

1. Reviderad taxa för renhållningsavgifter antas.
2. Taxan gäller från och med 1 januari 2020 då kommunfullmäktiges tidigare antagna taxa, antagen den 14 juni 2018, § 64 ersätts.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Holmmark
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg-Björk

Chef tekniska kontoret och medborgarfokus

Sammanfattning

För att bidra till miljömål och för att Tyresö ska utgöra en attraktiv boendemiljö arbetar renhållningsverksamheten med att verka för långsiktigt hållbara insamlingsystem. Renhållningsverksamheten ska även genomsyras av hög servicegrad, utan att äventyra arbetsmiljön och trafiksäkerheten.

Kommunfullmäktige fastställde den 14 juni 2018, § 64 nu gällande renhållningstaxa.

Den nuvarande taxan behöver justeras med anledning av följande utgångspunkter:

- Uppnå en hållbar ekonomi.
- Anpassning till nationella mål avseende att öka insamlingen av matavfall som går till central behandling så att energin och växtnäringen kan tillvaratas.
- Marknadsanpassning av kostnaden för företagens tillgång till kretsloppscentralen.

Beskrivning av ärendet

Förslaget till taxa för renhållningsavgifter innebär justeringar avsedda för att främja en ökad källsorteringsgrad och ett ökat miljömedvetet beteende. Grundavgifterna föreslås sänkas från nuvarande nivå med 40 procent för samtliga abonnemangstyper.

Prissänkningen för grundavgifterna innebär en reduktion med 312 kr/år för fritidshus, 330 kr/år för verksamheter, 437 kr/år för lägenheter samt hushåll i grupphusområden samt 643 kr/år för enfamiljshus.

Den rörliga avgiften för insamlingen av hushållsavfall höjs något för behovshämtningskunder för att påtagligt stimulera utsortering av matavfall, tidningar och förpackningar. Prishöjningen för de rörliga avgifterna är mellan 6 kr till 18 kr per tömning.

Den tidigare matavfallsrabatten om 289 kr/år (enbostadshus) samt 138 kr/år (lägenhet/hushåll i grupphusområde) tas bort för att tydliggöra att det är

utsorteringen snarare än abonnemangsformen som främjar ett miljövänligt beteende.

Prisexempel, efter föreslagen avgiftsjustering

Abonnemang för enfamiljshus, hushålls- och matavfall

Grundavgift 964 kr, 140 liters kärl, tömning 8 gånger per år, 47 kr per tömning, separat kärl för matavfall med upp till 52 kostnadsfria hämtningar per år, total årskostnad för år 2020 föreslås bli **1 340 kr**. Total årskostnad för 2019 var 1 645 kr.

Abonnemang för enfamiljshus, enbart hämtning av hushållsavfall

Grundavgift 964 kr, 240 liters kärl, tömning 26 gånger, 74 kr per tömning. Total årskostnad år 2020 föreslås bli **2 888 kr**. Total årskostnad 2019 var 3 242 kr.

Andra avgiftsjusteringar

Den rörliga avgiften för matavfallsinsamling för verksamheter föreslås minska med 50 procent, från 1 800 kr till 900 kr/år (52 hämtningar) för att stimulera utsorteringen av matavfall bland verksamheterna.

Avgiften för företag att besöka kretsloppscentralen föreslås öka med 5,7 procent, från 350 kr per besök till 370 kr, vilket syftar till att marknadsanpassa avgiften för företag att lämna grovavfall på kretsloppscentralen.

Årsavgiften för tömning och behandling av hushålls- och matavfall för lägenheter och verksamheter anslutna till sopsugen i NTC sänks från 3 000 kr/år till 2 500 kr/år.

Delar av avfallstaxan som inte påverkas av prisjustering

De rörliga avgifterna för insamling av hushållsavfall i grupphusområden, flerbostadshus, kommunala badplatser, gemensamma uppsamlingsplatser samt verksamheter, förblir oförändrade. Även avgifterna för insamling av slam, el- och grovavfall samt latrin bibehålls. Övriga avgifter för insamling av hushållsavfall, matavfall och trädgårdsavfall, berörs inte av taxeförändringar. Tömningar av matavfall med regelbundet hämtintervall, föreslås fortsatt vara kostnadsfria.

Renhållningstaxa för Tyresö kommun 2020

Antagen av kommunfullmäktige 2019-XX-XX, gäller från och med 2020-01-01.

Renhållningstaxa för Tyresö kommun

1. Allmänna bestämmelser

Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2020 då kommunfullmäktiges tidigare antagna taxa, Dnr 2018/KS 0031, antagen den 14 juni 2018, ärende 9, ersätts.

Gällande bestämmelser för hanteringen av hushållsavfall (och därmed jämförligt avfall) finns i kommunens föreskrifter för avfallshanteringen. Renhållningstaxans avgifter skall betalas till Tyresö kommun, renhållningsenheten.

Renhållningstaxan är miljöstyrande och ska bidra till att styra mot kommunens miljö- och avfallsmål. Miljöbalken 27 kap. 5 § ger kommunen möjlighet att ta ut avgift på ett sådant sätt att miljöanpassad avfallshantering främjas.

Avfallsabonnemang

Samtliga bebyggda fastigheter, med avfall jämförligt med det som kommer från hushåll, är skyldiga att ha ett abonnemang för hämtning av hushållsavfall hos Tyresö kommun, renhållningsenheten. Nya eller ändrade abonnemang tecknas genom fastighetsägaren.

Betalningsskyldighet och faktura

Fastighetsägaren/nyttjanderättshavaren/abonnemangsinnehavaren är betalningsskyldig för avgifter enligt denna taxa. Avgiften måste betalas även då det inte finns avfall att hämta.

Anmälan om hämtning görs till Tyresö kommun, servicecenter. Betalningsskyldighet föreligger till dess anmälan om ändrade förhållanden har inkommit till servicecenter.

Om inte betalning sker i tid, har Tyresö kommun, renhållningsenheten rätt att debitera påminnelseavgift samt gällande dröjsmålsränta. Lagstadgad moms ingår i taxan om inte annat anges.

Uppehåll

Ansökan om uppehåll i hämtningen av hushållsavfall ska ske skriftligt från fastighets-/abonnemangsinnehavaren om fastigheten inte kommer att användas under en sammanhängande tid av minst sex månader. För slamtömning gäller minst ett sammanhängande år. Grundavgiften ska betalas även under uppehållsperioden. Ansökan ska göras på särskild blankett minst 1 månad innan uppehållet är tänkt att börja. Blanketten tillhandahålls av kommunens servicecenter eller hämtas via tyreso.se.

Förändringar i abonnemanget

Förändringar i avfallsabonnemanget som kan ha betydelse för beräkning av avgiften, exempelvis byte av kärlestorlek eller ändring av hämtningsintervall, ska anmälas till Tyresö kommuns servicecenter i god tid innan förändringen ska träda i kraft. Den nya avgiften regleras på kommande faktura.

Ansökan om ändringar som avser gemensam hämtning, gemensam behållare eller utökat intervall för slamtömning, lämnas till servicecenter i god tid innan förändringen ska träda ikraft.

För kompostering av köksavfall med godkänd varmkompost krävs anmälan till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, smohf.se.

För eventuell installation av köksavfallskvarn, krävs medgivande av kommunens VA-avdelning, för mer information, se: tyreso.se/vatten

Ägarbyte och uppsägning av abonnemang

Anmälan om ägarbyte eller uppsägning av avfallsabonnemang skall göras till Tyresö kommun, servicecenter, på blankett som tillhandahålls av servicecenter eller hämtas via tyreso.se.

Den tidigare fastighetsinnehavarens betalningsansvar upphör inte förrän anmälan inkommit till servicecenter.

Taxans konstruktion

Renhållningsavgiften är uppdelad i en grundavgift och en rörlig avgift. Utöver detta finns avgifter för tilläggstjänster. Grundavgifter och rörliga avgifter gäller samtliga hushåll och verksamheter i kommunen och anges i avsnitt 2A Samlade avgifter (A1.1, A1.2, A1.3, A2 samt A4).

I grundavgiften ingår:

- Avfallskärl om 140, 190, 240, 370 och för flerbostadshus/verksamheter även 660 liter.
- För A.1.1 samt A.1.2 ingår kostnadsfri insamling av grovavfall 2 ggr/år efter beställning under fastställd period. Max 2m³ avfall hämtas per gång vid farbar väg/fastighetsgräns.
- För A.1.1 samt A.1.2 ingår kostnadsfri insamling av elavfall 2 ggr/år efter beställning under fastställd period. Max 2m³ avfall hämtas per gång vid farbar väg/fastighetsgräns.
- För A1.2 ingår kärl om 140 liter avsedd för separat insamling av matavfall. Matavfallskärl töms kostnadsfritt på fastställd hämtdag.
- För hushållen ingår årligen 20 stycken inpasseringar till återvinningscentralen där hushållen själva kan lämna och sortera sitt grovavfall, elavfall samt farliga avfall.
- Tillgång till avlämning av smått elavfall och småbatterier i insamlingslådan "Samlarna".

- Kostnader för information, administration, kundtjänst, avfallsplanering och fakturering.
- Kostnader för hämtning och transport av kasserade kylmöbler.
- Företag/verksamheter som har avfallsabonnemang genom Tyresö kommun, erbjuds att köpa inpasseringar för tillträde till kretsloppscentralen.

Den rörliga avgiften framgår av taxan och varierar beroende på behållartyp, storlek, tömningsintervall samt om du lämnar ditt avfall vid uppsamlingsplats.

Avgifter debiteras kvartalsvis eller månadsvis.

Avgifter för tilläggstjänster, exempelvis hämtning av grovavfall, elavfall, trädgårdsavfall, slam, latrin och fett, anges i avsnitt B, "Separata avgifter, tilläggsavgifter".

Övriga arbeten och tjänster

Arbete och tjänster, som till sin art eller utformning skiljer sig från de som är upptagna i taxan, debiteras enligt självkostnadspris med tillägg om 15 procent i administrationsavgift. Priset fastställs av Tyresö kommun, renhållningsenheten.

Taxejustering

Avgifterna i denna taxa påverkas av index A12:1-3MD eller motsvarande.

Avgifterna kan justeras årligen fr.o.m. 1 januari enligt ovan och fastställs av kommunstyrelsen.

Indexreglering av taxan kan ske om inte kommunfullmäktige beslutar annat.

2. Avgiftsdokument

A Samlade avgifter (samtliga avgifter är inklusive moms om inte annat anges)

A1.1 Enbostadshus med kärl för hushållsavfall

Behovsanpassad hämtning av hushållsavfall vid enbostadshus med automattömmande kärl. Insamlingsrutt går varje vecka på schemalagd veckodag.

Automattömmande kärl, volym i liter	Grundavgift per hushåll enbostadshus kr/år	Rörlig avgift kr/hämtning
90-140*	1 205	47
190	1 205	61,5
240	1 205	74
370	1 205	93

*Kärl finns att beställa i storlekarna 140-370 liter.

A1.2 Enbostadshus med kärl för matavfall

Behovsanpassad hämtning av matavfall vid enbostadshus med automattömmande kärl. Insamlingsrutt går varje vecka på schemalagd veckodag. Matavfallskärlet töms kostnadsfritt upp till 52 gånger/år.

Automattömmande kärl, volym i liter	Matavfall kr/hämtning
140	0 kr

A1.3 Enbostadshus med kärl och platshämtning

Avgifter för enbostadshus med platshämtning, fast hämtningsintervall och automattömmande kärl, kr/behållare och år

Automattömmande kärl, volym i liter	Antal hämtningar per år	Grundavgift per lägenhet kr/år	Rörlig avgift kr/år	Total avgift kr/år
90-140*	26	964	1 103	2 067
190	26	964	1 366	2 330
240	26	964	2 055	3 019
370	26	964	3 166	4 130

*Kärl för hushållsavfall finns att beställa i storlekarna 140-370 liter. Avgift för gångavstånd (B1) tillkommer.

A2. Fritidshus

Sommarabonnemang, hämtning från vecka 14 till och med vecka 39

Avgift för behovsanpassad hämtning av hushållsavfall vid fritidshus med automatömmande kärl. Insamlingsrutt går varje vecka på schemalagd veckodag. Fritidshus som önskar sortera ut matavfall eller tömma kärlet året runt övergår till A1.1. samt A1.2. Tömningar utöver säsong debiteras och abonnemangsformen utreds.

Automattömmande kärl, volym i liter	Grundavgift per hushåll i småhus kr/år	Rörlig avgift kr/hämtning
90-140*	468	47
190	468	61,5
240	468	74
370	468	93

*Kärl finns att beställa i storlekarna 140-370 liter.

A3. Uppsamlingsplatser

A3.1 Uppsamlingsplats gemensamma kärl

Gemensamma kärl som töms vid särskild uppsamlingsplats efter överenskommelse/anvisning av plats, året runt, eller vid tillfälliga vägarbeten etc. Kärlen töms en gång per vecka och anslutna hushåll faktureras separat.

Tömningsavgift per kärl och år

Automattömmande hushållsavfallskärl, volym i liter	Hushållsavfall	Automattömmande matavfallskärl, volym i liter	Matavfall
Kärl 190 l	1 781 kr/kärl	140 l	0 kr
Kärl 240 l	2 465 kr/kärl	140 l	0 kr
Kärl 370 l	3 800 kr/kärl	140 l	0 kr

Grundavgift per anslutet hushåll tillkommer

A3.2 Uppsamlingsplats enskilda kärl

Enskilda kärl töms vid särskild uppsamlingsplats efter överenskommelse/anvisning av plats. Kärlen tömningsregistreras. Berörda hushåll erhåller 15 procents rabatt på ordinarie tömningsavgift. Rabatten är avdragen i avgifterna nedan.

Tömningsavgift per kärl

Automattömmande hushållsavfallskärl, volym i liter	Hushållsavfall	Automattömmande matavfallskärl, volym i liter	Matavfall
Kärl 90-140 l	40 kr	140 l	0 kr
Kärl 190 l	52 kr	140 l	0 kr
Kärl 240 l	67 kr	140 l	0 kr
Kärl 370 l	79 kr	140 l	0 kr

Grundavgift per anslutet hushåll tillkommer

A3.3 Uppsamlingsplats säsong – gemensamma kärl

Gemensamma kärl töms vid särskild uppsamlingsplats (1 november-31 mars eller 1 april – 30 september) efter överenskommelse/anvisning av plats. Tömning sker en gång per vecka. Övrig tid gäller enskild avfallshämtning och debitering i enlighet med avsnitt A1.1-A1.2.

Tömningsavgift per kärl och år

Automattömmande hushållsavfallskärl, volym i liter	Hushållsavfall	Automattömmande matavfallskärl, volym i liter	Matavfall
Kärl 190 l	891 kr/kärl	140 l	0 kr
Kärl 240 l	1 233 kr/kärl	140 l	0 kr
Kärl 370 l	1 900 kr/kärl	140 l	0 kr

Grundavgift per anslutet hushåll tillkommer

A3.4 Uppsamlingsplats vintertid, enskilda kärl

Enskilda kärl töms vid särskild uppsamlingsplats vintertid efter överenskommelse/anvisning av plats. Kärlen tömningsregistreras. Övrig tid gäller avfallshämtning vid ordinarie hämtplats. Berörda hushåll erhåller 10 procent rabatt på ordinarie tömningsavgift hela året. Rabatten är avdragen i avgifterna nedan.

Tömningsavgift per behållare

Automattömmande hushållsavfallskärl, volym i liter	Hushållsavfall	Automattömmande matavfallskärl, volym i liter	Matavfall
Kärl 90-140 l	37 kr	140 l	0 kr
Kärl 190 l	48 kr	140 l	0 kr
Kärl 240 l	57 kr	140 l	0 kr
Kärl 370 l	67 kr	140 l	0 kr

Grundavgift per anslutet hushåll tillkommer

A4. Flerbostadshus, grupphusområden med gemensamt hämtställe, verksamheter och badplatser

Grundavgifter för lägenheter i flerbostadshus, grupphusområden med gemensamt hämtställe samt för verksamheter.	Grundavgift per lägenhet eller verksamhet kr/år
Lägenhet	655
Verksamheter	494
Badplatser	412

Rörliga avgifter tillkommer.

A4.1 Rörliga avgifter för flerbostadshus, grupphusområden med gemensamt hämtställe och verksamheter

Kärl, volym i liter	Antal hämtningar per år	Rörlig avgift för hushållsavfallshämtning kr/år
140	26	959
140	52	1 917
190	26	1 188
190	36	2 033
190	52	2 375
240	26	1 644
240	52	3 286
370	26	2 533
370	52	5 067
370	104	7 724
660	26	3 742
660	36	5 183
660	52	7 486
660	104	16 225

Grundavgift per anslutet hushåll/verksamhet tillkommer.

För flerbostadshus samt grupphusområden med gemensamt hämtställe töms matavfallskäret kostnadsfritt 26 eller 52 gånger/år.

A.4.2 Matavfallsinsamling för verksamheter

Automattömmande kärl, volym i liter	Antal hämtningar under perioden	Rörlig avgift kr/år
140	52	900
140	104	1 800

A.4.3 Rörliga avgifter för badplatser, hushållsavfall

Automattömmande kärl, volym i liter	Antal hämtningar under perioden	Rörlig avgift kr/år
190	20	1 127
240	20	1 322
370	20	1 760
370	40	3 518

Grundavgift tillkommer.

A.4.5 Komprimatorbehållare för insamling av hushållsavfall

Dessa avgifter gäller komprimatorbehållare för insamling av säck- och kärlavfall, dock ej för grovavfall. Avgiften inkluderar tömning och behandling och gäller vid regelbunden, schemalagd hämtning. Avgifter för utsättning och hemtagning tillkommer.

Behållare	Avgift, kr/hämtning
5-14 m ³ komprimatorbehållare	5 346
15-18 m ³ komprimatorbehållare	6 793
19-22 m ³ komprimatorbehållare	8 068
23-26 m ³ komprimatorbehållare	9 662
27-30 m ³ komprimatorbehållare	11 257

Grundavgift per lägenhet/verksamhet tillkommer.

A5. Hushåll och verksamheter med krantömmande behållare

Småhus i grupphusområden med gemensam avfallshantering, flerbostadshus och verksamheter som använder krantömmande behållare.

Krantömmande behållare	Hämtningsavgifter
Schemalagd hämtning hushållsavfall, pris per tömning	384 kr
Behandlingsavgift per 3 m ³ behållare	211,40 kr
Behandlingsavgift per 5 m ³ behållare	352,40 kr
Extra tömning utanför ordinarie tur samt vid oren fraktion matavfall	1 201 kr
Schemalagd hämtning matavfall, pris per tömning	0 kr

Grundavgift per lägenhet/verksamhet tillkommer.

A6. Hushåll och verksamheter anslutna till sopsugsanläggning

A6.1 Stationär sopsugsanläggning med kommunalt huvudmannaskap.
Priset inkluderar tömning och behandling av hushållsavfall samt matavfall.

Stationär sopsug Norra Tyresö centrum	Kr/år
Avgift per ansluten lägenhet	2 500

Grundavgift per lägenhet/verksamhet tillkommer.

Anslutningsavgift till sopsugsanläggning med kommunalt huvudmannaskap i Norra Tyresö centrum tillkommer för exploatörer om 260 kr/bruttoarea (BTA) i samband med att fastighet ansluts till sopsugsanläggning.

A6.2 Mobil sopsugsanläggning

Mobil sopsug för insamling av hushållsavfall	Avgift kr/per tömning
Avgift per tömning och dockningspunkt	3 681
Behandlingskostnad hushållsavfall	705

Grundavgift per lägenhet/verksamhet tillkommer.

B. Separata avgifter, tilläggstjänster

B1. Gångavstånd

Avstånd	Avgift per säck/behållare
5 - 10 meter	33 kr/hämtning
11 – 20 meter	48 kr/hämtning
Mer än 20 meter och maximalt 30 meter	99 kr/hämtning

Gångavstånd räknas från hämtfordonets närmaste anföringsplats till behållaren.

B2. Övriga avgifter hushållsavfall, matavfall, trädgårdsavfall

Avgift för extrahämtning av hushållsavfall utanför ordinarie hämtning	320 kr/tillfälle
Avgift per tillkommande kärl/säck av hushållsavfall i samband beställning av extrahämtning/ordinarie hämtning	77 kr kärl/säck
Avgift för extrahämtning av matavfall utanför ordinarie hämtning	320 kr/tillfälle
Avgift för extrahämtning av matavfall per tillkommande kärl i samband med extrahämtning	77 kr/kärl
Avgift för hämtning av hushållsavfall i säck på skärgårdsöar	319 kr/säck
Avgift för utkörning/hemtag av kärl, tillfälliga abonnemang	200 kr/kärl
Avgift för utkörning per tillkommande kärl i samband med beställning av utkörning/hemtag av kärl (tillfälliga abonnemang)	80 kr/kärl
Avgift för utkörning/hemtag av trädgårdsavfallskärl	242 kr/kärl
Avgift för byte av kärlstorlek avseende hushållsavfallskärl	242 kr/kärl
Avgift för gravitationslås inklusive montering på kärl	670 kr/kärl
Felsorteringsavgift matavfall	80 kr/kärl
Avgift för extrahämtning av felsorterat matavfall (förbränns)	77 kr/kärl
Tvätt av krantömmande behållare (spolning och sugning)	2 700 kr/beh
Hämtnings- och behandlingsavgift, matavfall, kvarn till tank 1-3 m ³	2 019 kr/tömn
Hämtnings- och behandlingsavgift, matavfall, kvarn till tank 3,1-6 m ³	3 210 kr/tömn

B3. Grovavfall

Beställning från enbostadshus*, verksamheter och grupphusområden

Framkörningsavgift per maximalt 2 m ³ /hämtning	423 kr
Behandling per kilo	2,01 kr/kg

*För enbostadshus gäller detta hämtning utöver de avgiftsfria hämtningarna av grovavfall som ingår i abonnemanget.

Abonnemang för hämtning från flerbostadshus/verksamhet

Framkörningsavgift per hämtställe	293,25 kr
Behandling per kilo	2,51 kr/kg

B4. Elavfall

Beställning från enbostadshus* och grupphusområden

Spisar, tv-apparater, torktumlare, torkskåp, köksfläktar, tvätt- och diskmaskiner. Framkörningsavgift per maximalt 2 m ³ /hämtning	420 kr
---	--------

*För enbostadshus gäller detta hämtning utöver de avgiftsfria hämtningarna av elavfall som ingår i abonnemanget.

Kylskåp och frysar hämtas avgiftsfritt vid fastighetsgräns/plats där värdmöjlighet för lastbil finns.

Abonnemang på hämtning från flerbostadshus

Framkörningsavgift per regelbunden hämtning av elavfall från flerbostadshus lastat i särskild hämtningsutrustning	420 kr/hämtställe och gång
Framkörningsavgift per beställd hämtning vid gemensamt hämtställe (ex. skolor)	1 050 kr/hämtställe och gång

B5. Trädgårdsavfall

Abonnemang för hämtning av trädgårdsavfall april till och med oktober

Tömning sker varannan vecka under säsong. Kärll placeras vid tomtgräns/farbar väg inför tömningsdagen, på plats där värdmöjlighet för lastbil finns. Avgift för utställning/hemtag av kärll tillkommer med 242 kr/tillfälle.

Behållare, volym	Avgift för tömning och behandling per säsong och kärll
370 l kärll	1 200

B6. Latrin

Framkörningsavgift för hämtning och behandling av latrinbehållare av engångstyp. Lyftvikt max 15 kg. Ny behållare ingår i avgiften.	810 kr/st
---	-----------

Om det vid hämtningstillfället inte synligt finns något/några kärl att hämta på grund av övertäckning, bristfällig uppmärkning eller annan orsak, tas en avgift ut för framkörning om 810 kr/tillfälle.

B7. Slam

Avgifter i kr per hämtningstillfälle

Regelbunden/ obligatorisk tömning	Akuttömning	Jourtömning	Tömningsavgift per tillkommande anläggning
562	956	3 370	505

Behandlingsavgift med 152 kr/ton tillkommer.

Tömd mängd slam sammanräknas totalt per fastighet och tillfälle vid betalning av avgift för tömning enligt ovanstående tabell. Om anläggningen inte kan tömmas på grund av övertäckning, bristfällig uppmärkning eller annan orsak, tas avgift för framkörning för respektive tjänst ut.

Övriga avgifter vid hämtning av slam

Timersättning för slamfordon med förare	1 157 kr/tim
Tilläggsavgift för liten slambil	971 kr/tömn
Extratömning av slam inom sex arbetsdagar (gäller ej båttömning)	750 kr/tömn
Timersättning extra arbete, t ex framgrävning av lock, tungt lock, sökning efter anläggning m.m.	515 kr/tim
Timersättning för spolning i samband med tömning	718,75 kr/tim
Timersättning för spolning samt återfyllnad minireningsverk	1 437,5 kr/tim
Tillägg för slang per 5 m intervall (10-50m)	88 kr
Tillägg för extrapersonal vid slangdragning	515 kr/tim
Timersättning mellanpumpning	1 157 kr/tim
Slamtömning med båt per tillfälle (tömning sker under period fastställd av renhållaren)	4 772 kr/tillfälle

B9. Fett

Avgifter i kr per hämtningstillfälle

Beställd tömning	Regelbunden/ schema	Akuttömning	Jourtömning	Liten bil, regelbunden tömning
1 150	1 089	1 605	5 263	1 272

Behandlingsavgift tillkommer om 393 kr/m³ baserat på fettavskiljarens volym.

Om anläggningen inte kan tömmas på grund av övertäckning, bristfällig uppmärkning eller annan orsak, tas en avgift för framkörning för respektive tjänst ut.

Övriga avgifter i kr vid hämtning av fett

Timersättning extra arbete på plats kr/timme	1 326
Tillägg för slang per 5 m intervall (10-50m)	88
Hetvattenspolning kr/tillfälle	3 570

B10. Tilläggsavgifter Kretsloppscentralen

Inpassering till kretsloppscentralen för företag/verksamhet, kr/inpassering	370
Extra inpassering på Kretsloppscentralen för privatpersoner	200
Nytt inpasseringskort (pga. exempelvis förlorat kort)	137

B11. Övriga tjänster

Tjänster som inte tidigare omnämnts i denna renhållningstaxa utförs mot självkostnad. Administrationsavgift om 15 procent tillkommer.

Begreppsförklaringar

Grundavgift

Grundavgiften är en fast avgift som alla bebyggda fastigheter betalar varje år. Avgiften är inte knuten till avfallshämtningen vid fastigheten utan ska täcka hushållens kostnader för bland annat drift av kretsloppscentralen, mottagning och hantering av farligt avfall samt grovavfall. Olika tjänster ingår i de olika grundavgifterna. I samtliga grundavgifter ingår information, kundservice och avfallsplanering.

Rörlig avgift

Den rörliga avgiften per år utgörs av själva hämtningen av ditt avfall, det vill säga storleken på ditt kärl/behållare, antal hämtningar per år, hämtningssätt och eventuell extrakostnad för gångavstånd.

Automattömmande kärl

Kärl som töms av sidlastande avfallsfordon med mekanisk lyftarm. Det kräver särskilda förutsättningar för att tömning ska kunna ske. Kärlen behöver stå på plant underlag med minst 60 centimeters fritt utrymme runt om. Vid tömning lyfts kärlet uppåt, vilket innebär att eventuella träd, buskar och andra hinder inte får inkräkta på utrymmet. Avfallet ska vara välpaketerat och förslutet i påse eller paket så att innehållet inte sprids vid tömning.

Enbostadshus

En- och tvåbostadshus (inkl. parhus och radhus med enskilda abonnemang) med abonnemang för enskild avfallshämtning (eget kärl).

Flerbostadshus, samfälligheter och grupphus

Bostadshus med fler än två lägenheter samt samfälligheter och grupphusområden med gemensam avfallshämtning.

Verksamheter

Affärer, restauranger, skolor, förskolor, vårdinrättningar, fritidsanläggningar, båtklubbar med mera som inte utgörs av boende.

Abonnemang

Regelbunden tömning enligt bestämt intervall eller efter behov.

Behållare

Avser avfallsbehållare som Tyresö kommuns entreprenör tömmer/hämtar, t.ex. kärl, säck, bottentömmande behållare och container.

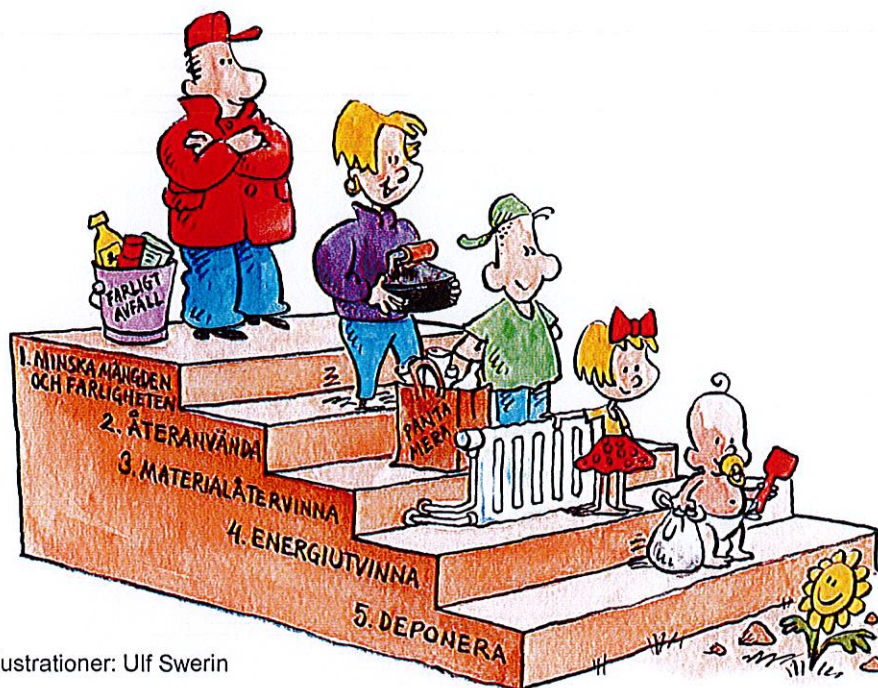
Hushållsavfall (soppåsen)

Det avfall som blir kvar när matavfall, farligt avfall, elavfall, grovavfall och förpackningar har sorterats ut. Hushållsavfallet samlas in i kärl eller annan avsedd behållare och går till förbränning och omvandlas till fjärrvärme och el.

Matavfallsinsamling

Matavfall från hushåll och verksamheter samlas in i brunt kärl 140 liters kärl eller annan därför avsedd behållare. Matavfallet går till rötning och blir biogas och biogödsel.

Tack för att du sorterar och bidrar till att naturresurser kan sparas!

Illustrationer: Ulf Swerin

Så här når du oss:

Servicecenter: Tel: 08-5782 91 00

E-post: servicecenter@tyreso.se

Postadress: Marknadsgränd 2, 135 81 Tyresö

Hemsida: tyreso.se/avfall

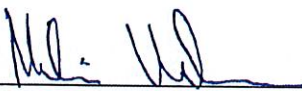
Datum 2019-05-15
 Tid 16:00–16:35
 Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2019-05-20

Paragrafer 31–35

Sekreterare
 Malin Westman

Ordförande
 Marie Åkesdotter

Justerande
 Marie Åkesdotter Ulrica Riis-Pedersen

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Hållbarhetsutskottet
 Sammanträdesdatum 2019-05-15
 Datum då anslaget sätts upp 2019-05-21
 Datum då anslaget tas ned 2019-06-12
 Förvaringsplats för protokollet

Underskrift
 Malin Westman

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Marie Åkesdotter (MP)

Anita Mattsson (S)

Ulrica Riis-Pedersen (C)

Susann Ronström (S)

Alfonso Morales (S), Tjänstgörande ersättare för Petra Reinholdsson (S)

Mats Lindblom (L)

Anki Svensson (M), Tjänstgörande ersättare för Fredrik Bergkuist (M)

Dick Bengtson (M), Tjänstgörande ersättare för Peter Freij (M)

Per Carlberg (SD)

Ersättare

Mats Larsson (L)

Åsa de Mander (L)

Ulla Hoffmann (V)

Per Lindén (KD)

Anders Wickberg (SD)

Övriga

Göran Norlin, enhetschef, stadsbyggnadsförvaltningen

Bertil Eriksson, avdelningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen

Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen

Helene Hjerdin, planchef, stadsbyggnadsförvaltningen

Gunilla Berg, näringslivschef, Tyresö kommun

Olof Johansson, översiktsplanerare, stadsbyggnadsförvaltningen

Frånvarande

Petra Reinholdsson (S)

Ingmar Jansson (MP)

Fredrik Bergkuist (M)

Peter Freij (M)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

UTDRAG

§ 36

Dnr 2019/KFN 0038 10

Revidering av bibliotekstaxan

Kultur- och fritidsnämndens förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

- Bibliotekstaxan revideras och börjar gälla från och med 1 januari 2020.

Beskrivning av ärendet

Biblioteket tar idag ut en avgift (10 kronor) för reservationer, en avgift som ifrågasätts av låntagarna. Boende runt filialerna upplever att de får betala för att få tillgång till samma utbud som boende runt biblioteket i Tyresö centrum har tillgång till utan avgift.

Förvaltningen för Liv och hälsa föreslås att biblioteket upphör med avgiften för reservationer. Förvaltningen för liv och hälsa föreslår att reservationsavgiften för fjärrlån förblir oförändrad.

Bilagor

Bibliotekstaxan.pdf

Tjänsteskrivelse. Bibliotekstaxan. Förändrade avgifter för reservation av biblioteksböcker.pdf

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	---	---	--

Tyresö kommun
Förvaltningen för liv och hälsa
Susanne Gunnarsson
Bibliotekschef
08 578 294 09
susanne.gunnarsson@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-03-25

1 (3)

Diarienummer

2019/KFN 0038 10

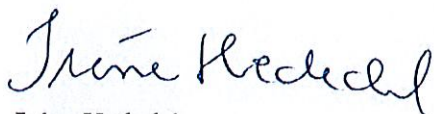
Kultur- och fritidsnämnden

Förändrade avgifter för reservation av biblioteksböcker

Förvaltningen för liv och hälsas förslag till kultur- och fritidsnämnden för beslut i kommunfullmäktige

- Bibliotekstaxan revideras och börjar gälla från och med 1 januari 2020.

Förvaltningen för liv och hälsa

Iréne Hededal
Förvaltningschef

Inger Lundin
Sektorchef

Sammanfattning

Biblioteket tar idag ut en avgift (10 kronor) för reservationer, en avgift som ifrågasätts av låntagarna. Boende runt filialerna upplever att de får betala för att få tillgång till samma utbud som boende runt biblioteket i Tyresö centrum har tillgång till utan avgift.

Förvaltningen för Liv och hälsa föreslås att biblioteket upphör med avgiften för reservationer. Förvaltningen för liv och hälsa föreslår att reservationsavgiften för fjärlån förblir oförändrad.

Beskrivning av ärendet

Biblioteket tar idag ut en avgift för att reservera böcker som är utlånade. Samma avgift tas också ut då en besökare beställer en bok som står inne på hyllan på ett av kommunens andra bibliotek. Avgiften täcker den administrativa kostnad som är förknippad med att meddela låntagaren om att boken finns att hämta på det biblioteket där låntagaren vill hämta boken. Kostnaden är 10 kronor per reservation. Enligt leverantören av biblioteksdatasystemet, Axiell, kan systemet ställas in för att lägga till en avgift för en reservation eller inte. Systemet kan också ställas in för vilken summa avgiften ska vara. Däremot kan biblioteksdatasystemet inte göra skillnad på en reservation av en bok som är utlånad och en bok som står inne på hyllan på ett annat bibliotek.

Biblioteket tar idag också ut en avgift för att beställa böcker från bibliotek i andra kommuner och län. Avgiften täcker den administrativa kostnaden för att beställa boken och hantera lånet, meddela låntagaren om att boken finns att hämta och kostnaden för att returnera boken till det bibliotek den lånats från.

Intäkten för reservationer under 2018 var 21 843 kronor, inklusive 2 275 kronor i kostnad för de 91 fjärlån som gjordes under samma år.

Intäkten fördelad på respektive bibliotek:

Tyresö centrum: 17 267 kronor

Trollbäcken*: 2 895 kronor

Strand: 1 681 kronor.

*Trollbäckens bibliotek var stängt för flytt under perioden 180616 - 181116

Reservationsavgiften för fjärlån föreslås vara oförändrad. Kostnaden är 25 kronor per fjärlån.

Barn och unga är en prioriterad grupp i förvaltningens verksamheter. Biblioteksdatasystemet är programmerat så att barn och unga inte betalar några avgifter fram till den dag då de fyller 18 år.

Tillgängligheten på böcker ökar om bibliotekets bestånd av böcker kan användas flexibelt av kommuninvånarna. Biblioteket mottar i den dagliga verksamheten ofta klagomål från besökare rörande reservationsavgiften. Framför allt är det kommuninvånare som har någon av filialerna som sitt närmaste bibliotek som upplever att avgiften blir orättvis då mediebeståndet är begränsat på filialerna i jämförelse med beståndet på biblioteket i Tyresö centrum. Boende runt filialerna upplever att de får betala för att få tillgång till samma utbud som boende runt biblioteket i Tyresö centrum har tillgång till utan avgift. I brukarenkäten som genomfördes under vintern 2018/19 ventilerade ett antal respondenter starka åsikter kring just denna avgift.

Om biblioteket upphör med avgiften för reservationer kommer alla Tyresöbor ha tillgång till samma utbud av biblioteksmedier utan avgift, oavsett var i kommunen de bor.

Förvaltningen för liv och hälsa föreslår att reservationsavgiften för fjärrlån förblir oförändrad.

Andra kommuner i Stockholms län har valt att göra på olika sätt i fråga om reservationsavgiften. Nackas bibliotek i Fisksätra, Orminge och Forum tar inte ut någon avgift, medan Haninges bibliotek tar ut 10 kronor i avgift.

Förvaltningen föreslår därmed att bibliotekstaxan revideras på så sätt att:

- Avgiften för reservationer upphör (reservationsavgiften för fjärrlån förblir oförändrad). Revideringen börjar gälla från och med 1 januari 2020.

Biblioteksavgifter 2019

	Nuvarande avgift	Förslag: från och med 2020.01.01
Förseningsavgift:		
Bok/media och påbörjad vecka	10 kronor	
Snabblån och tidskrifter per dag	5 kronor	
Dvd-filmer per dag	10 kronor	
Högsta belopp för en bok/media	50 kronor	
Högsta belopp för böcker/media lånade vid samma tillfälle	100 kronor	
Högsta belopp DVD-filmer	100 kronor	
Högsta belopp DVD-filmer lånade vid samma tillfälle	300 kronor	
Påminnelseavgift:		
Första påminnelse vid försening	10 kronor	
Andra påminnelse vid försening	20 kronor	
Förekommen media:		
Schablonpris förkommen vuxenmedia	300 kronor	
Schablonpris förkommen barnmedia	150 kronor	
Förkommen DVD-film	500 kronor	
Reservationsavgift:		
Reservation av media (meddelandeavgift)	10 kronor	0 kronor
Fjärrlån	25 kronor + meddelandeavgift	25 kronor
Fjärrlånade artiklar ur databaser/tidningar/tidskrifter	självkostnadspris	
Hyreskostnad DVD		
Hyrkostnad DVD-filmer	25 kronor/vecka	
Borttappat bibliotekskort		
Förkommet bibliotekskort (vuxen)	50 kronor	
Förkommet bibliotekskort (barn)	10 kronor	

Tidigare beslut: 2009-05-04 Dnr 2009 KFN 029 + 2012-05-09 Dnr 2012/KS 0169

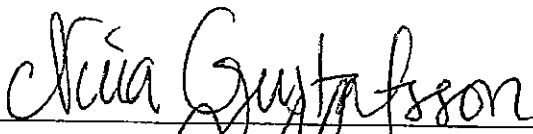
Datum 2019-04-29
Tid 18:30-19:45
Plats Bollmora

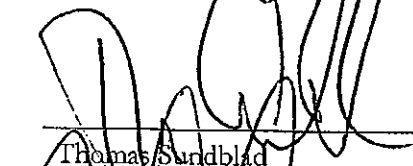
Beslutande Se närvarolista

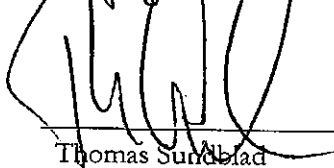

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2019-05-06 klockan 12:00 Kommunhuset, plan 4

Paragrafer 33-43

Sekreterare
Nina Gustafsson

Ordförande
Thomas Sundblad

Justerande
Thomas Sundblad Erkki Vesa

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kultur- och fritidsnämnden
Sammanträdesdatum 2019-04-29
Datum då anslaget sätts upp 2019-05-07
Datum då anslaget tas ned 2019-05-31
Förvaringsplats för protokollet Förvaltningen för liv och hälsas arkivarkiv, Östangränd 7

Underskrift

Nina Gustafsson

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Thomas Sundblad (L)
 Mikael Ordenius (MP)
 Johanna Schaub (S)
 Niklas Wennergren (S)
 Anita Jonsson (S)
 Erkki Vesa (M)
 Hampus Degramo (M)
 Anton Gimle Hjelte (M)
 Johan Carlsson (SD)

Ersättare

David Westius (S)
 Agneta Hansson (L)
 Håkan Andersson (L)
 Anja Eklund (MP)
 Annie Lysholm (V)
 Per Lindén (KD)

Övriga

Christina Holm, Chef för kulturskolan, Förvaltningen för liv och hälsa
 Inger Lundin, Chef för kultur- och fritids sektorn, Förvaltningen för liv och hälsa
 Lena Hellström, Fritidschef, Förvaltningen för liv och hälsa
 Nina Gustafsson, Sekreterare, Förvaltningen för liv och hälsa
 Stefan Fridén, Chef för idrotts- och fritidsanläggningar, Förvaltningen för liv och hälsa
 Björn Hellquist, Projektledare, Fastighetsavdelningen

Frånvarande

Johanna Björksten (C), 2:a vice ordförande
 Chris Helin (M)
 Oliver Frimodig (SD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

§ 37

Dnr 2019/KFN 0045 10

Revidering av taxor för teknikerservice

Kultur- och fritidsnämndens förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Taxor för lokalhyror och anläggningar inklusive evenemangstaxa och teknikerservice revideras och börjar gälla från och med 1 januari 2020.
2. Avgiften för teknikerservice justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.

Beskrivning av ärendet

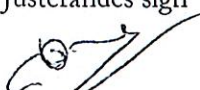

Sedan 2004 har kultur- och fritidsnämnden erbjudit alla som bokar en lokal teknikerservice mot en avgift. Avgiften för att anlita kultur- och fritidssektorns tekniker har inte justerats sedan 2004. En justering bör ske motsvarande konsumentprisindex.

Förvaltningen för liv och hälsa föreslår en höjning av avgiften för teknikerservice med 50%.

Bilagor

Taxor för teknikerservice.pdf

Tjänsteskrivelse. Taxor för teknikerservice. Förändrade avgifter för reservation av teknikerservice.pdf

<p>Justerandes sign</p> 			<p>Utdragsbestyrkande</p>
---	---	---	--

Tyresö kommun
Förvaltningen för liv och hälsa
Lena Hellström
Fritidschef
08 578 291 20
lena.hellstrom@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-03-25

1 (3)

Diarienummer
2019/KFN 0045 10

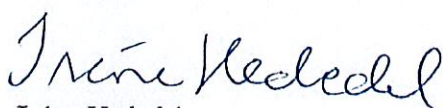
Kultur- och fritidsnämnden

Förändrade avgifter för teknikerservice

Förvaltningen för liv och hälsas förslag till kultur- och fritidsnämnden för beslut i kommunfullmäktige

1. Taxor för lokalhyror och anläggningar inklusive evenemangstaxa och teknikerservice revideras och börjar gälla från och med 1 januari 2020.
2. Avgiften för teknikerservice justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.

Förvaltningen för liv och hälsa

Iréne Hededal
Förvaltningschef

Inger Lundin
Sektorchef

Sammanfattning

Sedan 2004 har kultur- och fritidsnämnden erbjudit alla som bokar en lokal teknikerservice mot en avgift. Avgiften för att anlita kultur- och fritidssektorns

tekniker har inte justerats sedan 2004. En justering bör ske motsvarande prisindex för kommunal verksamhet.

Förvaltningen för liv och hälsa föreslår en höjning av avgiften för teknikerservice med 50%.

Beskrivning av ärendet

Sedan 2004 har kultur- och fritidsnämnden erbjudit alla som bokar en lokal teknikerservice mot en avgift. Avgiften för servicen har inte justerats sedan dess. En justering bör ske motsvarande prisindex för kommunal verksamhet. Förvaltningen föreslår därför att taxor för lokalhyror och anläggningar inklusive evenemangstaxa och teknikerservice revideras på så sätt att avgiften för teknikerservice höjs enligt förslaget nedan. Revideringen föreslås börjar gälla från och med 1 januari 2020.

Avgiften för service vid arrangemang som gäller enkel ljud- och mikrofoninkoppling, enklare ljussättning samt tillhörande instruktion inför genomförandet:

- För hyresgäster med **lokaltaxa 0** eller **1** uttages en fast teknikeravgift om 300 kronor (tidigare 200 kronor)
- För hyresgäster med **lokaltaxa 2 (inklusive intern taxa och fest- och evenemangstaxa)** uttages en fast teknikeravgift om 600 kronor (tidigare 400 kronor)

Avgiften för service vid arrangemang med behov av mer omfattande insatser av ljud och/eller ljusservice inkluderande teknikermedverkan vid repetition och/eller vid arrangemanget.

- För hyresgäster med **lokaltaxa 0** eller **1** uttages en teknikeravgift om 300 kronor/timme (från 200 kronor/timme)
- För hyresgäster med **lokaltaxa 2 (inklusive intern taxa och fest- och evenemangstaxa)** uttages en teknikeravgift om 600 kronor/timme (tidigare 400 kronor/timme)

Förvaltningen föreslår också att avgiften för teknikerservice justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.

Teknikern bestämmer i samråd med kund om omfattningen av servicen.

Taxa 0 (föreningstaxa för barn och unga) gäller för service till barn- och ungdomsverksamhet som bedrivs av föreningar som uppfyller kraven för subventionerade lokaler enligt kultur- och fritidsnämndens riktlinjer för stöd till föreningar och studieförbund.

Taxa 1 gäller för service till vuxenverksamhet (för åldrarna 21 år och äldre) som bedrivs av föreningar som uppfyller kraven för subventionerade lokaler enligt kultur- och fritidsnämndens riktlinjer för stöd till föreningar och studieförbund.

Taxa 2 gäller för exempelvis privatpersoner, företag, övriga föreningar samt föreningar i andra kommuner.

Intern taxa gäller för kommunal verksamhet utanför kultur- och fritidsnämndens verksamheter.

Fest- och evenemangstaxa gäller vid samtliga matcher i seniorserier som sanktioneras av de nationella idrottsförbunden, samt evenemang och fester som arrangeras av övriga, exempelvis företag, privatpersoner och föreningar från Tyresö eller andra kommuner.

Taxor för teknikerservice

Kultur- och fritidsnämnden erbjuder teknikerservice mot en avgift till alla som bokar en kommunal lokal. Taxorna för teknikerservice följer kultur- och fritidsnämndens lokaltaxor.

Taxa 0 (föreningstaxa för barn och unga) gäller för service till barn- och ungdomsverksamhet som bedrivs av föreningar som uppfyller kraven för subventionerade lokaler enligt kultur- och fritidsnämndens riktlinjer för stöd till föreningar och studieförbund.

Taxa 1 gäller för service till vuxenverksamhet (för åldrarna 21 år och äldre) som bedrivs av föreningar som uppfyller kraven för subventionerade lokaler enligt kultur- och fritidsnämndens riktlinjer för stöd till föreningar och studieförbund.

Taxa 2 gäller för exempelvis privatpersoner, företag, övriga föreningar samt föreningar i andra kommuner.

Intern taxa gäller för kommunal verksamhet utanför kultur- och fritidsnämndens verksamheter.

Fest- och evenemangstaxa gäller vid samtliga matcher i seniorserier som sanktioneras av de nationella idrottsförbunden, samt evenemang och fester som arrangeras av övriga, exempelvis företag, privatpersoner och föreningar från Tyresö eller andra kommuner.

Förvaltningen för liv och hälsa föreslår att taxorna justeras årligen enligt prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.

Taxor för teknikerservice	Taxa 0 och 1		Taxa 2, interntaxa samt fest- och evenemangstaxa	
	Nuvarande taxa	Förslag: Från och med 2020.01.01	Nuvarande taxa	Förslag: Från och med 2020.01.01
Avgiften för teknikerservice vid arrangemang som gäller enkel ljud- och mikrofoninkoppling, enklare ljussättning samt tillhörande instruktion inför genomförandet.	200 kronor/ timme	300 kronor/ timme	400 kronor/ timme	600 kronor/ timme
Avgiften för teknikerservice vid arrangemang med behov av mer omfattande insatser av ljud och/eller ljusservice inkluderande teknikermedverkan vid repetition och/eller vid arrangemanget.	200 kronor/ timme	300 kronor/ timme	400 kronor/ timme	600 kronor/ timme

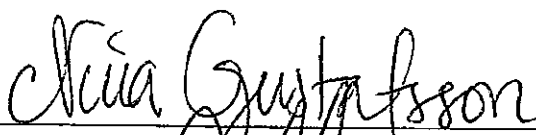
Datum 2019-04-29
Tid 18:30–19:45
Plats Bollmora

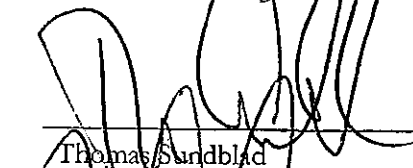
Beslutande Se närvarolista

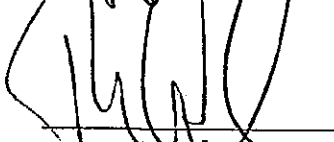
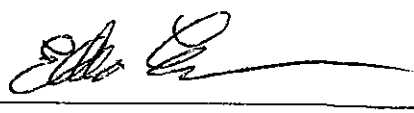
Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2019-05-06 klockan 12:00 Kommunhuset, plan 4

Paragrafer 33–43

Sekreterare
Nina Gustafsson

Ordförande
Thomas Sundblad

Justerande
Thomas Sundblad Erkki Vesa

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kultur- och fritidsnämnden
Sammanträdesdatum 2019-04-29
Datum då anslaget sätts upp 2019-05-07
Datum då anslaget tas ned 2019-05-31
Förvaringsplats för protokollet Förvaltningen för liv och hälsas arkivarkiv, Östangränd 7

Underskrift

Nina Gustafsson

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Thomas Sundblad (L)
Mikael Orderius (MP)
Johanna Schaub (S)
Niklas Wennergren (S)
Anita Jonsson (S)
Erkki Vesa (M)
Hampus Degramo (M)
Anton Gimle Hjelte (M)
Johan Carlsson (SD)

Ersättare

David Westius (S)
Agneta Hansson (L)
Håkan Andersson (L)
Anja Eklund (MP)
Annie Lysholm (V)
Per Lindén (KD)

Övriga

Christina Holm, Chef för kulturskolan, Förvaltningen för liv och hälsa
Inger Lundin, Chef för kultur- och fritids sektorn, Förvaltningen för liv och hälsa
Lena Hellström, Fritidschef, Förvaltningen för liv och hälsa
Nina Gustafsson, Sekreterare, Förvaltningen för liv och hälsa
Stefan Fridén, Chef för idrotts- och fritidsanläggningar, Förvaltningen för liv och hälsa
Björn Hellquist, Projektledare, Fastighetsavdelningen

Frånvarande

Johanna Björkstén (C), 2:a vice ordförande
Chris Helin (M)
Oliver Frimodig (SD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	---	--------------------

Datum 2019-05-28
 Tid 18:30–20:37
 Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2019-06-04

Paragrafer 102–123

Sekreterare
 Hillevi Elvhage

Ordförande
 Anita Mattsson

Justerande
 Anki Svensson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunstyrelsen
 Sammanträdesdatum 2019-05-28
 Datum då anslaget sätts upp 2019-06-05
 Datum då anslaget tas ned 2019-06-27
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

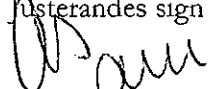
Anita Mattsson (S), ordförande
 Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
 Anki Svensson (M), 2:e vice ordförande
 Anders Linder (S)
 Susann Ronström (S)
 Martin Nilsson (S)
 Christina Melzén (L)
 Marie Åkesdotter (MP)
 Inger Gernicioglu (V)
 Dick Bengtson (M)
 Peter Freij (M)
 Annika Henningsson (M)
 Ulrica Riis-Pedersen (C)
 Per Lindén (KD), tjänstgörande ersättare för Anna Lund (KD)
 Per Carlberg (SD)

Ersättare

Christoffer Holmström (S)
 Alfonso Morales (S)
 Mats Larsson (L)
 Ajda Asgari (MP)
 Ulla Hoffmann (V)
 Jeanette Hellmark (M)
 Mats Fält (M)
 Fredrik Bergkuist (M)
 Anna Eriksson (M)
 Anders Wickberg (SD)

Övriga

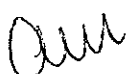

Stefan Hollmark, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
 Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen
 Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus,
 kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 110

Fosterandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	--------------------

Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen
Maj Ingels Fagerlund, säkerhetschef, kommunstyrelseförvaltningen
Catarina Stavenberg, seniorkonsult, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 113
Bertil Eriksson, enhetschef VA och renhållning, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 113
Johanna Schaub, politisk sekreterare, S
Mikael Onegård, politisk sekreterare, M
Anna Steele, politisk sekreterare, C
Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
Lars-Göran Uddholm, brandchef, Södertörns brandförsvarsförbund, § 102
Anders Edstam, vice brandchef, Södertörns brandförsvarsförbund, § 102

Frånvarande

Petra Reinholdsson (S)
Åsa de Mander (L)
Ingmar Jansson (MP)
Johanna Björkstén (C)
Anna Lund (KD)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

För ett jämlikt Tyresö!

Tillsammans är vi starka!

Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti. Men Vänsterpartiet är också ett grönt parti. Vårt mål är ett socialistiskt samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet. Kommunens budget är ett medel för att åstadkomma detta. Genom den kan vi omfördela makt och resurser. En bra utbyggd välfärd utjämnar klassklyftor och ojämlikhet, den innebär trygghet och möjligheter till delaktighet både för Tyresöborna och för kommunens anställda.

Vänsterpartiet Tyresö, Kommunplan 2020 – 2022

Innehållsförteckning

Förslag till beslut.....	3
Inledning.....	4
För ett jämlikt och solidariskt Tyresö!.....	4
Vänsterpartiets vision för Tyresö kommun.....	4
Barn och unga.....	4
Omsorg och tillgänglighet.....	5
Vårt Tyresö – en klimatsmart och miljövänlig kommun	5
En bostad för alla	6
Kultur för alla	6
Verksamhetsområden.....	7
Verksamhetsområde 1: Förskolan och pedagogisk omsorg	7
Verksamhetsområde 2: Grundskolan, särskolan och fritidshem	7
Verksamhetsområde 3: Individ- och familjeomsorg	8
Verksamhetsområde 4: Omsorg om personer med funktionsnedsättning.....	9
Verksamhetsområde 5: Äldreomsorg.....	10
Verksamhetsområde 6: Gymnasieskola.....	11
Verksamhetsområde 7: Vuxenutbildningen.....	13
Verksamhetsområde 8: Arbete och integration	13
Verksamhetsområde 9: Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	14
Verksamhetsområde 10: Plan och exploatering.....	15
Verksamhetsområde 11: Väghållning och park.....	16
Verksamhetsområde 12: Miljö och trafik	16
Verksamhetsområde 13: Vatten och avlopp	17
Verksamhetsområde 14: Renhållning	17
Verksamhetsområde 15: Bygglövsverksamhet	17
Verksamhetsområde 16: Näringsliv	17
Verksamhetsområde 17: Gemensamma verksamheter	17
Verksamhetsområde 18: Kommunalförbund.....	19
Verksamhetsområde 19: Politisk verksamhet	19
Verksamhetsområde 20. Tyresö Bostäder	19
Investeringsprogram och upplåning.....	21
Bilaga 1 – Förslag på besparingar i budgeten 2020	22
Kommentarer till Bilaga 1	22
Bilaga 2 – Förslag på förstärkningar av driftbudgeten 2020	24
Varje krona dit den ska	25

Förslag till beslut

- Punkt 1 Utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,95 per skattekrona enligt Vänsterpartiets förslag.
- Punkt 2 Vision, fokusområden och strategiska mål för mandatperioden 2020-2022 fastställs i enlighet med Vänsterpartiets förslag.
- Punkt 3 Särskilda uppdrag fastställs enligt Vänsterpartiets förslag.
- Punkt 4 Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 fastställs enligt Vänsterpartiets förslag (se bilaga 1-2).
- Punkt 5-15 och 17 Vänsterpartiet tar ställning till punkt efter punkt.
- Punkt 16 Kommunfullmäktige beslutar att borgensavgiften för Tyresö Bostäder beräknas enligt de regler och föreskrifter som gäller.
- Punkt 18 I övrigt godkänna Vänsterpartiets förslag till kommunplan.

Inledning

För ett jämlikt och solidariskt Tyresö!

Vänsterpartiet ser att samhället är fullt av möjligheter. Vi vill bygga ett samhälle där var och en tillåts växa till sin fulla potential, där vi tar hand om varandra och vår miljö. Det som idag verkar omöjligt kan omsättas i verklig politik i morgon. Tyresös historia visar oss att förändring både är önskvärt och möjligt.

Vänsterpartiet arbetar för att fler ska finna ett hem i Tyresö. Här ska studenter, pensionärer, människor mitt i livet och människor från världens alla hörn kunna mötas för att gemensamt skapa sig en tillvaro präglad av solidaritet, gemenskap och ömsesidig respekt. Här, i allas vårt Tyresö, finns ingen plats för rasism eller diskriminering baserad på sexualitet, religion, funktionsnedsättning eller könsidentitet. Grunden för vårt Tyresö är jämlikhet.

I en jämlik kommun kan frihet och möjligheter blomma ut. Vänsterpartiet vill ha frihet för barn att växa upp i trygghet, frihet till ett gott och meningsfullt arbetsliv med bra lön samt frihet till en värdig ålderdom med en rättvis pension. Men det är bara tillsammans vi kan bygga ett sådant samhälle. Det är så vi visar solidaritet.

Vår gemensamma välfärd är idag underfinansierad och detta beror främst på att de stora skattesänkningar som skett på nationell nivå minskat utrymmet för stöd till kommunerna. En ökad statlig progressiv skatt skulle kunna öka bidragen till landets kommuner, men den nuvarande regeringen visar inga tecken på att vilja förändra den statliga skatten. Vänsterpartiet önskar att även kommunalskatten var progressiv, men så är det inte. Inför 2019, höjdes kommunalskatten i Tyresö med 45 öre. Eftersom varje höjning slår hårdast mot medel- och låginkomsttagare, anser vi det inte möjligt med ytterligare höjning 2020. I vårt budgetalternativ 2020 har vi därför valt att göra besparingar inom administrationen för att kunna genomföra våra mest prioriterade satsningar.

Att bygga ett samhälle där alla tillåts bidra efter förmåga och ges stöd efter behov är verkligen ett stort åtagande. Varje krona ska dit den bäst behövs. Ändå vet vi att det bara är då som människor kan leva fria och rika liv, därför drömmer vi inte om något mindre, därför är vi socialister och feminister.

Vänsterpartiets vision för Tyresö kommun

Barn och unga

Tyresö kommun ska vara ett föredöme när det gäller att leva upp till FN:s barnkonvention. Vi arbetar för att alla barn ska få det stöd de behöver för att kunna klara av grundskolan med fullständiga betyg. Vi vill därför satsa på tidiga stödinsatser med utökade s.k. lärostudier och undervisning i små grupper för de elever som har svårt att hänga med i ordinarie undervisning. Elever, som behöver elevassistenter, ska garanteras detta. Barn till nyanlända med utländsk bakgrund ska kunna få stöd genom inskolningsgrupper och inte placeras direkt i ordinarie klasser. Vi vill utjämna de socioekonomiska skillnaderna genom att se till att största delen av stödet kommer till de skolor som har störst behov och se till alla dessa

skolor får de allra mest kvalificerade lärarna. Självklart kommer vi under mandatperioden också att anställa en barnombudsman eftersom FN:s barnkonvention kommer att bli lag.

Vi vill utveckla vårt gymnasium till ett väl utrustat yrkestekniskt gymnasium. Vi ser fortfarande tanken med att skapa ett kunskapscenter, Kompassen, som en realistisk möjlighet. Under ett tak ska Kompassen rymma nationella, introduktions- och språkin introduktionsprogram, gymnasiesärskola, Centrum för arbete och integration, vuxenutbildning, Second Chance School. Tyresö gymnasium ska helt enkelt utvecklas att bli en kompass för utbildning och kultur i vår kommun. Språkin introduktionsprogrammet måste följa de timantal som står i läroplanen – inte som nu då enbart 15 timmars undervisning ges.

Omsorg och tillgänglighet

Vår hemtjänst ska utvecklas så att våra äldre och funktionsnedsatta ska kunna bo kvar hemma så länge de önskar. Det ska finnas möjligheter att mot en rimlig summa få hjälp med sådant som normalt inte ingår i hemtjänsten, till exempel snöskottning, trädgårdsskötsel, praktiskt hjälp i hemmet och mindre snickeriarbeten. Enklare tjänster såsom städning, tvätt och inköp ska kunna fås lättare, utan en full biståndsbedömning. Vi måste snarast planera för fler platser i särskilt boende, så att de motsvarar efterfrågan och vi inte behöver köpa dyra platser i andra kommuner. Det finns ett stort behov av att utveckla så kallade mellanboenden – till exempel biståndsbedömt trygghetsboende – med hyresrätt till en rimlig kostnad. Tyresö ska ha flera Träffpunkter där det erbjuds social samvaro, fysisk aktivitet m.m. De som vårdar en anhörig ska få stöd genom att erbjudas avlastning/växelvård och kvalificerad rådgivning från en anhörigkonsulent.

Tyresö kommun ska utreda och åtgärda att full tillgänglighet råder i samtliga av kommunens lokaler och dess närmiljö. Kommunen ska också aktivt arbeta för att fler personer med funktionsnedsättningar kan få arbete inom den kommunala verksamheten.

Vårt Tyresö – en klimatsmart och miljövänlig kommun

En väl utarbetad miljöpolitik är en förutsättning för ett hållbart Tyresö. Vi vill se större satsningar på kollektivtrafiken och på gång- och cykelbanor. Vi vill se en samlad genomgång av behovet av utbyggnad av gång- och cykelbanor vad gäller belysning, skyltning, skötsel av växtlighet och cykelparkeringar. Vi behöver också fler så kallade infartsparkeringar. Vi vill att kommunen ska ha en jämställd snöröjning, som innebär att man plogar gång- och cykelbanor före bilvägar. Skolor, förskolor, äldreboenden, vårdcentralen ska prioriteras vid snöröjning. Alla kommunens utemiljöer ska vara lättillgängliga och anpassade för människor som på grund av ålder eller funktionsnedsättning kan ha svårt att ta sig fram. Vi vill att kommunen snarast ska tillsätta en tjänst som tillgänglighetsrådgivare för att bevaka att kraven på tillgänglighet alltid uppfylls. Våra grönområden och den biologiska mångfalden ska bevaras och nya bostäder ska i första hand byggas på redan hårdgjorda ytor. Hållbarhetsutskottet ska snarast ta fram en plan för att minska utsläppen av växthusgaser till en hållbar nivå. Det behövs en omställningsplan med tydliga mål, tidsplaner och konkreta åtgärder.

En bostad för alla

Vi behöver fortsätta bygga bostäder i Tyresö med minst 400 bostäder per år och vårt mål är att 50 % av dessa ska upplåtas med hyresrätt. Kötiden i Tyresö Bostäders bostadskö är lång, minst 8-9 år, till vissa områden betydligt mer. Vi arbetar för att på riksplanet få till stånd ökade statsbidrag för att kunna bygga hyreslägenheter med rimliga hyror. Idag har många ungdomar varken råd eller möjlighet att kunna flytta hemifrån i brist på hyreslägenheter och alltför höga hyreskostnader. All stadsplanering ska ses i ett genusperspektiv, vilket är ett självklart krav för ökad trygghet och jämställdhet. Även barnperspektivet ska beaktas vid all stadsplanering. Kommunens utemiljöer behöver givetvis också vara tillgänglighetsanpassade så att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta sig fram.

Kultur för alla

Tyresö kommun är känt för sitt rika och väl fungerande kultur- och friluftsliv med ett stort utbud av aktiviteter och många engagerade kultur- och idrottsföreningar. Under många år har vi i Vänsterpartiet arbetat för att en kommun med värdighet också ska ha ett kulturhus, Vi vill att vi under den här mandatperioden planerar för ett kulturhus i centrumnära läge och vi har själva föreslagit en utredning om Vattenfalls byggnad kan byggas om till ett Kulturhus.

Verksamhetsområden

Verksamhetsområde 1: Förskolan och pedagogisk omsorg

Förskolan lägger grunden för varje barns utbildning. Forskning visar att förskolan är ovärderlig för barns kunskaps- och språkutveckling liksom för utvecklingen av det sociala samspelet. Förskolan är också en förutsättning för att både kvinnor och män ska kunna förena föräldraskap med arbete. Genom statsbidrag från regeringen har förskolans alltför stora barngrupper kunnat minska, vi vill att det arbetet fortsätter under de kommande åren.

Utifrån Vänsterpartiets feministiska grundsyn är det självklart viktigt att på ett tidigt stadium motverka stereotypa könsroller och det sker bäst redan i förskolan, något som också står skrivet i förskolans läroplan.

Vi skapar "genus" varje dag och uppdelning i kvinnligt och manligt är något som vi alla gör, oftast utan att vara medvetna om det. Genus är ett nyckelbegrepp för att förstå hur ojämställdhet och jämställdhet uppstår. Om vi vill skapa ett mer jämställt samhälle måste vi börja med att medvetandegöra våra barn redan i tidiga åldrar. Vi vill därför att barn- och utbildningsförvaltningen prioriterar om i tjänstemannastaben, så att åtminstone en genuspedagog kan anställas redan under 2020.

Verksamhetsområde 2: Grundskolan, särskolan och fritidshem

En likvärdig skola för ökad kunskap

Alla elever ska ha samma rätt till kunskap, lärande och utveckling oavsett bakgrund och förutsättningar. Alla elever ska kunna lita på att de går i en bra skola.

De senaste decennierna har utvecklingen gått åt fel håll. Skolan har gått från att vara en klassutjämnare till att vara en klassförstärkare. Undersökningar visar att likvärdigheten i den svenska skolan har försämrats sedan slutet av 1990-talet. Skillnaderna i resultat och kunskaper har ökat mellan elever, skolor och kommuner. I dag har inte alla elever samma rätt till kunskap i praktiken.

Vänsterpartiet arbetar för att alla elever ska ges samma förutsättningar och vill ha en likvärdig skola i vår kommun och i Sverige. Vårt motto är *EN SKOLA FÖR ALLA*. Tyvärr kan vi se att även våra grundskolor i Tyresö är segregerade genom att de uppvisar stora skillnader i elevernas skolresultat. Vi måste därför satsa extra medel till de skolor som har sämst resultat och det gör vi bland annat genom att höja det sociodemografiska stödet samt kräva en utvärdering om vi använder rätt urvalskriterier vid fördelning av stödet.

Vi vill också att kommunen undersöker kostnaderna för att starta upp en fast vikariepool för att underlätta kontinuiteten i undervisningen.

Sedan ett antal år tillbaka har Tyresö kommun infört den så kallade "inkluderingen" av elever med särskilda behov. Det innebär att vissa specialklasser och mindre grupper lades ned. Vi vet i dagsläget att det centrala tilläggsbelopp/verksamhetsstöd som våra grundskolor

kan ansöka om för stöd till vissa elever inte räcker till. I vårt budgetförslag föreslår vi en höjning av det centrala stödet, så att fler elever kan få stödundervisning och fler specialpedagoger anställas. Vänsterpartiet ha i en motion krävt en ordentlig utvärdering av "inkluderingen" av elever för att få kunskap om hur de klarar av undervisningen.

Ett problem för våra grundskolor är att hyreskostnaden numera är inbakad i den skolpeng, som betalas ut lika för varje elev. Det gör våra grundskolor känsliga för förändrat elevantal – minskat antal elever ger mindre skolpengar. Vi vill därför att förvaltningen tillsammans med fastighetskontoret gör en utvärdering av hyressättningssystemet i syfte att hitta en lösning som inte är lika konjunkturkänslig.

Särskilda uppdrag

- Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda urvalskriterierna för det sociodemografiska tillägget.
- Barn- och utbildningsförvaltningen får i uppdrag att utvärdera konsekvenserna av inkluderingen av alla elever i ordinarie klasser.
- Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att tillsammans med fastighetskontoret utvärdera modellen med hyressättning i syfte att hitta en mindre konjunkturkänslig modell.

Verksamhetsområde 3: Individ- och familjeomsorg

Vänsterpartiet i Tyresö vill förstärka individ- och familjeomsorgen främst genom att rikta in oss på utökade, förebyggande insatser för barn och unga. Förebyggande arbete kostar initialt, men kommer att i framtiden innebära stora besparingar vad gäller institutionsvård, familjehemsplaceringar m.m. Det mobila teamet, som gör ett fantastiskt arbete ute på våra grundskolor, måste förstärkas och få möjlighet att arbeta förebyggande även i förskolan. Ju tidigare insatser desto bättre framtida resultat. Allt fler barn och unga mår psykiskt dåligt och barn till föräldrar som lider av psykisk ohälsa eller som är missbrukare behöver få stöd tidigt. Vi vill under mandatperioden öppna ett nytt familjecenter/central, som vi i Tyresö tidigare så framgångsrikt hade. Utredningar gällande barn och unga måste kunna klaras av inom lagstadgad tid. Därför förstärker vi ovanstående insatser i vårt budgetförslag 2020.

Socialekreterarna behöver ha en bra arbetsmiljö. Hög arbetsbelastning, hög personalomsättning och dålig psykosocial arbetsmiljö är vardag för många socialekreterare, vilket gör yrket svårrekryterat. Vi vill att Tyresö kommun tar krafttag för att göra Förvaltningen för liv och hälsa till en attraktiv arbetsplats, där medarbetarna stannar kvar. Därför vill vi utreda möjligheterna med förkortad arbetstid inom åtminstone något område.

Särskilda uppdrag:

- Förvaltningen får i uppdrag att skyndsamt utreda hur förebyggande/uppsökande insatser för barn och unga på bästa sätt kan förstärkas.
- Förvaltningen för liv och hälsa får i uppdrag att ta fram ett förslag på verksamhet inom området som kan vara lämplig för att prova 6-timmars arbetsdag.

Verksamhetsområde 4: Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Vi har länge arbetat aktivt för att kommunen ska vara en tillgänglig och en välanpassad kommun för alla, oavsett eventuell funktionsnedsättning. I grunden handlar tillgänglighet om demokrati och mänskliga rättigheter.

Prognosen för en ökning av insatser inom området funktionsnedsättning är idag ca 4 % per år. Det är viktigt att vi har en god framförhållning och planerar för bostäder, daglig verksamhet m.m. så att ett aktivt deltagande i samhället kan ske. Det resulterar i minskade kostnader för kommunen i färre köpta platser, uteblivna viten och att vi inte går miste om ersättningar från Lag om utjämning av kostnader (SFS 2008:342). Men, framför allt så undviker vi ett onödigt lidande för både brukare och anhöriga.

Det är bra att två efterlängtade gruppboenden kommer att vara klara 2020. Vi satsar på bättre kvalitet och ökad bemanning i gruppboendena för personer med funktionsnedsättningar.

En stor del av omsorgen bärs upp av anhöriga, ett oavlönat arbete som främst utförs av kvinnor. De anhöriga har rätt till anhörigstöd genom olika insatser t ex korttidsboende och även kvalificerat stöd av en anhörigkonsulent.

Att digitalisera verksamheten är nödvändigt både för brukare och personal. Det utvecklas exempelvis många appar för personer med intellektuell funktionsnedsättning, autism och de med kommunikationssvårigheter. Brukare ska ha tillgång till bredband på gruppboendena. Det gagnar även personalen i deras arbete.

För att stoppa utförsäljningen av välfärden säger vi nej till att kommunen tillämpar lagen om valfrihet (LOV). Vid upphandling av verksamheter ska istället Lagen om offentlig upphandling (LOU) tillämpas, vilket gör det möjligt för kommunen att komma in med ett anbud i egen regi.

Biståndshandläggare behöver ha en bra arbetsmiljö. Hög arbetsbelastning, hög personalomsättning och dålig psykosocial arbetsmiljö är vardag för många biståndshandläggare, vilket gör yrket svårrekryterat. Vi vill att Tyresö kommun tar krafttag för att göra Förvaltningen för liv och hälsa till en attraktiv arbetsplats, där medarbetarna stannar kvar. Därför vill vi utreda möjligheterna med förkortad arbetstid, 6-timmars arbetsdag, inom åtminstone något område.

Avtalet med Omsorgshuset som ska utföra personlig assistans går ut 2020. Vi tycker att verksamheten borde återgå i kommunal regi, det är en åsikt som också brukare och anhöriga uttryckt till oss. Personalen som är anställda i kommunen har bättre anställningsvillkor både när det gäller t ex semesterdagar, ersättning för jour och de får dessutom mer utbildning.

Särskilda uppdrag:

- Förvaltningen för liv och hälsa får i uppdrag att ta fram ett förslag på verksamhet inom området som kan vara lämplig för att prova 6-timmars arbetsdag.

- Äldre- och omsorgsnämnden får i uppdrag att se över upphandlingar så att LOU tillämpas i stället för LOV.

Verksamhetsområde 5: Äldreomsorg

Vi går mot en framtid där antalet äldre kommer att öka. Det ställer stora krav på att äldreomsorgen ges tillräckliga resurser för att klara den utmaningen. Det är viktigt att vi har en god framförhållning och i god tid planerar för bostäder m.m. Ingen ska behöva få plats på ett boende utanför kommunen om hen inte vill det.

En stor del av omsorgen bärs upp av anhöriga, ett oavlönat arbete som främst utförs av kvinnor. De anhöriga har rätt till anhörigstöd genom olika insatser som dagvård även för dem utan demens, korttidsboende och även kvalificerat stöd av en anhörigkonsulent.

En förutsättning för att äldreomsorgen ska kunna hålla hög kvalitet och vara likvärdig är att den drivs för att tillgodose de äldres behov och önsknings. Vinstdrivande företag har som syfte att tjäna pengar och bör därför inte få bedriva äldreomsorg med skattemedel om inte vinstuttagen begränsas. När äldreomsorgen bedrivs i offentlig regi kan varje skattekrona gå till ökad kvalitet och eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

För att stoppa utförsäljningen av välfärden säger vi nej till att kommunen tillämpar lagen om valfrihet (LOV). Vid upphandling av verksamheter ska istället Lagen om offentlig upphandling (LOU) tillämpas, som gör det möjligt för kommunen att komma in med ett anbud i egen regi.

Äldre ska ha inflytande över sin vardag och deras insatser måste anpassas efter deras behov och önskemål. Det börjar redan vid biståndsbedömningen och ska gälla oavsett om de har hjälp från hemtjänsten eller plats på ett äldreboende. Vi vill ha en generösare biståndsbedömning för de äldre och bibehålla omsorgstaxorna.

För att få mer inflytande, t ex när man behöver stöd i hemmet, vill vi införa en enklare hemtjänstservice utan biståndsbedömning. Ett väl fungerande system måste tillåta den äldre att själv bedöma hur hemtjänstens tid i så fall ska förläggas, kanske kan det handla om att ena dagen ta en fika för att nästa dag gå på en promenad. Tyresö skulle kunna ha ett team som kan göra enklare reparationsarbeten, trädgårdsarbete och liknande som ett komplement till ordinarie hemtjänst. Det är vår övertygelse att de människor som arbetat hela livet och som på ålderns höst behöver extra stöd förtjänar en omsorg av absolut högsta kvalitet och att deras åsikter och behov ska tillgodoses.

De äldre i Tyresö ska självklart ha rätt till ett tryggt och tillgängligt boende oavsett om de har ekonomiska resurser eller inte. De senior- och trygghetsboenden som byggts är antingen bostadsrätter eller hyresrätter med mycket hög hyra. Alla boenden ska ge tillgång till bredband. Den svåra platsbristen på äldreboendena har lett till att man numera ofta behöver vara i mycket stort behov av omsorg för att få en plats. Det har byggts alldeles för få äldreboenden och fortfarande saknas boenden helt för personer som önskar bo kvar i östra Tyresö.

Mötesplatser där det finns t ex social gemenskap, tillfälle till fysisk aktivitet och kulturella aktiviteter är enligt forskningen en god förebyggande verksamhet. Tyresö behöver 2-3 sådana mötesplatser utspridda i kommunen. Varför inte ha dessa i samma lokaler som ungdomarna nyttjar? De äldre har aktiviteter på dagtid och ungdomarna på kvällstid. Personalkontinuiteten inom äldreomsorgen är av stor vikt för att garantera en trygg och lugn miljö för de äldre, därför krävs en god personalpolitik och ett aktivt utvecklingsarbete med fokus på vidareutbildning och digitalisering som kan minska arbetsbördan. En annan viktig fråga för att öka attraktiviteten och säkra goda arbetsvillkor för de anställda är en översyn av anställningsgraden. Heltid ska garanteras som en rättighet och osäkra anställningsformer så som allmän visstid bör undvikas.

Biståndshandläggare behöver ha en bra arbetsmiljö. Hög arbetsbelastning, hög personalomsättning och dålig psykosocial arbetsmiljö är vardag för många biståndshandläggare, vilket gör yrket svårrekryterat. Vi vill att Tyresö kommun tar krafttag för att göra Förvaltningen för liv och hälsa till en attraktiv arbetsplats, där medarbetarna stannar kvar. Därför vill vi utreda möjligheterna med förkortad arbetstid, 6-timmars arbetsdag, inom åtminstone något område.

Särskilda uppdrag:

- Äldre- och omsorgsnämnden/förvaltningen får i uppdrag att utarbeta rutiner för enklare hemtjänst utan biståndsprövning och kostnader för ett team som utför enklare tjänster i hemmet.
- Förvaltningen för liv och hälsa får i uppdrag att se över och utveckla dagvården för äldre. Eventuell kan samordning med lokaler för ungdomars fritidsverksamhet göras. Detta uppdrag kan gärna ske i samarbete med pensionärsorganisationerna.
- Förvaltningen för liv och hälsa får i uppdrag att ta fram ett förslag på verksamhet inom området som kan vara lämplig för att prova 6-timmars arbetsdag.
- Äldre- och omsorgsnämnden får i uppdrag att se över upphandlingar så att LOU tillämpas i stället för LOV.

Verksamhetsområde 6: Gymnasieskola

Under förra mandatperioden lade den helborgerliga alliansen ner alla högskoleförberedande program på Tyresö Gymnasium. Det har inneburit att Tyresö Gymnasium idag är ett renodlat yrkesgymnasium där unga människor kan utbilda sig till ett framtida yrke. På skolan finns, förutom de yrkesförberedande utbildningarna också introduktionsprogram, yrkesintroduktion, gymnasiesärskola och Second Chance School. Ett av de största programmen är introduktionsprogrammet dels därför att många grundskoleelever inte är behöriga att söka till gymnasiet och dels för att många ensamkommande ungdomar av olika skäl sökt sig till Tyresö Gymnasium.

På Tyresö Gymnasium finns cirka 500 elever i alltför stora lokaler. Att skolan tvingas betala hyra för lokaler den inte använder är en av orsakerna till varför skolan går med underskott och har gjort så i flera år. Underskottet har förstas ställt stora krav på skolans personal som

trots negativa ekonomiska resultat verkligen arbetar hårt och engagerat för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till och som behövs för att ge dem en bra start.

Lokalerna är mycket nedslitna och omoderna. Skolan behöver ett lyft! Ett sådant lyft är den vision om Kompassen som presenterats av Förvaltningen för liv och hälsa. Kompassen ska vara ett centrum för utbildning där högskola, arbetsmarknad, lokala företag, intresseorganisation och föreningslivet kan mötas under innovativa förhållande och under ett tak där nya tankar trivs.

Yrkesintroduktionen på Tyresö Gymnasium

För de elever som inte har fullständiga betyg från grundskolan finns introduktionsprogrammet där de kan läsa in de betyg som saknas. Sedan något år har samma möjlighet erbjudits de elever som vill gå en yrkesinriktad utbildning men inte har fullständiga betyg för de nationella yrkesprogrammen. Programmet kan leda till behörighet på ett yrkesprogram. Mottot för yrkesintroduktionen är anställningsbarhet så att eleverna så fort som möjligt kan komma ut i arbetslivet.

På yrkesintroduktionen på gymnasiet studerar ungdomar med ofullständiga betyg från grundskolan, nyanlända elever som har svenska som andra språk och ensamkommande ungdomar som kom till Sverige under 2015. Många av eleverna i den sistnämnda kategorin har fått tillfälliga uppehållstillstånd med stöd av den nya gymnasielagen. De har tillfälliga uppehållstillstånd i först 13 månader som kan förlängas med ytterligare 13 månader. Villkoret för att därefter kunna få uppehållstillstånd är att de har studerat oavkortat på gymnasiet och inom sex månader efter skolans slut får en fast anställning som vara minst 2 år.

För eleverna med tillfälliga uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen gäller förstås att de ska vara anställningsbara men först efter två år. Om de tvingas ut i arbetslivet för tidigt kan de komma att tvingas lämna landet.

Enligt Skolverket ska eleverna på yrkesintroduktionsprogrammet ha rätt till en minsta garanterad undervisningstid på 23 timmar i veckan, vilket motsvarar heltidsstudier och också undervisningstiden på gymnasieskolans yrkesprogram. Skolverket säger: "Eftersom introduktionsprogrammen har olika syften ska innehållet i utbildningen, och därmed undervisningen, utformas utifrån elevens behov och i linje med den plan för utbildning som huvudmannen upprättat."

I dag har eleverna på yrkesintroduktionen inte en undervisningstid på 23 timmar. Undervisningstiden ligger på närmare 15 timmar i veckan. En stor del av undervisningen är praktisk undervisning i det yrke de utbildar sig till, vilket innebär att det blir få timmar över för svenska, matematik och engelska. De ensamkommande ungdomarna har dessutom oftast minimal studievana från hemlandet.

Det i sin tur kan leda till att vi utbildar en grupp unga människor som inte kommer att kunna ta till sig litteratur, teater eller andra kulturella områden. Det blir också så och så med anställningsbarheten då det på de flesta arbetsplatser krävs att man kan prata svenska, att man kan beräkna till exempel hur många procent av en viss färg som behövs för att bryta det

vita till Stockholmsvitt eller att man har tillräckligt med kunskap i engelska för att kunna läsa en manual på det språket.

Vänsterpartiet menar därför att antalet timmar i svenska som andra språk, matematik och engelska måste utökas för att dessa elever ska dels bli anställningsbara och dels få en möjlighet att i vuxen ålder kunna leva och verka i samhället. Vi avsätter därför resurser för detta i vår budget.

Elevhälsovården på Tyresö Gymnasium.

Den psykiska ohälsan bland ungdomarna ökar vilket ställer stora krav på elevhälsovården. Många av eleverna lider av posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) orsakat av den flykt genom många länder som de gjort. Andra elever har behov av att få prata med en vuxen som har möjlighet att lyssna och som har tystnadsplikt.

Vänsterpartiet menar därför att kuratorstjänsterna på Tyresö Gymnasium måste utökas med minst en halvtid.

Om detta må vi berätta

För att eleverna ska få en ökad förståelse av konsekvenserna av antisemitism, fascism och rasism föreslår Vänsterpartiet att en årskurs på gymnasiet åker till Auschwitz Birkenau. Vi avsätter därför medel i vår budget för detta.

Verksamhetsområde 7: Vuxenutbildningen

I Tyresö är det skillnad på lärarlönerna beroende på i vilken skolform läraren undervisar. Bäst betalda är lärarna på grundskolan, därefter kommer lärarna på gymnasiet och lägst lön har lärarna på C3L. Vi avsätter vi medel för ett kommunalt läraryft för C3L:s lärare.

Verksamhetsområde 8: Arbete och integration

Centrum för Arbete och Integration (CAI) erbjuder arbetslösa stöd, vägledning och praktik för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Man bedriver olika verksamheter där personer kan arbetsträna eller rehabiliteras. Integrationsenheten tar emot nyanlända eller invandrade personer för att underlätta deras integration i samhället. Etableringscentrum för nyanlända har arbetat framgångsrikt för att nyanlända så snart som möjligt ska komma ut till arbete eller studier. För att intensifiera det arbetet än mer behöver etableringscentrum förstärkas med ytterligare en vägledartjänst.

Feriearbete för alla

En viktig inkörsport till arbetslivet är ofta sommar- eller feriejobben samtidigt som de håller ungdomarna borta från sysslolöshetens konsekvenser. Feriejobben måste bli fler och gälla fler åldersgrupper. Vi noterar med tillfredsställelse att den styrande minoriteten i sin kommunplan 2020-2022 förslår ett extra anslag till feriearbetena.

På gymnasiets språkinträdning går unga som befinner sig i en asylprocess, d.v.s. de söker uppehållstillstånd i Sverige. Det gör att dessa ungdomar inte kan arbeta och få lön utan ett

särskilt undantag från kravet på arbetstillstånd, något som väldigt få erhåller därför att kraven från Migrationsverket är så höga. Men dessa elever kan praktisera utan lön. Att få en praktikplats inom det yrke som man vill ha i framtiden vore synnerligen önskvärt för dessa ungdomar. Vänsterpartiet vill därför att arbetsmarknads- och socialnämnden ger CAI i uppdrag att undersöka möjligheten att ordna praktikplatser dels i den kommunala verksamheten men också i näringslivet som dessa ungdomar kan söka till.

Särskilda uppdrag

- Arbetsmarknads och socialnämnden får i uppdrag att undersöka möjligheten att ordna praktikplatser som ungdomar i asylprocessen kan söka till.

Verksamhetsområde 9: Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Kultur- och Fritid

Vänsterpartiet har länge drivit frågan om ett kulturhus i Tyresö. Vi anser att det är viktigt att det byggs på kommunal mark och att det är ett kulturhus för alla kommunens invånare. Det är också viktigt att det ligger nära själva Tyresö Centrum. Vänsterpartiet har i en motion föreslagit en utredning om Vattenfalls hus ska byggas om till kulturhus. Ett annat alternativ är att bygga ett helt nytt kulturhus invid föreningsgården Kvarnhjulet. Det är också av största vikt att en grupp av representanter för föreningslivet, Tyresös invånare och de politiska partierna diskuterar innehållet i det blivande kulturhuset. Vårt motto är att "kultur ska generera mer kultur och inte mer pengar". Kultur skapas av oss människor tillsammans, inte av dem som enbart tänker på att göra en ekonomisk vinst.

Särskilda uppdrag:

- Kultur- och fritidsnämnden uppdras att utreda kostnaderna för att erbjuda ett avgiftsfritt "sommarkollo" för barn och unga.
- Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att utreda var ett kulturhus kan placeras i Tyresö samt preliminära kostnader för detta.

Kulturskolan

Det är positivt att så många barn och ungdomar söker sig till Kulturskolan. Vänsterpartiet arbetar för att ha en 0-taxa till Kulturskolan på sikt så att alla barn och ungdomar ska kunna delta i Kulturskolans aktiviteter oavsett föräldrarnas ekonomiska situation. Vi föreslår som ett första steg en sänkning av avgifterna.

Fritidsgårdar

Vänsterpartiet ser värdet av en god och givande fritid för våra barn och ungdomar. Fritidsgårdarna ger alla besökare möjligheten att umgås och prova nya aktiviteter i en sund miljö med goda vuxna förebilder. Vi vet via forskningen att varje krona i denna verksamhet är en investering som betalar sig själv i längden i form av minskad psykisk ohälsa, missbruk och kriminalitet. Det är klart den mest kostnadseffektiva investeringen i våra ungas framtid.

Vi motsätter oss tanken att bedriva fritidsgårdar i privat regi. Det är avgörande att verksamheten drivs med ungdomarnas bästa som främsta mål. Detta är omöjligt att kombinera med privata vinstintressen.

Vi satsar extra pengar på ökad kvalitet på fritidsgårdarnas verksamhet genom att utöka fältverksamheten och trygghetsarbetet.

Särskilda uppdrag:

- Kommunstyrelsen tar fram en plan för att starta fler fritidsgårdar i olika kommundelar och öka öppettiderna på dem som redan finns.
- Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att upprätta en separat budget för fritidsgårdarnas fältverksamhet.

Bibliotek

Våra bibliotek är en viktig del av vårt deltagande i kulturlivet och ska ha generösa öppettider. Vi välkomnar därför att den styrande minoriteten nu kommer att fatta beslut om att biblioteket i Tyresö Centrum ska ha söndagsöppet, något som vi länge arbetat för.

Särskilda uppdrag:

- Kultur- och fritidsnämnden uppdras att utreda hur biblioteken kan ha en uppsökande verksamhet bland äldre, skolelever och befolkningen i övrigt.

Gratis möteslokaler för pensionärs- och handikappföreningar

Kultur- och fritidsnämnden bestämmer avgifterna till kommunens offentliga lokaler som olika föreningar kan hyra. Pensionärs- och handikappföreningarna har mycket knappa budgetar och därför föreslår vi att de nu ska få gratis tillgång till kommunens möteslokaler.

Särskilda uppdrag

- Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att alla oavsett funktionsnedsättningar och etnisk bakgrund ska få lättare att delta i kultur- och fritidslivet.

Verksamhetsområde 10: Plan och exploatering

Tyresö kommunfullmäktige har enhälligt antagit en översiktsplan för Tyresö 2035, där inriktningen är att vi ska bygga 300 nya bostäder årligen. Med tanke på den stora bostadsbrist och den långa bostadskö vi har idag, anser vi att 300 nya bostäder behöver utökas till 400 bostäder årligen den kommande mandatperioden. Dessutom arbetar Vänsterpartiet för att minst 50 % av all nybyggnation ska vara hyreslägenheter för att tillmötesgå efterfrågan främst bland våra ungdomar men även bland äldre. Tyresö kommun har tagit fram "Riktlinjer för bostadsförsörjning i Tyresö kommun". Vänsterpartiet anser att vi borde återgå till att årligen ta fram ett bostadsförsörjningsprogram.

Särskilda uppdrag

- Kommunen ska öka andelen bostäder med hyresrätter vid den årliga planeringen av bostadsförsörjningen i Tyresö kommun till minst 50 %.
- Kommunen ska utarbeta en plan för strategiska markförvärv.
- Hyresrätter som byggs av externa aktörer ska förmedlas via Tyresö bostäders kö.
- Kommunen ska kräva att anbud från entreprenörer innehåller minst 50 % hyreslägenheter i områden där det planeras flerfamiljshus.
- Vid all detaljplaneläggning ska kommunen beakta att "de gröna kilarna" bevaras på ett ekologiskt och friluftsförande sätt.
- Kommunen ska vid all detaljplaneläggning bevara naturstråk och naturområden inom minst 300 meter från bostäderna.

Verksamhetsområde 11: Vaghållning och park

- Tyresös gång- och cykelvägar ska fortsätta byggas ut med tydliga markeringar mellan gående och cyklister.
- Promenadstråken i kommunen ska ha fler parksoffor och bättre belysning.
- Arbetet med säkra skolvägar ska fortsätta.
- Tillgängligheten för funktionsnedsatta i utemiljön ska inventeras och förbättras.
- Kommunens snöröjning ska prioritera gång- och cykelvägar samt kommunens offentliga lokaler.

Verksamhetsområde 12: Miljö och trafik

- Kommunen ska årligen redovisa till kommunfullmäktige hur klimatstrategin efterlevs.
- Kommunen ska se över och skärpa kommunens klimat- och energimål.
- Konsumtionen av ekologiska livsmedel i vår kommun ska öka för att uppnå minst 75 % senast år 2025.
- Kommunen ska inrätta ett naturvårdsråd bestående av politiker, representanter för våra förvaltningar och föreningar.
- Naturpedagogernas verksamhet för barn och vuxna ska förstärkas.

Verksamhetsområde 13: Vatten och avlopp

Särskilda uppdrag

- Kommunen ska ta fram en vattenstrategi.
- Utredda en VA-taxa som syftar till att inte slösa med rent vatten genom att omfördela mellan fasta och rörliga avgifter.

Verksamhetsområde 14: Renhållning

Särskilda uppdrag

- Kommunen ska ta initiativ till att matavfallshanteringen i våra hushåll år 2025 uppgår till minst 75 %.
- Kommunen ska kräva åtgärder mot nedskräpningen vid uppsamlingsställen, samt se till att något av uppsamlingsställena blir tillgängligt även för funktionsnedsatta.
- Kommunen ska se till att alla kommunens verksamheter har möjlighet att källsortera.

Verksamhetsområde 15: Bygglövsverksamhet

Särskilt uppdrag

- Verksamheten ska uppnå i princip full avgiftsfinansiering i den del som ska avgiftsfinansieras.

Verksamhetsområde 16: Näringsliv

Särskilda uppdrag

- Verksamhetsområdet näringsliv uppdras ta fram en plan för hur man på bästa sätt ska kunna hjälpa företag som är eller vill bli arbetarkooperativ eller sociala företag. Verksamhetsområdet ska dessutom ha information om de ägande strukturerna och kunna bistå eventuella intressenter.
- Kommunen ska ta initiativ till att samverka med de lokala företagen för att åstadkomma en storskalig klimatomställning och minskade utsläpp.

Verksamhetsområde 17: Gemensamma verksamheter

Verksamhetsområdet är omfattande och har ansvar för en rad viktiga funktioner, t.ex. kommunens personalpolitik, upphandlings- och tillsynsverksamhet. Det är här det övergripande ansvaret finns för att säkra att det är attraktivt att arbeta inom kommunen.

Därför vill vi ställa höga krav på att kommunen tillämpar rättvisa löner och arbetar intensivt mot alla former av diskriminering. Vi vet att löneskillnaderna mellan kvinnor och män i

Tyresö kommun som helhet har ökat och vill att HR-avdelningen (Human Resource) undersöker hur kvinnornas respektive männens löneläge ser ut för de kommunalt anställda och, om så är fallet, tillsammans med de fackliga organisationerna tar fram åtgärder för att minska klyftorna. Sjukfrånvaron har under åren en ständigt ökande trend och här behövs kraftåtgärder och nya kreativa åtgärder för att minska denna. HR -kontoret får därför i uppdrag att snarast i samarbete med förvaltningarna utarbeta ett övergripande handlingsprogram för att minska sjuktalet. För att skapa trygghet och möjlighet till delaktighet för de anställda ska normen i kommunen vara tillsvidare anställningar och timanställningar ska förekomma endast i undantagsfall. En trygg anställning ger större delaktighet och kan också motverka sjukskrivningar. Kommunen ska aktivt verka för att anställa fler personer med funktionsnedsättning och annan etnisk bakgrund än majoritetssamhällets.

Särskilda uppdrag

- HR-avdelningen får i uppdrag att undersöka skillnader i lönesättning mellan kvinnor och män samt vid behov ta fram ett åtgärdsprogram i syfte att minska skillnaderna.
- HR-avdelningen får i uppdrag att tillsammans med förvaltningarna ta fram ett övergripande handlingsprogram med förslag till olika åtgärder för att minska sjuktalet bland våra anställda.

Eftersom Vänsterpartiet alltid värnar om kärnverksamheterna, föreslår vi en rad besparingar inom kommunens gemensamma förvaltning. Genom att spara på administrationen kan vi göra en mindre satsning på kärnverksamheterna med bibehållen s.k. god hushållning. Våra satsningar riktar sig till dem som har det tuffast i vår kommun. Vänsterpartiet omfördelar på så sätt pengar från kommunens centrala administration till den välfärd kommuninvånarna ska möta i sin vardag (se bilaga 1 med kommentarer).

Tillgänglighetsrådgivare/samordnare

Vänsterpartiet vill med rätta påstå att vi är det enda parti i Tyresö, som motionerar om frågor som rör funktionsnedsatta. Det är bland annat tack vare Vänsterpartiets enträgna arbete som Tyresö kommun har en tillgänglighetsplan.

Nu är det hög tid att ta nästa steg i tillgänglighetsarbetet och utöka de personella resurserna för att ytterligare stärka förvaltningarnas kunskap i dessa frågor. Idag finns det endast en tjänst på 25 %. Vänsterpartiet anser att den centrala administrationen bör kunna omfördela medel, så att tjänsten snarast kan omfatta minst 75 % av heltid.

Det är viktigt att poängtera att denna tjänst ska verka centralt gentemot samtliga förvaltningar och nämnder. Den tillgänglighetsplan som finns måste förankras och implementeras på ett sådant sätt att den ger avtryck i samtliga verksamheter. I slutändan handlar dessa frågor om demokrati och mänskliga rättigheter.

Återkommunalisering av verksamheter

Frågor som rör driftsform och ägande är viktiga. Tyresö kommun gör årligen upphandlingar av varor och tjänster för nära 8 mnkr kronor. Somliga av dessa upphandlingar anser vi vara

helt i sin ordning och Vänsterpartiet är inte motståndare till upphandlingar som garanterar såväl schysta arbetsförhållanden som en god kvalitet och service till invånarna. Däremot är vi kritiska till de strikt ideologiska upphandlingar som den tidigare styrande alliansen har ägnat sig åt.

I en tid då arbetet med klimatomställningen behöver intensifieras och de ekonomiska klyftorna behöver minska har kommunerna ett stort ansvar att upphandla ansvarfullt. Vänsterpartiet kommer även i fortsättningen att arbeta för att riktlinjerna för upphandlingar ska bli skarpare på dessa områden men vi kommer också att föreslå en högre grad av "egen regi anbud", alltså en återkommunalisering av somliga verksamheter. Exakt vilka verksamheter detta rör sig om är alltid en fråga för prövning men exempelvis städ- och avfallsverksamheterna är tjänster som har återkommunaliserats av andra kommuner med framgång. Vi vill även framhålla möjligheten att ytterligare samarbeta med de övriga södertörnskommunerna för utförandet av somliga tjänster. Självklart vill vi också avskaffa LOV inom omsorgen om äldre och funktionsnedsatta.

Verksamhetsområde 18: Kommunalförbund

Inga kommentarer.

Verksamhetsområde 19: Politisk verksamhet

Särskilda uppdrag

- Införa obligatoriska praktikveckor där kommunalråden arbetar ute i verksamheterna.
- Ta fram en ambitiös plan för ökat valdeltagande. Exempelvis bör metoden med mobila vallokaler testas i områden med lågt valdeltagande.
- Starta upp med öppna nämndsammanträden för invånarna.
- Införa ungdomsfullmäktige.
- Undersöka möjligheterna att ha "medborgardialoger" om större investeringar, till exempel idrottsanläggningar, kulturhus, nya skolor och äldreboenden.
- Utveckla Tyresöinitiativet.

Verksamhetsområde 20. Tyresö Bostäder

Vänsterpartiet anser att minst hälften av de bostäder som byggs i Tyresö ska vara hyresrätter. Det underlättar för dem som inte har råd att köpa sina bostäder. För att motverka segregation i boendet ska kommunen i sitt ägardirektiv till Tyresö Bostäder ange att företaget ska bidra till integration och mångfald. Det kan handla om blandade upplåtelseformer, mötesplatser för sociala aktiviteter, lekplatser för barnen och tillgång till grönområden.

I ägardirektivet till Tyresö Bostäder ska också anges att inga hyresrätter ska omvandlas till bostadsrätter. Att sälja ut delar av bostadsbeståndet för omvandling till bostadsrätter är inte försvarbart. Det bidrar till att hyrorna i beståndet höjs generellt. Tyresö kommun behöver alla hyresrätter för att bevara mångfalden i upplåtelseformerna. Med en bostadskö på nära 30 000 personer och lång kötid är det viktigt att de bostäder som erbjuds är möjliga att hyra för dem med låg inkomst.

Som ett led i de miljöpolitiska mål som är satta för Tyresö Bostäder anser Vänsterpartiet att minst ett lågenergihus ska byggas, senast under 2021.

Tyresö Bostäder ska inleda ett aktivt arbete för att pressa byggkostnaderna och hålla nere kostnader för omfattande renoveringar. Det lyckade projektet med Temyntan visar att det är möjligt att pressa byggkostnaderna och därmed också hyrorna genom att till exempel bygga KomBo hus.

Tyresö Bostäder ska avsätta medel för kommande underhåll av fastigheterna så att inte hyresgästerna drabbas av plötsliga hyreshöjningar vid renoveringar och underhåll.

Tyresö kommun ska följa de regler och föreskrifter som finns för den avgift som Tyresö Bostäder betalar för att kommunen går i borgen för bostadsbolaget vid banklån. En högre avgift inverkar negativt på hyresnivåerna. Nuvarande beräkning av borgensavgiften lämnar öppet för att beskatta allmännyttans hyresgäster för att finansiera andra underskott i budgeten.

Särskilda uppdrag:

- Kommunfullmäktige skriver in i ägardirektivet till Tyresö Bostäder att inleda ett aktivt arbete för att pressa byggkostnaderna utan att göra avkall på kvaliteten för att därigenom också kunna ge små byggföretag möjligheter att komma med offerter.
- Kommunfullmäktige skriver in i ägardirektivet till Tyresö Bostäder att inga hyresrätter i beståndet får omvandlas till bostadsrätter.
- Kommunfullmäktige ger Tyresö Bostäder i uppdrag att verka för hållbarhet och mångfald vid planering av nya områden.
- Kommunfullmäktige ger Tyresö Bostäder i uppdrag att undersöka möjligheterna att starta ett upphandlingsförbund för att pressa kostnaderna vid större renoveringar.
- Kommunfullmäktige ger Tyresö Bostäder i uppdrag att undersöka möjligheterna att avsätta medel för underhåll och renovering.
- Kommunfullmäktige beslutar att borgensavgiften för Tyresö Bostäder beräknas enligt de regler och föreskrifter som gäller.

Investeringsprogram och upplåning

Tyresö kommun har inför de kommande åren stora investeringsbehov. Under alliansens tid ökade investeringarna kraftigt och därmed också kommunens upplåning. Samtidigt kan vi se att de medel som står till förfogande genom olika statsbidrag, skatter och avgifter får allt svårare att räcka till driftbudgeten, varför verksamheterna under många år tvingats till nedskärningar. Ökade investeringar innebär ökade räntor, som belastar driftbudgeten. I ett sådant läge är det viktigt att prioritera det allra viktigaste och för vår del är det självklart att det är investeringar i kärnverksamheterna.

En del av den utökade upplåningen beror självklart på att Tyresö kommun nu äntligen kommit igång med att bygga bostäder på allvar, vilket ställer krav på utbyggnad av platser i förskola, skola och fritidshem. Det är i hög grad aktuellt med fler hyreslägenheter eftersom ca 30 000 människor står i vår bostadskö. Den ökande andelen äldre i kommunen kommer också att ställa krav på kommunen att bygga ut äldreomsorgen för att våra äldre ska få en trygg ålderdom med god omvårdnad. Kostnaderna för att bygga nya äldreboenden finns inte med i investeringsprogrammet eftersom det är privata byggherrar som ska få uppdragen. Men det är inte så enkelt att det inte kostar någonting, eftersom kommunen kommer att få betala för de köpta platserna – en kostnad som kommer att belasta driftbudgeten.

Vänsterpartiet har tagit del av det investeringsprogram som föreslås 2020-2022 och anser att det är nödvändiga satsningar på bostadsbyggande, förbättrad infrastruktur, förskolor och äldreboenden samt gruppboenden enligt LSS. Vi kommer därför att yrka bifall till det investeringsprogram som kommer att antas i samband med budgetfullmäktige i juni.

Bilaga 1 – Förslag på besparingar i budgeten 2020

Eftersom vi i vår kommunplan 2020-2022 inte anser det rimligt att höja kommunalskatten ytterligare, föreslår vi en rad besparingar i främst den centrala administrationen. Besparingar som vi anser fullt realistiska att genomföra 2020 under förutsättning att arbetet att effektuera dessa besparingar påbörjas redan under hösten 2019.

Minskade lokalkostnader central administration	3 000 000
Samordnad upphandling	1 500 000
Minskat informationsanslag	1 000 000
Minskade konsultarvoden	4 000 000
Höjda avgifter inom kommunstyrelse- och samhällsbyggnadsförvaltningen	3 000 000
Ändrad konkurrenspolicy, egenregi anbud, avskaffa LOV	1 500 000
Minskad kostorganisation	1 500 000
Central samordning förvaltningarnas kommunikatörer/controller	2 000 000
Effektivisering, innovation och digitalisering ledning gemensam verksamhet	4 000 000
Summa besparingar	21 500 000

Kommentarer till Bilaga 1

Vi anser det fullt rimligt att minska lokalkostnaderna för kommunens centrala administration, speciellt som vi i jämförelse med andra kommuner har höga lokalkostnader. Kommunens nuvarande lokaler borde kunna användas på ett mer effektivt sätt, i avvaktan på beslut om ett nytt kommunhus. Enligt uppgift torde det vara fullt möjligt att spara närmare 3 mnkr genom effektiviseringar av lokalerna.

Tyresö bör i högre grad samordna sin upphandling med andra kommuner och på så sätt få ned kostnaderna vid de olika upphandlingarna.

Informationsanslagen bör kunna minskas eftersom den tidigare styrande alliansen använt en del av anslaget för att kunna nå ut med sin politik. Vi förutsätter att den nu styrande minoriteten för ut information om politiken via sina egna kanaler.

Vänsterpartiet anser att kommunen i alltför hög grad använder sig av konsulttjänster. Många utredningar, som gjorts av konsulter hade kommunens egna tjänstemän kunnat utföra utan att det medfört en massa extra kostnader.

De av kommunens verksamheter som är avgiftsbelagda anser vi i högre grad ska vara finansierade av egenavgifter. Detta bör också gälla den lagstiftning som gäller alkohol- och tobakstillsynen.

Vi vill förändra konkurrenspolicy och kan därmed göra en besparing. Den tidigare styrande alliansen privatiserade i hög grad kommunens verksamheter. Vi vill att kommunen i första hand ska driva kärnverksamheterna i egen regi. På så sätt kommer vi att kunna minska administrationskostnaderna som följer med annonsering, skrivandet av kravspecifikationer och avtal m.m.

Vänsterpartiet ställde sig bakom beslutet att inrätta en tjänst som gastronomisk chef för skolmåltiderna, matlådor till äldre och mat till de som bor i särskilt boende. Däremot anser vi inte att organisationen ska behöva medföra ytterligare kostnader.

De 14 mnkr som reserverats för digitalisering, innovation m.m. anser vi att vi kan dra ned till 10 mnkr och ändå genomföra nödvändiga åtgärder.

I princip har varje förvaltning nu anställt en egen kommunikatör och controller. Vi förordar att kommunikatörerna och controllers istället ska ingå i den centrala staben och kan genom denna samordning göra en besparing.

Bilaga 2 – Förslag på förstärkningar av driftbudgeten 2020

Barn- och utbildningsnämnden	
Ökat centralt tilläggsbelopp/verksamhetsstöd för barn med särskilda behov	4 000 000
Ökat sociodemografiskt tillägg	1 000 000
Arbetsmarknads- och socialnämnden	
Förstärkning förebyggande/uppsökande verksamhet	4 500 000
Tjänst vägledare Etableringscentrum	500 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	
Utökade undervisningstimmar	1 500 000
Utökad kuratorstjänst	300 000
Resa Auschwitz Birkenau	200 000
Särskild lönesatsning C3L	1 000 000
Kultur- och fritidsnämnden	
Utökad fältverksamhet/ökat öppethållande fritidsgårdar	1 600 000
Minskade avgifter kulturskolan	700 000
Gratis lokaler för pensionärs- och handikappföreningar	200 000
Äldre- och omsorgsnämnden	
Kvalitetshöjning äldreomsorgen	4 000 000
Ökad bemanning gruppboende enligt LSS	2 000 000
Summa förstärkningar	21 500 000

Varje krona dit den ska

Kommunens verksamhet finansieras utav dig som betalar skatt. Det betyder att vi har ett särskilt ansvar att värna varje krona eftersom det är frukten av människors arbete. Vänsterpartiet har ansvar för över 400 miljarder kronor i kommuner och landsting där vi är med och styr. Att värna den offentliga ekonomin och säkra framtida generationers ekonomiska stabilitet är en grundbult i vårt solidariska samhällsbygge.

Vår syn på vad som är en god investering skiljer oss i stort från andra partier. Vi tycker att det i första hand är kärnverksamheten - äldreomsorgen, barnomsorgen och de sociala skyddsnetten som det bör satsas pengar på, inte fördyrande privatiseringar och upphandlingar. Vänsterpartiet driver också att varje krona inom välfärden ska gå till barnen, de äldre, de sjuka, inte till välfärdsföretagens vinster. Vi vill se ett lagstiftat krav om att våra skattepengar ska gå till det de var tänkta för, inte till privata vinster.

Vi lägger förslag som är finansierade och som ökar jämlikheten. Det är en politik för en framtid att tro på, ett solidariskt Tyresö.

KOMMUNPLAN 2020-2022 MED BUDGET FÖR 2020

Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna

Innehållsförteckning

BESLUTSSATSER.....	2
POLITISK INRIKTNING	4
POLITISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	4
MED FRAMTIDEN I SIKTE	5
KRAFTTAG FÖR EN HÅLLBAR EKONOMI	6
STYRNING AV VERKSAMHETEN – VISION OCH STRATEGISKA MÅLOMRÅDEN	9
Vision för Tyresö 2030.....	8
Livskvalitet – den attraktiva kommunen.....	10
Medborgarfokus – varje Tyresö i centrum	11
Blomstrande näringsliv	11
God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter.....	12
Attraktiv arbetsgivare.....	12
SÄRSKILDA UPPDRAG	13
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR.....	14
DRIFTBUDGET 2020.....	18
BILAGA 1 – RESULTATRÄKNING.....	21
BILAGA 2 – INVESTERINGSPROGRAM 2020-2022	22
BILAGA 3 – BESLUT OM NYA OCH UTÖKADE INVESTERINGAR I OCH MED INVESTERINGSPROGRAMMET 2020-2022	24
BILAGA 4 – KOMMUNENS UPPDRAG OCH STYRPROCESS, GEMENSAMT TAGEN VISION, MÅLOMRÅDEN SAMT GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR	26

Beslutssatser

KOMMUNFULLMÄKTIGE BESLUTAR ATT:

1. Fastställa utdebiteringen för 2020 till 19,50 kronor per skattekrona.
2. Vision, fokusområden och strategiska mål fastställs i enlighet med Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag.
3. Inga nya särskilda uppdrag antas.
4. Fastställa budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2020 i enlighet med Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag:

Förskola	322 316 000 kronor
Grundskola	751 732 000 kronor
Individ- och familjeomsorg	229 664 000 kronor
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	268 609 000 kronor
Äldreomsorg	379 723 000 kronor
Gymnasieskola	239 569 000 kronor
Vuxenutbildning	25 693 000 kronor
Arbete och integration	11 524 000 kronor
Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	98 716 000 kronor
Plan och exploatering	33 406 000 kronor
Väghållning och park	70 795 000 kronor
Miljö, trafik och övrigt	7 045 000 kronor
Vatten och avlopp	0 kronor
Renhållning	0 kronor
Bygglovsverksamhet	6 153 000 kronor
Näringsliv	2 110 000 kronor
Gemensam verksamhet	131 683 000 kronor
Kommunalförbund	45 261 000 kronor
Politisk verksamhet	24 760 000 kronor

5. De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021-2023 räknas om och fastställs i enlighet med Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas budgetförslag.
6. Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut.

7. Målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat ska uppgå till 2 procent årligen vid utgången av mandatperioden 2020-2022, med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet och oförändrad skattesats efter justerad utdebitering för 2020 till 19,50 kronor per skattekrona.
8. Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2022 enligt bilaga 1 till kommunplanen räknas om och fastställs enligt Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas budgetförslag.
9. Internräntan för 2020 fastställs till 1,0 %.
10. Tidigare beslutade investeringar för ej längre aktuella projekt på 79,5 miljoner kronor enligt bilaga 3 i Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag till kommunplan avförs från investeringsprogrammet.
11. Nya och utökade investeringar på totalt 321,1 miljoner kronor enligt bilaga 3 i Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag till kommunplan förs in i investeringsprogrammet.
12. Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas gemensamma förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 2 och 3 till kommunplanen fastställs.
13. Lån får tas upp inom en ram på 1 500 miljoner kronor.
14. Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor.
15. Kommunen tecknar sammantaget borgen så som för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 300 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
16. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall.
17. Följande taxor antas och börjar gälla från och med 1 januari 2020:
reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning,
reviderad taxa för renhållningsavgifter.
18. I övrigt anta Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag till kommunplan 2020-2023.

Politisk inriktning

Alliansen i Tyresö består av Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. Vår gemensamma grundsyn på människan och samhället gör det naturligt för oss att samarbeta. Vi delar uppfattningen att samhället ska bygga på individuell frihet, trygghet, respekt för olikheter, gemenskap och tillit till varandra.

Värden vi inte bara vill värna, utan också förstärka genom att lägga till nya pusselbitar. Tillsammans vill vi göra en bra kommun ännu bättre.

Politiska utgångspunkter

Lagstiftning, myndighetsutövning och offentligt stöd ska präglas av likabehandling och utgå från individens rätt och skyldighet att så långt som möjligt ta ansvar för sitt eget liv. När offentligt stöd blir nödvändigt ska det vara kraftfullt och ges med respekt för individen och hennes unika behov. Målet ska alltid vara individens fulla deltagande i samhället.

Kommunens uppgift är att tillhandahålla sådana samhällstjänster som kräver myndighetsutövning, har karaktär av kollektiva nyttigheter eller som är väsentliga för medborgarnas grundläggande trygghet. Det är vad vi kallar kommunens kärnverksamheter. I dessa ingår planläggning, infrastruktur, barnomsorg, utbildning, äldreomsorg, arbetsmarknadsfrågor, folkhälsofrågor, kultur, stöd till ungdomars fritid och socialt stöd.

Tjänsteproduktion som är nödvändig för att upprätthålla dessa funktioner kan utföras i kommunal regi eller tillhandahållas av fristående aktörer genom pengsystem eller upphandling. Näringsverksamhet ska inte skötas av kommunen.

Resultatet blir valfrihet som ger medborgarna möjlighet att välja tjänster anpassade till deras behov. Konkurrens mellan olika aktörer är kvalitetshöjande, ger lägre och mer förutsägbara kostnader och erbjuder medarbetarna att välja mellan olika arbetsgivare.

Verksamheter som drivs av fristående aktörer ska ha samma villkor som de som drivs i kommunal regi. Samma kvalitetskrav och kontrollsystem ska gälla. Även med kommunal regi ska det finnas stor frihet att anpassa verksamheten efter medborgarnas krav och intressen. Kommunen finns till för medborgarna – inte tvärtom.

Med framtiden i sikte

Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna presenterar med detta dokument sin kommunplan och budget. Tyresö kommun har alla förutsättningar att utvecklas och förverkliga visionen som den attraktivaste kommunen i Stockholmsregionen att leva, bo, verka och vara företagare i. Vi har idéerna och förmågan att satsa på hållbar tillväxt, företagande och näringsliv. Vi har också kraften att utveckla välfärdens kärna – skolan, äldreomsorgen och ett socialt skyddsnät som håller. Samtidigt som ser vi till att hushålla med resurserna och värnar en stabil och uthållig ekonomi.

Vi ser kommunens olika sidor som en styrka. Vi är övertygade om att ett framgångsrikt ledarskap måste vara långsiktigt och ansvarstagande. Vi vågar prioritera det viktiga, att ifrågasätta oss själva och den verksamhet vi har ansvar för och ödmjukt lotsa kommunen framåt, för en ljusare och bättre framtid.

Tyresö den 5 juni 2019

Anki Svensson (M)
Oppositionsråd

Ulrica Riis-Pedersen (C)
Gruppledare

Anna Lund (KD)
Gruppledare

Krafttag för en hållbar ekonomi

Genom att tillhandahålla välfärdstjänster och service med hög kvalitet ska alla invånare ges goda och trygga levnadsvillkor, möjlighet att utvecklas och att växa. För detta är ordning och reda i kommunens ekonomi avgörande.

De senaste åren har Tyresö kommun inte nått upp till de 2 procents överskott som anses utgöra riktvärde för god ekonomisk hushållning. Det beror i allt väsentligt på höga kostnader och är allvarligt av flera skäl. Bland annat riskeras en otillräcklig beredskap för framtida pensionsavgångar, investeringar och sämre tider. Andra problemställningar är att skattebetalarna inte får valuta för det de betalar samt att det begränsar utrymmet för skarpa satsningar. I förlängningen kan det alltså innebära att man tvingas skjuta över kostnader på kommande generationer.

Fel med skattechock

Vi är starkt kritiska till den kraftiga skattehöjning som genomfördes av det nya styret – Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Liberalerna (med stöd av Vänsterpartiet). Beslutet togs innan andra alternativ prövats, eller ens utretts. Det var oansvarigt och underminerar nödvändiga strukturförändringar så som det rationaliseringsprogram som initierades under vår ledning, men som ännu inte fått full effekt.

På sikt kan det även betyda att finanserna snarare försämras än förbättras då det antas leda till en tydlig försvagning av hushållens ekonomi, vilket får påverkan på kommunens konkurrens- och attraktionskraft. Den positiva utveckling av skattekraften som Tyresö haft under en längre tid, och som medfört att vi kunnat göra betydande investeringar i välfärden, riskerar effektivt att bromsas in. Något som i sin tur påskyndas av den lågkonjunktur som närmar sig.

Redan från i år gör Sveriges kommuner och landsting (SKL) bedömningen att skatteunderlaget kommer dämpas, samtidigt som behovet av välfärdstjänster ökar i takt med de demografiska utmaningarna. Det fordrar skarpa reformer och skatter som stimulerar jobb och tillväxt – inte det omvända.

Behöver kapa kostnader

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) sammanställning över Stockholmskommunernas ekonomi 2018 ligger kommunens verksamhetskostnader 79,5 miljoner kronor över länsgenomsnittet. Det motsvarar drygt 70 öre på skatten. Skillnaden kan förklaras av att Tyresö har något högre kvalitet i verksamheterna och generellt högre servicenivå. Men bara delvis. Jämfört med länsgenomsnittet betalar en familj i Tyresö 6 500 kronor mer i skatt varje år. Pengar de knappt får något extra för. Det duger inte för oss. Arbetet med effektiviseringar, kostnadskontroll och budgetdisciplin måste öka.

Balanserad tillväxt

Investeringstakten i kommunen är hög och givet folkökningen, såväl den som varit som den som prognosticeras, finns ett fortsatt behov av detta under kommande år. Fler barn och äldre innebär att kommunen måste investera för att säkerställa tillgången på platser inom förskola, skola och äldreomsorg.

Men vidare behöver planeringen bli mer återhållsam för att låneskulden inte ska skena, utan hållas på nivåer för vad kommunen förmår. Att en krona som investeras i dag, betalas igen i morgon, innebär att kommunen handlar på kredit. Att så sker kan vara godtagbart i en kortsiktig tillväxtfas, men får inte bli en permanent lösning. Att räntorna dessutom väntas stiga och att det då blir dyrare att växa är också något vi måste förhålla oss till.

Med hänsyn till den ansträngda ekonomin ska kommunen givetvis inte heller investera i sådant som det inte finns ett omedelbart eller efterfrågat behov av. Varje skattekrona måste behandlas med respekt och försiktighet.

Mot bakgrund av detta tar den här kommunplanen och budgeten sikte på att, genom ansvarsfulla åtgärder, kraftigt minska den totala kostnadsmassan för att kommunens ekonomi ska stabiliseras. Besparingarna sker på central administration och andra fördyrande kostnader som exempelvis lokaler och konsulter, inte på verksamheterna i sig.

Vi medger inte skattehöjningen utan finansierar en återställning – från 19,95 till 19,50 per skattekrona. Reformutrymmet är begränsat och går oavkortat till att upprätthålla och stärka kvaliteten i kärnverksamheten samt till att växla upp tempot i kommunens trygghetsarbete.

För oss har Tyresöbornas trygghet högsta prioritet och så länge staten sviker sin kärnuppgift kommer vi göra vad vi kan för att stärka det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. För detta tillför vi 4 miljoner kronor.

ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR EFFEKTIVISERINGAR OCH BESPARINGAR

- Alla förvaltningar ska genomföra kraftiga besparingar på stab och systemförvaltning. Ett särskilt effektiviseringskrav riktas mot området gemensam verksamhet. Tanken bakom att samla hanteringen av administrativa flöden i en samordnad systemmiljö var att det skulle öka effektiviteten, men det har blivit precis tvärtom. Förvaltningarna har anställt egna kommunikatörer, IT-strateger etc. Detta har lett till en dubbelbemanning. Hur organisationen bäst blir mer effektiv måste vara ett uppdrag till kommundirektören, klart är att den blivit allt för kostsam.
- Då prognosen för 2019 visar på kraftigt underskott i förhållande till budget ser vi behov av drastiska åtgärder och föreslår anställningsstopp. Det innebär att inga vakanta tjänster får återbesättas utan särskild prövning, men att pågående rekryteringar ska fullföljas. Vi vill också ha ett köpstopp. Köpstoppet innebär att eventuella nödvändiga inköp får göras – men bara efter godkännande av respektive förvaltningschef.
- Kommunen växer så det knakar – och det kostar. Tyresö kommun behöver slå av på byggtakten för att klara tillgodose behoven vad gäller nya förskolor, skolor och äldreboenden men också för att minska de ökande räntekostnaderna. Lägre tillväxttakt innebär även minskat personalbehov och lägre konsultkostnader på stadsbyggnadskontoret.

- Gymnasiets lokaler är överdimensionerade utifrån dagens elevantal och skolan behöver anpassa sin verksamhet. Outnyttjade lokalytor skulle till exempel kunna hyras ut. Vuxenutbildningen är en väl fungerande verksamhet som varje år levererar överskott. Vi minskar deras ram utifrån detta.
- Anslaget till kultur- och fritidsområdet minskas. Bland annat genom ökade avgifter för vuxna, minskad bemanning på biblioteken, minskad central förvaltning samt minskade kapitalkostnader för Attraktiva Alby.
- Externa placeringar i en annan kommun har blivit en dyr kostnad för Tyresö kommun. Dessa behöver minska väsentligt på alla aktuella verksamhetsområden till förmån för fler billiga och kvalitativa hemmapanelösningar.
- Inom grundskolan finns utrymme att arbeta med lokaleffektivisering, vilket bedöms möjliggöra en omfördelning av motsvarande 10 miljoner kronor till en utökning av skolpengen.
- Kostnaderna för politisk verksamhet minskas. Hållbarhetsutskottet tas bort och frågorna flyttas till stadsbyggnadsutskottet. Ingen uppräknings ges för politikerarvodena. När kommunen går med underskott, verksamheterna har sparbetning på sig och invånarna nyligen åkt på en rejäl skattesmäll vore det ett tjänstefel att höja politikerarvodena.

FÖRÄNDRINGAR I KOMMUNSTYRELSENS FÖRSLAG TILL INVESTERINGSPROGRAM

Med hänsyn till Tyresö kommuns allvarliga ekonomiska läge ser vi det som angeläget att skjuta ett antal projekt på framtiden, trots att vi har en positiv grundinställning. Det gäller nytt ridhus, ridstigar, exploatering av Wättingestråket och Trolläckens centrumstråk.

Vi tillför inga medel för att kommunen ska renovera torp och heller ingen utökad budget för Alby. Kommunens vägunderhåll är eftersatt och behöver prioriteras. Cykelplanen är redan ambitiös och budgeterade medel nyttjas sällan fullt ut. Medel för utökad cykelplan flyttas därför över till vägunderhåll.

Styrning av verksamheten – vision och strategiska målområden

Kompletteras med bilaga 4, gemensamt tagen vision och målbilder.

VISION FÖR TYRESÖ KOMMUN 2030

I Tyresö finns en stark känsla för hemkommunen. Kommunens läge med närhet till naturen, skärgården, storstaden och en expansiv arbetsmarknad bidrar till den positiva utvecklingen. Den långsiktiga stadsbyggnadsplaneringen och genomtänkta markanvändningen är en del i framgången. Det har skapat ett Tyresö där livskvalitet står i främsta rummet. God ekonomisk hushållning, effektiva verksamheter och medveten uthållig prioritering av viktiga kärnverksamheter placerar Tyresö i framkant när det gäller resultat och kvalitet.

Tack vare en målmedveten satsning på skolan och kunskap har utbildningsnivån höjts markant. Förskolan och grundskolan har ett särskilt fokus på att se varje individ och låta varje barn utvecklas utifrån sin potential, en skola för var och en. Det finns en stor mångfald av alternativ i förskolan och skolan. Inom gymnasieutbildningen finns ett brett utbud och en stor valfrihet i hela regionen. Tyresö är konkurrenskraftigt och profilerar sig mot entreprenörskap i nära kontakt både med näringsliv och arbetsmarknad. Tyresö är nu sedan flera år en av Sveriges bästa skolkommuner. Tyresö är en välmående kommun med små sociala problem. Detta som en konsekvens av en ökad självförsörjning, låg arbetslöshet och rätt prioriteringar inom välfärdens kärna. Äldreomsorgen har prioriterats särskilt och är väl anpassad till de äldres behov och efterfrågan. Omsorgen präglas av mångfald och ger goda möjligheter till inflytande, valfrihet och självbestämmande. Det finns en variation av boendeformer för äldre i alla delar av kommunen. Tyresö är en öppen, tolerant och välkomnande kommun som tar sin del av ansvaret för människor som flyr från krig och förtryck. I fokus för integrationsarbetet, som tillhör det bästa i landet, står att snabbt få nyanlända i arbete och egen försörjning. Även detta har bidragit till kommunens goda ekonomiska ställning och attraktionskraft. Tyresö är känt för sitt framgångsrika föreningsliv. Barn och ungdomar står i fokus med en stor bredd på utbudet. Tyresö har även år efter år legat i toppen när företagsklimatet rankas. Med ett rikt och differentierat näringsliv med många småföretagare är Tyresö starkt förknippat med företagsamhet och driftighet. God planering har möjliggjort nya företag och arbetsplatser i Tyresö inom en rad olika områden, vilket har stärkt serviceutbudet i kommunens olika delar. Skrubbaområdet har numera mängder av arbetsplatser.

Antalet besökande turister i kommunen har ökat bland annat genom att övernattningsmöjligheterna har blivit fler och genom att Tyresö slott och park fyllts med aktivitet. Kommunens ekonomi är stabil och i bra balans. God hushållning med våra gemensamma resurser, effektivitet, nytänkande och goda medarbetare samt ett gott samarbete med grannkommunerna, inte minst på Södertörn, är några av skälen till den goda ekonomin. Tyresö har uppmärksammats för sina särskilda satsningar på att öka fokus på medborgarna och sätta Tyresöborna i centrum. Öppenhet, närhet och lyhördhet präglar kommunens arbete. Det har resulterat i en topposition i landet vad

gäller nöjda medborgare. Byggtakten av nya bostäder bidrar till såväl lokal som regional tillväxt. Tyresö är med och tar långsiktigt ansvar för att förbättra bostadssituationen i Stockholms län. Här finns en bra blandning av olika boendeformer i form av bostads- och hyresrätter och egna hem. Tyresö centrum är omtalat för satsningen på en genomtänkt förtätning där en del höga byggnader har byggts och en ökad stadsmässighet förverkligats. Trollbäcken är fortsatt en grön och lummig villastad. Där finns ett utvecklat serviceutbud, inte minst tack vare de mindre förtätningar som genomförts runt Trollbäckens centrum. Den lokala servicen är god i Tyresö Strand där Trädgårdsstaden har färdigställts. Den varsamma omvandlingen av Östra Tyresö som har pågått under många år är också färdig. Infrastrukturen har byggts ut med fokus på framkomlighet och smidighet för olika trafikslag. Gång- och cykelvägnätet är väl utbyggt och sammanlänkat med våra grannkommuner, vilket lett till att cykelåkandet ökat. Kollektivtrafiken fungerar bra med korta restider till såväl Stockholm som Nacka och Södertörnskommunerna genom utbyggda tvärförbindelser och även spårbunden trafik, dock ej tunnelbana. Tvärförbindelserna inom Tyresö är goda. Det medvetna miljöarbetet och förverkligandet av åtgärderna i klimatstrategin har gett goda resultat.

LIVSKVALITET – DEN ATTRAKTIVA KOMMUNEN

VISIONEN OM TYRESÖ som den mest attraktiva kommunen i Stockholmsregionen ska prägla allt arbete. Den ska vara styrande för den fysiska planeringen av kommunen. Den ska prägla den mångfald av verksamheter som bedrivs av eller finansieras via kommunen oavsett om det handlar om skola, äldreomsorg eller parkförvaltning. En genomtänkt och långsiktig stadsplanering ska möjliggöra ett Tyresö som växer och tar ansvar i Stockholmsregionen, samtidigt som Tyresös värden – närhet till naturen och stora grönområden, närhet till vatten och skärgård, närhet till storstaden och vår trygghet i vardagen – ska värnas. Det ska vara lätt att leva i Tyresö och vara Tyresöbo. Tillsammans, i dialog med alla Tyresöbor, skapar vi framtidens Tyresö, den attraktivaste kommunen där man vill leva hela livet.

Strategiska mål:

- I Tyresö ges förutsättningar för livslångt lärande, ekonomisk och social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Här finner alla en plats att trivas, att utvecklas och att växa.
- Tyresö kommun klarar förena tillväxt med hållbarhet och bevarande av gröna och blå värden, för friska vatten- och ekosystem. Tyresös variationer mellan tätbebyggelse, småskalighet och orörda naturområden är en tillgång som starkt bidrar till attraktionskraften.

MEDBORGARFOKUS – VARJE TYRESÖBO I CENTRUM

TYRESÖ KOMMUN ARBETAR utifrån ett medborgarperspektiv. Det innefattar hög servicekänsla, god nåbarhet, gott bemötande och stor lyhördhet gentemot medborgarna – både som myndighet och serviceorganisation. Kommunen har en fristående tillsynsorganisation för att trygga kvaliteten och stimulera verksamhetsutvecklingen. Vår samordnade satsning på e-tjänster förenklar medborgarens vardag och ger en snabbare ärendehantering. Vi beaktar även tillgänglighetsaspekter för att underlätta för personer med funktionsnedsättning. Kommunens gemensamma integrationsstrategi är vägledande för samtliga verksamheter i arbetet med mottagande och integration.

Strategiska mål:

- Tyresö kommun har ett uttalat medborgarperspektiv med stor servicekänsla och lyhördhet gentemot enskilda invånare.
- Tyresö kommun erbjuder olika alternativ för att ge medborgarna ökade valmöjligheter.
- Tyresö kommun visar tolerans och respekt för den enskilde individen och människors lika värde.
- Tyresö kommun bidrar till ett samhälle där beslut så långt som möjligt fattas av eller nära människor själva.
- Tyresö kommun är tillgänglig som arbetsplats och som serviceorganisation för alla.

BLOMSTRANDE NÄRINGS LIV

ENTREPRENÖRSANDAN ÄR STARK I TYRESÖ Kommunen främjar företagsklimatet och inbjuder till nyetableringar av företag. En nära samverkan med näringslivet är en framgångsfaktor. Genom god planering kan fler arbetsplatser och företag få utrymme att etablera sig och växa i Tyresö. Det ska vara enkelt att vara företagare och entreprenör i Tyresö – kommunens service ska vara god och snabb. Vi konkurrerar aldrig med näringslivet. Ett bra lokalt företagsklimat bidrar till hög sysselsättningsgrad och få arbetslösa.

Strategiska mål:

- Tyresö upprätthåller och främjar ett gott klimat för arbete, företagande och entreprenörskap, grunden för en stark välfärd och ett liv på egna ben.

GOD OCH LÅNGSIKTIG HUSHÅLLNING MED EFFEKTIVA VERKSAMHETER

TYRESÖ KOMMUN HAR en långsiktigt stabil ekonomi med fokus på kommande generationer. För en långsiktigt stabil ekonomi är det nödvändigt att ha vissa överskott för att möta behov av investeringar, underhåll, utbyggnad, tillväxt och kommunens pensionsåtaganden mot våra medarbetare. Kommunens arbete präglas av effektivitet, enkelhet och ett tydligt fokus på nöjda medborgare. En strävan är att samordna resurser och se till gemensamma behov som kommunen och medarbetarna har. Tyresö kommun visar respekt för skattebetalarna – Tyresöborna – genom att sträva efter kostnadseffektivitet och arbetsmetoder som ger bästa möjliga resultat. Den kommunala utdebiteringen ska hållas på lägsta möjliga nivå för att möjliggöra god och långsiktig hushållning i kommunen.

Strategiska mål:

- Kommunens ekonomi är stabil och verksamheten bedrivs effektivt och långsiktigt på ett för medborgarna bästa sätt. Att varje skattekrona är ett resultat av en annan människas arbete är en insikt som genomsyrar alla beslut.

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

TYRESÖ KOMMUN PRÄGLAS av en god service till medborgarna. För detta krävs motiverade och kompetenta chefer och medarbetare samt ett kreativt och gott arbetsklimat. Tyresö ska stärka sin profil som attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera och behålla kompetent personal. Tyresö erbjuder många vägar in till arbete i kommunen. Vi erbjuder stimulerande arbetsuppgifter i en utvecklande miljö, goda karriärmöjligheter samt konkurrenskraftiga löner.

Strategiska mål:

- Medarbetare söker sig till arbete i Tyresö kommun utifrån en vilja att göra skillnad för dem vi är till för.
- Tyresö kommun bedriver ett aktivt, samordnat och långsiktigt arbete för att attrahera, utveckla och behålla medarbetare.

Särskilda uppdrag

Det övergripande och överordnade målet med vår kommunplan och budget är att Tyresö kommun ska ha en god och uthållig ekonomi, där varje generation bär sina egna kostnader. Det kräver arbetsro och ett starkt fokus på kärnverksamhet, inte att nya uppgifter adderas. Därför väljer vi att avstå från att ge särskilda uppdrag.

Motioner som läggs gemensamt eller från respektive parti kommer också att ta hänsyn till detta.

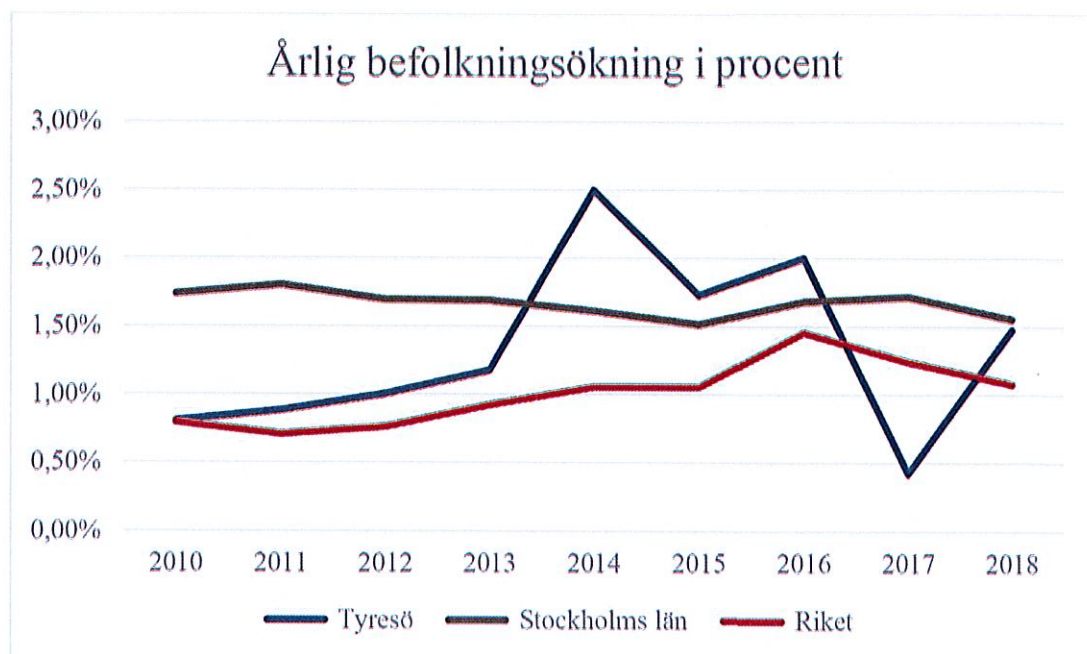
Planeringsförutsättningar

Befolkningsutveckling och prognos

Stockholmsregionen har en ökande befolkning. Ökningstakten har mattats av något de senare åren och låg 2018 på 1,56 procent. Tyresö kommun har tillväxt som är något mer ojämn, vilket är naturligt då tillväxten till stor del beror på nybyggnadstakten för nya bostäder. För 2018 stannade tillväxten på 1,48 procent, vilket är något lägre än stockholmsregionen och något längre än vi räknat med.

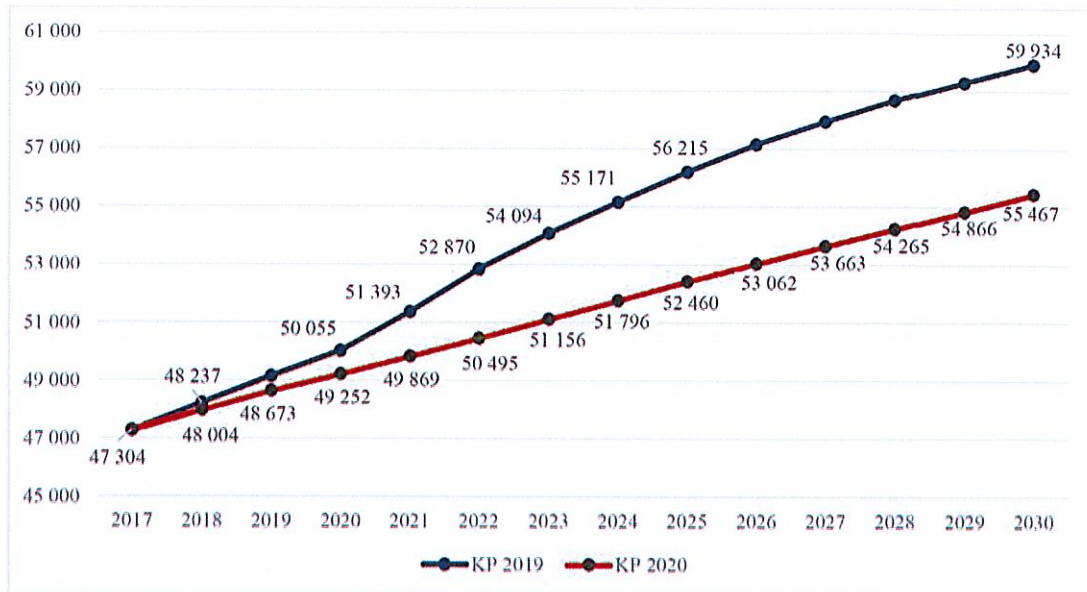
Vid slutet av 2018 hade kommunen en befolkning på 48 004 personer, en ökning med exakt 700 under året. I översiktsplanen Tyresö 2035 har kommunen antagit ett mål om att växa till 60 000 invånare år 2035. Diagrammet nedan visar befolkningstillväxten i Tyresö, länet och riket under åren 2010-2018.

Diagram 1: Befolkningstillväxt 2010 – 2018

Den befolkningsprognos kommunen gjort för perioden 2019-2030 avviker på ett betydande sätt från den befolkningsprognos som låg till grund för kommunplanen för 2020.

Diagram 2: Befolkningsprognos 2019–2030

Den största förändringen avser utvecklingen de första sex åren fram till 2025. Redan i ingången till 2019 fanns en differens mot förra årets prognos med 200 individer. En stor förändring är den utveckling vi förväntade åren 2021-2025, där den förväntade kraftiga befolkningsökningen uteblir. Det beror till stor del på att de nya bostadsområden som låg med och som beräknades bli inflyttningssklara i denna period har blivit försenade. Dessutom påverkar den försämrade bostadskonjunkturen. I och med att det har blivit svårare att sälja nyproducerade lägenheter avvaktar aktörerna med bostadsbyggandet. Den effekten påverkar även perioden 2026-2030 där befolkningstillväxten är något lägre än i förra prognosen.

Befolkningsprognosen för 2020 års kommunplan är gjord av en extern aktör medan den förra gjordes internt i organisationen. Det innebär att det kan finnas metodologiska skillnader mellan prognoserna som också kan påverka. Det är viktigt att komma ihåg att det rör sig om en prognos. En prognos bygger på de faktorer som är kända vid prognostillfället, och därför kan prognoser förändras betydligt mellan åren, vilket de också gjort i kommunen.

Det är också viktigt att komma ihåg att utvecklingen i den senare delen av prognosen till större delen är en framräkning som bygger på de tidigare åren. Ökningstakten kan förändras mycket dels om bostadskonjunkturen skulle förändras, dels genom att kommunen är aktiv i arbetet med att exploatera nya bostadsområden.

Tabell 3: Befolkningsutveckling för valda åldersgrupper

Ålder	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0	476	501	514	527	540	552	562	573	582	591	599
1-5	2 979	2 925	2 884	2 920	2 949	3 017	3 089	3 153	3 209	3 262	3 311
6	622	680	688	630	651	629	634	655	669	681	694
7-12	4 184	4 189	4 216	4 239	4 198	4 203	4 194	4 212	4 198	4 191	4 245
13-15	2 106	2 173	2 172	2 197	2 251	2 258	2 243	2 204	2 230	2 273	2 283
16-18	1 976	2 002	2 102	2 156	2 215	2 220	2 247	2 299	2 307	2 295	2 262
19-64	27 710	28 165	28 565	28 988	29 337	29 789	30 188	30 582	30 929	31 248	31 572
65-79	5 923	5 896	5 845	5 845	5 853	5 794	5 772	5 762	5 794	5 907	6 024
80-	2 028	2 142	2 267	2 367	2 501	2 695	2 864	3 020	3 143	3 214	3 274
Summa	48 004	48 673	49 252	49 869	50 495	51 156	51 796	52 460	53 062	53 663	54 265

Av tabellen framgår hur befolkningsutvecklingen fördelas på de åldersgrupper som den kommunala servicen främst riktar sig till. Den största procentuella ökningen sker inom gruppen över 80 år som beräknas öka hela 61 procent under perioden. Detta kommer att innebära stora effekter för kommunens äldreomsorg. Det är också viktigt att komma ihåg att denna grupp har lägre flyttbenägenhet än andra. Det rör sig till stor del om personer som redan bor i kommunen. De yngre äldre, de mellan 65 och 79 år förväntas minska något mot mitten av perioden innan de börjar öka igen mot slutet.

Vi ser även stora ökningarna bland dem i yrkesverksam ålder, samt deras yngre barn och bland gymnasieeleverna. Skolbarnen förväntas inte öka i samma takt, under denna period. Dock kan man förvänta sig motsvarande ökning i slutet av perioden och framåt då förskolebarnen växer upp och blir skolbarn. Då en stor del av befolkningsökningen kommer av inflyttning, kan också fördelningen i ålder på barn bli helt annorlunda än den historik som prognosen bygger på.

Konjunktur

Kommunen använder SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) bedömningar av samhällsekonomisk utveckling och skatteunderlag som grund för kommunens planeringsförutsättningar.

Konjunkturavmattning 2020

Sverige har upplevt en lång period av högkonjunktur, men enligt konjunkturbedömare börjar denna period nu gå mot sitt slut. Tecken på detta är att framtidsstron hos hushåll och företag försvagas och att den globala tillverkningsindustrin har en utveckling mot det sämre. Den faktor som enligt Sveriges kommuner och landsting (SKL) främst kommer att sänka den svenska tillväxten är en minskning av bostadsbyggandet (Makronytt 1/2019 – februari 2019). SKL räknar dock med en stark konjunktur 2019, särskilt på arbetsmarknaden med låg arbetslöshet som följd. Redan 2020 förväntas en tydligare konjunkturavmattning.

Tabell 4: Svensk ekonomi

Nyckeltal för den svenska ekonomin	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Procentuell förändring						
BNP*	2,4	2,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Sysselsättning, timmar*	2,1	2,4	0,9	-0,4	-0,2	0,4
Relativ arbetslöshet, procent	6,7	6,3	6,3	6,5	6,8	6,8
Timlön, Nationalräkenskaperna	2,5	2,2	2,8	3,1	3,2	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,3	2,6	2,9	3,2	3,2	3,3
Inflation, KPIF	2,0	2,1	1,7	1,9	1,8	2,0
Inflation, KPI	1,8	2,0	2,0	2,4	2,4	2,6
Realt skatteunderlag	1,0	1,1	1,2	0,3	0,3	1,0
Befolkning, 15–74 år	1,1	0,8	0,5	0,4	0,4	0,5

* kalenderkorrigerad utveckling

Källa SKL Cirkulär 19:21.

För kommunens verksamheter är det mest aktuella inflationsmåttet KPIF som är rensat för ränteeffekter. Denna inflation förväntas under perioden stanna något under 2 procent. Trots den sjunkande BNP-tillväxten förväntas timlönekostnaderna öka med över 3 procent de kommande åren. Under senare åren har kommunen kunnat budgetera kostnadsökningar mot verksamheten på omkring 2 procent. En lägre inflation har dock kompenserat för att lönekostnaderna ökat mer än 2 procent. Om lönekostnaderna för kommunen utvecklas enligt SKL:s prognos kan kompensation för kostnadshöjningar för verksamheterna behöva höjas.

Driftbudget 2020

KOMMUNEN SKA HA en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Målet är en resultatnivå i den reguljära verksamheten som motsvarar 2 procent av skatter och statsbidrag, men på sikt behöver detta öka för att kunna finansiera investeringar i skattefinansierad verksamhet utan ökad upplåning. Förändringar i förhållande till budget beslutad i december 2019 redovisas nedan (inkl. volymjusterat och uppräknat med 2 procent för löne- och priskompensation på alla områden utom politisk verksamhet).

Verksamhetsområde	Förändring (tkr)
Förskola	-8 194
Grundskola	+34 589
Individ- och familjeomsorg	-7 256
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	+15 463
Äldreomsorg	+18 646
Gymnasieskola	+10 993
Vuxenutbildning	-2 466
Arbete och integration	+214
Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	-8 996
Plan och exploatering	-2 453
Väghållning och park	+325
Miljö och trafik	+100
Vatten och avlopp	0
Renhållning	0
Bygglovsverksamhet	-104
Näringsliv	+826
Gemensam verksamhet	-12 898
Kommunalförbund	+1 534
Politisk verksamhet	-1 000

Driftbudget (volymjusterad) i sammandrag, miljoner kronor

	2020
Skatter, generella statsbidrag och utjämning	+2 797 700
Verksamhetens nettokostnader	-2 639 558
Finansnetto	-2 500
Årets resultat	+54 942

Internränta

Internräntan föreslås ligga kvar på den nivå som fastställdes för 2019 dvs 1,0 procent. De låga räntenivåerna kommunen möter för sin upplåning kombinerat med låga ränteförväntningar på finansmarknaden framöver innebär att en ytterligare sänkning till 0,75 procent kunde diskuteras. Sveriges kommuner och landsting (SKL) har valt att låta den rekommenderade internräntan ligga kvar på 1,5 procent. I och med den volatilitet som finns på marknaden väljer vi dock att låta internräntan ligga kvar på 1,0 procent.

Stadsbyggnadsförvaltningens budgetmodell

För stadsbyggnadsförvaltningen har en ny finansieringsmodell tagits fram. Tanken är att förvaltningen ska ha en basbemanning för att klara uppdragen inom verksamhetsområdena plan- och exploatering samt bygglov. Basbemanningen ska möta ordinarie behov från våra medborgare och företag inom förvaltningens två verksamhetsområden och finansieras av skattekollektivet. Det anslag de två verksamhetsområdena har i dag och som kommer från skattekollektivet täcker i princip basutbudet. Utöver det ska förvaltningen ha en bemanning för att möta kommunens mål om 300 nya bostäder per år. Denna bemanning ska finansieras genom de markförsäljningsvinster som uppstår som ett resultat av förvaltningens exploateringsverksamhet och ska anpassas till behovet och marknadsutvecklingen. I praktiken innebär detta att kommunen kommer att fortsätta på den väg som vi slog in på 2019 genom att budgetera för markförsäljningsintäkter, och ska justeras årligen för att anpassa stadsbyggnadsförvaltningens organisation för att möta det aktuella behovet.

Komponentavskrivning

Kommunen införde 2014-2015 komponentavskrivning i bokföringen i enlighet med de redovisningsrekommendationer som finns för kommuner. Komponentavskrivning förutsätter att en stor del av det planerade underhåll som görs på kommunens fastigheter och anläggningstillgångar ska aktiveras som investeringar. En genomlysning har visat att en mycket stor del av det planerade underhållet fortfarande bokförs som driftskostnader det året åtgärderna genomförs. Från och med 2019 års budget bokförs kostnaden för vägbeläggning som en investeringskostnad. Under 2020 kommer denna modell även införas för kommunens planerade fastighetsunderhåll som uppgår till 30,0 miljoner kronor årligen och i dag finansieras genom internhyran. För 2020 räknar vi med att hälften – 15,0 miljoner – kommer att kunna aktiveras som investering. Därför läggs ett investeringsanslag på detta belopp, medan kostnaden för internhyran sänks med samma belopp. Därefter görs en teknisk justering där verksamhetsområdenas anslag sänks motsvarande den sänkta internhyran.

Sannolikt ska investeringsanslaget ökas och internhyran sänkas ytterligare framöver, hur mycket kommer att framgå från den genomlysning som kommer att ske i och med införandet. En genomlysning kommer även ske för att se om det finns ytterligare

områden där denna omläggning behöver genomföras. Utifrån förändringen kommer också en genomlysning ske av internhyran och hur förändringar av denna ska hanteras i resursfördelningsmodellen.

Anslag till kommunstyrelsens förfogande samt demografibuffert

Anslaget till kommunstyrelsens förfogande minskas från 5,0 till 1,5 miljoner kronor. Avsättningen till demografibuffert har sänkts något, från 5,1 till 5,0 miljoner kronor. Detta bedöms säkrat genom att kommunens budgeterade överskott ökats med 0,5 procent från förra årets plan, vilket motsvarar 14,1 miljoner kronor.

Bilaga 1 – Resultaträkning

	Budget 2020 (tkr)
Förskola	-322 316
Grundskola	-751 732
Individ- och familjeomsorg	-229 664
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	-268 609
Äldreomsorg	-379 723
Gymnasieskola	-239 569
Vuxenutbildning	-25 693
Arbete och integration	-11 524
Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	-98 716
Plan och exploatering	-33 406
Väghållning och park	-70 795
Miljö och trafik	-7 045
Vatten och avlopp	0
Renhållning	0
Bygglovsverksamhet	-6 153
Näringsliv	-2 110
Gemensam verksamhet	-131 683
Kommunalförbund	-45 261
Politisk verksamhet	-24 760
Ishall	0
Fårdala ridhus	0
Aktivering av periodiskt underhåll	+15 000
KS förfogande	-1 500
Trygghetspaket	-4 000
Volymökning och buffert	-5 000
Summa verksamhetsområden	-2 644 258
Pensioner inkl förvaltningskostnad	-57 000
Förändring semesterlöneskuld	-1 000
Förändring pensionsavsättning	-22 000
Simhall	-16 000
Summa finansförvaltning	-96 000
Skatteintäkter (19,50)	2 489 600
Statsbidrag maxtaxa	12 000
Intäkt kapitaltjänst (internränta)	17 200
Exploateringsvinst	10 000
Generella statsbidrag och utjämning	268 900
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem	2 797 700
Finansiella intäkter	7 500
Finansiella kostnader	-10 000
Finansnetto	-2 500
Årets resultat	+54 942
% av skatter och statsbidrag	2,0

Bilaga 2 – Investeringsprogram 2020-2022

(tkr)

	Nytt i program	Ny total budget	Utfall 2018	2019	2020	2021	2022	2023 -2030
EXPLOATERINGSPROJEKT								
Exploatering Ostra Tyresö								
Ostra Tyresö etapp 7-11	13 020	263 394	157 557	44 252	39 760	46 708	-22 700	-2 184
Ostra Tyresö etapp 13-17	0	87 600	219	200	4 581	15 000	17 000	50 600
Större exploateringsprojekt								
Norra Tyresö Centrum	2 100	101 133	41 327	-57 288	16 208	57 902	28 000	14 983
Wättingestråket	0	111 229	5 848	6 086	8 500	20 788	23 500	46 507
Trollbäckens centrumstråk	0	12 000	2 292	708	0	0	0	0
Övriga Exploateringar	19 900	133 708	-22 485	20 323	37 021	31 815	-35 021	102 054
INFRASTRUKTURPROJEKT								
Infrastrukturprojekt	15 000	189 835	59 299	20 963	42 905	36 988	14 840	14 841
ÖVRIGT STADSBYGGNAD								
Samhällsbyggnadsfrågor	1 500	48 140	8 385	10 300	21 237	4 618	3 600	0
Samlingsanslag Samhällsbyggnadsutredningar	10 000	40 000	0	10 000	10 000	10 000	10 000	0
Verksamhetsrelaterat	0	8 525	3 155	2 825	2 545	0	0	0
Markreserv	10 000	118 400	127	78 273	30 000	5 000	5 000	0
VERKSAMHETSLOKALER OCH ANLÄGGNINGAR								
Samlingsanslag fritidsanläggningar	1 000	4 000	0	1 000	1 000	1 000	1 000	0
Övriga fritidsanläggningar	26 700	58 450	8 161	12 839	30 450	0	7 000	0
Verksamhetslokaler	100 200	1 111 800	94 087	225 771	423 353	248 589	60 000	60 000
<i>varav lokaler för kultur och fritid</i>	6 000	328 000	16 188	30 000	157 000	84 812	10 000	30 000
<i>varav lokaler för skola</i>	26 000	466 000	48 647	90 000	151 353	96 000	50 000	30 000
<i>varav lokaler för förskola</i>	68 200	173 200	22 233	27 290	60 000	63 677	0	0
<i>varav lokaler funktionshinder / IFO</i>	0	57 500	7 019	30 481	20 000	0	0	0
<i>varav lokaler teknisk förvaltning</i>	0	87 100	0	48 000	35 000	4 100	0	0
SAMLINGSANSLAG								
Samlingsanslag för fastighet, initierat av hyres.	20 000	80 000	0	20 000	20 000	20 000	20 000	0
Samlingsanslag för fastighet, initierat av ägare	10 000	40 000	0	10 000	10 000	10 000	10 000	0
Samlingsanslag planerat underhåll komp.	15 000	15 000	0	0	15 000	0	0	0
Inventarier, IT och småinvesteringar	5 000	20 000	0	5 000	5 000	5 000	5 000	0
Inventarier förvaltningar	5 000	20 000	0	5 000	5 000	5 000	5 000	0
Samlingsanslag till Kommunstyrelsens förfogat	15 000	15 000	0	0	5 000	5 000	5 000	0
Samlingsanslag / förfogandemedel	30 000	90 000	0	20 000	30 000	20 000	20 000	0
TEKNISK VERKSAMHET								
Skattefinansierad								
Gata park	33 500	141 000	20 250	29 882	49 997	25 000	25 000	0
Avgiftsfinansierad								
Vatten och avlopp	20 000	81 000	0	13 000	20 000	28 000	20 000	0
Renhållning	26 000	86 500	26 118	7 582	29 500	8 000	14 000	1 300
Summa skattefinansierad verksamhet	332 920	2 709 214	378 220	466 134	816 557	568 408	202 219	286 801
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	46 000	167 500	26 118	20 582	49 500	36 000	34 000	1 300
SUMMA INVESTERINGSPROGRAM	378 920	2 876 714	404 338	486 716	857 716	604 408	236 219	288 101

ARENDE SOM UTGAR FRÅN PROGRAMMET

Slutredovisade projekt	Budget	Utfall	Avvikelse
Rondell, infart, VA, lokalväg kvarteret Järnet 11	25 000	27 618	-2 618
Exploateringsbidrag kvarteret Järnet 11	-25 200	-28 251	3 051
Exploatering Tegvägen	1 194	492	702
Exploateringsbidrag Tegvägen	-2 000	-2 274	274
Parkeringsplatser vid ny simhall	7 660	7 262	398
Socialt boende Björkvägen	15 000	12 427	2 573
Exploatering vid kvarteret Porträttet	600	352	248
Exploateringsbidrag kvarteret Porträttet	-100	-100	0
Ettapp 9 Brevik, Ugglevägen, utgifter	88 760	87 821	939
Ettapp 9 Brevik, Ugglevägen, inkomster	-38 000	-31 994	-6 006
Utbyggnad Radiovägen	17 700	17 742	-42
Tillagningskök, Sofiebergsskolan	22 000	17 456	4 544
Konstgräsplan mellan Strandskolan och Tyresö skola	9 900	10 312	-412
Alby friidrottsområde, fastighetsunderhåll (Uddby gård)	11 000	5 598	5 402
Summa slutredovisade projekt	133 514	124 461	9 053

Ej längre aktuella projekt	Budget	Kostnadsför
Socialt boende Töresjövägen	45 000	3 019
Angsgården	15 500	0
Skrindans Förskola reinvestering	19 000	0
Summa ej längre aktuella projekt	79 500	3 019

Bilaga 3 – Beslut om nya och utökade investeringar i och med investeringsprogrammet 2020-2022

(tkr)

Investeringsärende	Orsak förändring	Kommentar
NYA OCH UTÖKADE PROJEKT		
EXPLOATERINGSPROJEKT		
Större exploateringsprojekt		
Nyfors, utgifter	utökat	utökade kostnader
Järnet 7, utredning	utökat	ny fas i investeringen
Exploatering Kryddvägen	utökat	ökade kostnader
Vallmon	utökat	projektet befinner sig i genomförandefas
Södergården	utökat	ökade kostnader
Infrastrukturprojekt		
Bollmoravägen/Njupkärrsvägen	utökat	tidigare endast förstudie. Medel för genomförande tillförs.
ÖVRIGA INVESTERINGAR STADSBYGGNAD		
Skrubba Läsk	utökat	medel för fortsatt utredningsarbete rörande fastigheten Erstavik 6:1
Markreserv	utökat	
VERKSAMHETSLOKALER OCH ANLÄGGNINGAR		
Alby 2.0: Ridstigar	utgår	skjuts på framtiden
Entréer till Alby, ytterligare medel	utgår	
Reinvestering återlämningsmaskin	nytt	
Reinvestering konstgräs Tyresövallen	nytt	
Investering Tyresövallens läktare	nytt	
Alby friluftsområde, port till Nationalparken, nordlig entré	utgår	
Verksamhetslokaler		
Fårdala nytt ridhus	utgår	skjuts på framtiden
Funktionsprogram upprustning av skolor	nytt	ersätter och utökar tidigare planerade reinvesteringar på Kumla, Njupkärr, Krusboda
Kumla bibliotek - kumla förskola	utökat	mer pengar för att slutföra
Förskola Akvarievägen, Centrum	utökat	ursprungligt anslag ej tillräckligt, bla pga fler
Förskola Breviksvägen 5, Strand	utökat	platser o inflation
TEKNISKA VERKSAMHETER		
Bredbandsutbyggnad	nytt	
Cykelplan	utgår	till förmån för vägunderhåll
Renhållning (avgiftsfinansierat)		
Utbyggnad kretsloppscentralen	nytt	avgiftsfinansierat

SAMLINGSANSLAG (tkr)	Kommentar
Samhällsbyggnadsutredningar	5 000 Tillkommande medel i period
Fritidsanläggningar	1 000 Tillkommande medel i period
Samlingsanslag för fastighet, initierat av hyresgäst	12 000 Tillkommande medel i period
Samlingsanslag för fastighet, initierat av ägaren	10 000 Tillkommande medel i period
Samlingsanslag för fastighet; Planerat Underhåll	15 000 Tillkommande medel i period
Inventarier, IT och småinvesteringar	5 000 Tillkommande medel i period
Inventarier förvaltningar	5 000 Tillkommande medel i period
Samlingsanslag till kommunstyrelsens förfogande	7 000 Tillkommande medel i period
Samlingsanslag till kommunstyrelsen lokalinvesteringar	10 000 Tillkommande medel i period
Gata och park	9 000 Tillkommande medel i period
Vägbeläggning	10 000 Tillkommande medel i period
Vatten och avlopp	20 000 Tillkommande medel i period
Renhållning	3 000 Tillkommande medel i period
SUMMA:	112 000

**Bilaga 4 – Kommunens uppdrag och styrprocess,
gemensamt tagen vision, målområden samt
grundförutsättningar**

Kommunens uppdrag

Kommunerna ansvarar för en stor del av den samhällsservice som finns inom kommunens geografiska gränser. Kommunallagen reglerar vilka verksamheter som är obligatoriska för kommunen och vilka som kommunen kan bedriva på frivillig basis.

Bland annat ansvarar kommunen för socialtjänst, skolor, barn- och äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning, viss sjukvård, räddningstjänst, planering av byggande och kultur. Kommunen har också ansvar för gator, vägar, vatten och avlopp samt annan teknisk försörjning. Landstinget i Stockholm ansvarar för kollektivtrafiken i samråd med kommunerna.

Så här styrs Tyresö kommun

Kommunens styrprocess är ett stöd i arbetet för att uppfylla kommunens uppdrag och mål. Modellen består av ett flertal komponenter som alla är viktiga för att åstadkomma en utveckling i riktning mot visionen och för att uppfylla de mål som kommunfullmäktige i övrigt bestämmer inom ramen för kommunens del av det offentliga välfärdsuppdraget. För att kommunens vision ska kunna förverkligas krävs att hela organisationen arbetar mot de angivna målen.

En annan viktig aspekt och framgångsfaktor är att eftersträva hållbara, stabila mål som kan leva under många år. Verksamheterna behöver stabiliteten för att uppnå goda resultat.

Kommunplan

Kommunplanen lägger fast riktningen och de ekonomiska ramarna för vad som ska åstadkommas på en övergripande nivå. Kommunplanen följs upp och eventuella revideringar görs årligen vid behov.

Vision

Beskriver ett framtida tillstånd, den långsiktiga utvecklingen av kommunen och dess verksamheter på 20 års sikt. Ansvarig för att formulera visionen är kommunfullmäktige.

Strategiska målområden

Till visionen är tre strategiska områden kopplade, som bedöms vara viktiga för att åstadkomma en utveckling i önskad riktning. Dessa områden är en förlängning av visionen och uttrycker önskvärd utveckling inom områden som är prioriterade och bygger på en analys av de utmaningar som kommunen står inför. De strategiska målområdena är övergripande formulerade och beskriver liksom visionen en framtida målbild av vad som politiken vill uppnå. Syftet är att peka ut färdriktningen för kommunens strategiskt viktiga utvecklingsområden. Områdena har en tidsaspekt på 8-10 år.

Grundförutsättningar

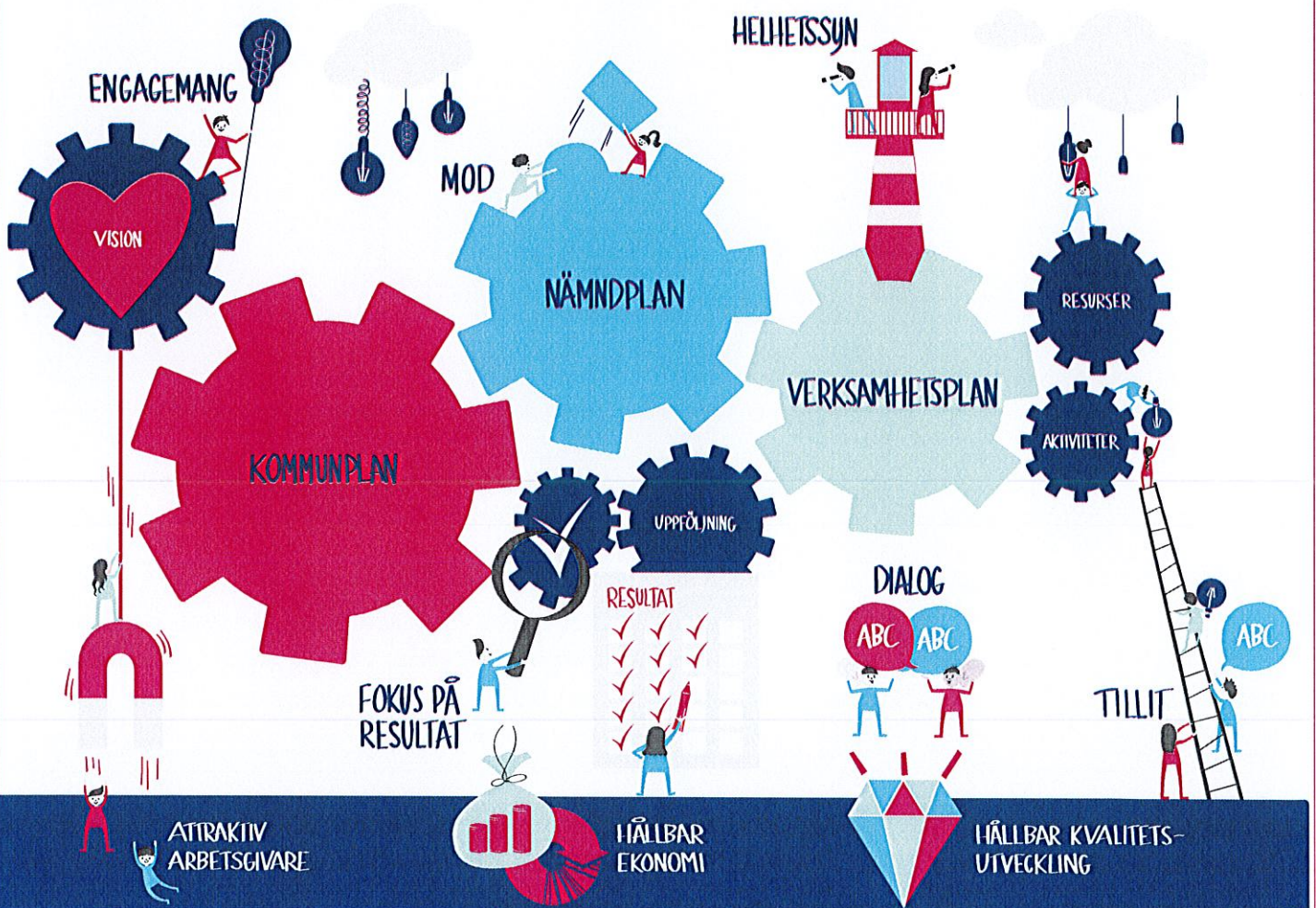
Grundförutsättningarna omfattar grundläggande och viktiga krav på kommunens verksamheter. Utgångspunkt för den kommunala förvaltningen är vårt kommunala grunduppdrag vilket definieras i lagstiftning och kommunens interna dokument (så

»För att kommunens vision ska kunna förverkligas krävs att hela organisationen arbetar mot de angivna målen«

som delegationsordning). För att skapa stabilitet i verksamheterna och uppnå goda resultat behöver samtliga förutsättningar vara på plats. De gemensamma förutsättningarna utgår från en helhetssyn och vilar på tre hörnpelare – struktur, kultur och systematik.

Värdeord

Värdeorden för Tyresö kommun är fokus på resultat, mod och tillit, att vi har helhetssyn, för dialog och känner engagemang. Det ger ökad kvalitet för våra verksamheter och skapar motivation och fortsatt engagemang för att jobba mot mål och vision.

Övergripande förändringskrafter

Omvärldsanalyser utgör långsiktiga strategiska planeringsunderlag för kommunen i samband med arbetet med kommunplan och budget. Vi tittar på och analyserar händelser och trender i omvärlden som kan komma att påverka kommunen på sikt.

Tema

Teknikutveckling*

Teknikutveckling har lett till enorma förändringar de senaste årtiondena; datorer, internet, mobiltelefoner, industrirobotar och mycket mer. Datorkapaciteten ökar nu i en sådan takt att datorer och robotar i framtiden kommer att utföra allt mer komplexa uppgifter i ett samhälle som kommer att vara ständigt uppkopplat.

2025 ser vi framförallt framför oss:

- Att de flesta av informationstjänster, ansökningar och beslut kan utföras när som helst på dygnet och via automatiserade funktioner.
- Att nästan alla insatser och tjänster kommer att kunna utföras på distans.
- Att i stort sett all elektronisk teknik kommer att vara trådlös, inbyggd eller bärbar och röststyrd.
- Att virtual reality och augmented reality kommer att användas som verktyg inom alla verksamheter.
- Att big data hjälper till att fatta beslut.
- Att mycket kommer att vara uppkopplat och automatiseringen kommer att ta över en stor del av det arbete som idag utförs av personal.
- Att våra medborgare kommer att möta en förändrad arbetsmarknad och som arbetsgivare kommer vi att efterfråga en annan kompetens.

De förändringar som kommer till följd av teknikutvecklingen ställer stora krav på ett förändringsarbete inom alla kommunens verksamheter de kommande åren.

Digitalisering/teknikutveckling

Den omvandling och utveckling som pågår av informationssamhället som vi inte kan påverka.

Digital transformation

Aktivt val att omvandla den egna verksamheten för att nå högre nytta, ökad effektivitet, jämnare/högre kvalitet eller andra fördelar – där nya tekniker är en drivkraft/ett hjälpmedel. Medför påverkan på organisation, styrning, roll och ansvar samt arbetsprocesser.

Digital tjänst

En enskild tjänst som baseras på ny teknik operativt bidrar till att nå de effekter som eftersträvas – till exempel högre nytta, ökad effektivitet och/eller jämnare/högre kvalitet.

Källa: PwC

*Rapporten Omvärlds- och trendanalys 2016 – Tema: Teknikutveckling återfinns i ett särtryck.

Tema

Framtidens arbetsmarknad*

Trender i framtidens arbetsliv

Framtidens arbetsliv är ett nytt cybersocialt system. Digitalisering och automatisering driver fram ett alltmer självgående och sammanlänkat system mellan människor och maskiner – där de sociala, genuint mänskliga kvaliteterna blir viktiga att värna och utveckla. Även i ett platsperspektiv går utvecklingen mot mer sammanlänkade system, där det är viktigt att förstå vem man är och vilken roll man spelar.

Kommunen som plats

Kommunerna delas in i åtta kommuntyper med olika förutsättningar. Analysen visar på fem distinkta kommuntyper och tre mindre tydliga kommuntyper: Smetskapare, Oaser, Regionhubbar, (G)Lokala tillverkare, Upplevelseskapare, samt Småstäder, Landsorter och Naturbrukare. Dessa typer har olika roller och förutsättningar i det alltmer integrerade arbetsmarknadsnätverket av Sveriges kommuner.

Tyresö kommun är en utpräglad »oas« det vill säga boendekommun där en mycket stor andel av den yrkesverksamma befolkningen pendlar till arbetsplatser som ligger i andra kommuner. Tyresö kommun har ett bra utgångsläge med närheten till »smetskapare« som Stockholms stad och andra jobbskapande kommuner. Tyresöbornas yrkessammansättning, med viss tyngdpunkt på välfärdssyrken och hantverksyrken, gör att de löper mindre risk att rationaliseras bort i automatiseringens och robotiseringens spår. Samtidigt är Tyresö beroende av den övriga stockholmsregionen som står för skapandet av arbetstillfällen. Därmed finns även ett stort beroende av väl fungerade kommunikationer.

»Tyresö kommun är en utpräglad »oas« det vill säga boendekommun där en mycket stor andel av den yrkesverksamma befolkningen pendlar till arbetsplatser som ligger i andra kommuner.

Uppkoppling mot det som växer avgör framtiden för de flesta platser. De allra flesta kommuner behöver kopplas upp mot något som växer: i form av de riktigt stora städernas arbetsmarknader, globala turistströmmar eller produktionskedjor.

Framtidens kompetensbehov

Framtidens kompetensbehov handlar om att hantera människa och maskin. Kairos Future pekar ut tre huvudförmågor som är avgörande för framtidens medarbetare att ha:

- Teknisk förmåga att bemästra digitaliseringen
- Social förmåga att hantera det som inte går att teknikifiera: att hantera människor
- Driv- och disciplinförmågor att själv ta ansvar för förändring, orka leverera resultat, och göra sig själv relevant i ett alltmer flexibelt arbetsliv

Bra plats och arbetsplats tillsammans attraherar kompetens

För att attrahera framtidens kompetens är det viktigt att förstå de värderingsförskjutningar som kan komma att påverka val av framtidaarbetsplats. Själva arbetet blir mindre viktigt som menings-skapare utan istället är det andra faktorer som blir allt mer framträdande. Dit hör att familj och en intressant fritid blir mer viktiga. Fler kan komma att välja arbetsgivare utifrån den plats man bor på. Att nå en upplevd balans mellan arbete och fritid blir sannolikt en viktigare faktor vid val av arbetsgivare.

*Analysföretaget Kairos Future har undersökt arbetslivets framtid, med fokus på hur platsers förutsättningar skiljer sig åt. Studien bygger på flera metoder, bland annat en omfattande trendanalys och en enkät riktad till 10 000 arbetande och studerande svenskar. Här återges rapportens huvudsakliga slutsatser. Hela rapporten återfinns i ett särtryck.

Tänk globalt – agera lokalt

Det finns många globala, nationella och regionala mål som vi måste ta hänsyn till i kommunens verksamheter. Dessa mål gäller skilda områden såsom exempelvis jämställdhet, folkhälsa, miljö och arkitektur. När kommunen utformar den långsiktiga planeringen tar vi hänsyn till bland annat de globala målen. De globala målen är ett ramverk i det lokala arbetet och genom att agera lokalt i kommunen bidrar vi till att dessa mål uppfylls.

De globala målen

Syftet med FN:s globala mål är att människor världen över ska kunna enas kring en definition kring hållbar utveckling. Medlemsländerna har enats om att åstadkomma tre saker under de kommande 15 åren: att utrota extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor samt att lösa klimatkrisen. Då dessa övergripande mål är antagna av länder med väldigt varierande förutsättningar, är delmålen specifikt anpassade för respektive lands unika förutsättningar. De globala målen inkluderar våra nationella miljö kvalitets- och folkhälsomål.

FN:S GLOBALA MÅL

1. INGEN FATTIGDOM

Avskaffa all form av fattigdom överallt.

2. INGEN HUNGER

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

3. HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

4. GOD UTBILDNING FÖR ALLA

Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

5. JÄMSTÄLLDHET

Uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.

6. RENT VATTEN OCH SANITET

Säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

7. HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.

8. ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Verka för en inkluderande och långsiktig hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

9. HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

10. MINSKAD OJÄMLIKHET

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

11. HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

12. HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsstrukturer.

13. BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

14. HAV OCH MARINA RESURSER

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

15. EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

16. FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

17. GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

De globala målen inkluderar både miljökvalitetsmålen och folkhälsomålen. Genom att använda de globala målen som utgångspunkt skapas en heltäckande och strukturerad metod för och presentation av hållbarhetsanalysens resultat.

Nationella miljömålen

(Naturvårdsverket)

Miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Det finns även preciseringar av miljökvalitetsmålen. Preciseringarna

förtydligar målen och används i det löpande uppföljningsarbetet av målen.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Folkhälsomålen

(Folkhälsomyndigheten)

Det övergripande nationella målet för folkhälsoarbetet i Sverige är "att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela

befolkningen«. För att underlätta arbetet med att uppnå målet har en samlad målstruktur med elva målområden utvecklats.

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barn och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Tyresö i Stockholmsregionen

Tyresö kommun är en del av Stockholmsregionen och dess utveckling. Många väljer att flytta till regionen för att starta nya liv med jobb eller studier. Den befolkningsökning vi står inför är en utmaning som vi tillsammans ska ta till oss och möta.

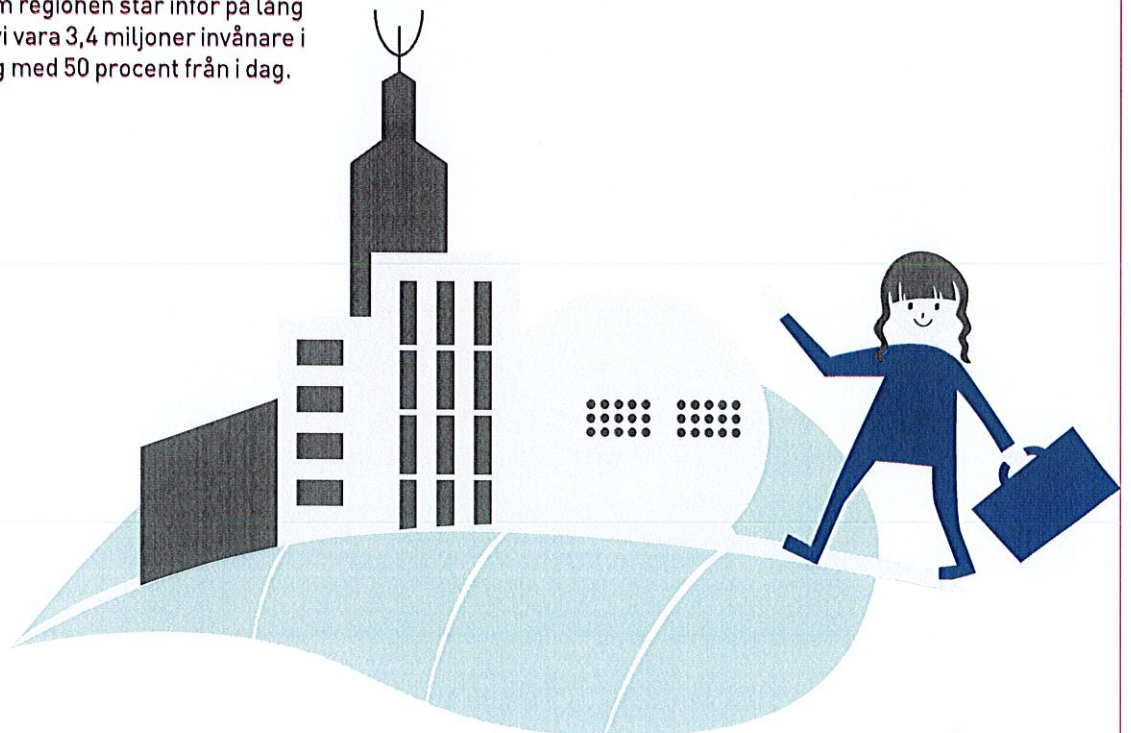
Utmaningarna är att många olika intressen ska kunna samspela på en begränsad yta. Kommunen ska klara av både långsamma och snabba förändringar såsom politiska oroligheter, ekonomiska konjunkturförändringar som naturkatastrofer och flyktingströmmar. Kommunens långsiktiga samhällsplanering ska ge en god förmåga att hantera förändringar vi inte vet något om i dag. Kommunen ska växa hållbart in i framtiden.

Regional utveckling

Stockholms läns landsting har tagit fram en ny regionplan, RUF 2050, som visar en målbild för den långsiktiga utvecklingen i regionen. Den regionala utvecklingsplanen utgår ifrån de trender som sker i omvärlden och påverkar vår region samt de utmaningar som regionen står inför på lång sikt. År 2050 förväntas vi vara 3,4 miljoner invånare i länet, vilket är en ökning med 50 procent från i dag.

De utmaningar som planen utgår ifrån är:

- Att möjliggöra befolkningstillväxt och samtidigt förbättra regionens miljö och invånarnas hälsa.
- Att åtgärda kapacitetsbrister samtidigt som behoven fortsätter att växa.
- Att vara en internationellt ledande storstadsregion i en växande global konkurrens.
- Att minska klimatpåverkan och samtidigt möjliggöra ökad tillgänglighet och ekonomisk tillväxt.
- Att ha en fortsatt öppen region och samtidigt stärka inkluderingen.
- Att öka tryggheten i regionen samtidigt som världen upplevs som osäker.

Tyresös identitet leder oss rätt

IDENTITET

Tyresös identitet skapas genom att vi i all samhällsbyggnad tänker hållbart, mänskligt, grönt och blått.

Allt vi gör och alla beslut vi tar ska värna om ekologiska, sociala och ekonomiska värden. Nya miljöer utformas omsorgsfullt och estetiskt tilltalande – miljöer som håller i längden. Vi bygger ett hållbart samhälle samtidigt som vi växer.

Tyresö har en bebyggd miljö som stödjer livet mellan husen genom en mänsklig skala, form och klimat. Den mänskliga skalan går igen i allt som företagande, kommunens verksamheter, företagande och boendemiljöer.

Tyresö är ett starkt samband i Tyresta-kilen. Vi är kända för vår natur och vårt vatten som är storlaget och varierat. Alla Tyresöbor har nära till rekreation, friluftsliv, skog, park och vatten.

TEMAN

Identiteten stärks ytterligare genom att vi adderar fyra teman till identiteten; aktivt, nära, varierat och tillsammans.

Miljön lockar till aktivitet, möten, lek, kultur och rekreation. Det är enkelt att leva ett aktivt liv.

Tillsammans skapar vi framtidens Tyresö. Dialog och kommunikation lägger grunden till samsyn mellan Tyresöbor, näringsliv, föreningar, kommun och fastighetsägare.

Tyresöborna upplever att det är nära till allt. Knutpunkter i och utanför Tyresö skapar ett nätverk av attraktiva platser för såväl arbete som fritid.

Variationsrikedom genomsyrar alla delar av samhället. Det finns mycket att välja på vad gäller livsstil, boendeform, utemiljö, service, handel och transporttjänster.

Översiktsplan 2035

Översiktsplanen är en långsiktig plan för mark- och vattenanvändning i hela kommunen. Översiktsplanen blickar fram mot 2035 med utblick till 2055 och visar hur mark och vatten ska utvecklas och bevaras för att skapa en hållbar utveckling i hela Tyresö. Visionen för översiktsplaneringen är att »alla är översiktsplanerare« vilket syftar på att översiktsplaneringen har kopplingar till många verksamheter inom kommunen.

Översiktsplanen sätter nationella och regionala mål och kommunens övriga strategiska dokument i ett lokalt sammanhang. Utöver den kommunomfattande översiktsplanen handlar översiktsplaneringen om att samordna den kommunala planeringen med statens och regionens planering för exempelvis vägar och kollektivtrafik. Det handlar även om grönstrukturplanering, bostadsförsörjning, offentlig och kommersiell service med mera. Kommunens översiktsplanering ska ge ramarna för att sätta in enskilda projekt i ett större sammanhang.

Inriktningen för översiktsplaneringen de kommande åren är satt i översiktsplanen Tyresö 2035. Den ska stärka kommunens identitet som hållbar, mänsklig, grön och blå samt våra teman aktivt, tillsammans, nära och varierat. Vi gör det genom tre strategier för hållbar utveckling:

- Tydliga stråk – både grönstråk och stråk för bebyggelse.
- Centrum av olika storlek – ger möjlighet till fler mötesplatser, bättre service och bättre kommunikationer.
- Det gröna och blå – som både stärks och bevaras.

Framtidens Tyresö – vision

Tyresö kommuns vision beskriver den långsiktiga utvecklingen av kommunen och dess verksamheter.

Vision

I Tyresö finns det hållbara livet,
nära storstad, skog och skärgård.

I Tyresö finns plats för alla – här trivs nya tankar.

Tillsammans skapar vi trygghet och tillit.

Tyresö är hemma!

Strategiska målområden – målbild

Till visionen finns tre prioriterade strategiska målområden. Dessa områden bedöms vara särskilt viktiga att fokusera på de kommande tio åren för att nå en utveckling i riktning mot kommunens vision.

De strategiska målområdena har arbetats fram genom en fördjupad analys av omvärldsfaktorer. För varje område finns mål som är en prioritering vad som är viktigast att åstadkomma under den kommande mandatperioden. För mandatperioden 2019–2022 finns fyra strategiska mål. Strategiska målområdena beskriver ett framtida önskat läge.

1

Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt.

2

Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling.

3

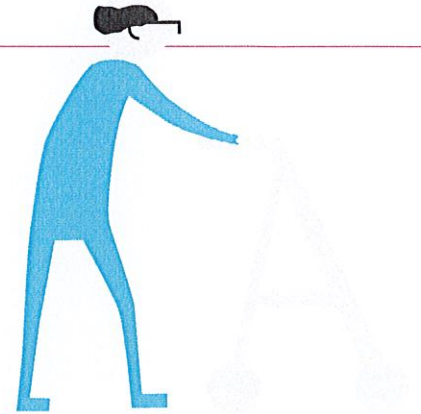
Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet.

4

Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa.

1 Trygga – hela livet

Det är tryggt att bo i Tyresö. Tyresö är en öppen, tolerant och välkomnande kommun som tar sin del av ansvaret för människor i behov av stöd och en trygg livssituation.

Tyresö kommun visar tolerans och respekt för den enskilde individen och människors lika värde. I Tyresö kopplas grönstråk samman med bebyggelse för att skapa trygga och attraktiva livsmiljöer.

Trygghet handlar även om att medborgarnas behov av kommunal verksamhet som uppkommer i olika skeden av livet tillgodoses. Tyresö har en hög servicenivå, flexibilitet och samarbetsvilja inom ramen för den lagstiftning som reglerar dess arbete. Alla möten kännetecknas av öppenhet, positiv attityd och konstruktiv dialog och bidrar till en god service mot medborgare och företag. Myndighetsutövning och tillståndsgivning sker rättssäkert, enkelt, snabbt och med fokus på medborgaren.

För att skapa trygghet och delaktighet i samhället utformas insatser utifrån individens egna förutsätt-

ningar, vilket bidrar till att den enskilde kan leva ett så självständigt liv som möjligt. Kommunen erbjuder olika typer av stöd till den som inte upplever sig klara sin livssituation ekonomiskt eller socialt. Tidiga insatser säkerställer att barn och ungdomar utvecklas för att nå sin fulla kapacitet och god självkänsla.

Det goda åldrandet i Tyresö sker i trygghet och med bibehållet oberoende. Tillgång till god vård och omsorg finns när behovet uppstår. De flesta äldre önskar känna trygghet i att vara en del av gemenskapen. I Tyresö finns olika former av boenden, med eller utan omsorg, för att tillgodose detta önskemål.

Strategiskt mål 2019–2022:

Tyresöbornas behov av tillförlitlig kommunal verksamhet och service i olika skeden av livet tillgodoses, snabbt och enkelt.

Indikator	Senaste värde	Resultatmål			
		2019	2020	2021	2022
Medborgarundersökningen, Nöjd-Region-Index för trygghet.	62	63-78	Revideras årligen utifrån utfall.		
Medborgarundersökningen, Nöjd-medborgar-Index, NMI.	58	60-69	Revideras årligen utifrån utfall.		
Andel ordinarie resultat i Kommunens kvalitet i korthet som är bland de 25 procent bästa kommunerna.	30,5 %	31-100%	Revideras årligen utifrån utfall.		

Måtten ovan är relativa, det vill säga beror på andra kommuners resultat. För målpuppfyllnad ska trenden vara uppåtgående varje enskilt år.

2 Delaktiga – tillsammans

Tyresö kommun har ett uttalat medborgarperspektiv med stor servicekänsla och lyhördhet gentemot invånare. Tyresö är en kommun där beslut så långt som möjligt fattas av eller nära människor själva. Det är enkelt att engagera sig och föra fram sina synpunkter. Många i alla åldrar vill vara med om att bidra och ta ansvar.

Engagemanget och kompetensen hos Tyresöbor, föreningar och näringsliv är framgångsfaktorer i kommunens utveckling. Dialog och medskapande lägger grunden till samsyn. Vi förebygger motsättningar och ökar förståelsen för varandra. Tillsammans skapar vi framtidens Tyresö.

I Tyresö finns ett aktivt föreningsliv med stor bredd. Arbetet med barn och ungdomar står i fokus.

Tyresö är en öppen och transparent kommun där medborgare och andra intressenter har möjlighet att ta del av offentlig information för att vara

delaktiga i de demokratiska processerna och få information om de kommunala verksamheterna. Genom att förenkla för medborgare och företag att ta del av och vidareanvända information från offentlig förvaltning främjas innovationer och skapandet av nya digitala tjänster för medborgare och företag.

Strategiskt mål 2019–2022:

Tyresöborna är medskapare och delaktiga i kommunens utveckling.

Indikator	Senaste värde	Resultatmål			
		2019	2020	2021	2022
Delaktighetsindex- Kommunen kvalitet i korthet.	70	71-93	Revideras årligen utifrån utfall.		
Medborgarundersökningen, Nöjd-Inflytande-Index, NII.	41	48-55	Revideras årligen utifrån utfall.		
Andelen medborgare som känner till Tyresöinitiativet, som ett sätt att kunna påverka politiska beslut genom att föreslå förbättringar, ska öka.	Utfall 2018 12%	13%	Revideras årligen utifrån utfall.		

Måtten ovan är relativa, det vill säga beror på andra kommuners resultat. För målpåfyllnad ska trenden vara uppåtgående varje enskilt år.

3 I balans – för hållbarhet och hälsa

I Tyresö skapas hållbara, mänskliga livsmiljöer för välmående och god hälsa. Det mänskliga går igen i allt som omfattar kommunens verksamheter, företagande och boendemiljöer. Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa.

Hållbarhet

Vi bygger ett hållbart samhälle samtidigt som vi växer. Vi utvecklar det gröna och det blå, miljön som lockar till aktivitet, möten, lek, kultur och rekreation. Alla Tyresöbor har nära till upplevelser, friluftsliv, skog, park och vatten. Det är enkelt att leva ett aktivt liv i Tyresö. Kommunen har en ändamålsenlig variation av bostäder, arbetsplatser, kultur och service. Här finns miljöer som lever hela dygnet och allt är nära, här finns platser som skapar möte över gränser och överbryggar generationer. Tillväxten är hållbar, vi möter vår tids behov utan att minska möjligheterna för kommande generationer att tillgodose sina. Resurserna används klokt och med begränsad klimatpåverkan på väg mot ett klimatneutralt Tyresö. Tyresö har ett sjösystem i balans med god vattenkvalitet. Samhällsviktiga funktioner, till exempel el och vatten, finns tillgängliga och säkerställda.

Möjlighet att ta sig till och från Tyresö är helt avgörande för kommunens framtida utveckling. Tyresö har en fungerande och effektiv trafikmiljö med hållbara resealternativ. Hela resan fungerar från dörr till dörr, både inom kommunen och i övriga regionen. Innovation, digitalisering och samarbete skapar nya möjligheter och infrastruktur för resande, företagsutveckling och ett arbetsliv i balans. Klimatet för entreprenörskap och innovation är gott. Tyresö präglas av en anda där utbildningsmöjligheter, breda nätverk, mötesplatser för innovativa miljöer stimulerar såväl kommunen som individen.

Hälsa

God hälsa är en förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Tyresö kommun ser det som en investering att arbeta hälsofrämjande. Tyresö arbetar förebyggande för att bidra till hälsa och välbefinnande samt motverka ohälsa, särskilt för unga.

Kontinuerlig kompetensutveckling under hela arbetslivet är nödvändigt för att minska risken för arbetslöshet och ohälsa, men också för att underlätta för företagen både att hitta rätt kompetens och att utvecklas och växa. Den utbildning människor har med sig när de kommer in på arbetsmarknaden räcker sällan för ett helt arbetsliv. Därför är det nödvändigt att uppmärksamma de utmaningar som möter människor mitt i arbetslivet. En viktig del i kommunens verksamheter är att ge förutsättningarna för ett livslångt lärande.

Hållbarhet

Strategiskt mål 2019–2022:

Tyresö har en tillförlitlig och hållbar infrastruktur för hög livskvalitet.

Indikator	Senaste värde	Resultatmål			
		2019	2020	2021	2022
Medborgarundersökningen*1 Nöjd-Region-Index	68	71–79	71–79	Revideras årligen utifrån utfall.	
Insikt Företagsklimat*2 Totalt NKI	68	62–69	69–85	Revideras årligen utifrån utfall.	

*1 Måttet är relativt, det vill säga beror på andra kommuners resultat.
För måluppfyllnad ska trenden vara uppåtgående varje enskilt år.

*2 Måttet utgår från en skala från 0–100.
För måluppfyllnad ska trenden vara uppåtgående varje enskilt år.

Hälsa

Strategiskt mål 2019–2022:

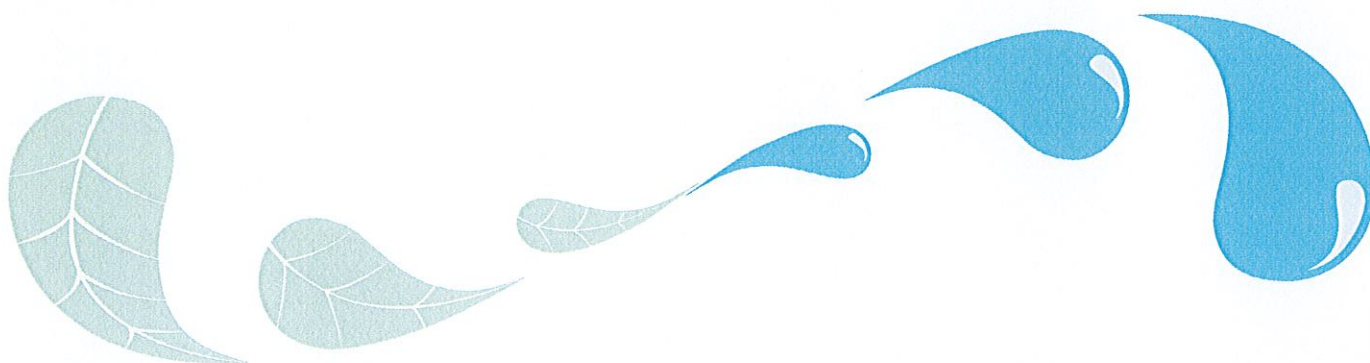
Tyresö är en kommun som skapar goda livsvillkor som förebygger ohälsa.

- Folkhälsotal finns inte på en övergripande kommunnivå. Uppföljning och bedömning kommer att ske genom en kvalitativ analys av verksamhetsområdenas indikatorer. Målsättningen är att förbättra resultaten.
- Stockholmsenkät.
- SCB.

Hållbar utveckling – målbild

Den mest använda definitionen av hållbar utveckling är:

»En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.«*

Begreppet hållbarhet bygger på tre grundpelare;

- Ekonomiskt ansvar
- Socialt ansvar
- Miljömässigt/
ekologiskt ansvar

Hållbarhetsarbetet syftar till att öka det positiva värdeskapandet. Något förenklat kan det sägas att det är den sociala hållbarhetsaspekten, människors möjligheter att tillfredsställa sina behov, som är målet med hållbarhet och hållbar utveckling. Det handlar om att skapa värde, tillvarata möjligheter och minska risker – på kort, medellång och lång sikt. För att nå detta mål behöver hänsyn tas till ett antal faktorer.

Ekonomiska, sociala och miljömässiga intressen behöver vara i balans. Ekonomiskt värde skapas samtidigt som negativa effekter på miljön reduceras där mänskliga behov och sociala rättigheter respekteras. Sammantaget är den sociala hållbarheten målet, den miljömässiga/ ekologiska hållbarheten de grundläggande förutsättningarna och den ekonomiska hållbarheten medlen för att nå målet.

Tyresö inkluderar ett helhetsperspektiv på hållbarhetsfrågorna. Detta innebär att, när det gäller hållbarhet, fokuserar vi på miljöfrågor såväl som på sociala och ekonomiska frågor genom hela livscykeln. Vår strävan är att hållbarhetsperspektivet ska finnas med i allt vi gör, från hur vi bemöter både medborgare och varandra på arbetsplatsen till hur vi minimerar belastningen på miljön i våra processer och bidrar till det samhälle vi är verksamma i.

* Brundtland: Vår gemensamma framtid

Grundförutsättningar – målbild

För att Tyresö kommun ska kunna genomföra det kommunala uppdraget med god kvalitet på servicen till medborgarna behöver viktiga grundförutsättningar vara på plats. Dessa delas in i tre områden: hållbar ekonomi, hållbar kvalitetsutveckling och attraktiv arbetsgivare.

Grundförutsättningarna omfattar grundläggande och viktiga krav på kommunens verksamheter. Områdena är dels kommungemensamma förutsättningar och krav för att kunna genomföra det kommunala uppdraget och dels förutsättningar för att kommunen ska utvecklas i den riktning som fullmäktige beslutat. För att skapa stabilitet i verksamheterna och uppnå goda resultat behöver samtliga grundförutsättningar vara på plats. De gemensamma grundförutsättningarna utgår från en helhetssyn och vilar på tre hörnpelare – struktur, kultur och systematik.

Utvecklingsstrategi för ett växande Tyresö

För att kunna klara det kommunala uppdraget på lång sikt beslutade kommunfullmäktige den 19 juni 2017 att starta ett arbete med att ta fram en långsiktig strategi för ett växande Tyresö. Målet är att kommunens samlade resultat på sikt ska uppgå till 3 procent årligen, med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.

Digitalisering skapar möjligheter

Digitalisering är en förändringsmotor i kommunens utveckling och en möjliggörare för verksamhetsutveckling och effektivisering av kommunens verksamheter. Kommunen behöver aktivt använda de möjligheter digitaliseringen för med sig på alla nivåer och inom alla verksamheter för att uppnå utvecklingsstrategins mål. Många verksamheter har potential att utvecklas och effektiviseras med stöd av ny teknik. Exempelvis kan en digital automatisering bidra till att minska behovet av enformiga och repetitiva arbetsmoment samtidigt som den kan frigöra värdefull arbetstid för ökad effektivitet och kvalitet. Genom att testa nya idéer, digitala lösningar och nya arbetssätt skapas

förutsättningar för att lösa samhällsutmaningar inom skola, omsorg, klimat och miljö. Digitalisering kan utveckla formerna för insyn och delaktighet i kommunens beslutsprocesser, stärka medborgarinflytandet och deltagandet i den demokratiska processen. För att nyttja digitaliseringens möjligheter krävs ett starkt digitalt ledarskap som främjar innovation och nyskapande.

Med digitaliseringen följer en sårbarhet, till exempel risk för driftstörningar och dataintrång. För att höja säkerheten behöver kommunen stärka den digitala infrastrukturen och arbetet med informationssäkerhet.

Uppföljning

Redovisning till nämnd och kommunstyrelse sker i samband med delårsrapporterna per den 30 april och 31 augusti samt till verksamhetsberättelsen. I övrigt beslutar förvaltningschefen om principer, återrapportering och redovisning av resultat utifrån grundförutsättningarna.

Hållbar ekonomi

Hållbar ekonomi är kommunens arbetsätt för att på kort och lång sikt hushålla med sina ekonomiska resurser så att de gör mest nytta. När kommunen använder pengar är det medborgarnas skattepengar som används och därför måste syftet vara att göra mest möjlig nytta för kommunens invånare.

Grundförutsättningen hållbar ekonomi riktar sig mot två områden: En kostnadseffektiv verksamhet och kommunens finansiella ställning.

Kostnadseffektiv verksamhet

Tyresö kommun har en kostnadseffektiv verksamhet med hög kvalitet. Det är medarbetare och chefer som tillsammans ger förutsättningarna genom att skapa hållbara och effektiva processer på alla organisationsnivåer. Kvalitet och ekonomi hänger ihop, hållbara och stabila arbetssätt är oftast kostnadseffektiva. Effektiva processer innebär fokus på det som är viktigt att åstadkomma och minskar svinn och onödigt arbete.

Kommunens finansiella ställning – balans över tid

Kommunen följer principen om att varje generation ska bära sina egna kostnader. Det är denna princip som ligger till grund för balanskravet i kommunallagen: kommunen får inte skjuta underskott framför sig till kommande generationer. Kommunen får inte heller ha orimligt höga överskott, så att dagens skattebetalare betalar mer än sin del av kostnaden över tid.

Hållbar ekonomi är en fråga om vilka investeringar kommunen genomför och hur kostnaden för dessa finansieras. Investeringsnivån och reinvesteringsnivån är på en sådan nivå att kommunens anläggningstillgångar (till exempel byggnader, VA-nät och vägar) inte tappar sin standard. I praktiken kostar nya investeringar mer än de investeringar som gjordes för 15–50 år sedan, vilket är orsaken till att kommunen varje år har ett överskott som finansierar den ständigt ökande investeringskostnaden.

I översiktsplanen Tyresö 2035 uttrycker kommunen sin avsikt att ha en hållbar tillväxt i ett tempo anpassat till Tyresös förutsättningar. Det innebär

ökade investeringar och därför siktar kommunen mot ett överskott på tre procent över en period för att finansiera delar av investeringarna. På så sätt motverkar kommunen att kapitalkostnaderna för framtida generationer blir orimligt stora.

Hållbar ekonomi innebär alltså en balans i dag för en balans i morgon. Det handlar om balans i driftsekonomin varje år med överskott på nödvändig nivå. Det handlar om att göra kloka avvägningar av vilka investeringar kommunen kan genomföra när kapitalkostnaderna ska fördelas rättvist över generationerna.

Hållbara investeringar

Kommunen beaktar tre principer när investeringar genomförs: reinvesteringsbehov, kommunens utveckling samt en rättvis fördelning mellan generationer. Kommunen har valt tre indikatorer som uttrycker de förutsättningar som ska infrias för att målet ska uppfattas som uppfyllt.

Kombinationen av betydande reinvesteringsbehov och effekter av kommunens utveckling innebär ett högre investeringsbehov framöver än tidigare. En rättvis fördelning mellan generationerna innebär begränsningar för kommunens finansiella utrymme. Resultatmålen för indikatorerna är satta utifrån en avvägning mellan de tre principerna.

Under mandatperioden kan det bli nödvändigt att justera indikatorer och resultatmål för att bättre uttrycka vad som behövs för måluppfyllelse.

Finansiella mål

Kommunallagen föreskriver att en kommun ska ha finansiella mål som uttrycker när kommunen uppfattar att den har en god ekonomisk hushållning. Målen måste vara tydliga och enkelt mätbara. Kommunen har valt tre av de indikatorer som finns inom hållbar ekonomi som finansiella mål. De är särskilt markerade i tabell 1 och tabell 2 på nästa sida.

Tabell 1: Grundförutsättningar med inriktning på kommunens verksamheter

Alla kommunens verksamhetsområden ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser.

Indikator	Senaste värde 2018	Resultatmål	Finansiellt mål
Indikatorer riktat mot verksamhetsområden			
Antal verksamhetsområden som bedriver sin verksamhet inom budgetram	10 av 19	19/19	
Andel verksamhetsområden*3 med prognossäkerhet augusti inom +/- 1,0 %.	43 %	100 %	
Kommunövergripande indikatorer			
Samlat resultat för kommunens verksamhetsområden (mnkr)	- 64,0	0,0	Ja
Prognossäkerhet*2 delårsbokslut augusti*3	0,4 %	+/- 0,5 %	

*1 Som verksamhetsområden räknas alla 19 verksamhetsområden samt finansförvaltningen. Finansförvaltningen delas i två områden, skatter och utjämningsintäkter samt övrig finansförvaltning.

*2 Prognossäkerhet mäts som differensen mellan prognosen och utfallet som andel av omsättning.

*3 Mäts på hela kommunens utfall exklusive skatter och utjämnning.

Fakta: Indikatorer investeringstakt

Soliditet

Soliditet uttrycker hur kommunen finansierar sina tillgångar. Om kommunen finansierar investeringar genom lån kommer soliditeten att sjunka. Om en andel av investeringarna finansieras med ett ökat eget kapital (som kommunen uppnår genom årliga resultat/överskott), kan upplåning ske utan att soliditeten minskar. Hur stora investeringar kommunen kan tillåta sig med bibehållen soliditet är beroende av de överskott kommunen får, större överskott medger större investeringar. Soliditeten är ett nyckeltal som fångar detta. Indikatorn är ett bra jämförelsetal för den egna kommunen över tid, men inte lika bra i jämförelse med andra kommuner

Avskrivningarnas andel av skatteintäkterna

Avskrivningarnas andel av skatteintäkterna är ett mått som visar den belastning investeringarna påför kommunens årliga driftskostnader. Höjda investeringar innebär ökade avskrivningar. Skatteintäkterna påverkas av befolkningsutveckling, prisutveckling och konjunkturutveckling. Måttet blir jämförbart över tid: Om avskrivningarnas andel ökar innebär det ett tryck både mot dagens ekonomi men även mot framtida generationer.

Låneskuld per invånare

Uttrycker skuldutvecklingen över tid relaterat till befolkningen. Den är också ett uttryck för den skuldbelastning vi för vidare till de som bor i Tyresö i framtiden.

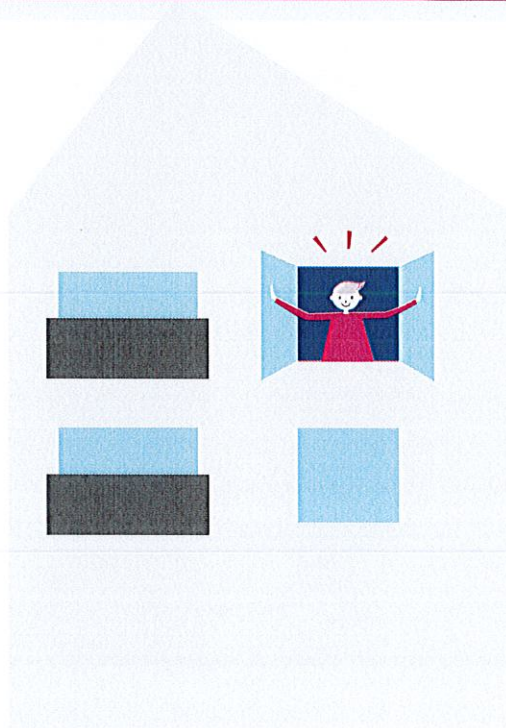
Tabell 2: Grundförutsättningar med inriktning på kommunens finansiella ställning

Kommunens resultat ska under mandatperioden öka från två till tre procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.

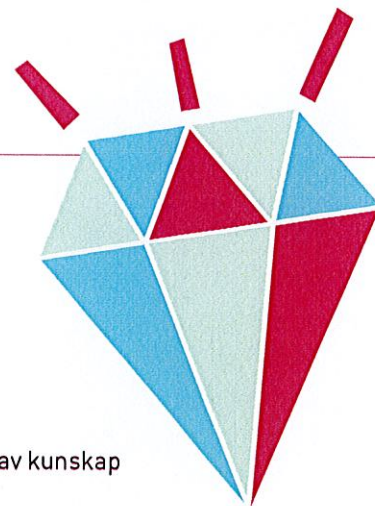
Indikator	Senaste värde 2018	Resultatmål			Finansiella mål	
		2019	2020	2021	2022	
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster och markförsäljningsintäkter som andel av summan av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	-0,4 %	2,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	Ja

Kommunen ska ha en investeringstakt som ser till att kommunens tillgångar behåller sitt värde, att kommunens utveckling säkras enligt översiktsplan Tyresö 2035 samt att kapitalkostnader fördelas rättvist mellan generationer.

Indikator	Senaste värde 2018	Resultatmål	Finansiellt mål
Kommunens soliditet exklusive pensionsåtagande intjänat före 1998.	35,5 %	min 32,0 %	Ja
Avskrivningarnas andel av summan av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	4,4 %	max 5,0 %	
Låneskuld per invånare (tkr)	14,2	max 34,0	

Hållbar kvalitetsutveckling

Helhetssyn och engagemang

Hållbar kvalitetsutveckling innebär att verksamhetsuppdraget utförs med bästa möjliga kvalitet med tillgängliga resurser. Verksamhetsutvecklingen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Hållbar kvalitetsutveckling innebär även en förmåga att förstå och skapa värde för de som verksamheten är till för.

Verksamhetsuppdraget styrs i de flesta fall av en omfattande lagstiftning eller motsvarande styrdokument. Medborgares och intressenters behov och önskemål är vägledande. För att resurserna ska användas på bästa sätt måste det alltid finnas en balans mellan att göra rätt saker och göra saker på rätt sätt, den inre effektiviteten. Grundförutsättningen är att gemensamma förhållningssätt och effektiva arbetsätt skapar utrymme för verksamhetsutveckling och leder till minskade kvalitetsbristkostnader, ökad helhetssyn och engagemang.

Leda för hållbarhet

Engagerande ledare på alla nivåer ger förutsättningar för alla medarbetare att vara delaktiga och våga tänka nytt i verksamhetens utveckling. De leder arbetet med kvalitetsutveckling och ansvarar för att processerna och resultaten följs upp och förbättras. Genom gemensamma förhållningssätt och arbetsätt samt en tydlig gemensam målbild säkerställer de tillsammans med medarbetarna hållbara resultat nu och i framtiden. För att leda för hållbar kvalitetsutveckling har cheferna i Tyresö gedigen utbildning och praktisk erfarenhet i förändringsledning och systematiskt förbättringsarbete.

Medarbetare förbättrar, utvecklar och tänker nytt

Det är medarbetarna som med sin kompetens och sitt engagemang gör förbättringar och påverkar utvecklingen i verksamheten. Varje medarbetare är insatt i vilken betydelse de har för verksamhetsutvecklingen och ser sin roll i helheten. Medarbetarna tar ansvar för att samarbete och arbetsätt fungerar effektivt. De är delaktiga i uppföljning och utvärdering av processer och resultat. Förutsätt-

ningarna ändras hela tiden, det kräver kontinuerlig utveckling av kunskap och nya idéer.

För att kunna ha fokus på ständiga förbättringar har alla medarbetare en god kunskapsgrund i systematiskt förbättringsarbete. Kompetensutveckling och individuella utvecklingsmål är kopplade till behov i verksamhetens utveckling.

Flexibla arbetsätt, hållbara resultat och innovation

Verksamheterna har etablerade, stabila processer och medarbetarna har förmåga att ställa om arbetsätt utifrån nya förutsättningar. Förändrade resurser, krav, behov och möjligheter möts genom flexibilitet och nytänkande. Förbättringar som genomförs säkerställs långsiktigt för att uppnådda effekter ska kvarstå. Utvärderingar av arbetsätten leder till lärande och innovation.

Styrning, uppföljning och redovisning

Grundförutsättningarna för hållbar kvalitetsutveckling ingår som ett avsnitt i nämndplanen. De ska inte brytas ned eller ändras på nämndnivå eftersom de är direkt kopplade till hur verksamhetsuppdraget genomförs och verksamheten utvecklas. Grundförutsättningar handlar om grundkrav, gemensamma förhållningssätt och effektiva arbetsätt och riktar sig direkt till verksamhetsnivån.

Verksamheterna planerar och genomför verksamhetens uppdrag och utveckling för att uppfylla grundförutsättningarna. Relevanta nyckeltal och kvalitetsfaktorer används för att följa upp och redovisa verksamhetens resultat och väljs utifrån relevans för varje verksamhet. Förvaltningschefen ansvarar för styrning, uppföljning och redovisning av grundförutsättningarna.

Verksamhetsutvärderingar genomförs regelbundet för att följa upp och bedöma hur verksamheten lever upp till en hållbar kvalitetsutveckling.

För att kunna följa kvalitetsutvecklingen jämförs resultaten både med egna målvärden och med andra verksamheter, övriga kommuner eller organisationer. Benchmarking används systematiskt för att lära av de som är bäst inom ett område.

Grundförutsättningar för verksamhetsuppdraget

1

Mål och intentioner i lagstiftning eller motsvarande nationella styrdokument är uppfyllda

i syfte att skapa värde och förbättrad situation för medborgare och intressenter med hänsyn till deras behov och förväntningar.

- Tillsyn och kvalitetsgranskningar.

2

Utlovade kvalitets- och servicenivåer är uppfyllda

- Kvalitetsgarantier, svarstider, väntetider, utredningstider och öppettider.

3

Hållbar kvalitetsutveckling säkerställs och drivs av engagerade och kompetenta chefer och medarbetare.

- Medarbetarundersökning.
- Ledningseffektivitet – mätmetod SIQ

4

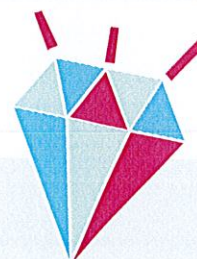
Verksamheterna förbättras och utvecklas genom effektiva och innovativa processer och arbetssätt.

- Verksamhetsanalys och självutvärdering.

5

Varje verksamhet redovisar hållbara resultat som ligger i framkant i jämförelse med andra aktörer inom samma område.

- Kommunens kvalitet i korthet, KKiK.

Attraktiv arbetsgivare

Engagemang

Som arbetsgivare är vi övertygade om att det är medarbetarna som skapar kvalitet i vardagen för Tyresöborna samt förbättringar och utveckling i verksamheten. För Tyresö kommun är det därför helt avgörande att få medarbetare som söker sig hit, som är engagerade och som utvecklas hos oss under hela anställningen. Vi utgår ifrån att engagerade och kompetenta medarbetare bidrar till högre målpåfyllelse samt att engagerade medarbetare uppfattar Tyresö kommun som en attraktiv arbetsgivare.

Ledarskap och medarbetarskap

Tyresö kommun har chefer som är trygga arbetsgivarföreträdare och som utövar ett gott ledarskap i samklang med våra värdeord. Det innebär att cheferna beskriver förväntningar och skapar förutsättningar för medarbetarna att genomföra sina uppdrag samt följer upp resultat och ger regelbunden återkoppling.

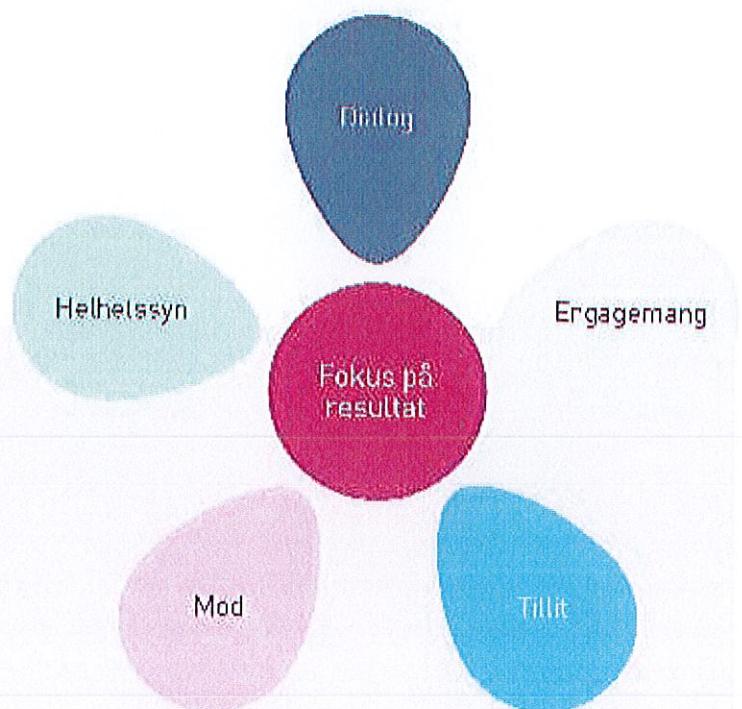
Tyresö kommuns medarbetare har möjlighet till delaktighet och förväntas ta ansvar för verksamheternas utveckling och sin egen. Vi har ett väl utvecklat medarbetarskap som ger medarbetarna en övergripande förståelse för sammanhang och sitt bidrag till helheten.

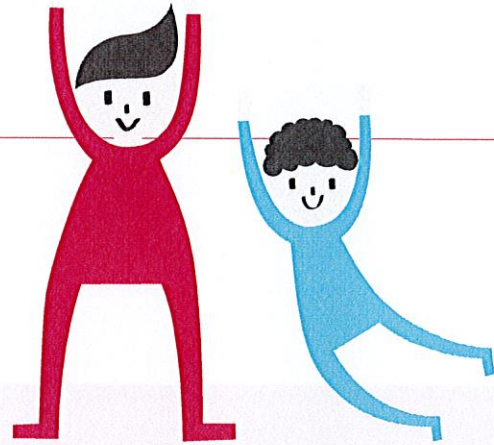
Ett välfungerande medarbetarskap och ett gott ledarskap förutsätter varandra och stärker den gemensamma organisationskulturen. En stark organisationskultur leder, i kombination med genomtänkta strukturer och etablerade arbets sätt, till ökad kvalitet och goda resultat för våra verksamheter. Det i sin tur skapar motivation och fortsatt engagemang.

Goda anställningsvillkor och anställningsförhållanden

Tyresö kommun har konkurrenskraftiga anställningsvillkor och goda anställningsförhållanden. Tillsammans med medarbetarna skapar vi ett arbetsliv som rymmer höga professionella ambitioner samtidigt som det ska vara möjligt att leva ett gott liv vid sidan av arbetet.

Tyresö kommuns värdeord

Grundförutsättningar för attraktiv arbetsgivare

1

Tyresö kommun är en attraktiv arbetsgivare dit medarbetare söker sig, är engagerade och utvecklas

- Hållbart medarbetarengagemang, HME
- Personalomsättning

2

Tyresö kommun har chefer som utövar ett gott ledarskap

- HME (styrning)
- HME (ledarskap)

3

Tyresö kommun har engagerade medarbetare

- HME-fråga (motivation)

4

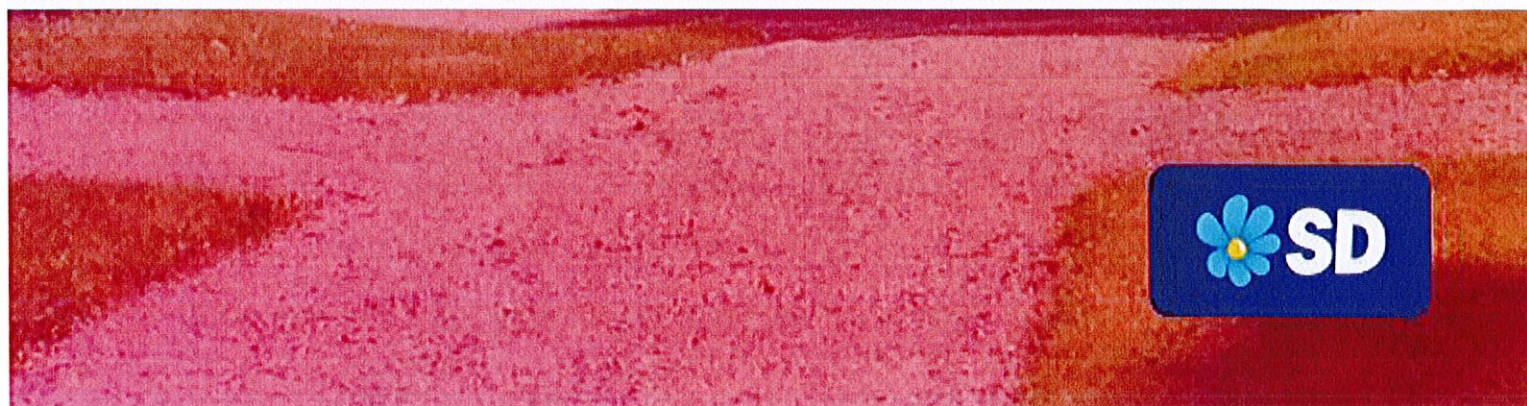
Tyresö kommun erbjuder goda anställningsvillkor och arbetsförhållanden

- Total sjukfrånvaro
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Tyresö kommun har konkurrenskraftiga löner och anställningsvillkor

SD Tyresö

Kommunbudget 2020

Innehållsförteckning

Inledning	3
Tyresö 2035 (vår vision)	5
Kommunstyrelsen	6
Barn- och utbildningsnämnden	17
Kultur- och fritidsnämnden	23
Äldre- och omsorgsnämnden	25
Arbetsmarknads- och socialnämnden	32
Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden	36
Byggnadsnämnden	39
Yrkanden	40
Ekonomiska bilagor	46

Inledning

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grund. Detta innebär att vi eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Partiets ambition är att kombinera de bästa elementen från de traditionella höger- och vänsterideologierna. Vi bejakar lag och ordning, gemensamhetskapande traditioner, samhällsbärande institutioner och bevisat välfungerande naturliga gemenskaper i form av familjen och nationen.

Detta sammanknyter till vår syn på kommunens tillväxt. Tyresö ska växa i sin egen takt utan att påskyndas av politiska idéer, som i dagsläget då de övriga partierna driver kommunen in i ett väldigt expansivt läge. Fram till 2035 planerar de tre i minoritet styrande partierna att kommunen ska växa till närmare 60 000 invånare. Den starka tillväxten kommer naturligtvis kräva en utbyggd kommunal service och kommunens kostnader förväntas växa kraftigt fram till 2035. Samtidigt står kommunsektorn inför ett finansieringsproblem då de demografiska behoven ökar snabbare än intäkterna. Sverigedemokraterna är det enda partiet som på riktigt beaktar detta problem.

Ett annat skarpt problem som Tyresö kommun står inför är betalningen av lån till banker. Tyresö kommuns låneskuld var per sista april 2019 hela 700 miljoner kronor, vilket är 20 miljoner kronor mer än mot föregående år och ytterligare upplåning är att vänta. Det motsvarar cirka 14 583 kronor per invånare, detta är markant med tanke på kommunens storlek. Räntan är i dagsläget väldigt låg men när den i framtiden återigen stiger riskerar Tyresö kommun hamna i en svår ekonomisk situation.

Kommunens verksamhet ska utgå från självkostnadsprincipen, som föreskriver en budget i balans med täckning för kostnader samtidigt som kommunen uppnår ett resultat på minst 2,5 % under 2020. För att lyckas med detta och för att klara av de tidigare nämnda problemen måste vi prioritera kärnverksamheten, prioritera Tyresöborna och lägga undan dyra och prestigedrivna sidoprojekt till dess att problemen är lösta.

Prishöjningar och effektiviseringskrav

Principen för anslagen är att dessa ska vara kompenserade för prishöjningar. I år har prishöjningarna satts till 2 %. Kravet på att kommunen ska uppnå ett resultat på minst 2,5 % 2020 innebär dock att kommunens förväntade skatteintäkter på sikt inte kommer räcka till. Den skattehöjning som tillfälligt infördes 2018 ser ut att bli en permanent lösning med risk för flera kommande skattehöjningar om inte kommunens verksamheter effektiviseras. Detta är tyvärr en följd av en längre tids ansvarslös politik på både riksdags och kommunnivå.

Av den anledningen ligger i budgeten ett generellt effektiviseringskrav på 2 % för alla verksamheter utom grundskola (1 %), funktionsnedsättning (1 %), väghållning & park (1 %) och kommunalförbund (0 %). Nettoeffekten blir att de flesta verksamheter inte har fått någon uppräknings i 2020 års anslag. Vi räknar anslaget på detta sätt för att synliggöra de effektiviseringskrav som behöver läggas mot verksamheten.

Följande är en sammanfattning av Sverigedemokraternas ekonomiska prioriteringar för Tyresö kommun 2020:

- 9 000 000 kronor till grundskolorna för utökat antal sjuksköterskor, studievägledare och kuratorer samt anställning av administratörer i skolan för att avlasta lärarna från de administrativa uppgifterna
- 5 000 000 kronor till buffert för att uppnå en ekonomi i balans och långsiktigt skapa en situation där kommunens ekonomi inte är beroende av stora lån
- En fondering av de 57 500 000 kronor i intäkter som skattehöjningen i Tyresö medfört. Detta för att snarast möjligt kunna återställa skattenivån till 19.50 enligt tidigare. Medlen läggs undan som buffert för kommande lågkonjunktur, under 2 år skulle detta medföra en buffert motsvarande 115 000 000 kronor. Detta är avstämt med ekonomienheten på Tyresö kommun.
- En besparing på 457 000 kronor genom att avsluta förhyrningen av kontorslokal på Högbergsgatan
- En besparing på 1 500 000 kronor genom generell effektivisering av verksamhetsområde 17 "Gemensam verksamhet"
- En besparing på cirka 4 000 000 kronor genom att minska antalet egna kommunikatörer för kommunen till totalt 4.
- En besparing på 13 000 000 kronor genom att tillse så att intäkter och utgifter relaterade till Arbetsmarknads- och socialnämndens arbete med migranter balanserar.
- En uppskattade besparing på 4 000 000 kronor genom en centralisering av folkbiblioteksverksamheten till ett bibliotek centralt i Tyresö.
- En uppskattad besparing på 2,25 % per år genom att under 3 år frysa årsarvodena för politiker. Detta skulle enligt beräkning innebära totalt 1 151 000 kr (189 000 kronor år 1, 382 000 kronor år 2 och 580 000 kronor år 3).
- En besparing på 345 000 kronor genom minskade partistöd med 10 %.

Tyresö 2035 (vår vision)

Tyresö är en kommun som präglas av gemenskap och samhörighet. Kommunen växer numera i en betydligt mer harmonisk takt än under den aggressiva expansionen i slutet av 10-talet. Bevarandet av närheten till naturen och grönområden är nyckelord i samband med samhällsbyggandet liksom hänsynen till den befintliga arkitekturen.

Tyresö är en kommun som lever upp till begreppen tryggt och trivsamt, den eskalerande brottsligheten har nu upphört i och med att kommunen har valt att lägga mer resurser för invånarnas trygghet. Kommunens egna ordningsvakter och frivilligorganisationer samt kameraövervakning har lett till att kommunen är tryggare än på decennium. Det envisa lobbyarbetet som kommunen bedrivit har också sedan flera år tillbaka lett till att Tyresö återigen har en egen polisstation som nu är bemannad dygnet runt.

Barnomsorgen har generösa öppettider och sätter barnens naturliga utveckling i centrum, fritt från politiserande teorier. Det finns flera alternativ för föräldrar att välja mellan och det kommunala vårdnadsbidraget gör det möjligt för de som så önskar att istället vara hemma med barnen. Skolan är återförstatligad men kompletteras med friskolor med distinkta profiler.

Ett nära samarbete mellan kommunen och näringslivet gör att företagsklimatet frodas och att arbetslösheten är låg. Tyresös närhet till naturen och ökad aktivitet runt Tyresö slott har lett till större turism.

Kollektivtrafiken är utbyggd med mer och bättre busstrafik vilket säkerställer korta restider inom kommunen men även till Stockholm och våra grannkommuner.

Framför allt värnar kommunen om våra äldre, de som under ett långt arbetsliv byggt upp välfärden i kommunen och landet. Äldreombudsmannen bevakar deras intressen och rättigheter. Trygghetslarmen är fortfarande gratis. Standarden på äldreboendena, kommunala såväl som privata är mycket bra med hög personaltäthet.

Den lokala demokratin är stärkt. För alla partier som väljs in i kommunalfullmäktige är alla dörrar öppna genom att de erbjuds insyn i samtliga nämnder och styrelser. Den kommunala självbestämmanderätten är återupprättad och Tyresöborna har ett större demokratiskt inflytande över sin egen hemkommun. Tyresö kommun prioriterar sina egna invånare och kärnverksamheten fungerar i princip felfritt.

Sammantaget gör allt detta Tyresö till en av Sveriges mest välmående kommuner med några av landets nöjdaste medborgare.

Kommunstyrelsen

Tryggheten i Tyresö måste återställas

Under de senaste åren har Tyresö bland annat fått uppleva upprepade skjutningar, åldringsbrott, våldtäktsförsök, misshandel, personrån, bilbränder, och vandalism i form av krossade rutor på företagslokaler, restauranger och skolor, vilket naturligtvis innebär stora extrakostnader för ägarna och en ökad otrygghet i kommunen. Detta är något som skulle anses ganska otänkbart för bara 15 år sedan. Antalet händelserapporter hos polisen relaterat till brott begångna på allmän plats i Tyresö kommun ökade under 2018 och ser inte ut att minska under 2019 års första 6 månader.

Tryggheten i Tyresö måste återerövas. Allt för många kommuner i Sverige har fallit offer för en ökad kriminalitet och fortsätter utvecklingen i denna riktning kommer kommunens slogan "Trygga, trivsamma Tyresö" inte längre vara aktuell. Vi Sverigedemokrater vill inte att Tyresö ska hamna i samma situation som exempelvis Staffanstorps och Ronneby där migranter tagit över och en kraftig ökning av otrygghet i samhället har utvecklats.

Det är för oss helt uppenbart att kommunen måste utöka sin insats gällande det brottsförebyggande arbetet i Tyresö, samt på alla möjliga vis assistera den verksamma poliskåren särskilt med tanke på att kommunen saknar egen polisstation.

Sverigedemokraterna föreslår därför ett kraftigt utökat arbete för att återställa tryggheten i Tyresö genom ett flerpunktsprogram:

- Omfattande införande av trygghetskameror på utsatta och otrygga platser i kommunen
- Införande av trygghetscentral med uppgift att samordna den minutoperativa trygghetsverksamheten samt bevaka trygghetskameror.
- Utökad ronderande väktarbevakning i kommunen
- Införande av ordningsvakter på särskilt utsatta områden som kommunen råder över
- Utökade samarbeten med föräldrar och nattvandrare för att få fler vuxna att delta i det trygghetsskapande arbetet
- Större fokus på brottsförebyggande åtgärder i kommunens alla utemiljöer
- Förstärkt samarbete med polismyndigheten och framtagande av långsiktiga trygghetsskapande åtgärder
- Utökat arbete med att få polismyndigheten att återöppna polisstationen i Tyresö

Bostäder till Tyresöborna

Enligt Sverigedemokraterna är det mest logiska systemet för bostadsfördelning i Tyresö, ett system där Tyresöborna prioriteras. Vi vill se över möjligheterna för att ge Tyresöborna förtur till de lediga lägenheter som Tyresö Bostäder förmedlar. Förslagsvis kan de som redan bor i Tyresö Bostäder prioriteras först, sedan kommer de som är kommuninnevånare, finns det lägenheter över ska de som vill flytta till kommunen kunna sätta sig i en särskild kö för dessa lägenheter.

Detta skulle också ge bättre förutsättningar att motverka den situation där unga Tyresöbor söker sig bort från kommunen på grund av bostadsbrist. Sverigedemokraterna anser därför att kommunen ska se över möjligheterna för att arbeta fram ett system som fungerar efter principen att Tyresöborna ska prioriteras i Tyresö Bostäders bostadskö.

Bostäder för migranter (Staffanstorpsmodellen)

Det är helt oacceptabelt att kommunen bygger dyra modulbostäder och avsätter delar av Tyresö Bostäders lägenheter till nyanlända migranter. Tyresö kommun bör därför ta efter Staffanstorpsmodellen. Detta innebär att enklare men godkända husvagnar för 40–50 TKR med åretruntstandard köps in, detta minimerar kostnaden samt vagnarna går att sälja igen efter att syftet för inköpet är slutfört. Idag river man modulbostäderna efter att de brukats och man får ingenting tillbaka.

Placeringen av dessa bostäder bör undersökas, då de inte ska påverka den naturliga skönheten i Tyresö, ej heller ska det bli för många människor inom samma område då dagis, sjukvård och andra nödvändigheter riskerar att överbelastas.

Det finns heller ingen anledning till att ställa grupper mot grupper genom avsätta delar av Tyresö Bostäders lägenheter till nyanlända. Detta är diskriminerande mot våra unga och äldre som i årtal har stått i kö men nu hamnar ännu längre bak i kön till förmån för personer som inte har någon anknytning till Tyresö. Lägenheterna skall prioriteras till befintliga Tyresöbor och därefter svenska medborgare som stått i särskild kö om det finns några lägenheter över.

Ingen förtur till hyresrätter för migranter

Under oktober 2016 röstade de övriga partierna som finns representerade i Tyresö kommuns fullmäktige igenom ett beslut som innebär att var fjärde ledig hyresrätt ska gå till migranter. Detta samtidigt som Tyresö kommun har bland länets längsta bostadsköer som ofta sträcker sig upp mot 12 år. Detta var och är naturligtvis orimligt gentemot Tyresös ungdomar som inte kan flytta hemifrån trots att de stått länge i bostadskö, det var och är orimligt gentemot Tyresös alla nuvarande såväl som framtida barnfamiljer och det var och är orimligt i och med det ansvar som kommunen bär för invånarnas skattepengar. Tyresö kommun ska arbeta för sina kommunmedlemmars välfärd och välbefinnande, att lägga så omfattande resurser på invandringspolitik är enligt oss helt fel prioritering.

Det beslut som röstades igenom 2016 i kommunfullmäktige upphör att gälla 1 oktober 2019, trots det så finns redan idag planer på nya riktlinjer rörande särskilda förutsättningar gällande bostadsförsörjning av nyanlända migranter i Tyresö kommun. Även om dessa troligen blir mindre frikostiga än tidigare bör endast enklast möjliga och minst kostsamma bostadslösning erbjudas, exempelvis enligt Staffanstorpsmodellen.

Avveckla modulbostäderna i Tyresö

Modulbostäderna som har byggts är något som Tyresöborna generellt sett inte önskar ha i sin kommun och framförallt inte i sina bostadsområden. Modulbostäderna sticker ut från kommunens estetiska stil och används ofta som en nödlösning för ett ohållbart migrantmottagande. Dessutom läggs delar av kostnaderna på kommunens skattebetalare. Sverigedemokraterna i Tyresö vill att kommunen ska växa i varsam takt och med hänsyn till estetik och invånaropinion. Därför anser vi att modulbostäderna inom Tyresö kommun ska avvecklas och inga nya byggs.

Medel för starkare grannsamverkan

Växande otrygghet är ett inslag i vardagen för många Tyresöbor. Det kan vara en otrygghet när man vistas i det offentliga rummet eller när man vistas i sin hemmiljö.

Många upplever också att polisen inte kan bistå med den hjälp som ofta behövs för att kunna upprätta en god trygghet för kommunens invånare.

Grannsamverkan är något som kan bistå polisen i deras arbete. Boende i ett bostadsområde hjälps åt att hålla uppsikt över sina grannars bostäder och är uppmärksamma på personer som rör sig i området. Ett bostadsområde, en bostadsrättsförening och så vidare kan idag starta upp den sortens verksamhet. Att boende är uppmärksamma på vilka det är som rör sig i kvarteret har en påverkan på brottsligheten, det handlar främst om att förhindra bostadsinbrott, skadegörelse och fordonsstölder.

Den forskning som finns visar att grannsamverkan påverkar och att brottsligheten minskar. Enligt en genomgång av internationell forskning som Brottsförebyggande rådet (BRÅ) gjort minskar brottsligheten med i genomsnitt 26 % där man har grannsamverkan. Grannsamverkan bygger mycket på samarbete. Samarbete mellan grannar, ordningsvakter och poliser. Engagemanget finns där, dock så kan det ibland vara brist med resurser för att kunna upprätthålla en god grannsamverkan. Det förekommer idag samarbete med andra aktörer i samhället som försäkringsbolag och lokala brottsförebyggande organisationer. Polisen bistår idag med utbildning, detta är bra. Idag är oftast utbildningsmaterial dekalering och skyltar gratis för en nystartad grupp.

Sverigedemokraterna vill gå ett steg längre och vill låta boende efter fullgjord utbildning hos polisen ansöka om ekonomiska medel för inköp av utrustning och material kopplat till att kunna driva en effektivare grannsamverkan som bidrar till att öka tryggheten i det aktuella bostadsområdet. Boendeorganisationer som är godkända för grannsamverkan ska få stöd till inköp av bevakningsutrustning som detektorer och kameror, utbildning och så vidare.

Mångkulturellt bokslut

Invandringen till Sverige i den form som huvudsakligen förekommer idag drabbar samhället både kulturellt och ekonomisk. Sverigedemokraterna anser därför att migrationsverksamheten i Tyresö framöver ska redovisas separat i kommunens bokslut, i ett så kallat mångkulturellt bokslut. Detta för att öka transparensen i verksamheten och ge en mer konkret bild av vilken täckning de statliga ersättningarna ger och därmed även huruvida kommunala skattemedel subventionerar verksamheten.

En tydlig trend har uppenbarats sig särskilt inom Arbetsmarknads- och socialnämndens verksamhetsområde 3, Individ- och familjeomsorg som visat stora underskott de senaste åren. Det har nu visat sig att under 2018 bekostade Tyresö skattekollektiv 13 miljoner kronor direkt relaterat till invandring. Utgifter som kommunen inte fått kostnadstäckning för från migrationsverket och staten. Detta är troligen en liten del av en större bild som är svår att överblicka utan ett ordentligt bokslut där de migrationsrelaterade kostnaderna redovisas tydligt i sin helhet.

Politik på lika villkor

Sverigedemokraterna ser positivt på de insatser som Tyresö kommun har gjorts för att stärka medborgardialog och transparens i den kommunala politiken. Vi har sett hur konceptet e-demokrati har möjliggjort detta med exempelvis det så kallade Tyresöinitiativet där alla som är över 16 år och som bor, studerar eller arbetar i Tyresö kan lämna in, rösta på och kommentera förslag. Förslag som får stöd från minst 50 privatpersoner skickas vidare som ett beslutsärende till den nämnd som ansvarar för frågan och vad nämnden svarar kan man sedan läsa på kommunens webbplats. Sverigedemokraterna ser även positivt på det program för medborgardialog och mångfald som har tagits fram, där man fastställer vikten av kommuninvånarnas insyn och inflytande i den kommunala politiken.

Däremot anser vi att det finns stort utrymme för förbättring när det gäller exempelvis öppna nämndsammanträden, allmänna frågestunder och även folkomröstningar. Efter många år i den politiska periferin har Sverigedemokraterna blivit väl medvetna om att det råder demokratiska missförhållanden i det svenska samhället. Trots att vi idag är ett stort parti, förekommer ofta ohederliga allianser och kompromisspolitik mellan politiska motståndare endast i syfte att utesluta våra väljare från inflytande. Oavsett vilket parti det gäller ska demokratin fungera väl och vi anser därför att alla folkvalda partier som har representation i kommunfullmäktige även ska ha rätt till insynsplatser i styrelser, nämnder och beredningar.

Detta utgör ingen kostnad för kommunen och det möjliggör för partier att bättre uppfylla sina politiska uppdrag och ta sitt ansvar inför sina väljare.

Neutral klädpolicy för offentligt anställda inom Tyresö kommun

EU-domstolen i Luxemburg slog nyligen fast att företag kan förbjuda sina anställda att bära synliga politiska, filosofiska eller religiösa symboler utan att det skulle utgöra direkt diskriminering. För att arbetsgivare ska ha rätt att förbjuda anställda att bära ovan nämnda symboler krävs att företaget hänvisar till en policy, en så kallad neutralitetspolicy

Tyresö kommun är en offentligt finansierad verksamhet och bör förhålla sig neutralt mot sina anställda och mot sina patienter/kunder. Tyresö kommun är en stor arbetsgivare och tar emot patienter/kunder med olika trosuppfattningar och med olika politiska uppfattningar, därmed anser vi att de ska bemötas på ett neutralt vis utan religiösa, filosofiska eller politiska symboler.

Hållbara upphandlingar

Under de senaste åren har återkommande upphandlade projekt blivit avsevärt dyrare än ursprungligen beräknat. Omfattande kostnader tillkommer ofta efter genomförd upphandling och bland annat har det kunnat observeras hur kostnader för uppförande av boende för personer med utvecklingsvariationer ökat med mångmiljonbelopp.

Det finns även en upplevd brist på transparens i hur upphandlingarna har genomförts. De olika bud som inkommit under anbudstiden redovisas inte utan endast ett alternativ framkommer oftast i samband med att beslut ska tas, då ofta otillräckligt redovisat.

Även om vi har hög tilltro till kommunens tjänstepersoner ligger ansvaret för upphandlingarna hos politikerna som i slutändan tar besluten om antagandet. Därför är det av stor vikt att upphandlingarna redovisas i sin helhet för att på ett adekvat sätt kunna ta ställning till om det av tjänsteorganisationen rekommenderat anbud står sig mot övriga inkomna anbud.

Därför behöver en omfattande förändring i hur upphandlingarna redovisas för politikerna i kommunen inför beslut genomföras.

Gatukostnader

Sverigedemokraterna anser att det är orimligt när en person eller en familj tvingas betala mycket stora summor för gatukostnader utan att egentligen ha något att säga till om i saken eller att vara säker på att investeringen kommer de till gagn. Vissa förbättringar har redan genomförts genom beslut i kommunfullmäktige men vi ser trots det ett fortsatt stort behov av framförallt ett kostnadstak då gatukostnaderna vid upprepade tillfällen blivit orimligt stora för enskilda husägare. Något som vid flera tillfällen även påpekats av den kommunala stadsbyggnadsförvaltningen.

Redan idag kan enskilda husägare ansöka om ett 10-årigt gatukostnadslån alternativt ansöka om anstånd med betalningen, vilket dock förfaller om bland annat den/de som äger huset får ett nytt bygglov beviljat. Det är dock inte säkert att husägaren får anstånd eller ett lån beviljat och det finns redan vittnesmål om personer som varit tvungen att lämna sina hem då man inte haft möjligheter att betala gatukostnaderna.

Vi menar att ett kostnadstak ska gälla vid utbyggnad av kommunens gator. Taket kan förslagsvis vara på 200 000 kronor och betalas först när huset byter ägare. Prisindex ska följas och läggas på vid försäljning. Vi vet att en stor del av alla svenska kommuner har den modell som vi förespråkar och vi anser att kostnaden för utbyggnad av gator och vägar är något som Tyresös invånare borde stå för gemensamt. Till dess att Tyresö kommun eventuellt beslutar att ändra system anser vi Sverigedemokrater att det är rimligt att skapa så bra förutsättningar som möjligt så att enskilda personer/familjer skall ha råd att bo kvar i sina hem.

Vatten- och avlopp

Verksamhetsområdet Vatten- och avlopps uppdrag är att ansvara för att invånarna i Tyresö kommun förses med ett gott och friskt dricksvatten samt ansvarar för att ta hand om och avleda avloppsvattnet från hushåll och industrier samt att avleda dagvatten med minsta möjliga olägenhet för invånarna och miljön. Verksamheten är i Tyresö kommun helt avgiftsfinansierad och mottar inga anslag ur kommunbudgeten.

Det är befintliga och blivande brukare av kommunens vatten- och avlopp som genom anslutning/anläggnings- och bruksavgifter finansierar verksamheten. Verksamheten är starkt lagstyrd och lagstiftningen är omfattande. Det finns inget hinder för att kommunen skattefinansierar VA-verksamheten genom principen om det kommunala självstyret samtidigt som en för hög grad av skattefinansiering kan komma i konflikt med ramdirektivet för vatten. Utgångspunkten i ramdirektivet är att den som använder vatten och förorenar vatten ska betala för det.

Avgifterna får samtidigt inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva Va-anläggningen. Huvudprincipen är att avgifterna ska bekosta sådant som kommer VA-kollektivet till godo. En skälig och rättvis fördelning sker enligt den så kallade nyttoprincipen med en social kostnadsfördelning. Detta innebär att VA-avgifterna i princip ska bestämmas med hänsyn till den huvudsakliga nytta som varje enskild fastighet har av Va-anläggningen. Avgifternas storlek ska framgå av den taxa som kommunfullmäktige har beslutat.

Av den anledningen vill Sverigedemokraterna att Tyresö kommun ska driva VA-verksamheten på det mest ekonomiskt kostnadseffektiva sätt som är möjligt för att säkra en god vattenkvalitet och ett miljöeffektivt omhändertagande av avloppsvatten. Detta så att brukarna av VA-anläggningen får så låga kostnader som möjligt i både anläggnings- och brukaravgifter.

Skönhetsråd

Tyresö kommun har obestridligen en unik utformning, utstrålning och miljö. Detta är ingen självklarhet, därför vill Sverigedemokraterna aktivt upprätthålla dessa för kommunen positiva egenskaper som är viktiga för dess identitet, rent estetiskt men även gällande invånarnas välbefinnande.

Att anlägga byggnader som starkt avviker från Tyresös identitet är något som riskerar de tidigare nämnda egenskaperna. Sverigedemokraterna vill av den anledningen införa ett skönhetsråd i kommunen, vars uppgift kommer vara:

- Att bevaka de estetiska värdena i den fysiska miljön och att komma med förslag till och förbättringar av denna miljö.
- Att vara rådgivande organ åt kommunens nämnder i frågor som rör offentliga konstverk, konstnärligt eller kulturhistoriskt värdefulla miljöer.
- Att genom information respektive dialog med kommuninvånarna göra dessa medvetna om skönhetsrådets roll och verksamhet.
- Skönhetsrådet kan förslagsvis bestå av sakkunniga representanter från olika kunskapsområden såsom: Arkitekt, Naturskyddsföreningen, Tjänstemän inom samhällsbyggnad, Kulturarbetare m.fl.

Stopp för mottagande av nyanlända migranter

Det är viktigt att skilja mellan olika typer av invandring. Beroende på invandringens karaktär får den olika effekter på det svenska samhället. På den tiden som invandringen till Sverige bestod av arbetskraftsinvandrare från kulturellt närliggande länder var de problem vi ser idag förhållandevis obetydliga. Problemen har uppstått som en följd av att kursen på 1970-talet lades om till förmån för en invandringspolitik med fokus på asyl- och anhöriginvandring – inte på arbetskraftsinvandring.

Sveriges kommuner är de som har fått axla det största ansvaret för invandringspolitiken. Kommunerna har ansvaret för såväl välfärden som det sociala ansvaret och den ekonomiska tryggheten. Ersättningen till kommunerna för att ta emot ett stort antal nya invånare har varit otillräcklig. Kommunerna har därmed ofta tvingats nedprioritera vård, skola och omsorg framför fortsatt finansiering av invandringen. Segregation, utanförskap och stora ekonomiska kostnader har uppstått som ett resultat av den förda politiken.

Särskilt återfinns dessa problem i förortererna. Tyresö kommun har tyvärr inte möjlighet att påverka invandringen på riksnivå, då detta är en uppgift för riksdagen att besluta om, ändå går kommunen back flera miljoner på grund av denna politik.

Det ska heller inte ses som någon självklarhet att de nyanlända som utgör en del av befolkningsökningen kommer att bidra till ökade skatteintäkter. Tvärtom har Sveriges moderna migrationspolitiska historia visat på motsatsen. Kommunens ekonomi, välfärd och trygghet står på spel och med övriga kommuner i landet som exempel är det tydligt att Tyresö kommun bör stoppa allt mottagande av nyanlända migranter.

Avyttra vindkraften

Sverigedemokraternas linje är att Tyresö kommun ska fokusera på kärnverksamheten och inte avvika från detta fokus till dess att densamma fungerar i princip felfritt. Att äga vindkraftverk i Dalarna hör inte till kärnverksamheten. Under 2018 såldes vindkraftverket till av kommunen helägda bostadsbolaget Tyresö Bostäder AB. Det innebär att trots tidigare löfte om att vindkraftverket inte skulle ingå i Tyresö kommuns verksamhet så finns nu vindkraftverket fortsatt kvar inom kommunkoncernen.

Projektet har hela tiden visat sig vara en förlustaffär och faktumet att Tyresöborna inte har någon egentlig användning av kommunägd vindkraft är anledningen till att Sverigedemokraterna i Tyresö hela tiden velat avyttra kommunens vindkraftverk. Vi står fortsatt fast vid vår uppfattning att vindkraftverket inte har någon plats inom kommunkoncernen och bör snarast möjligt avskiljas från koncernen genom försäljning till professionell aktör på vindkraftsmarknaden.

Efterlev tiggeriförbudet

Genom EU:s fria rörlighet har Sverige fått ta del av den fattigdom och det utanförskap som existerar inom den europeiska unionen. Det tydligaste exemplet på detta är det tiggeri som numera förekommer i hela landet, i större orter i synnerhet, där de hitresta från företrädesvis Rumänien och Bulgarien utgör större delen av dem som finns på våra gator och torg. Tiggeriet är huvudsakligen ett frivilligt beslut, även om levnadsomständigheterna givetvis spelar roll, dock finns det även rapporter om att tvång och prostitution är förknippat med dem som reser hit. Sverige och Tyresös skattebetalare ska inte bidra till denna sorts verksamhet.

Många tiggare är beroende eller tvingade av kriminella organisationer, vilket missgynnar individerna såväl som samhället. Detta samtidigt som Sverige har finansierat en integration för dessa människor i deras hemländer. Detta missbruk ska inte försörjas och därför uppmanar Sverigedemokraterna till att stoppa tiggeriet.

Vi anser att hårdare tag krävs då tiggeri i den formen som är märkbart mest omfattande idag, redan är förbjudet i Tyresö kommun. Detta enligt Tyresös lokala ordningsföreskrifter som i paragraf 12 säger "Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande, om inte insamlingen utgör led i en tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning."

Det står nu klart att den nya styrande koalitionen (S, MP, L) inte tycks vilja sett ett kommunalt tiggeriförbud, trots att lagstöd genom vägledande domar i högsta förvaltningsdomstolen finns för införande av sådana lokala ordningsföreskrifter, som i stor utsträckning skulle stävja den utbredda tiggeriverksamhet som vi idag ser på flera platser i kommunen.

Kommunens anställda ska arbeta inom kommunens gränser

I dagsläget hyr Tyresö kommun lokaler i Stockholms stad för sin personal för 457000 kronor om året. Detta är inte helt problemfritt, dels för att kommunen förlorar konsumenter i sitt ekonomiska kretslopp och dels för att pengarna som spenderas för lokalerna istället skulle kunna gå till hyresvärdar inom kommunen eller till för att investera i en mer permanent lösning. Sverigedemokraterna anser därför att kommunen aktivt ska arbeta för att förse personalen med arbetsplatser inom kommunens gränser.

Utökad antal skyddsrum i Tyresö kommun

Studier av bland annat Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) visar på att antalet skyddsrumspatser i Sverige inte är tillräckligt för att täcka behovet utifrån dagens befolkningens mängd, det finns idag cirka 65 000 skyddsrum och med plats för 7 miljoner personer.

I dagsläget är det riksdag och regering som beslutar om nya skyddsrum skall byggas. MSB meddelade regeringen i oktober 2017 att det behöver byggas fler skyddsrum i Sverige. I rapporten skriver MSB även att det vore bra om kommunerna åter tar över ansvaret för skyddsrummen. Redan i början på 2020-talet vill MSB att nyproduktion skall påbörjas och i samband med detta även att ansvaret återgår till kommunerna.

Enligt vår mening borde Tyresö kommun redan nu ta höjd för detta i detaljplaner när nya fastigheter planeras.

Parkeringar under markyta

I samband med utformandet av nya bostadsområden behöver även antalet parkeringsplatser utökas. Då markytan i kommunen är begränsad förespråkar vi Sverigedemokrater att man i detaljplaneringsstadiet inför byggandet av nya bostadsområden ställer ökade krav på att parkeringsplatser byggs under mark istället för ovan mark. Trots den högre kostnaden initialt så är det långsiktigt både önskvärt och billigare att bygga parkeringar under markplan.

Verka för en mindre aggressiv befolkningstillväxt

Att Stockholmsregionen och därigenom Tyresö kommun ska växa har styrande politiker fastställt som en oundviklig självklarhet. Det är en grundläggande del i de visioner och mål som återkommer i kommunplanen. De i minoritet styrande partierna i Tyresö driver en aggressiv och expansiv politik för Tyresö kommun, en politik som kommer med en kostnad.

Tyresö kommun står inför flera växande problem relaterat till målet om att uppnå 60 000 medborgare i kommunen fram till 2035. Bostadsbyggandet behöver ske i en rasande takt vilket påverkat kommunens ekonomi negativt samtidigt som infrastrukturen i Tyresö allt jämt halkar efter. Bostadsbristen är förödande för enskilda bostadssökande men även för företag och kommunal verksamhet som har svårigheter att rekrytera personal. Den förda politiken ger inlåsnings effekter där många äldre bor stort och vill flytta samtidigt som många barnfamiljer måste trängas i små och dyra lägenheter.

För att underhålla den aggressiva befolkningsökningen görs anspråk på våra grönområden. Det krävs exploatering för att bygga alla nya bostäder. Närhet till naturen i framtiden riskerar att inte längre vara en självklar del i vår och våra barns vardag utan något som man måste åka till likt ett museum.

Även regionens och därigenom Tyresös vatten och avlopp påfrestas hårt av befolkningsökningen. Svenskt Vatten varnar att avgifterna för vatten och avlopp kommer fördubblas de kommande 20 åren för att klara investeringarna som krävs.

Likt sjukvården står skolan och förskolan inför problemet att det är allt för många som ska nyttja verksamheten men allt för få som kan bidra till den. Detta innebär större barngrupper, färre förskoleplatser, lärarbrist och sjunkande skolresultat som i längden resulterar i en försvagad konkurrenskraft på en global arbetsmarknad för våra kommande generationer.

För att lindra ovan nämnda problem vill Sverigedemokraterna låta kommunen växa i en naturlig takt, utan en politiskt konstruerad befolkningsökning och utan ineffektiva nödlösningar för att stödja den.

Kommunen möjliggör, med dagens förda politik, att den oproportionerligt stora befolkningsökningen fortsätter. Naturligtvis ska kommunen få växa men det ska i en takt som kommunens service och välfärd medger. Och vad skattebetalarna mäktar med i landet med ett världens absolut högsta skattetryck.

Våra ungdomar ska kunna flytta hemifrån i sin egen hemkommun, våra småbarnsfamiljer ska inte behöva konkurrera med andra länders familjer och våra äldre ska kunna känna sig trygga i att kommunens sociala skyddsnet inte halkar efter på grund av en allt för kraftig befolkningstillväxt. Tyresö kommun måste omprioritera sina resurser från de presumtiva invånarna till de nuvarande och deras barn – för en långsiktigt hållbar kommun.

Kommunalskatt

Det sittande styret i kommunen (S, L och MP) beslutade under hösten 2018 att höja den kommunala skattenivån från 19.50 SKR till 19.95 SKR. Detta troligen för att kunna genomföra sina vallöften. Det visade sig dock att denna skattehöjning snabbt åts upp i kommunens förslag till driftbudget för kommande budgetår.

Sverigedemokraterna tillsammans med flera andra partier i oppositionen ansåg redan från början att en skattehöjning i nivå med den nu införda skulle riskera att bli ett långsiktigt problem för kommunens invånare och i slutändan kommunen. Det finns en risk att kapital- och skattestarka kommunmedlemmar lämnar kommunen i kombination med att nya kapital- och skattestarka potentiella kommunmedlemmar väljer att inte bosätta sig i kommunen. Konsekvenser av detta kan vara att skatteintäkterna på sikt blir mindre än vad SKLs prognoser säger. Detta måste ses som ett dåligt alternativ för Tyresö kommuns utveckling. Därför anser vi att skattehöjningen aldrig skulle genomförts på de grunder som de styrande partierna lyfte fram.

Vidare så ser vi risk idag att sittande styre tvingas till ytterligare skattehöjningar på grund av en brist på ekonomisk hushållning. Ingenting tyder idag på att Tyresö kommun skulle gå ett bättre öde tillmötes.

Därför väljer vi att inte lägga in skattehöjningen som en del av driften av Tyresö kommun. I stället innebär vårt budgetalternativ att de 57,5 miljoner kronor som skattehöjningen inbringar läggs som ofördelade medel. Dessa kan sedan vid behov användas i framtiden som investeringspengar alternativt läggas undan som buffert till sämre tider.

Vidare är vår inställning att skattenivån till 19.50 SKR ska återställas så snart det är möjligt. Målsättningen ska vara att genom en effektiv administration, tydliga beslut och en god ekonomisk hushållning hålla skattenivån så låg som möjligt. Detta är något som Sverigedemokraterna skulle prioritera högt om partiet suttit som styrande parti i kommunen. Sverigedemokraterna skulle även ställa avsevärt högre krav på att staten tar sitt kostnadsansvar fullt ut för de migranter som kommer till kommunen.

Neddragning av partistöden

Med tanke på kommunens utsatta ekonomi behöver samtliga partier i Tyresö kommun bidra till lägre kostnader. Partistöden i Tyresö kommun är relativt väl tilltagna och en mindre neddragning av partistöden med 10 % skulle inte medföra stora problem för partierna. Detta skulle innebära en besparing på motsvarande 345 tkr under 2020.

Det finns även utrymme för att under en 3 års period tillfälligt frysa höjningarna av årsarvodena. Enligt en bedömning av ekonomienheten skulle en besparing på 2,25 % per år uppnås. Detta skulle enligt beräkning innebära en besparing om totalt 1 151 000 SKR (189 000 kronor år 1, 382 000 kronor år 2 och 580 000 kronor år 3).

Sverigedemokraterna föreslår:

- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda vilka områden i Tyresö som är mest utsatta för kriminell aktivitet
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ansöka hos Länsstyrelsen om att få installera och utöka kameraövervakning i områden som är särskilt drabbade av kriminalitet
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa det av Sverigedemokraterna föreslagna flerpunktsprogrammet för att i hög grad utöka sitt brottsförebyggande arbete
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över möjligheterna för inrättandet av ett nytt bostadskösystem som prioriterar Tyresöbor
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa Staffantorpsmodellen för att på ett för skattebetalarna kostnadseffektivt sätt följa bosättningslagen
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillse så att nyanlända migranter inte tillåts passera turordningen i Tyresö Bostäders bostadskö
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa en plan för att avveckla modulbostäderna i Tyresö
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över möjligheterna för att rikta mer resurser till grannsamverkansverksamheten i Tyresö kommun
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa ett mångkulturellt bokslut som visar på de direkta och indirekta kostnader och intäkter som migrationen orsakar kort- och långsiktigt för Tyresö kommun
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda insynsplatser i styrelser, nämnder och beredningar till alla partier som är invalda i fullmäktige
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa en klädpolicy/neutralitetspolicy för anställda inom Tyresö kommun som innebär förbud mot att bära synliga politiska, filosofiska eller religiösa symboler under arbetstid
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett åtgärdsprogram för att tillse så kommunens upphandlingar blir avsevärt mer ekonomiskt hållbara, effektiva samt att upphandlingarna blir mer transparenta
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda möjligheterna för att ett kostnadstak på 200 000 kr ska gälla vid uttag av gatukostnader i kommunen
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för att den kommunala VA-verksamheten drivs på det för brukarna mest kostnadseffektiva sätt för att trygga god vattenkvalitet och miljö
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa ett skönhetsråd
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för stoppad mottagning av nyanlända migranter
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillse så Tyresö Bostäder avyttrar vindkraftverket så att denna verksamhet inte finns inom kommunkoncernen
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram nya ordningsföreskrifter som förbjuder tiggeri på särskilt angivna platser inom kommunen där tiggeri förekommer

- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa arbetsplatser inom kommunens gränser för alla anställda inom kommunen
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samband med framtagande av detaljplaner, planerar för framtida nyproduktion av skyddsrum
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samband med detaljplanearbete ställer högre krav på att parkeringsplatser byggs under mark istället för ovan mark
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för en långsammare och mer naturlig befolkningstillväxt samtidigt som satsningar på infrastruktur prioriteras upp
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att snarast möjligt återställa skattenivån till 19.50 samt att tillse så nämnder och förvaltningar håller ned kostnaderna samt håller sig inom budget
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att minska samtliga partistöd med 10 %
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att minska antalet anställda kommunikatörer till fyra

Barn- och utbildningsnämnden

Förskola och pedagogisk omsorg

Många barn börjar förskolan vid en mycket tidig ålder. Förskolan får därigenom ett avgörande ansvar för många delar av våra barns vardag. Förskolan formar också framtidens svenskar. Eftersom inflytandet från förskolan är så stort ställer sig Sverigedemokraterna avvisande till det som kallas könsneutral genuspedagogik. Mentala och fysiologiska skillnader mellan könen är ett vetenskapligt faktum. Olika förutsättningar kräver olika förhållanden. Sverigedemokraterna anser därför att kommunen ska avstå från att bedriva skola och barnomsorg utifrån ett genusperspektiv där barnens naturliga utveckling riskeras för ogrundade teorier och identitetskränkande värderingar. För övrigt anser Sverigedemokraterna att barnuppfostran och formandet av barnens utveckling och mognad i huvudsak är en familjeangelägenhet. Det är inte den kommunala verksamhetens uppgift att försöka forma barnen enligt särskilda ideologier.

Föräldrarna i synnerhet spelar en nyckelroll i ett barns trygghet och utveckling. Detta sammanknyter till vårt förslag som strävar till att implementera den så kallade Nackamodellen i Tyresö. Att föräldrar kan kontrakteras av kommunen som dagbarnvårdare åt sina egna barn.

Valfriheten i förskola och barnomsorg är en rättvisefråga. Sverigedemokraterna värdesätter kommunens möjlighet att erbjuda alternativa pedagogiska former och temaförskolor, exempelvis natur- eller kulturförskola vilket även innebär ökad valmöjlighet.

Sverigedemokraterna anser att kommunen inte bör blanda in ideologi i barnomsorgen, utan denna bör vara en neutral tjänst som föräldrarna tryggt kan välja. Om föräldrar exempelvis vill genuscertifiera sina egna barn ska det ombesörjas av föräldrarna själva.

Grundskola inklusive sarskola och fritidshem

Lärarbristen är ett allvarligt problem i hela landet, också i Tyresö kommun. Många lärare flyr yrket och den dåliga arbetsmiljön samt den orimliga arbetsbelastningen anges som de främsta orsakerna. Detta leder till en stor personalomsättning och många obehöriga lärare. Från elevernas perspektiv är det en katastrof. Forskning visar tydligt hur viktig relationen mellan elev och lärare är i elevens lärandeprocess, och att bygga relationer är något som tar tid och måste få ta tid. Samtidigt riskerar den höga personalomsättningen att äventyra rättssäkerheten i betygsättningen. Det är inte ovanligt att den lärare som ska sätta slutbetyg på eleverna endast haft dem i en termin och saknar en helhetsbild av elevens kunskaper.

Tyresö kommun måste möta det här problemet genom att satsa på att bli en attraktiv arbetsgivare som erbjuder goda utvecklingsmöjligheter, stor självständighet, en anständig lön och drägliga arbetsvillkor. Något som många lärare lyfter som ett problem är att andra saker än undervisning och undervisningsrelaterade uppgifter tar en stor del av deras arbetstid, så att de ibland tvingas slutföra sina huvuduppgifter på sin obetalda fritid.

Lärarna måste få lägga sin tid på det som de brinner för samt har kompetens och utbildning för. Nämligen att planera, genomföra och utvärdera undervisning, samt jobba aktivt med den formativa bedömningen för att leda sina elever till ökad kunskap. Alldeles för mycket lärartid går åt till att lösa konflikter, vakta korridorer, serva föräldrar, planera friluftsdagar och mycket annat.

Skolan ska förmedla kunskap framför värderingar. Istället ligger nuvarande fokus på en slags värderingsdressyr där en skev bild av demokratiska värden, miljöperspektiv, mångkultursperspektiv och genusperspektiv är utgångspunkten. Detta är självklart mycket olämpligt och kontraproduktivt. Vi måste även återigen ge lärarna den för undervisningen, essentiella ledarroll som det är meningen att

lärarna ska ha i klassrummet. Att hålla en professionell relation mellan elev och lärare är en grundpelare för hela skolväsendet.

För oss är det en självklarhet att en elev oberoende av var denne är född eller bosatt ska erbjudas en högkvalitativ utbildning. Genom att åter låta staten ansvara för skolan kan en rättvis och likvärdig skolgång återuppstå och med det även lärarnas status. Friskolorna å andra sidan ska fungera som ett komplement till den kommunala skolan, inte minst för att öka utbudet och valfriheten, men också för att sätta press på den kommunala skolan i syfte att öka kvaliteten på sin verksamhet. Det är dock viktigt att den kommunala skolan inte lider till följd av en för stor andel friskolor.

Administrativa lärarassistenter

Sverigedemokraterna ser ett stort behov av att det genomförs åtgärder som gör att lärare kan avlastas eftersom många lärare upplever en ohållbar arbetssituation. Lärarbristen är tyvärr stor och det är svårt att idag rekrytera flera lärare vilket medför att andra lösningar måste till.

Läraryrket skriver att de anser att skolan behöver tillföras olika typer av stödfunktioner utifrån vilka behov som finns på olika skolor. En sådan stödfunktion kan vara administrativa lärarassistenter. Administrationen ligger utanför lärarnas kärnuppdrag och utgör idag en allt för stor del av lärarnas arbetstid, något som medför att tid tas från lärarnas kärnuppdrag.

Läraryrket föreslår att arbetsuppgifter som de administrativa lärarassistenterna kan utföra är praktiska göromål, som exempelvis blankett- och informationshantering, kopiering och iordningställande av teknik. De kan även bidra i samarbeten kring friluftsför- och temadagar med planering, praktisk organisation och utförande.

De administrativa lärarassistenternas syfte är inte att ersätta lärarna utan att stödja dessa i deras arbete så att lärarna kan koncentrera sig på sitt kärnuppdrag.

Mer kringpersonal i skolorna

Som det ser ut i dagsläget har inte Tyresö kommuns skolelever adekvat tillgång till sjuksköterska och kurator på sina skolor. Elever blir tvungna att vända sig med ofta känsliga ärenden till personal som befinner sig i kommunhuset. Elevernas hälsa och psykiska välmående ska tas på allvar och prioriteras, för att göra detta måste kommunen försäkra sig om att denna för eleverna viktiga personal finns tillgänglig ute i Tyresös skolverksamheter.

Sverigedemokraterna ser allvarigt på den ökande ohälsan bland barn och ungdomar. Ett sätt att förbättra hälsan är en kontinuerlig uppföljning av hälsotillståndet hos alla skolelever. Obligatoriska hälsoundersökningar ser vi som en självklarhet, detta gäller de människor som kommer till Tyresö och tilldelas plats i den svenska skolan likväl för personer som har kommit till Sverige senaste åren men som inte har hälsotestats sig för farliga och smittsamma sjukdomar. Vårt partis fokus ligger på våra egna barns trygghet och välbefinnande. Att gå i en skola där man riskerar att smittas av allvarliga sjukdomar som tuberkulos är en skol- och förskolemiljö Sverigedemokraterna inte kan acceptera. Genom att i ett tidigt skede få veta en persons sjukdomstillstånd ges individen också bättre förutsättningar att kunna bli frisk.

Bra skolmat

En god kosthållning för barnen är av stor vikt för hur barnens utveckling och välbefinnande ska bli så bra som möjligt. Vi har tyvärr kunnat se att fler aktörer alltmer börjat övergå till billigare utländsk mat av sämre kvalitet, i stället för att köpa in svenska råvaror och produkter. Visst finns det fall där utländsk mat är att föredra då råvarorna inte finns i Sverige men tyvärr finns det många fall där vi ser att kött köps in ifrån länder med en helt annan standard på djurhållning än den som finns i Sverige.

Det är inte heller bara en fråga om djurhållning. Hälsoaspekten är också viktig och där vi kan se att utländska djuruppfödare använder antibiotika i stora mängder vilket inte är tillåtet i Sverige. Även om detta inte är ett utbrett problem i Tyresö är det bra att fastställa en princip.

Inget barn i skolan ska serveras ritualslachtat kött (exempelvis halal), det bör dock finnas ett eller flera alternativ såsom exempelvis vegetariskt för den som inte vill äta kött.

Sverigedemokraterna vill se att man i kommunens verksamheter upphandlar närproducerat kött från bönder som kan visa på god djurhållning. En synergieffekt av att använda svenskproducerad mat, är att vi då samtidigt stödjer våra svenska bönder.

Utökad svenskundervisning

När det gäller just språket anser vi att det är av stor vikt att utöka svenskundervisningen för de barn som behöver detta stöd. För att kunna bli en naturlig del av det svenska samhället krävs goda språkkunskaper. Därför är det av stor vikt att samtalsspråket under skoltid, med undantag för språklektioner, alltid är svenska. Modersmålsundervisningen för invandrare främjar inte assimilationen till det svenska samhället och dess effekter för inlärnin av det svenska språket är tveksamma. Vi förordar även att kommunen ska utöva påtryckningar på staten så att den skattefinansierade modersmålsundervisningen avskaffas.

Politisk påverkan i skolan

Skolan ska lära ut den verkliga innebörden med demokrati och respekt för andras åsikter i kombination med att stimulera eleverna till kritiskt och konstruktivt tänkande och reflektion kring etiska och moraliska frågor. I skolan ses framförallt inför val hur vissa lärare utnyttjar sin roll för att påverka elevernas egna politiska åsikter. Sverigedemokraterna anser att detta inte skall förekomma, lärarna skall vara en garant för att eleverna i skolan skall få en objektiv och onyanserad bild av samhället.

En lärare skall aldrig i sin roll som pedagog påverka elevernas politiska åsikter i enlighet med dennes egna politiska övertygelser. Demokratins betydelse ska lyftas fram och det skall vara helt upp till eleven själv att utan påverkan från skolan få möjlighet att forma sina egna politiska uppfattningar. Alla skall ha rätt till en bra utbildning oavsett vilka politiska värderingar man har. Lärare skall bedöma elevernas kunskaper i de olika ämnena och därefter sätta betyg på dem utifrån faktiskt kunskap, inte politiska värderingar.

Utökade möjligheter till fysisk aktivitet i skolan

I det allt mer stillasittande samhället är det viktigt att skolan ska kunna fungera som en garant för att barn och ungdomar får den fysiska aktivitet som kroppen behöver. Fysisk aktivitet minst en timme per dag har i studier visat sig påverka elevers studieresultat positivt, framförallt hos unga pojkar som idag ligger efter i dagens skola.

Barn som rör sig lär sig mer. Därför är det viktigt att det som länge har stått i läroplanen om att barn ska få röra sig varje dag faktiskt blir verklighet. Stillasittande är vanligt och alldeles för få unga rör på sig tillräckligt. Det är viktigt att skolan tar tillvara på de möjligheter som finns under skoldagen för att engagera eleverna, både flickor och pojkar, till mer fysisk aktivitet. Mer rörelse i vardagen kan främja elevernas utveckling och hjälpa dem att nå utbildningens mål. Andra positiva effekter är ökad koncentration, inlärningsförmåga, självförtroende och social förmåga.

Jourskola

Skolan är en arbetsplats och eleverna har rätt att kräva en väl fungerande arbetsmiljö. Som ett led i detta arbete menar vi Sverigedemokrater att elever som inte fungerar i skolsituationen ska kunna omplaceras, även mot den enskilda elevens och förälder/föräldrarnas vilja. Vi vill införa jurskolor där elever med långvariga sociala problem hänvisas för kortare eller längre tid. Detta för att på ett rimligt sätt påverka och korrigera dessa elevers beteende genom att ge dem rätt stöd, samtidigt som övriga elever ges möjlighet till en trygg och lugn tillvaro med studie ro i skolan.

Nolltolerans mot mobbning.

Mobbning och våld i skolan är tyvärr ett utbredd problem i vårt samhälle. Man uppskattar att det är 9 000 elever som mobbas i Sverige idag under en längre period men tyvärr kan det säkert vara fler. Här finns det ett mörkertal eftersom många barn inte berättar om sin situation för någon.

Både elever som mobbar och blir mobbade mår i regel både psykiskt och fysiskt dåligt. Våld och hot är negativt på alla sätt och påverkar viljan och möjligheten att lära sig mycket negativt. Skolan måste bli bättre på att ta tag i problem när de uppstår men även bli bättre på förebyggande arbete mot mobbning och våld.

Mobbning förblir ett stort problem även om det på papper finns ett bra regelverk på plats. Det finns redan i dag ett kapitel om kränkande behandling i skollagen och lagen om diskriminering och arbetsmiljö gäller både för vuxna och barn.

Det är dags för skolan att på riktigt ta ansvar för och intensifiera sitt arbete med att motverka mobbning. Det måste vara en total nolltolerans som gäller och inga barn ska behöva gå orolig och rädd till skolan. Arbetet kan med fördel börja redan på förskolenivå. Ett gott exempel är Norrköpings kommun som arbetar med Drömmen om det Godas metoder i förskolan vilket leder till lugn och ro och ökad respekt mellan barnen och mellan barn och vuxna. Barnen lär sig freds-chi-gong, lyssna på varandra, massera varandra och att träna mindfulness och stillhet. Viktigt är att skolledningen ger sitt aktiva stöd och att lärarna får en vidareutbildning i metoden för att det ska lyckas fullt ut.

Ordning och reda, disciplin

“Vi är trötta på skolor utan regler. Jag applåderar när jag fick höra att barnen måste ta av sig kepsen. Det handlar om respekt. Och en skola med ett mobilförbud är ett paradys. Så fort disciplin diskuteras så beskrivs det som något negativt, att barnen trycks ner. Men för att barnen ska lära sig krävs ordning och reda.” Detta uttalar en förälder om den ordning och disciplin som gäller på Internationella Engelska skolan i Älvsjö 2017.

Ordning och reda med ett stort mått av disciplin har under lång tid setts som något negativt av liberala krafter i samhället. En farhåga om att elever trycks ned psykiskt har många gånger använts som förklaring till varför just ordning och disciplin i skolan inte är önskvärt. Tyvärr har detta fått som konsekvens att det nu råder en situation i många skolor där lärarna inte klarar av att hantera stök, oro, konflikter och många andra problem som nu är vanligt förekommande.

Det är nu dags att vända på denna trend och tillse att ordning och reda samt disciplin återigen blir grundförutsättningen för en välfungerande skolverksamhet i Tyresö. Goda exempel finns både inom Sverige och internationellt där strikta ordningsregler samt att lärare och kringpersonal fått i uppgift att alltid upprätthålla dessa ger en lugn och trygg tillvaro med stora möjligheter till studiero.

Därför vill Sverigedemokraterna att detta tas på allvar och strikta ordningsregler införs på samtliga skolor och att skolpersonalen får i uppdrag att alltid tillse så dessa upprätthålls.

Trygghetsvärdar på samtliga skolor

Tyresö gymnasium har en tid haft trygghetsvärd på skolan vilket visat sig ha positiva effekter på trygghetsupplevelsen på gymnasiet. I beskrivningen av trygghetsvärdars uppgift är bland annat att de ska “motverka mobbning samt verka för en tryggare miljö”. Trygghetsvärdarna har även som uppgift att bevaka skolans område och tillse så att obehöriga besökare inte kan röra sig fritt i och utanför skolan utan att uppmärksammas.

Trygghetsvärdar i grundskolan finns idag på flera orter i Sverige och har även där visat sig ha stor positiv effekt på tryggheten i skolan. Både föräldrar och elever kan beskriva före och efter att trygghetsvärdar införts som en stor skillnad i barnens välmående och trygghet.

Därför anser vi att det nu är dags att prova detta även på Tyresö kommuns grundskolor som ett led i att motverka mobbning samt skapa trygghet på plats i skolorna.

Sverigedemokraterna föreslår:

- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att se över möjligheterna att implementera den så kallade Nackamodellen inom barnomsorgen där föräldrar ska kunna kontrakteras av kommunen som dagbarnvårdare åt sina egna barn
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så att kommunens förskolor- och skolor inte använder sig av könsneutral genuspedagogik
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så att undervisning individanpassas så elever med liknande prestationsförmåga och behov studerar tillsammans
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att endast anställa rektorer med yrkeserfarenhet inom pedagogiken
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa krav på att all personal i skolan och barnomsorgen måste kunna kommunicera flytande i tal och skrift på svenska
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa ett antal administrativa lärarassistenttjänster i grundskolan
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillsätta riktade resurser till skolorna för att anställa fler studievägledare, sjuksköterskor och kuratorer
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så närproducerad mat så som kött och andra basvaror är primärt val vid upphandling
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse att inget ritualslachtat kött serveras i de kommunala skolornas matsalar
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att utöka svenskundervisningen för de barn som behöver detta stöd
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så åtgärder tas gentemot lärare som påverkar elever i en viss riktning i enlighet med dennes egna politiska preferenser
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att utöka idrottsundervisningen för grundskoleelever till att innehålla något moment varje dag
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa jourkola för elever som på grund av långvariga sociala problem inte fungerar i den vanliga skolan
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa en total nolltolerans mot mobbning i skolan i kombination med ett program för att uppfylla detta
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa en plan för att uppnå ordning och reda samt högre grad av disciplin i skolan
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att anställa trygghetsvårdare i kommunens skolor

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur

En stark kultur- och fritidsverksamhet bidrar till god livskvalité och är viktig för utvecklingen av stimulerande miljöer i kommunen. Varje starkt samhälle har gemensamma normer och värderingar, gemensamma högtider och traditioner, en gemensam kultur. Detta främjar Tyresö kommun genom att bland annat erbjuda sevärdheter och upplevelser för dess invånare.

Vid alla former av stadsplanering och uppförande av offentlig konst ska de berörda medborgarnas rätt till insyn och inflytande vara betydande. Kommunens informationsplikt bör därför förstärkas. Kulturen ska inte vara ett redskap för politik och propaganda. Det är således viktigt att Tyresö kommun är noggranna med att inte finansiera kulturverksamhet med politiska motiv.

Sverigedemokraterna vill se ett kulturliv som riktar sig till den breda allmänheten och vi vill premiera satsningar som lyfter fram det svenska kulturarvet. Elityttringar i kulturen avsedda för en snäv krets av mediala tyckare bör undvikas. Vi vill stödja och uppmuntra kulturella uttryck som hjälper till att bevara och utveckla det som allmänt förstås med svensk kultur. Kulturarvet är en viktig del av vår identitet och en påminnelse om vilka vi har varit och vad som har skapat grunden för vilka vi är. Det handlar också om att respektera och minnas de tidigare generationer som lagt grunden till det som vi har idag. Kulturarvet är den länk som binder samman generationerna och som skapar en känsla av samhörighet och som är del av vår nations struktur.

Samtidskonsten tilltalar ofta i begränsad utsträckning medborgarna. Sverigedemokraterna betraktar detta som ett problem eftersom att det är medborgarna som finansierar konsten och därför har rätt att förvänta sig någonting i gengäld. Det är ingen rättighet att få sina konstnärliga projekt finansierade med skattemedel. Konstprojekt som genom experimentellt utförande, ideologiska undertoner eller liknande ambitioner gör att den endast tilltalar en liten del av allmänheten, ska i högre utsträckning vara självförsörjande. Sverigedemokraterna ser det som betydligt mer angeläget att kulturstöd utgår till konstnärer som vill odla sin kreativitet och talang för att kunna framställa kulturella uttryck som kommer den breda allmänheten till gagn.

Sverigedemokraterna vill hindra allt stöd till organisationer som är bildade med etnicitet som grund. Den här typen av organisationer är diskriminerande och bidrar enbart till att förstärka ett redan markant utanförskap i förhållande till det svenska samhället. Kulturella uttryck som finansieras av allmänheten ska också komma hela allmänheten till gagn. Det är inte acceptabelt att projekt som finansieras via skattemedel ska vara till exklusivt för en viss etnisk grupp. Sådana projekt ska inte tillåtas finansiering via det offentliga kulturstödet. Vi är inte principiella motståndare till att invandrargrupper vill bejaka sin hemlandskultur. Men det ska inte ske genom offentliga medel. Skattemedel ska inte användas till att genomföra projekt som ytterligare ökar distansen till majoritetskulturen och breddar skeva värderingar som inte ska ges fäste i Sverige. Det är mer angeläget att stödja projekt som kan underlätta för invandrargrupper att ta del av svensk kultur och svenska värderingar. Svensk kultur ska bli mer tillgänglig för invandrare som har kommit till Sverige helt enkelt.

Många människor i kultursektorn är idag beroende av kulturbidrag för att klara sin egen försörjning, detta bidragsberoende distanserar idag många människor från arbetsmarknaden, man vänjer sig vid att Tyresös skattebetalare ska betala en lön för att man själv ska få syssla med sin hobby. Bidrag ska delas ut till dem som bedöms ha en uppenbar talang men inte till personer som endast har ett brinnande intresse. Sverigedemokraterna vill se över kriterierna på vad som avgör vilka föreningar och personer det är som får kulturbidrag idag. Vi anser att kulturstödet ska vara villkorligt och bidragstagaren ska kunna redovisa bättre hur beviljade skattemedel har använts.

En multisportanläggning i Tyresö

Omfattande satsningar har under de senaste åren genomförts eller kommer genomföras i Tyresö på stora idrotter som fotboll, ishockey och ridning medan mindre sporter idag ofta har svårt att finna lämpliga lokaler för utövandet. Utövare av sporter som gevärs- och pistolskytte, pingis, bågskytte, boule, olika typer av kampsport, e-sport med flera får idag nöja sig med relativt dyra källarlokalerna med dåligt inomhusklimat. De får dessutom ofta lägga stora delar av sin budget på att iordningsställa lokaler och anläggningar då utbudet av anordnade sådana för de utövade sporterna är mycket begränsat. Anläggningen behöver inte heller begränsas till sport, även scoutverksamheter behöver idag bättre lokaler för sina verksamheter och skulle kunna inrymmas.

Ett exempel på hur svårt det är för mindre sporter att hitta lämpliga lokaler är Tyresö skytteförening som idag har ca 300 vuxna och 50 barn som aktiva utövare. Skytteföreningen har idag endast tillgång till 5 skyttebanor lokaliserade på en plats. Det är idag 3 års väntetid för att få gå en nybörjarkurs i skytte, detta på grund av bristen på banor.

Många föreningar har även svårt att hitta lämpliga lokaler för sin kansliverksamhet, en multisportanläggning skulle skapa förutsättningar för ordentlig samlokalisering och förbättrade möjligheter att driva verksamheten.

Vi ser också möjligheter att skapa verksamhetslokaler för e-sport i en sådan multisportanläggning. E-sport är i dag en av Sveriges och världens starkast växande sporter. Här skulle Tyresö ha stor möjlighet att placera sig som en ledande kommun för utveckling och tillgänglighet för de ungdomar som är intresserade av e-sport. I en sådan anläggning skulle de kunna träffa andra ungdomar och skapa kontakter för fortsatt utveckling inom e-sporten. Här skulle kommunen även kunna ge de ungdomar som idag på grund av bristande ekonomi inte har tillgång till dator eller möjlighet att engagera sig i andra sporter en möjlighet att delta på lika villkor genom ett antal färdigutrustade datorplatser.

Därför föreslår vi Sverigedemokrater att Tyresö kommun utreder, planerar och uppför en multisportanläggning anpassad för de många mindre sporter som idag har svårt att finna lokaler. Detta skulle ge många positiva fördelar för Tyresö kommun då dessa föreningar verkar för ett sunt samhälle med positiv värdeutveckling på framförallt ungdomssidan.

Satsning på svensk kultur

Den svenska kulturen, där vårt gemensamma arv, språk, traditioner och en stor mångfald av yttringar ingår, binder samman det svenska samhället. Konst, böcker, spel och film till traditioner, seder och bruk, språk och kunskap om Sveriges historia inverkar på vår förmåga att förstå och kommunicera med varandra. Kulturbegreppet i stort skulle kunna liknas vid språk, det vill säga att kulturen kan låna uttryck från andra kulturer, uttryck kan tillkomma eller försvinna.

Sverigedemokraterna är ett parti som menar allvar med att kulturen är en central del av livet, politiken och samhällsbygget. Vi behöver kultur för att inte bara överleva, utan leva ett fullgott liv. Vi behöver kultur för att det binder oss samman, skapar förutsättningar för relationer och utvecklar vår livskvalitet. En särskilt viktig roll har kultur som tillväxtfaktor för ett starkt socialt kapital.

För att stärka den svenska kulturens ställning i Tyresö föreslår vi därför att Tyresö kommun skapar ett svenskt kulturcentrum.

Införande av namnberedning

Vad vi erfar fanns det fram till 2012 en namnberedning med uppgift att föreslå namn på gator, parkvägar, broar, torg, parker och andra i detaljplan intagna allmänna platser i samband med upprättande av nya eller ändrade detaljplan till byggnadsnämnden. Byggnadsnämnden beslutade sedan om antagande av förslaget.

Idag finns inte någon sådan namnberedning. Vår uppfattning är att det vore positivt för Tyresö kommun om en sådan namnberedning åter infördes permanent och med fördel skulle denna kunna inrättas under kultur- och fritidsnämnden. Detta utifrån förutsättningen att beredningens direktiv är att namnsättning ska ske med lokal grund gärna med kulturhistoriskt värde.

Centralisera biblioteksverksamheten

Antalet biblioteksbesök har stadigt sjunkit sedan år 2006 och ett stort antal bibliotek stängs ner. Kungliga bibliotekets bibliotekstatistik visar att bara det senaste året har antalet utlånade fysiska böcker minskat med i genomsnitt 4 %, även de fysiska besöken på folkbiblioteken minskar stadigt.

Digitaliseringen av samhället ökar i en allt snabbare takt vilket är en trolig orsak till att antalet lånade fysiska böcker och antalet biblioteksbesök minskar. Den moderna tidens människa söker allt oftare den information de behöver på internet i stället för på biblioteket.

Sverigedemokraterna i Tyresö förordar därför en centralisering av kommunens folkbibliotek. Idag finns 3 folkbibliotek i Tyresö kommun utspridd i kommundelarna. Det är inte motiverat med 3 folkbibliotek i en kommun som Tyresö, speciellt i sämre ekonomiska tider.

Därför vill vi i stället satsa på ett stort bibliotek i centrala Tyresö med ett stort utbud av fysiska och e-media med generösa öppettider. Samtidigt som detta skulle ge ekonomiska besparingar ökar det också utrymmet för fler interaktiva licenser för facklitteratur och andra e-media.

Sverigedemokraterna föreslår:

- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att ge Tyresö kommun en aktiv roll vid firandet av traditionella högtider
- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att verka för en jämn fördelning av resurser mellan pojk- och flickidrott i Tyresö kommun
- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att ta fram ett förslag för utformning av en multisportanläggning i Tyresö
- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna att skapa ett kulturens hus för svensk kultur i Tyresö
- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsätta en namnberedning med uppdrag att ge namnförslag till byggnadsnämnden vad gäller gator, parkvägar, broar, torg, parker och andra i detaljplan intagna allmänna platser i samband med upprättande av nya eller ändrade detaljplaner
- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att centralisera folkbiblioteksverksamheten i Tyresö till ett centraliserat folkbibliotek

Äldre- och omsorgsnämnden

Äldreomsorg

Sverigedemokraterna vill att Tyresö kommun särskiljer psykiatrisk vård från somatisk, även inom geriatriken. Vi vill upprätta ett nära samarbete med landstinget i Stockholms län i vården av äldre med psykisk ohälsa. Vi är av den inställningen att vi inte tror att en människa som levt i stort sätt hela sitt liv med en psykisk sjukdom vid 65-års ålder blir frisk och kan läggas in på en vanlig geriatrisk avdelning eller demensboende.

Sverigedemokraterna vill även att Tyresö kommun tar fram en riktig enhet för palliativ vård. Som det ser ut idag har kommunen en enhet som finns med i det palliativa registret men denna avdelning är inte nog separerad från andra vårdenheter för exempelvis dementa vilket inte är kompatibelt för den palliativa enhetens patienter.

Trygga boendeformer för äldre

Allt för många äldre tvingas idag leva i ensamhet, isolering och utsatthet. Allt för stort ansvar har lagts på de äldres anhöriga samtidigt som biståndsbedömningarna för att få plats på särskilda boenden har blivit omänskligt hårda. I Tyresö ökar trycket allt mer på äldreomsorgen och behovet av boendeplatser ökar i allt snabbare takt. För att minska trycket på de särskilda boendena och därmed även den kommunala ekonomin bör en kraftig utbyggnad av trygghets- och seniorboenden sker, dit äldre som lider av otrygghet och social isolering men som samtidigt inte anses vara tillräckligt fysiskt sjuka för att erhålla plats på särskilda boenden, kan vända sig.

Återskapa Björkbackens äldreboende

Vi Sverigedemokrater vill inte se att något av kommunens särskilda boenden läggs ner i tider då behovet av boendeplatser ökar i allt snabbare takt. Därför var det för oss helt oförsvarligt att beslutet att lägga ner Björkbackens äldreboende togs. Vår inställning var och är att de brister som enligt arbetsmiljöverkets rapporter finns på Björkbacken ska åtgärdas så att kommunen kan använda Björkbacken som särskilt boende för äldre för lång tid framåt.

Vi såg det därför som en stor vinst för Tyresös äldre att den styrande minoriteten annonserade att Björkbacken skulle bevaras. Dock visade det sig snart att det inte blir aktuellt med ett bevarande utan istället ser vi nu inriktningsbeslut om att endast 40 vård- och omsorgsplatser ska bli kvar medan stora delar av Björkbacken kommer användas till andra ändamål.

Den demografiska utvecklingen visar att behovet av antalet vård- och omsorgsplatser kommer att öka de närmaste åren. I dagsläget ser inte tillgång och efterfrågan på vård- och omsorgsplatser ut att matcha varandra och på sikt riskerar Tyresö kommun få ett underskott på platser. Därför anser vi att det är av allra största vikt att så många vård- och omsorgsplatser som möjligt upprätthålls in i framtiden så att kostsamma nyproduktioner av platser kan undvikas.

Därför anser vi Sverigedemokrater att det är av största vikt att återställa Björkbackens platser så dessa åter blir tillgängliga.

Kommunal eller privat äldreomsorg

Sedan 1990-talet har en allt större andel av Sveriges skattefinansierade äldreomsorg kommit att drivas av privata aktieföretag. Ett motiv till att öppna äldreomsorgen för privata utförare var att konkurrens och möjlighet till vinstuttag antogs leda till bättre villkor, eftersom personalen genom ökad etableringsfrihet skulle få fler arbetsgivare att välja mellan.

Sverigedemokraterna fokuserar alltid på kvalitet inom offentligfinansierad verksamhet och vi lägger inga ideologiska värderingar i driftsform. Vi välkomnar konkurrens inom välfärds- sektorn så länge detta leder till ökad valfrihet, kvalitet och brukarnöjdhet.

Därför anser vi Sverigedemokrater i Tyresö att en bred blandad driftsform där både privat och kommunal äldreomsorg finns har en given plats och är av stor vikt.

Införande av öppna träffpunkterna för pensionärer

Många studier visar på vikten av socialt umgänge för de äldres välmående. Tyresö kommun bör beakta detta och försöka skapa de bästa förutsättningarna för att äldre i kommunen fritt ska kunna välja hur de vill interagera socialt.

I dagsläget erbjuder Tyresö kommun den så kallade seniorträffen i Trollbäcken som endast är öppen två dagar i veckan. Det kan vara svårt för många pensionärer att ta sig till seniorträffen då den alltid äger rum i en och samma lokal och aktivitetsutbudet är inte särskilt varierande heller.

I och med att utbudet i dagsläget är så lågt vill vi att kommunen ska sträva efter något som mer liknar Haninge kommuns modell för träffpunkter för äldre. Detta är något som även pensionärsföreningarna i Tyresö har föreslagit. I Haninge kommun har man 9 träffpunkter för pensionärer som är utspridda över kommunen. Träffpunkterna är öppna 5-6 dagar i veckan och erbjuder en rad olika aktiviteter från kortspel, handarbetscafé och gympa till biokvällar och soppluncher.

Även om Haninge kommun nästan har dubbelt så stor befolkningsmängd som Tyresö, är utbudet på träffpunkter och aktiviteter betydligt mer än dubbelt.

Antalet kommunala träffpunkter:

Tyresö: 1/2

Haninge: 9

Totala antalet verksamma timmar i veckan per träffpunkt:

Tyresö: ca 6 timmar

Haninge: ca 35 timmar

Nya beslut togs under 2017 som innebär att Tyresö kommun skall öppna en ny träffpunkt för pensionärer. Tyvärr har detta inte blivit realitet och Sverigedemokraterna är inte nöjda utan vill se ett riktigt införande av träffpunkter för äldre och fortsatt utökning av de öppna träffpunkterna i Tyresö tills dessa att vårt mål att uppnå motsvarande antal öppna träffpunkter som i grannkommunen Haninge är uppnått.

Terapihundar inom äldreomsorgen

Vi sverigedemokrater ser gärna att man kan utveckla arbetet inom äldreomsorgen med så kallade terapihundar. Det har tidigare prövats på avdelningen Blåklockan med ett positivt resultat. I Sverige pågår en omdefiniering av begreppet terapihund för att skilja begreppet från vårdhund. En vårdhund är en hund med en vårdutbildad förare, medan terapihunden kan ha en volontär som förare. Utbildningskraven och kraven för certifiering skiljer sig också åt.

Terapihundar, en typ av social tjänstehund som tillsammans med en förare ger stöd till människor inom vård och omsorg. En terapihund arbetar för att öka patientens motivation, välbefinnande och hälsa. En terapihund arbetar med fysisk, psykisk, social och kognitiv träning. Hundarna används för terapeutiska besök hos människor som är inlagda på till exempel sjukhus, vårdhem eller av hemtjänsten för att förbättra livskvalitén.

Vi vill se ett aktivt arbete med att införa terapihundverksamheten i fler delar av den kommunala äldreomsorgen. Ett bra första steg vore en hemtjänstpatrull med terapihund tjänstgörande men det finns även utrymme för att kravställa detta i egen äldreomsorgsverksamhet såväl som i upphandlad verksamhet.

Krav på god svenska

Sverigedemokraterna vill att kommunens äldre enkelt ska kunna kommunicera med sina vårdare. Idag råder det brister inom detta område, många äldre svenskar känner en stor utsatthet i sin vardag och upplever att de inte har fullgoda möjligheter att förstå eller göra sig förstådda på sitt eget språk, i sitt eget land. Sverigedemokraterna kan inte acceptera en ordning som ger invandrade äldre rätt till tolk, men lämnar infödda svenskar med små eller inga möjligheter att kommunicera med sina vårdgivare. Därför vill vi ge även svenska äldre rätt till vård på sitt modersmål och införa krav på flytande svenska vid anställning inom äldreomsorgen.

Satsningar på välfärdsteknik

Välfärdsteknik är digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning. Välfärdsteknik kan användas av personen själv, en närstående eller någon annan i personens närhet. Välfärdsteknik kan ges som bistånd.

År 2014 tog Socialstyrelsen, på regeringens uppdrag, fram nyckeltal för utvecklingen av e-hälsa i kommunerna och har sedan dess gjort årliga uppföljningar genom en enkät till landets samtliga kommuner. I den här rapporten sammanfattas resultaten av uppföljningen som gjordes i januari och februari 2018. Socialstyrelsen konstaterar att utvecklingen av e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna är ojämn. Det finns skillnader både mellan kommuner och mellan olika verksamhetsområden.

Användandet av välfärdsteknik såsom värmekameror i brukarna hem kan minska både tidsspillan och kostnadskrävande resor, minska störningar hos brukarna på nattetid samt öka tryggheten för brukarna. I det moderna samhället utvecklas många olika lösningar och att nyttja den teknik som tagits fram för att förbättra verksamhetens arbete och ekonomi borde vara en självklarhet. Därför anser vi Sverigedemokrater att kommunen i avsevärt större utsträckning behöver ta till sig och använda sig av välfärdsteknik.

Ökad kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

De funktionsnedsatta är ingen homogen grupp. Varje individ har olika förutsättningar och behov beroende på handikapp. Till de vanligaste neuropsykiatriska diagnoserna hör ADHD, autism och Tourettes syndrom. Dessa funktionsnedsättningar är ofta osynliga för ett otränat öga och när en stor del av befolkningen inte är bekant med de vanligaste neuropsykiatriska funktionsnedsättningarna kan detta innebära problem i vardagen för de som lever med den sortens funktionsnedsättningar.

Ett tecken på att kunskap i området saknas är i en skattning utförd av Karolinska institutet, där 80 procent av lärarna uppger att de saknar kunskap om neuropsykiatriska diagnoser. Detta är personal som förväntas ha god kunskap om sådant, den övriga befolkningen har möjligtvis ännu sämre kännedom. När det gäller just lärare ligger en del av lösningen i en förbättrad lärarutbildning men generellt sett är detta ett område som Tyresö kommun kan förbättra för allmänheten.

Utred avskaffandet av karensdag inom vård och omsorg

För sjukdomsexponerade yrkesgrupper, såsom de inom vård och omsorg, blir karensdagar vid sjukskrivning ofta väldigt kostsamma. Detta leder till att många väljer att gå till arbetet trots att de riskerar att föra smittan vidare. Sverigedemokraterna anser därför att lönebortfall, till följd av karensdagar vid sjukdom, bör kompenseras för anställda inom vård och omsorg. Detta innebär naturligtvis en markant kostnad för Tyresö kommun och därför bör frågan först utredas noggrant.

Inköp av dagligvaror via internet inom hemtjänsten

”Att beställa dagligvaror via internet hem till dörren är något som har blivit allt mer vanligt förekommande. Idag finns det även ett flertal kommuner som använder sig av internethandel för inköp av dagligvaror inom hemtjänsten. Istället för att hemtjänstpersonalen ska gå till en butik för att handla så beställer personalen tillsammans med den enskilde hem dagligvarorna som levereras direkt till hemmet.”

Detta kan man läsa i den utredning som Järfälla kommun gjorde i januari 2018. Utredningen medförde att Järfälla kommun tog beslut att pröva inköp av dagligvaror inom hemtjänstens verksamhetsområde. Utredningen visar på flertalet möjligheter och positiva aspekter med inköp via internet såväl som en del saker man behöver ta i beaktande vid ett eventuellt införande. Bland de främsta positiva aspekterna kan nämnas att inköp via internet kan underlätta för personalen, dels slipper de bära tunga matkassar och dels kan de spara tid och fokusera på omvårdnadsinsatser. Det har också visat sig minimera risken för borttappade betalkort och felköp då beställningen sker i direkt samverkan med brukaren.

Att få mer tid över till både direkt fysisk och psykisk omvårdnad av brukarna kan genom modellen för inköp av dagligvaror via internet ses som viktigt argument för införande. Den tid som går åt till att hemtjänstpersonalen ska gå till affären och handla kan i stället läggas på dels beställningen av dagligvaror tillsammans med brukaren samt på direkta omvårdnadsåtgärder som annars inte skulle hinnas med. Det har även visat sig att tidsåtgången per brukare har minskat vilket i vissa fall medfört minskade kostnader för kommunen

Vid ett införande behöver man dock ta hänsyn till att en del äldre vill följa med till butiken och handla dagligvaror. Utredningen föreslår därför att de personer som vill följa med och handla, fortsatt får göra det.

Det finns gott om utredningar ute i landets kommuner som visar på de positiva aspekterna av införande av förslag. Tyresö kommun skulle med fördel kunna ta del av och utgå ifrån de erfarenheter som finns som grund för att införa modellen framgångsrikt.

Inför en palliativ vårdenhet i Tyresö

I Sverige avlider ca 90 000 personer om året. Av dessa är ca 80 % i behov av palliativ vård. Möjligheten till att få palliativ vård har ökat men tillgången till palliativ vård är ojämlik över landet. Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag tagit fram ett kunskapsstöd för god palliativ vård. Målet är att patienterna ska få tillgång till en kunskapsbaserad och likvärdig palliativ vård, oavsett bostadsort, diagnos, ålder eller kön.

Definition av palliativ vård enligt WHO "Palliativ vård bygger på ett förhållningssätt som syftar till att förbättra livskvaliteten för patienter och de närstående, genom att förebygga och lindra lidandet genom tidig upptäckt, bedömning och behandling av smärta och andra fysiska, psykosociala och andliga problem som kan uppkomma i samband med livshotande sjukdom.

Palliativ vård innebär att:

- lindra smärta och andra plågsamma symtom
- bekräfta livet och betrakta döden som en normal process
- inte påskynda eller fördröja döden
- integrera de psykosociala och andliga aspekterna av patientvården
- stödja patienten i att leva så aktivt som möjligt fram till döden
- stödja de närstående under patientens sjukdom och i deras sorgearbete
- genom ett tvärprofessionellt förhållningssätt inrikta sig på patientens och de närståendes behov
- främja livskvalitet som kan påverka sjukdomsförloppet positivt
- vara tillämplig i ett tidigt sjukdomsskede, tillsammans med andra terapier som syftar till att förlänga livet, såsom kemoterapi och strålning, samt även de undersökningar som behövs för att bättre förstå och ta hand om plågsamma kliniska komplikationer.

När bot för patienten inte längre är möjlig krävs ett klart och medvetet förhållningssätt i omhändertagandet för att kunna hjälpa både patient och närstående. Då är palliativ vård- lindrande vård- aktuell. Palliativ vård är i dag väl erkänd och blivit en viktig värdefilosofi med egen specifik kunskap som kan hjälpa människor i livets slutskede. Det är viktigt att palliativa patienter vårdas för sig själv av personal speciellt inriktade och utbildade för palliativ vård. Långt ifrån alla erbjuds god vård i livets slutskede. Svårt sjuka patienter åker in och ut på sjukhus och riskerar att inte få smärtlindring och hjälp att hantera sin ångest.

Den tidigare palliativa enheten på äldrecentrum (Kastanjen) var trots goda intentioner dömd att misslyckas från början. Den stora och opersonliga avdelningen med en allt för blandad boendeblandning, gav aldrig det lugn som den palliativa avdelningen var tänkt att vara. En avdelning med människor i livets slutskede bör och ska inte ha fler patienter än 8-10, Kastanjen hade 26.

Vår tanke med en palliativ avdelning är att många som kommer att bo här är äldre, men ett undantag bör göras här, så att avdelningen kan ta emot människor i livets slutskede i alla åldrar. Ett nära samarbete med ASIH, kyrkan och kuratorer är ett måste.

Vi från Sverigedemokraterna vill med denna motion visa på behovet av en lugn och trygg inrättning, med rätt förutsättningar för en stillsam och värdig tid i livets slut. En fin gest från Tyresö kommun är att du ska kunna födas, leva och dö i din hemkommun, bland nära och kära under bästa möjliga förutsättningar.

Sverigedemokraterna föreslår:

- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda utbyggnader av trygghets- och seniorboenden
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden aktivt arbetar för att återställa Björkbackens vård- och omsorgsplatser
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att snarast åtgärda de brister som arbetsmiljöverket rapporterat samt åter sätter samtliga avdelningar i drift som särskilt boende
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att tillse så en bred blandning av kommunalt och privat driven äldreomsorg finns i kommunen för en god valfrihet
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att införa träffpunkter för pensionärer enligt Haningemodellen
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utveckla verksamheten med terapihundar inom äldreomsorgen
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att införa krav på att all personal inom äldreomsorgen ska kunna kommunicera flytande i tal och skrift på svenska
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden tar fram strategier för att utöka användandet av välfärdsteknik inom både äldre och funktionshindersverksamheterna
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att sprida kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna för att kompensera anställda inom vård och omsorg för lönebortfall till följd av karensdagar
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att införa inköp av dagligvaror via internet inom hemtjänsten
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att se över möjligheterna för att införa en enhet för palliativ vård som är separerad från annan vårdverksamhet
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att inrätta en regel för begäran av utdrag ur belastningsregister vid nyanställning av personal inom äldreomsorgen

Arbetsmarknads- och socialnämnden

En attraktiv arbetsgivare

Vikten av en god arbetsmiljö ska inte underskattas. Precis som en god stämning och en trygg och säker fysisk omgivning påverkar barn och äldre spelar arbetsmiljön på en förskola, skola och på äldreboende stor roll för anställda. Arbetsmiljöns inverkan på personal påverkar i sin tur verksamhetens kvalitet. Personal som trivs och är friska utför i regel ett bättre jobb än de som mår dåligt och sliter ut sig, fysiskt som mentalt. Trygga, mänskliga, välfungerande och säkra arbetsplatser innebär ökad livskvalitet och bättre hälsa för den enskilde arbetstagaren. För arbetsgivaren kan det innebära ökad produktivitet och förbättrade möjligheter att behålla nyckelkompetens. För staten och samhället leder goda arbetsmiljöer och välmående arbetstagare till minskade ekonomiska och sociala problem.

Verka för att statlig verksamhet etableras i Tyresö

Behovet av arbetstillfällen inom Tyresö kommuns gränser kommer framöver att öka i takt med att antalet invånare i kommunen ökar. Detta samtidigt som det finns stor potential för en kommun som ligger strax utanför huvudstaden att etablera sig som center för statliga verksamheter.

Att få en statlig myndighet eller annan större statlig verksamhet till Tyresö skulle troligen också ge positiv effekt på kommunen som tillflyktningsort. Detta skulle i sin tur ge positivt resultat på kommunens skatteintäkter.

Sverigedemokraterna anser därför att det vore till kommunens fördel med en satsning på att få en eller flera statliga myndigheter eller större verksamheter till Tyresö kommun.

Integrationsplikt

”Svenska samhället bygger på grundläggande värderingar så som demokratiska principer och jämställdhet, värderingar som måste upprätthållas och värnas utan kompromisser. Svenska samhället bygger även på ett väl utbyggt välfärdssystem och socialt skyddsnet, som grundar sig på att människor arbetar och betalar skatt. Upprätthåller vi inte den ordningen kommer nuvarande system att urholkas och kollapsa. Det är viktigt att vi är tydliga med att alla måste bidra och att vi ställer samma krav på alla.” – *Vellinge Moderaterna*

Detta är något som vi Sverigedemokraterna ser som en självklarhet då vi anser att man ska ställa tydliga krav på att den som vill komma till Sverige skall integrera sig i samhället. Det gäller framför allt vikten av att lära sig svenska språket och att göra sig anställningsbar samt att komma i egenförsörjning. En viktig del i integrationen är att anpassa sig efter det svenska samhället och de normer och värderingar som gäller här. God förståelse och kunskap om vad som gäller i Sverige ökar möjligheten att komma in i det svenska samhället.

Fokus på jobb och språk från dag ett – I Vellingemodellen används en kompetenskartläggning för att skatta varje individs erfarenheter och kunskaper, individuell etablerings- och handlingsplan tas fram för varje individ med egenförsörjning som mål. Tydliga insatser och åtgärder anges i planen där krav såsom utbildningsplikt och krav på deltagande i praktikplats med mera kan vara aktuellt. Varje individs eget ansvar tydliggörs. Uppföljning på individnivå genomförs månadsvis. Frångås planen utblir rätten till eventuell ersättning eller andra rättigheter/förmåner.

SFI-undervisning – I Vellingemodellen är ett av de viktigaste stegen för att integreras att kunna språket. Vuxna nyanlända ska delta i SFI-undervisning och lära sig svenska språket. För att bli anställningsbar på svensk arbetsmarknad krävs kunskaper i svenska språket. SFI undervisningen ska därför ställa krav på närvaro, framsteg samt kunskapsresultat. Utbildningen kan även kompletteras

med till exempel yrkessvenska, praktikplats eller akademikerspår. Resultatbaserade ersättningsmodeller för utbildningsanordnaren ska utredas för att stärka kopplingen mellan ersättning och kvalitet i utbildningen.

Samhällsorientering – I Vellingemodellen är kursen i samhällsorientering obligatorisk för alla vuxna nyanlända och ska tydligt befästa att integration är en plikt och bygger på eget ansvar samt belysa vikten av svenska språket, eget arbete samt de rättigheter och skyldigheter som gäller här. Demokrati och jämställdhet mellan män och kvinnor är sådana exempel. Kursen ska ha genomgått inom ett år från att etableringen inleddes. Kursen avslutas med en examination, ett samhällstest. Klarar man inte testet får kursen göras om helt eller delvis.

Etableringsboende - I Vellingemodellen erbjuds etableringsboende till de som anvisas från Migrationsverket. Det är ett tillfälligt, första boende där kontraktstiden är max 24 månader utan besittningsskydd. Under den tiden är det individens ansvar att söka och hitta ett eget boende. Frågar individen sin integrationsplan innehållande SFI, samhällsorientering och etableringsinsatser utan giltiga skäl kan kontraktstiden kortas ner.

Allt fler kommuner i Sverige ser behovet av skärpta krav på nyanlända för att samhället i längden skall kunna hålla ihop. Även Tyresö behöver ställa krav på de nyanlända som staten anvisat till kommunen för att dessa individer så snabbt som möjligt skall bli en del av samhället och komma i egenförsörjning. Därför tror vi Sverigedemokrater att integrationsplikt enligt den modell som Vellinge kommun nu inför från årsskiftet behöver införas även i Tyresö kommun.

Återvandringskontor

I Sverige erbjuder Migrationsverket stöd till de som bestämmer sig för att återvända. Verkets arbete syftar till att underlätta för flyktingar och andra skyddsbehövande som har permanenta uppehållstillstånd och som frivilligt vill återvända till sina hemländer. Dock finns det stor efterfrågan på att få hjälp att ta sig hem, många som invandrat till Sverige vill flytta hem igen men vet inte hur, där har Tyresö kommun en roll att spela. Kommunen kan skapa bättre förutsättningar för invandrare som önskar att återvända till sina hemländer. Många som har invandrat till Sverige vantrivs, många har svårt att komma i egen försörjning, detta beror många gånger på att de kvalifikationer man besitter inte efterfrågas på den svenska arbetsmarknaden. Dessa kvalifikationer efterfrågas dock ofta i tillväxtländer. Återvandring anser vi bidrar till en positiv utveckling i tillväxtländer, det skapar också en mindre belastning på den svenska välfärden. Vi måste skapa goda förutsättningar för återvandring och detta sker bland annat genom att öka kunskaperna om det stöd som idag redan finns tillgängligt. Kommunen bör genom informationskanaler och kampanjer öka medvetenheten kring vilka möjligheter som finns vid återvandring och detta kan exempelvis ske genom brevutskick och möten. Sverigedemokraternas förslag är att frågan för ett återvandringskontor och dess uppdrag ska utredas.

Statistik av försörjningsstöd

Individ- och familjeomsorgens huvudfunktion är att vara samhällets yttersta skyddsnät och omfattar både förebyggande verksamhet och individuellt inriktat utrednings- och behandlingsarbete.

Sverigedemokraterna vill att kommunen gör statistik på hur försörjningsstöden fördelas, i synnerhet saknas statistik på hur stor andel av försörjningsstöden som går till människor som inte ens är medborgare i landet.

Förstärk arbetet med att stävja fusk med försörjningsstöd

Försörjningsstöd är samhällets yttersta skyddsnät. När fusk och bedrägerier riktas mot välfärdssystemen riskerar resurserna att inte räcka till de som behöver stöd och legitimiteten för försörjningsstödet försvagas.

Utredningen "Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra" (SOU 2017:37), av Lars-Erik Lövdén visar också på att det förekommer ett mer eller mindre organiserat fusk och bidragsbrott med kommunernas ekonomiska bistånd.

Den tidigare publicerade rapporten från Brottsförebyggande rådet (2016:19) framhåller särskilt två risker för bedrägeri med ekonomiskt bistånd. Först att den sökande kan ha dolda inkomster och att möjligheterna att lämna felaktiga inkomstuppgifter förstärks av att inkomstuppgifterna inte kommer direkt från banken, utan via den sökande till socialtjänsten. För det andra att den sökande anger en för hög hyreskostnad, ofta genom att inte uppge att det finns en sambo eller inneboende, och på så sätt får för hög ersättning.

När vi Sverigedemokrater under hösten 2018 frågade förvaltningen för Liv- och Hälsa i Tyresö om man polisanmälde fall där exempelvis migranter sökte försörjningsstöd baserat på ålder och sedan fått den uppskriven av rättsmedicinalverkets åldersbedömningar ansåg förvaltningen att man inte riktigt litade på dessa åldersbedömningar och därför valt att inte anmäla någon för bidragsbrott. Detta samtidigt som kommunen har en antagen policy mot bidragsfusk.

Detta riskerar att på längre sikt skapa en situation där bidragsbrott och fusk med försörjningsstöd inte beivras vilket riskerar att skapa ett misstroende bland kommunens invånare. Ett sådant misstroende skulle vara mycket negativt för det välfärdssamhälle som vi tillsammans är ansvariga för. Detta samtidigt som ekonomiska medel riktas fel och legitimiteten för försörjningsstödet försvagas.

Därför anser vi Sverigedemokrater att det är av högsta vikt att kommunen tar ett omfattande ansvar för att beivra fusk med försörjningsstöd och bidragsbrott. Vi föreslår därför att kommunen inför en egen utredningsfunktion med syfte att kartlägga och stävja fusk och bidragsbrott.

Ur medborgarnas perspektiv är det självklart att det genomförs kontroller som garanterar att de skattepengar som betalas ut i stöd verkligen går till rätt personer. Då andra kommuner har prövat att införa särskilda kontrollanter har det lett till markant minskning redan av antalet ansökningar om försörjningsstöd. Det bör också införas en handlingsplan med en rad skarpa åtgärder såsom:

- Särskilda FUT-utredare (Felaktiga Utbetalningar) ska utveckla rättssäkerhet och likställighet i handläggningen av ekonomiskt bistånd, i vilket det ingår att utarbeta och förtydliga rutiner och processbeskrivningar gällande:
- handläggningen av bidragsbrott
- rutiner för polisanmälan enligt lagen för Bidragsbrott
- återkrav och kommunens rutiner indrivning av felaktigt utbetald ersättning

Sverigedemokraterna föreslår:

- **att** ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag att intensifiera arbetet med att tillse så kommunen som arbetsgivare blir en attraktiv arbetsgivare och upprätthålla hög nivå
- **att** ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag att verka för att statlig myndighet eller annan större statlig verksamhet etableras i Tyresö
- **att** ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag tillsammans med kommunstyrelsen att verka för ett införande av integrationsplikt för nyanlända enligt Vellingemodellen
- **att** Arbetsmarknads- och socialnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna för etablerandet av ett återvändningskontor
- **att** Arbetsmarknads- och socialnämnden ges i uppdrag att föra statistik på hur stor andel av försörjningsstöden som går till icke medborgare
- **att** ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag ges i uppdrag att införa en handlingsplan för att stävja fusk med försörjningsstöd och bidragsbrott

Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden

Fokus på gymnasiets praktiska linjer

Ungdomsarbetslösheten beror delvis på den överteoretisering som skett av gymnasieskolans olika program. Idéer om att alla ska ges högskolebehörighet och att hälften av alla gymnasieelever ska bli akademiker har inneburit problem för såväl arbetsmarknaden som för enskilda ungdomar. Resultaten ser vi i dag, där framför allt svenska yrkeskunniga ungdomar fått en undermålig utbildning med ett alltför litet inslag av praktik och alltför mycket teori i sina praktiskt inriktade program. Svenska gymnasieelever tillhör Europas bottenkikt när det gäller praktik knuten till utbildningen.

Vi befinner oss i en tid där det råder brist på personer med kompetens inom praktiska yrken. Detta gäller främst inom vård, bygg och export. Det råder även en trend där färre gymnasieelever söker till yrkesförberedande program då siffran nu är nere på 25 procent, och utav dessa läser nästan hälften på vårdprogrammet.

Det finns flera orsaker till den växande trenden, däribland synen på praktiska utbildningar som är starkt förknippad med fördomen om att skoltrötta elever med lägre ambitioner söker sig till praktiska utbildningar. Det svenska utbildningssystemet är idag ur många aspekter, skapat av och för teoretiker. De teoretiska kunskaperna dominerar och värderas generellt högre än praktiska kunskaper. Är det inte dags att lämna gamla föreställningar och värdera saker annorlunda?

Sverigedemokraterna inser att alla varken kan, bör eller vill bli akademiker och att yrkesutbildade efterfrågas i en allt större utsträckning. Den stora skillnaden mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden är framför allt tydlig när det gäller företagens stora behov av just yrkeskunniga, och skillnaden på efterfrågan mellan teoretiska och praktiska linjer i kommunen är även mycket tydliga.

Sverigedemokraterna vill att kommunen fokuserar på att upprätthålla och förbättra de praktiska linjerna samtidigt som man awecklar verksamheten för de teoretiska linjerna då efterfrågan för dessa från kommuninvånarnas sida är oproportionerligt låg.

Sverigedemokraterna ser även stora möjligheter i att fortsätta utvecklingen av gymnasiet genom att utveckla de praktiska utbildningarna inom innovationsområdet. Särskilt den digitala utvecklingen i samhället kommer för lång tid framöver behöva omfattande kompetensförsörjning.

Områden där det finns möjlighet för Tyresö gymnasium att utvecklas inom Styr & reglerteknik, Kyla & Värmeteknik, Restaurang med flera.

Ökad samverkan med Tyresös företagare

Det finns en mängd företag i Tyresö kommun som har ett stort behov av långsiktig kompetensförsörjning. För att detta skall fungera väl är det av största vikt att gymnasieskolan utvecklar ett starkt samarbete med det lokala näringslivet. Med ett starkt samarbete med det lokala näringslivet kan Tyresö kommun skapa goda förutsättningar för att höja gymnasiets attraktionskraft.

Genom att tidigt i utbildningen slussa ut eleverna till näringslivet där de får möjlighet att på riktigt praktisera de kunskaper de lär sig på skolan i kombination med att etablera kontakter inför framtida arbete kan en trevägs "win-win" situation skapas för näringslivet, eleverna och gymnasiet.

Signalera en nystart för Tyresö Gymnasium genom namnbyte

Idag sker en hög utpendling bland Tyresös gymnasieungdomar till framförallt skolor i andra delar av Stockholms län. Tyresö gymnasium behöver utvecklas så att dess attraktionskraft ökar. Som ett led i en ny profilering och utveckling av Tyresö gymnasiums framtida inriktning anser vi Sverigedemokrater att det är dags att byta namn på gymnasiet för att signalera förändring och en nystart där gymnasiet utvecklas in i framtiden. Flera alternativa namn har övervägts och det förslag som vi tror skulle passa är Tyresö Praktiska Gymnasium alternativt Tyresö Innovationsgymnasium.

Politisk påverkan i skolan

Skolan ska lära ut den verkliga innebörden med demokrati och respekt för andras åsikter i kombination med att stimulera eleverna till kritiskt och konstruktivt tänkande och reflektion kring etiska och moraliska frågor. I skolan ses framförallt inför val hur vissa lärare utnyttjar sin roll för att påverka elevernas egna politiska åsikter. Sverigedemokraterna anser att detta inte skall förekomma, lärarna skall vara en garant för att eleverna i skolan skall få en objektiv och onyanserad bild av samhället.

En lärare skall aldrig i sin roll som pedagog påverka elevernas politiska åsikter i enlighet med dennes egna politiska övertygelser. Demokratins betydelse ska lyftas fram och det skall vara helt upp till eleven själv att utan påverkan från skolan få möjlighet att forma sina egna politiska uppfattningar. Alla skall ha rätt till en bra utbildning oavsett vilka politiska värderingar man har. Lärare skall bedöma elevernas kunskaper i de olika ämnena och därefter sätta betyg på dem utifrån faktiskt kunskap, inte politiska värderingar.

Därför anser Sverigedemokraterna att det behöver tas fram ett program för hur skolan agera när partisk politisk påverkan upptäcks.

Ökade krav på språkkunskaper efter SFI

I lagen LMA (Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande) så anges det "Lagen slår fast att detta är ett statligt ansvar och att de som omfattas ej har rätt till bistånd från kommunernas socialtjänst." Därför är det inte konstigt att Tyresö kommun ställer högre krav på personerna som omfattas av denna lag. Trots att ansvaret ligger hos staten så innebär det enorma kostnader för Tyresö kommun. Därför bör det införas särskilda krav på integrationsprocessen, till exempel är en tidsram i SFI på 18 månader. Efter 18 månader skall personen i fråga ha lärt sig språket till en sådan grad att de kan arbeta och kommunicera med svenska medborgare utan problem. Utöver detta bör man även lära sig samhällsorienterade kunskaper, till exempel genom det Sverigecenter Sverigedemokraterna vill införa på riksnivå. Detta bör även det uppföljas med ett kunskapsprov.

Klarar man inte av dessa kunskapsprov samt inte har något jobb skall bidragen från kommunen dras in.

Vuxenutbildningen

Gymnasieskolans uppdelning mellan studieförberedande och yrkesinriktade program kräver en väl utbyggd vuxenutbildning. En person som valt att läsa ett yrkesförberedande program måste ges möjlighet att läsa in de ämnen som saknas för att kunna sadla om och välja en väg inom högre utbildning. Komvux är också ett viktigt verktyg för att säkerställa att vi har en utbildad befolkning som motsvarar de krav och önskemål som arbetsgivarna ställer.

Nej till kompassen

Det har under en längre tid diskuterat och utretts av som ska göras med Tyresö gymnasiums lokaler då nyttjandet av gymnasiets lokaler minskat i takt med att de högskoleförberedande teoretiska linjerna lagts ner.

Ett förslag som framkommit är det så kallade "Kompassen", en sammanslagning av Tyresö Gymnasium, C3L med Komvux, SFI och yrkeshögskola, studie- och yrkesvägledningen, Ung i Tyresö, Second Chance School med mera.

Det utredningsmaterial som hittills presenterar visar på enorma kostnader för att iordningställa de nya lokalerna för detta ändamål. Vidare har iden utvecklats till att idag blivit en diskussion om att starta ett "Campus Tyresö".

Vi Sverigedemokrater har svårt att se de enorma kostnader Kompassen kommer medföra som motiverade samtidigt som vi befarar en viss otrygghet och oro Kompassen kan medföra i Tyresö gymnasium. Därför har vi landat i att inte anse Kompassen i den form som hittills presenterats som vare sig ekonomiskt eller socialt motiverat.

Sverigedemokraterna föreslår:

- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att skapa en plan för att förbättra och utveckla den praktiska inriktningen på Tyresö gymnasium
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ger gymnasieskolan i uppdrag att stärka samarbetet med det lokala näringslivet
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda ett namnbyte på Tyresö Gymnasium där Tyresö Praktiska Gymnasium alternativt Tyresö Innovationsgymnasium finns med som förslag
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att införa åtgärder gentemot lärare som påverkar elever i en viss riktning i enlighet med dennes egna politiska preferenser
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att ställa högre krav på asylsökande som får bidrag av kommunen via ett kunskapsprov på SFI och samhällsorientering
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att vuxenutbildningen skall vara väl utbyggt och erbjuda medborgarna en god möjlighet till vidareutbildning
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att avsluta arbetet runt kompassen utan fortsatta åtgärder

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämndens primära uppgift är att hantera bygglov, namn- och adressärenden samt vissa kart- och mätfrågor. Nämnden arbetar tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen i de ärenden som hanteras av nämnden.

Bygglovsverksamheten

Till bygglovsenhetens verksamhet hör att handlägga olika typer av bygglovsärenden och strandskyddsärenden, hålla byggsamråd och tekniska samråd samt genomföra arbetsplatsbesök. En viktig del av verksamheten är även att ge råd till allmänheten och att utföra tillsyn. Verksamheten ska bedrivas i enlighet med plan- och bygglagen. Verksamheten ska i fortsättningen alltid präglas av hög kompetens, gott bemötande och korta handläggningstider.

Den 1 januari 2019 började nya bestämmelser om reduktion av bygglovs och anmälningsavgifter att gälla. Under 2019 prioriteras insatser som leder till att uppfylla de nya lagkraven och höja den upplevda kundnöjdheten. Enheten ska även göra om taxan, för att verksamheten inte ska vara så beroende av de stora flerbostadshusprojekten, samt se över delegationsordningen.

Det har under åren funnits brister vad gäller tillsynsärenden vilket har kritiserat av justitiekanslern. Förtroende för Tyresö kommuns verksamhet inom området har på grund av detta påverkats negativt. Förvaltningens nyrekryterade jurist har sedan juni 2018 tagit över de allra flesta av tillsynsärenden varvid en förbättring har skett och förtroendet stärkts även om det ännu inte är helt återställt.

Sverigedemokraterna föreslår:

- **att** Byggnadsnämnden ges i uppdrag att ytterligare förbättra tillsynsverksamheten och om behov finns utöka verksamheten efter utredning

Yrkanden

1. Utdebiteringen för 2020 fastställs till 19,50 öre per skattekrona.
2. Vision, fokusområden och strategiska mål för mandatperioden 2020-2022 fastställs enligt Sverigedemokraternas budgetversion.
3. Särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden fastställs enligt Sverigedemokraternas budgetförslag.
4. Budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2019 fastställs enligt Sverigedemokraternas budgetförslag.
5. De i kommunplanen föreslagna planer för ramanslag 2021-2023 räknas om och fastställs i enlighet med Sverigedemokraternas budgetförslag.
6. Anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut.
7. Målet för utvecklingsstrategin för ett växande Tyresö revideras till att kommunens samlade resultat på sikt ska uppgå till 3 procent årligen med verksamheter som bedrivs med hög kvalitet.
8. Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2020-2022 enligt bilaga 1 till Tyresö kommuns kommunplan räknas om och fastställs enligt Sverigedemokraternas budgetförslag.
9. Internräntan för 2020 fastställs till 1,0 %.
10. Tidigare beslutade investeringar för ej längre aktuella projekt på 79,5 miljoner kronor enligt bilaga 3 i Tyresö kommuns förslag till kommunplan avförs från investeringsprogrammet.
11. -
12. -
13. Lån får tas upp inom en ram på 1 500 miljoner kronor.
14. Ramen för koncernens rörelsekrediter fastställs till 150 miljoner kronor.
15. Kommunen tecknar sammantaget borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 300 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
16. Borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB fastställs till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall.
17. Följande taxor antas och börjar gälla från och med 1 januari 2019:
  - reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning,
  - reviderad taxa för renhållningsavgifter,
  - reviderad bibliotekstaxa,
  - reviderade taxor för lokalhyror och anläggningar inklusive evenemangstaxa och teknikerservice,
  - Avgiften för teknikerservice justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet med start 1 januari 2020.
18. I övrigt godkänns Sverigedemokraternas förslag till kommunplan för 2019-2022

Barn- och utbildningsnämnden (verksamhetsområde 1, 2)

Verksamhetsområde nr 1. Förskola och pedagogisk omsorg

Verksamhetsområde nr 2. Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem

- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att se över möjligheterna att implementera den så kallade Nackamodellen inom barnomsorgen där föräldrar ska kunna kontrakteras av kommunen som dagbarnvårdare åt sina egna barn
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så att kommunens förskolor- och skolor inte använder sig av könsneutral genuspedagogik
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så att undervisning individanpassas så elever med liknande prestationsförmåga och behov studerar tillsammans
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att endast anställa rektorer med yrkeserfarenhet inom pedagogiken
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa krav på att all personal i skolan och barnomsorgen måste kunna kommunicera flytande i tal och skrift på svenska
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa ett antal administrativa lärarassistenttjänster i grundskolan
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillsätta riktade resurser till skolorna för att anställa fler studievägledare, sjuksköterskor och kuratorer
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så närproducerad mat så som kött och andra basvaror är primärt val vid upphandling
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse att inget ritualsaktat kött serveras i de kommunala skolornas matsalar
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att utöka svenskundervisningen för de barn som behöver detta stöd
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att tillse så åtgärder tas gentemot lärare som påverkar elever i en viss riktning i enlighet med dennes egna politiska preferenser
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att utöka idrottsundervisningen för grundskoleelever till att innehålla något moment varje dag
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa journalskola för elever som på grund av långvariga sociala problem inte fungerar i den vanliga skolan
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa en total nolltolerans mot mobbning i skolan i kombination med ett program för att uppfylla detta
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att införa en plan för att uppnå ordning och reda samt högre grad av disciplin i skolan
- **att** Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att anställa trygghetsvårdare i kommunens skolor

Arbetsmarknads- och socialnämnden (verksamhetsområde 3, 8)

Verksamhetsområde nr 3. Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområde nr 8. Arbete och Integration

- **att** ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag att intensifiera arbetet med att tillse så kommunen som arbetsgivare blir en attraktiv arbetsgivare och upprätthålla hög nivå
- **att** ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag att verka för att statlig myndighet eller annan större statlig verksamhet etableras i Tyresö
- **att** ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag tillsammans med kommunstyrelsen att verka för ett införande av integrationsplikt för nyanlända enligt Vellingemodellen
- **att** Arbetsmarknads- och socialnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna för etablerandet av ett återvändningskontor
- **att** Arbetsmarknads- och socialnämnden ges i uppdrag att föra statistik på hur stor andel av försörjningsstöden som går till icke medborgare
- **att** ge Arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag ges i uppdrag att införa en handlingsplan för att stävja fusk med försörjningsstöd och bidragsbrott

Äldre- och Omsorgsnämnden (verksamhetsområde 4, 5)

Verksamhetsområde nr 4. Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområde nr 5. Äldreomsorg

- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda utbyggnader av trygghets- och seniorboenden
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden aktivt arbetar för att återställa Björkbackens vård- och omsorgsplatser
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att snarast åtgärda de brister som arbetsmiljöverket rapporterat samt åter sätter samtliga avdelningar i drift som särskilt boende
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att tillse så en bred blandning av kommunalt och privat driven äldreomsorg finns i kommunen för en god valfrihet
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att införa träffpunkter för pensionärer enligt Haningemodellen
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utveckla verksamheten med terapihundar inom äldreomsorgen
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att införa krav på att all personal inom äldreomsorgen ska kunna kommunicera flytande i tal och skrift på svenska
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden tar fram strategier för att utöka användandet av välfärdsteknik inom både äldre och funktionshindersverksamheterna
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att sprida kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna för att kompensera anställda inom vård och omsorg för lönebortfall till följd av karensdagar
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att införa inköp av dagligvaror via internet inom hemtjänsten
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att se över möjligheterna för att införa en enhet för palliativ vård som är separerad från annan vårdverksamhet
- **att** Äldre- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att inrätta en regel för begäran av utdrag ur belastningsregister vid nyanställning av personal inom äldreomsorgen

Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden (verksamhetsområde 6, 7)

Verksamhetsområde nr 6. Gymnasieskola

Verksamhetsområde nr 7. Vuxenutbildning

- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att skapa en plan för att förbättra och utveckla den praktiska inriktningen på Tyresö gymnasium
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ger gymnasieskolan i uppdrag att stärka samarbetet med det lokala näringslivet
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda ett namnbyte på Tyresö Gymnasium där Tyresö Praktiska Gymnasium alternativt Tyresö Innovationsgymnasium finns med som förslag
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att införa åtgärder gentemot lärare som påverkar elever i en viss riktning i enlighet med dennes egna politiska preferenser
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att ställa högre krav på asylsökande som får bidrag av kommunen via ett kunskapsprov på SFI och samhällsorientering
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att vuxenutbildningen skall vara väl utbyggt och erbjuda medborgarna en god möjlighet till vidareutbildning
- **att** Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att avsluta arbetet runt kompassen utan fortsatta åtgärder

Kultur- och fritidsnämnden, inklusive fritidsgårdar (verksamhetsområde 9)

Verksamhetsområde nr 9. Bibliotek, kultur och fritid, inklusive fritidsgårdar

- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att ge Tyresö kommun en aktiv roll vid firandet av traditionella högtider
- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att verka för en jämn fördelning av resurser mellan pojk- och flickidrott i Tyresö kommun
- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att ta fram ett förslag för utformning av en multisportanläggning i Tyresö

- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna att skapa ett kulturens hus för svensk kultur i Tyresö
- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att tillsätta en namnberedning med uppdrag att ge namnförslag till byggnadsnämnden vad gäller gator, parkvägar, broar, torg, parker och andra i detaljplan intagna allmänna platser i samband med upprättande av nya eller ändrade detaljplaner
- **att** Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att centralisera folkbiblioteksverksamheten i Tyresö till ett centraliserat folkbibliotek

Kommunstyrelsen (verksamhetsområde 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21)

Verksamhetsområde nr 10. Plan och exploatering

Verksamhetsområde nr 11. Vårdhållning och park

Verksamhetsområde nr 12. Miljö och trafik

Verksamhetsområde nr 13. Vatten och avlopp

Verksamhetsområde nr 14. Renhållning

Verksamhetsområde nr 16. Näringsliv

Verksamhetsområde nr 17. Gemensam verksamhet

Verksamhetsområde nr 18. Kommunalförbund

Verksamhetsområde nr 19. Politisk verksamhet

Verksamhetsområde nr 20. Tyresö Bostäder AB

Verksamhetsområde nr 21. Övriga bolag

- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda vilka områden i Tyresö som är mest utsatta för kriminell aktivitet
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ansöka hos Länsstyrelsen om att få installera och utöka kameraövervakning i områden som är särskilt drabbade av kriminalitet
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa det av Sverigedemokraterna föreslagna flerpunktsprogrammet för att i hög grad utöka sitt brottsförebyggande arbete
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över möjligheterna för inrättandet av ett nytt bostadskösystem som prioriterar Tyresöbor
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa Staffantorpsmodellen för att på ett för skattebetalarna kostnadseffektivt sätt följa bosättningslagen
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillse så att nyanlända migranter inte tillåts passera turordningen i Tyresö Bostäders bostadskö
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa en plan för att aveckla modulbostäderna i Tyresö
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över möjligheterna för att rikta mer resurser till grannsamverkansverksamheten i Tyresö kommun
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa ett mångkulturellt bokslut som visar på de direkta och indirekta kostnader och intäkter som migrationen orsakar kort- och långsiktigt för Tyresö kommun
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda insynsplatser i styrelser, nämnder och beredningar till alla partier som är invalda i fullmäktige

- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa en klädpolicy/neutralitetspolicy för anställda inom Tyresö kommun som innebär förbud mot att bära synliga politiska, filosofiska eller religiösa symboler under arbetstid
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram ett åtgärdsprogram för att tillse så kommunens upphandlingar blir avsevärt mer ekonomiskt hållbara, effektiva samt att upphandlingarna blir mer transparenta
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda möjligheterna för att ett kostnadstak på 200 000 kr ska gälla vid uttag av gatukostnader i kommunen
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för att den kommunala VA-verksamheten drivs på det för brukarna mest kostnadseffektiva sätt för att trygga god vattenkvalitet och miljö
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa ett skönhetsråd
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för stoppad mottagning av nyanlända migranter
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillse så Tyresö Bostäder avyttrar vindkraftverket så att denna verksamhet inte finns inom kommunkoncernen
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram nya ordningsföreskrifter som förbjuder tiggeri på särskilt angivna platser inom kommunen där tiggeri förekommer
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att skapa arbetsplatser inom kommunens gränser för alla anställda inom kommunen
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samband med framtagande av detaljplaner, planerar för framtida nyproduktion av skyddsrum
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att i samband med detaljplanearbete ställer högre krav på att parkeringsplatser byggs under mark istället för ovan mark
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verka för en långsammare och mer naturlig befolkningstillväxt samtidigt som satsningar på infrastruktur prioriteras upp
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att snarast möjligt återställa skattenivån till 19.50 samt att tillse så nämnder och förvaltningar håller ned kostnaderna samt håller sig inom budget
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att minska samtliga partistöd med 10 %
- **att** Kommunstyrelsen ges i uppdrag att minska antalet anställda kommunikatörer till fyra

Byggnadsnämnden (verksamhetsområde 15)

Verksamhetsområde nr 15. Bygglov

- **att** Byggnadsnämnden ges i uppdrag att ytterligare förbättra tillsynsverksamheten och om behov finns utöka verksamheten efter utredning

Ekonomiska bilagor

Budget:

Budget 2019 med plan 2020-2022	Volymjusterad budget 2020	Prisjustering g. index	Prisjustering g. tkr	Effektivisering %	Effektivisering tkr	Övriga justeringar (tkr)	Åtgärder (tkr)	Politisk prioritering (tkr)	Budget 2020	Kommentarer 2020
Skatteintäkter (19,95 kr/skr)	2 547 100								2 547 100	
Generella statsbidrag och utjämning	273 900								273 900	
Totala intäkter	2 821 000								2 821 000	
Pensioner inkl förvaltningskostnad	-57 000								-57 000	
Förändring semesterlöneskuld	-1 000								-1 000	
Förändring pensionsavsättning	-22 000								-22 000	
Statsbidrag maxtaxa	12 000								12 000	
Intäkt kapitaltjänst (internränta)	17 200								17 200	
Exploateringsvinst	10 000								10 000	
Simhall	-16 000								-16 000	
Totalt övriga kostnader/-intäkter	-56 800								-56 800	
Finansiella intäkter	7 500								7 500	
Finansiella kostnader	-10 000								-10 000	
Finansnetto	-2 500								-2 500	
Verksamhetsområden										
Förskola	-315 996	2,0%	-6 320	-2,0%	6 320				-315 996	
Grundskola	-736 992	2,0%	-14 740	-1,0%	7 370			-9 000	-753 362	Ökning: politisk ambition. (kommunens) + mer kringpersonal.
Individ- & familjeomsorg	-228 298	2,0%	-4 566	-2,0%	4 566			13 000	-215 298	Minskad budget 13 milj relaterat till migration.
Funktionsnedsättning	-257 133	2,0%	-5 143	-1,0%	2 571			-2 333	-262 037	Ytterligare en gruppbostad - driftkostnad behövs. Delårseffekt
Äldreomsorg	-376 689	2,0%	-7 534	-2,0%	7 534				-376 689	
Gymnasieskola	-238 793	2,0%	-4 776	-2,0%	4 776				-238 793	
Vuxenutbildning	-28 130	2,0%	-563	-2,0%	563				-28 130	
Arbete & integration	-11 298	2,0%	-226	-2,0%	226				-11 298	
Bibliotek, kultur & fritid	-107 771	2,0%	-2 155	-2,0%	2 155			3 160	-104 611	Neddragning bibliotekverksamhet + Kapitalkostnader Attraktiv alby
Plan & exploatering	-35 859	2,0%	-717	-2,0%	717				-35 859	
Väghållning & park	-70 470	2,0%	-1 409	-1,0%	705	-770			-71 944	
Miljö, trafik & övrigt	-6 945	2,0%	-139	-2,0%	139				-6 945	
Vatten & avlopp	0	2,0%	0		0				0	
Renhållning	0	2,0%	0		0				0	
Bygglösverksamhet	-6 257	2,0%	-125	-2,0%	125				-6 257	
Näringsliv	-1 284	2,0%	-26	-2,0%	26				-1 284	
Gemensam verksamhet	-145 269	2,0%	-2 905	-2,0%	2 905			6 000	-139 269	Minskad antal kommunikatörer, Avsl förhyrningen Högbergsgatan, Övrig effektivisering.
Kommunalförbund mm	-44 374	2,0%	-887		0				-45 261	
Politisk verksamhet	-25 960	2,0%	-519	-2,0%	519			534	-25 426	10% neddragning partistöd (345tkr), samt besparing genom frysning av årsarvoden.
Ishall	0								0	
Fårdala ridhus	0							0	0	FR kommer tidigast stå klart i början av 2021 anl fastighet. 2019-05-14
Livsänd datorer	0						15 000		15 000	
Aktivera periodisk underhåll	0								0	
Anslag Digitalisering o säkerhet	0								0	
Effektive central factförvaltning	0								0	
ej uppräknad kapitalkostnader	0								0	
Måltidsprogram	0								0	
Sommarjobb	0								0	
Ofördelade medal	0							-57 500	-57 500	Ofördelade medal för framtida behov, läggs till resultatet.
Utrymme	0								0	
Buffert	-5 112							-5 000	-10 112	
Totalt verksamhetsområden	-2 642 630		-52 750		41 217	-770	15 000	-51 139	-2 691 073	
Årets resultat	119 070								70 627	
% av skatter och statsbidrag	4,2%								2,50%	
			-52 730				2,5% motsvarar		70 525	
			20				"Utrymme"		102	

Budget för revisorerna 2020

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

- Revisorernas budget för år 2020 fastställs till 1 400 000 kronor.

Kommunfullmäktiges presidium

Anders Linder
Ordförande

Christina Melzén
1:e vice ordförande

Sonja Gustafson
2:e vice ordförande

Beskrivning av ärendet

Inför detta år hade revisionen ett behov av utökat anslag då det första året i nya mandatperioden alltid inleds med dubbel besättning av revisorer. Detta eftersom uppdraget för respektive mandatperiod är slutfört först när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelse.

Under 2020 kommer revisionen inte ha dubbel besättning och därför föreslås att anslaget återgår till en lägre nivå än för 2019. Under åren 2017 och 2018 krävde många stora investeringsprojekt i kommunen en mer omfattande granskning och därav låg anslagsnivån på 1 600 000 kronor, vilket är något högre än det som föreslås för år 2020.

Efter samråd med revisionen föreslår kommunfullmäktiges presidium att revisionens anslag för år 2020 fastställs till 1 400 000 kronor.